

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

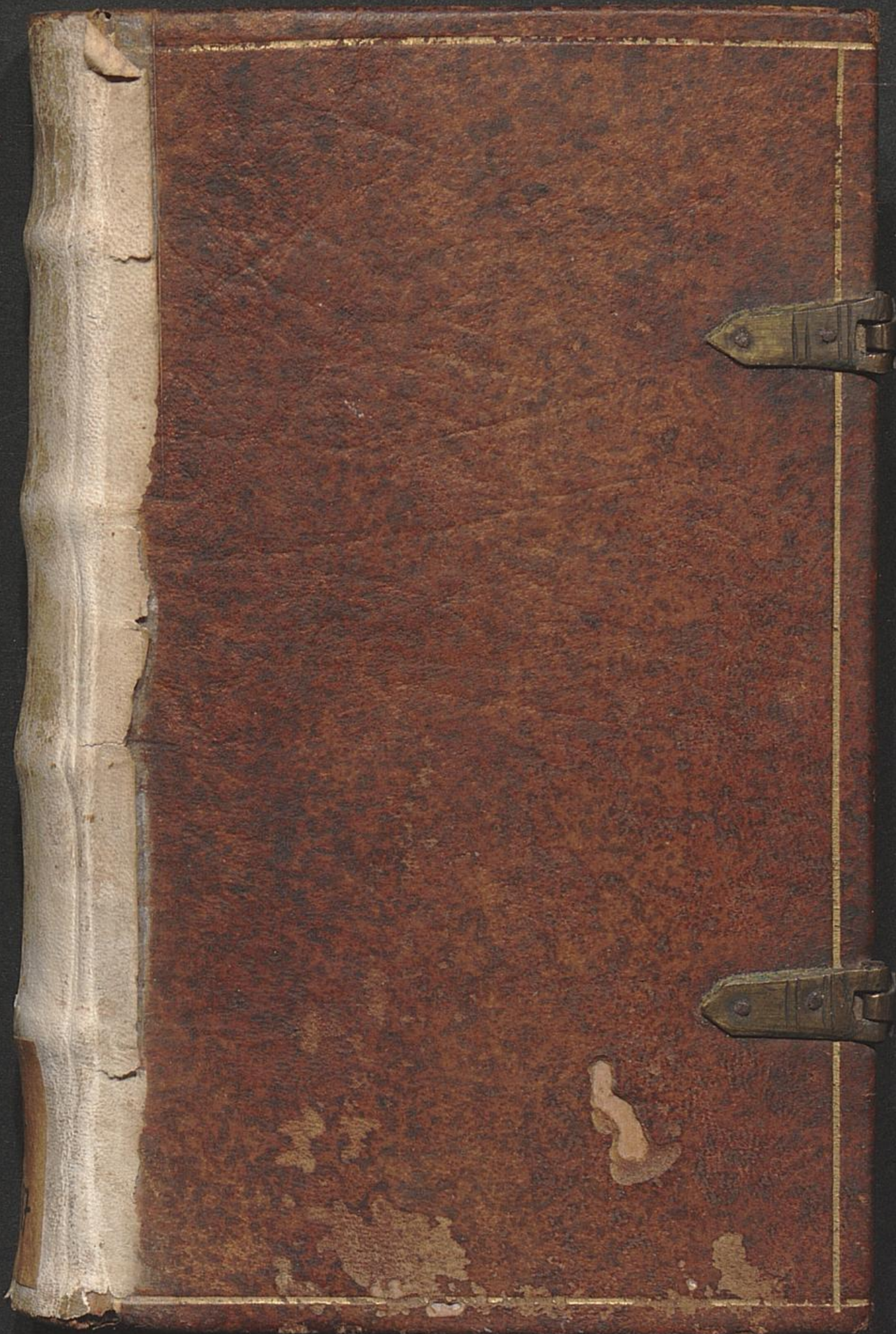
Universitätsbibliothek Paderborn

**Vita Et Virtutes Venerabilis Patris Lvdovici De Ponte,
Societatis Jesu**

Lamparter, Heinrich

Jngolstadii, 1662

urn:nbn:de:hbz:466:1-43978

B. Rihan sculp.

VITA
ET
VIRTUTES
VENERABILIS PA-
TRIS LUDOVICI DE
PONTE, SOCIETATIS
IESU,

SCRIPTA

A P. HENRICO LAMPARTER
SOCIETATIS EIVSDEM.

AD

ADMODVM REVE-
RENDVM PATREM

GOSVINVM
NICKEL,

SOCIETATIS IESV PRÆ-
POSITVM GENERALEM.

JNGOLSTADII.

Typis GEORGII HÄNLINI

ANNO M. DC. LXII.

Collegii

Societ. Iesu Paderbornæ

FACULTAS R. P. VISITA-
TORIS, & VICE PRÆPOSITI
SUPERIORIS GERMA-
NIÆ.

Ego Christophorus Schorrer, So-
cietatis *JESU*, per Superiorem
Germaniam Visitator, & Vice-
Præpositus Provincialis, factâ mi-
hi potestate ab admodû Reverendo
P. Joanne Paulo Oliva, Vicario
Generali, vitam P. *LYDOVICI* de
PONTE, conscriptam à P. Henrico
Lamparter, eiusdem Societatis, &
à Patribus ad id deputatis censam,
probatâque typis vulgari per-
mitto. In cuius rei fidem hoc ei
testimonium manu, sigillôq; nostro
munitum dedimus. *Fngolstadij*
7. Aprilis Anno 1662.

Christophorus Schorrer.

ADMODVM R.P. IN
CHRISTO, PATRI NOSTRO

GOSVINO
NICKEL,

SOCIETATIS IESV PRÆ-
POSITO GENERALI.

Rodijt nuper in lucē,
fine nomine, non ta-
men fine vestigijs un-
gularū Authoris, De-
fensio Valeriani Magni contra
Societatem, à qua, tamen si gra-
vissimè læsâ, ille nunquam est
impugnatus; nisi, ut fertur, im-
(?) 3 pugna-

E P I S T O L A

pugnatū se crediderit, quòd, cū
 putaret Imperatori quondam
 se commendari posse à Confes-
 sario ad infulam, id, quia nostrū
 non est, factum non fuerit. Quæ-
 cunque causa sit, omnibus no-
 tum fuit, dolentibus optimis sui
 S. Ordinis Patribus, hominem
 odio implacabili prosequi So-
 cietatem, quam non solū pri-
 vatis alloquijs apud Principes, &
 summos viros utriusque ordi-
 nis, passim traduxit; sed etiam
 Libellis editis gravissimorū cri-
 minum arguit: asserendo, si no-
 bis conciliaretur, perinde fore,
 ac si Christum, & Ecclesiam ejus
 negaret Propter quæ non imme-
 ritò

DEDICATORIA.

ritò à sapientibus est habitus pro
perturbato. Sed requiescat nunc
ille quidem per nos in pace: at
maleferiatus Defensor ejus re-
fuscitat odia, & partim falsis, ac
pridem publicè confutatis nar-
rationibus, partim insulsis & ru-
dibus (licet aliquot guttarum
luris aspersione maculatis) ar-
gumētationibus calumnias Va-
lerianas prosequitur, ut maxi-
morum scelerum, Hæresis, &
Atheismi nos damnet. Ipsi adeò
Vicario Christi, S. D. N. Alexan-
dro VII. non parcit homo nefa-
rius, violati juris divini & huma-
ni, neglecti officij sui, gravisque
peccati, Suam Sanctitatem insi-

(?) 4 mu-

EPISTOLA

mulans, quod à V. P. circum-
veniri se sinat, & Societatem
ÆSV non tantum non corri-
gat, aut funditus excindat, &
evertat, sed etiam paternè fo-
veat ac protegat. Videbar mihi
hæc legens audire aliquos de in-
saniente plebe Gentilium, qui
olim, teste Athenagora, exaspe-
rati virtute Christianorum, cla-
mabant in amphitheatris, *αἱρεῖτε
αὐτούς, tolle impios, tolle atheos.*

Quæ admodum Reverendæ
Paternitati Vestræ memoro, ut
novo hoc argumento videat,
quod non ignorat, juxta men-
tem sanctissimorum suorum
Antecessorum, bene adhuc agi
cum

DEDICATORIA.

cum Societate, quòd hostis
humani generis etiamnum in-
veniat, per quos, hypocrisi
Pharisaicâ zelum Ecclesiæ DEI
præferentes, suum in eam
odium, ut olim in Filium
DEI, exerceat. Equidem fe-
rè à 70. annis nullum in So-
cietate atheum, plurimos au-
tem DEO, ac spiritu DEI ple-
nos, partim usu & consuetu-
dine, partim auditu & lectu
cognovi: longè plures au-
tem Paternitas Vestra, cui o-
mnia filiorum suorum perspe-
cta sunt.

Talis autem fuit Pater Lu-
dovicus de Ponte, ex libris di-
(?) 5 vino

E P I S T O L A

vino spiritu scriptis orbi Christiano, Hispanijs autem à singulari vitæ sanctimonia notissimus. Eam vitam breviter à me descriptam Admodum Reverendæ Paternitati Vestræ humillimè offerre volui, ut per ejus lectionem recreetur, plurimum, quos ei virtute, ac DEI donis non multùm absimiles in Societate novit, etiam adhuc superstitum, recordatione recreata, Divinæ Bonitati gratulando, ab ea ceteris quoque filiis suis, & inter hos mihi minimo omnium, gratiam impetret, ut digni hac, non impiâ, sed sancta, & Filio à DEO Patre
com-

DEDICATORIA.

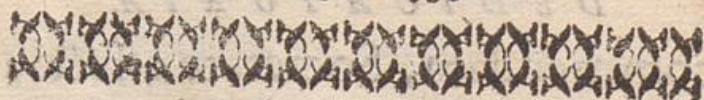
commendata, Societate effecti,
grata DEO, & Ecclesiæ præste-
mus obsequia. Hac de causa
nostrum erit orare, ut Paterni-
tatis Vestræ incolumitate diu
gaudere possimus. Ingolstadij
Kalendis Maij An. 1662.

Admodum R. P. V.

*Minimus in Christo servus
& filius.*

HENRICVS LAMPARTER.

AD

AD LECTOREM.

ffero tibi, Lector benevole,
 Historiam P. LVDOVICI de
 PONTE, quam tibi gratam,
 futuram existimo, si quem,
 usum habeas librorum editorum ab illo,
 sicut non dubito; cum in varias linguas
 traducti versentur in manibus omnium,
 non Religiosorum tantum, sed etiam se-
 cularium; atque adeo maximorum Prin-
 cipum, Jucundum erit videre in ea re-
 presentatum spiritum, quo, jussu DEI,
 scripsit eos libros: imò & fructuosum,
 dum expressa vivis coloribus vis eorum
 doctrinæ, non poterit non spem ac desi-
 derium facere experiundi eandem. Abun-
 dat enim & pulcherrimis maximarum,
 virtutum exemplis, & aptissimis ad eas
 enitendi documentis. Sed & si libros
 ejus non videris, lectio vitæ huius eo-
 rum tibi desiderium faciet, è quibus alij
 tam uberem capiunt animi sui fructum:
 cuius

AD LECTOREM.

cuius tibi quoque messem copiosissimam precor. Ut autem noveris, quâ fide constent ea, quæ narro, scias omnia desumpta ex ea vita, quam anno 1652. prolixè & accuratè, linguâ Castellana scriptam, partim ex certis testimonijs, apud Ordinarios cum iurejurando depositis, partim ex ipsis venerabilis Patris Ludovici manu scriptis, edidit Pater Franciscus Cachupinus, Societatis nostræ Theologus, & Qualificator sacri Officij Inquisitionis, summa cum approbatione gravissimorum virorum diversæ Ordinis. Ego brevius omnia, fideliter tamen refero, ut gratiora sint legentibus, & legi possint à pluribus. Audio Gallicè quoque ab alio è Societate editam esse hanc vitam; sed eam hucusque non vidi.

Tu interim hanc latinam
boni consule.

PROTE-

PROTESTATIO A VTHORIS.

Protestor autem, me vocabula
sanctitatis, miraculi, & si quid
est eiusmodi, non alio sensu accipi
velle, quàm vulgari; neque aliam
ijs omnibus, quæ narro, fidem arro-
gare, quàm debeatur quibusvis hi-
storijis non temerè scriptis; multo
minùs, quod stultissimum esset, præ-
iudicium facere S. Sedi Apostolicae,
cuius est pronunciare de vera
servorum **DEI** sanctita-
te, & miraculis.

INDEX

INDEX CAPITUM.

LIBER I.

- Cap. I. Ludovici ortus, & educatio. Fol. 1
 Cap. II. Ludovici vocatio, & ingressus in
 Societatem. Fol. 13
 Cap. III. Ludovici Novitiatus, & Vota. 23
 Cap. IV. Studia, tertia probatio, Sacer-
 dotium. IX. 33
 Cap. V. Scholastica occupationes, & sole-
 mnis Professio. 45
 Cap. VI. Gubernatio Patris Ludovici. 62
 Cap. VII. Ludovici Praefectura spirita-
 les. 78
 Cap. VIII. Officia Ludovici erga exter-
 nos. 83
 Cap. IX. Lucubrationes & libri scripti à
 Ludovico. 110

LIBER II.

- Cap. I. Excellens humilitas. Fol. 122
 Cap. II. Magnanimitas Ludovici. 142
 Cap. III. Amor erga DEVM. 137
 Cap. IV. Desiderium patiendi pro DEO.
 172
 Cap. V. Amor erga homines. 187
 Cap. VI.

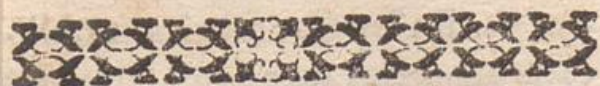
INDEX CAP.

- Cap. VI. *Nitor anima Ludovici, & ab-*
negatio. 199
- Cap. VII. *Fides & fiducia de Deo.* 223
- Cap. VIII. *Ludovici Religio, & familia-*
ritas cum Deo. 239
- Cap. IX. *Vota, ac devotiones Ludovici erga*
Venerabile Sacramentum, ac Deipa-
ram. 257
- Cap. X. *Paupertas, Chastitas, Obedien-*
tia. 274
- Cap. XI. *Prudentia, & alia virtutes.* 283
- Cap. XII. *Rerum celestium infusa con-*
templatio. 293
- Cap. XIII. *Visa Ludovici, & revelata*
divinitus. 311
- Cap. XIV. *Dona prophetia, discretionis*
spirituum, & consilij. 327
- Cap. XV. *Potestas in Damones, & alia*
dona. 341

LIBER III.

- Cap. I. *Prasagium mortis, & obitus.* F. 351
- Cap. II. *Exequia, & comparitiones Lu-*
dovici. 361
- Cap. III. *Mira quadam in Ludovico.* 377
- Cap. IV. *Translatio corporis Ludovici.* 391
- Cap. V. *Fama & sensus gravissimorum*
hominum de Ludovico. 398

LIBER I.

LIBER I.

DE PATRIS LVDOVICI
A PONTE ORTV, EDVCA-
tione, & muneribus gestis in
Societate.

CAPUT I.

LVDOVICI ORTVS
& Educatio.

I.

Enerabilis P. Ludovi-
cus de Ponte, magnus
Myſticæ Theologiæ
Magiſter, & ſpeculum

perfectæ virtutis, natus eſt Valliſ- *Ludovi-*
Oleti, Civitate Caſtellæ prænobili, *cus na-*
Anni 1554. die 11. Novembris, *ſcitur 11.*
horâ quartâ matutinâ, Eccleſiæ *Novẽbr.*
Romanæ clavũ tenente Julio III, *An. 1554*
Imperij Romani Carolo V. So-
cietatis Jeſv S. Ignatio Fundatore.
Pater fuit Alphonſus, ex peranti- *Eius Pa-*
A *qua rentes.*

qua & illustri Cantabricæ nobilitatis prosapia, quæ dedit Hispania viros literis, armis, munijs, & quod majus est, religione clarissimos mater Maria Vazquez, seu Vasquia nobilitate marito non impar. Ambo pietate præstantes, quæ in educatione liberorum apparuit: nam ea disciplina instituti erant, ut novitij Religiosi viderentur vicinia.

I I.

*Soror &
fratres.*

Vnde mirum non est, quod omnes postea tres fratres (nam tot erant) religiosum vitæ modum secuti sint, unâ cum sorore Anna, ante illos omnes progenita; quæ mundo suas sibi res habere jussu, Cœnobium, à Matre DEI appellatum, Ordinis Dominicani ingressa cum per annos multos eximia virtute ac prudentiâ illud rexisset, post mortem cuidam, sibi familiari servæ DEI, se inter beatos coelites

obili coelites conspicuam dedit. Germanorum suorum primus fuit, Ludovicus noster, secundus Andreas, tertius Joannes de Ponte: qui duo familiam Dominicanam secuti, magno illi ornamento fuere. Joannes quidem in Collegio S. Thomæ Compluti, Magister Ordinis, Censor opinionum suspectarum de Fide (Qualificatorem, S. Inquisitionis appellant) & Historiographus Regius, non minus in cathedra, quam gubernatione præclarus. Andreas autem studiosior contemplationis, & otij sacri, cum inter alios emineret virtute ac spiritu, tironibus ordinis instituendis præfectus fuit, in Monasterio S. Pauli Vallisoleti: dignus vterque prolixiore encomio: sed ista obiter commemorasse hinc sufficiat; ut intelligatur inter quales educatus fuerit Ludovicus, quibus

A 2 jam

jam tum venerationi fuit, ac
disciplinæ.

III.

*Ludovi-
ci Ba-
ptismus.*

Non multis à natali diebus,
Christo in sacra unda renatum,
in Parochia Dominae nostræ, qua
Antiqua vocatur, Ludovicum
nominaverunt, sub clientela S.
Andræ Apostoli, in vtriusque avi,
paterni & materni, memoriam.
Et quia primus masculæ prolis
erat, in spes magnas natus, eum
præcipuo studio eduxere parentes.
Sed paucis post annis, per mor-
tem amisso patre, rotus in cura
matris fuit, lectissimæ, ac singulari
prudentiâ, & virtute feminæ: cui
tamen ipse parùm attulit molestiæ,
quòd indole docili, seria, ac mo-
desta esset, in omnem virtutem
propensâ; utpote quem Deus ad
præclara destinatum, copiosâ be-
nedictione maturè prævenerat,
propriè

propriè suscepto magisterio felicis
ipsius animæ: ac simul effulgere
cœperunt in eo primi radij ratio-
nis, occupatam cœlesti lumine
mentem, ad optima quæque divi-
nitus inflammata, secuta est tenera
voluntas.

IV.

Certè jam duodecimo fere *Adhuc*
anno ætatis, magna ei, dulcisque *puer fa-*
familiaritas cum DEO fuit: nam, *miliaris*
& sæpe interdum in latebris, & re- *DEO.*
cessibus domus, orationi vacabat;
& quotidie ante lucem, Andrea
fratre, qui in eodem conclavi dor-
miebat, relicto, sine strepitu sum-
pris vestibus, in oratorium dome-
sticum se conferebat, & è genibus
agebat cum DEO, donec cœlum
albesceret. Tum verò se ad S. Pauli,
ædem domui suæ vicinam, con-
ferebat, ut sacro, quod ibi sub au-
rorâ fieri solet, interesset; nullo
id anni tempore, vel tempestate

A 3 inter-

intermittendo : semper enim ,
vsque à pueritia , constantissimus
fuit in exercitijs pietatis , quæ semel
assumpserat.

V.

*Moribus
optimis,*

Tam sancta initia diei , seque-
bantur actiones perquam con-
cinnæ , nihil ut puerile cerneretur
in illis , sed omnia matura atque
virilia. Et sic frater ejus Andreas ,
tanquam testis oculatus , & socius
individuus , coram ordinarijs co-
gnitoribus causarum , quibus de ser-
vorum Dei honoribus agitur , cum
jure jurando perhibuit , cum à te-
neris ita se divinis obsequijs impē-
dere cœpisse , nihil utvnuquā in eo
notatum fuerit , quod magnæ virtutis
& exempli non esset ; nihil incon-
ditum , nihil uspiam inhonestum.
Quod quidem primis viginti annis
in vividæ & ferventis naturæ ado-
lescente , qualis erat Ludovicus ,
sanè quàm rarum , & singularis
gratiæ

gratiæ divinæ, arque virtutis argumentum est valde notabile.

V I.

Ab eadem dulcissima cum Deo consuetudine, quasi fructus, exitit insignis in tenera illa ætate modestia, & compositio morum; quâ majoribus admirationi, æqualibus documento, & reverentiæ fuit. Ab eadem orta est obedientia, *Exercitia pietatis.* & observantia maxima erga matrem; comitas & urbanitas erga omnes, nulla ut vnquam de illo esset querela: ab eadem provénit crebra illa divinorum Sacramentorum susceptio, & gustus rerum divinarum, cum pro suggestu, vel familiari colloquio tractarentur: ab eadem denique radice prodijt rigor ille, quo corpusculum tennellum vigiliâ, jejunio, ceterâ austeritate vexabat, nunquam otiosus, omne tempus lectioni, scriptioni, studijs impendendo.

A 4 VII.

VII.

Atque hæ ipsi deliciæ, præ te-
studine, choreis, lusu, epulisque
fuere, quibus teri solet hæc ætas,
cum dispendio temporis, faculta-
tum, & innocentia. Volupe Lu-
dovico fuit, adire nosodochium,
non adeò remotum à sua domo:
In noso- ibi magna cum alacritate, ac sensu,
dochio infirmis porrigere cibum, servire,
servit solari quâ posset, hortari ad patien-
infirmis. tiam, proferre suaves piósque ser-
mones; nihil omittere, quo suos
eis dolores levarer: quæ, quicun-
que videbant, accipiebant pro in-
dicio magnæ olim sanctitatis: ut
meritò dici possint de hoc ado-
lescente, quæ de S. Malachia scri-
psit S. Bernardus his verbis: *Agebat*
senem moribus, ætate puer, expers
lascivia puerilis. Cúmque ex hoc cun-
ctis esset reverentia & stupori, non
tamen indè, ut assolet, insolentior in-
venieba-

veniebatur, ut qui pauperibus ministraret servilem in modum.

VIII.

Cum ad scholas itaret, jussit eum mater sororem simul ducere ad acum exercendam; cui accedere solebat alia quædam, bellè morata, eidem operi studens. Has ita modestè ducebat Ludovicus, ac si ad Altare Sacerdotem præcederet religiosus novitius; ita cautè, ut nunquam subiret limina, intra quæ exercebantur puellæ; sed ante januam domus expectabat, donec essent ingressæ; ac similiter, cum esset redeundum è scholis, expectabat eas, oculis in terram defixis, ut nullam intueretur illarum: id, quod à pluribus cum admiratione notatum est.

Oculorū
custodia.

IX.

Decimo tertio ætatis anno, cum jam nosset legere, literas formare, supputare rationes, Grammaticæ

Studet

A 5

admo- Grāma-

*tica &
Philoso-
phia.*

admotus, intra sesqui annum, felicitate memoriæ, vigore ingenij atque diligentia, totam exhaust. Philosophiæ autem studia, in Academia Vallisoletana, Magistro Cueva, emensus, condiscipulos longè præcucurrit, primamque lauream ex illa obtinuit. Tum ad

*In Theo-
logia au-
dit Do-
minica-
num, &
Franci-
scū Sua-
rez.*

S. Theologiam audiendam Collegia S. Gregorij, & S. Ambrosij obivit, quam in priore PP. Dominicanani explicabant, magna auditorum frequētia; in posteriore Franciscus Suarez, non doctrina magis, quàm vitæ sanctitate conspicuus. Hic animum Ludovici præ ceteris cepit, tum modestia & humilitate, cùm excellentiâ doctrinæ & ingenij. Atque hæc prima illi Societatis Jesu instituta cognoscendi, ac diligendi fuit occasio.

X.

Sub idem tempus, cùm Ludovicus decimum nonum ætatis annum

num ageret, ac præclaros in Theologia progressus faceret, Vallisoleti Domui Professæ Societatis præpositus est P. Martinus Gutierrez; qui uti Salmanticæ Apostolico spiritu & fervore cõcionatus erat, magno cum fructu plurimorum, in celeberrima illa Academia, permultis ad humanarum rerum contemptum, & religiosam vitam adductis; ita Vallisoleti, verè divinâ eloquentiæ suæ vi, permovere cœpit animos audientium, ut ei non viderentur posse resistere. De quo ipse Ludovicus in vita P. Alvarez, *Afficitur* initio c. 20. sic scribit: *P. Martinus concioni-* Gutierrez, à DEO, Domino nostro, do- bus P. natus fuit altissimo dono orationis, Martini cum magna vi & efficacitate verbo- Gutierrez, rum; ita, ut rationibus, quas afferebat, rez. convinceret ac ligaret intellectus audientium: quod ego ipse adhuc secularis & studiosus Theologiæ Vallisoleti animadverti. Ingressus enim quodam die

die Domum nostram Professam, ut concionem audirem, nesciens, quis eam esset habiturus (fuit autem praedictus Pater) & paulò post, quàm audire inceperam, nesciens quis esset, aut qui vocaretur, adedò obstupui spiritum illum, & efficacitatem, quâ loquebatur, ut intra me ipsum dixerim, & nescio, an etiam ore, protulerim, ductus interno sensu, quem in corde habebam: Hic concionator non est, sicut ceteri, sed res quaedam superior. Et quamvis multos alios insignes concionatores omnium Religionum, qui in ea civitate florebant, audivissem, omnes tamen mihi visi sunt valde inferiores respectu ejus, quem audiebam. Hanc etiam opinionem habebant Salmantica communiter viri graves. Nam ad ejus conciones plurimi Doctores & Collegiales omnium Collegiorum, imò aliqui etiam in forma, ex ordine collegiali confluebant. Efficacitate autem suarum rationum multos Studiosos, insignibus

signibus prae-dictis impulsit ad renuntiandum mundo, & statum religiosum amplectendum, quorum non pauci Societatem sunt ingressi. Hæc ibi Ludovicus, quem Deus opera ejusdem P. Martini Gutierij ad Societatem JESU perduxit, ut Cap. sequente dicitur.

CAPUT II.

LYDOVICI VOCATIO ET ingressus in Societatem.

I.

DUM Ludovicus magnis passibus in studio Theologiæ procedit, DEVS illum ad perfectioris vitæ modum ita validè impulsit, concionibus P. Martini Gutierrez accensum, ut ei certum jam esset in aliqua Religione vitam transigere; sed hoc tulit molestius, quòd ad Societatem JESU se sentiret impelli. Placuit ergo consilium poscere à matre, cujus prudentiæ & pietati

Proponit fieri Religiosus.

pietati credebatur posse se tutò confidere. Suasit illa differre negotiū, donec natu & eruditione major, constantius exequeretur proposito: quam solam dilationis causam fuisse testatur frater ejus Andreas de Ponte; non autem, quòd, ut alij suspicabantur, tum voluerit secularis, in statu Ecclesiastico sanctius vivere. Id vnum ei grave trahitur fuit, quòd tam validè, & absolutè in Societatem se trahi videret, familiam novam, & impugnatione multorum, etiam gravium, & religiosorum virorum, quorum iudicio atque doctrinæ multum tribuebat, vexatam illis temporibus. Ipse enim animo suo magis ferebatur in Ordinem PP. Prædicatorum, in quorum fere gremio adoleverat, & quos veluti magistros & amabat, & venerabatur.

II.

In caluſta verſabatur ſolus, ne-
mine

*Invitus
trahitur
à DEO
ad Socie-
tatem.*

mine conscio, quid ageretur in
ejus animo; quando jam nec
matri fidendum putabat. Ergo
ipse ardens, & crebriore oratione
agere cum DEO: urgere suspirijs,
supplicare cum lacrymis, ut suam
sibi voluntatem apertius indicare
vellet. Quanto verò enixius insta-
bat precibus, tãto vehementiores
impulsus, & fortiores instinctus ad
ineundam Societatem sentire; at *Vocatio-*
que id magis, cùm orabat trãquil- *ni con-*
lius; in omni alia mentis propo- *sentit.*
sitione, prãterquam in ista, aresce-
re, frigere, turbari. Atque ita à So-
cietatis consilio avertebatur pani-
cis terroribus, affligebaturque mi-
serum in modum; donec DEO
placuit, ei, porrectâ manu, dispel-
lere vanos illos timores, ex ipsa
Religionis huius novitate & ve-
xatione, quòd in ea tantùm excre-
verit, tantùmque adjumenti ad
plurimorum salutem contulerit,
mani-

manifesto Dei erga ipsam amoris, sua se
& suæ, ut in eam se conferat, vo- scholi
luntatis, argumento. Nihil ergo precat
hæsitans ampliùs, decrevit parere tum
tot, ac tam vehementibus impul- mato,
sibus: nemini tamen id aperi- propo
do, donec post menses aliquam argum
multos exequendi tempus appe- ferij,
teret. tam
rerem

III.

*Confir-
matur
modestia
Schola-
sticorum
Societa-
tis.*

Verùm ut ista vocatio fuit ejus
inclinationi parùm accommoda- Jnt
fic nondum penitùs ex animo su- fert e
spiciones, & formidines illas ex- P.Ma
cluserat. Vnde argutè, curiosè que te, ap
observabat mores, actionesq; no- Gall
strorum, ubi nostros Theologia alijs
Studiosos, cùm pro more simul in v
irent ad hortum relaxandi à stu- Miru
diorum contentione animi causâ, rat e
dissimulanter insecutus, vidit in- Beat
cedere magna cum modestia, se- nun
rendo pios sermones; in horto orig
verò alios ire seorsim, & promere disp
sua

oris sua scripta, quæ exceperunt in
vo. scholis, alios pium libellum aut
ergo precatoriam corollam tractare,
rere tum enimvero, multum confir-
pul. mato, se illis quondam adjungendi
rien. proposito, recedens prudenter
am. argumentabatur, quales forent
ppe. ferij, cum in animi relaxatione
tam religiosè, modesteque se ge-
rerent.

IV.

Interea dum justas ob causas dif-
fert exequi propositum, An. 1573.
ex. P. Martino Gutierrez gloriosa mor-
que te, apud Hæreticos, defuncto in
no. Gallia, orbatus quidè Ludovicus,
ogia alijs tamen haud vanis argumentis
mul in vocatione sua est roboratus, *Amat*
stu. Mirum quod narrabimus. Placue- *piam o-*
usâ, rat ei semper opinio illorum, qui *pinionem*
in. Beatissimam Dei Matrem sentiunt *de Im-*
se. nunquam fuisse inquinatam labe *macula-*
orto originalis peccati. Sed cum in *ta Con-*
nere disputatione quadam se passus *ceptione*
sua B fuisset,

fuisset, vi rationum, abduci de p*ro* ei sen
 illa sententia in contrariam, statim ac sol
 ut abiit ex auditorio, inusitata
 mentis ariditate, ac tœdio fuit ob
 ruitus. Excussit igitur omnes con
 scientiæ suæ latebras, ecquid inve
 niret in ea culpæ, vel etiam imper
 fectionis (nam & minùs perfecti
 à se factorum rationem habere
 jam tum assueverat) unde sibi
 oboriri potuerit ea nausea: cum
 que nihil deprehendisset ejusmo
 di, ad moderatorem animi sui
 contulit, Sacramenta suscepit,
 fortè sic rediret lætitia & serenita
 pristina: sed nihil quidquam pro
 fecit. Iterum ergo ad quæstionem
 vocatâ conscientiam, recordatus est
 se recessisse à pristina opinione,
 de illibata conceptione Deiparæ.
 Et hanc sui mali causam statuens,
 voto se obligavit, semper tenendi
 firmiter communem piorum sen
 tentiam: quo factò mox pristinus
 ei

*Voto ad
 eandem
 se obli-
 gat.*

ei sensus pietatis, cum serenitate
ac solatio interiore, est redditus,

V.

Quia verò per votum illud non
voluerat prohibitum, opinionem
illam in scholis, exercitij causâ, ex
mente aliena, Magistrorum suo-
rum, defendere, existimans id sa-
tis esse, si suam sententiam, quam
teneat animo, tantisper dissimula-
ret, donec res peteret exprimi,
quid revera sentiret: Magna Virgo
mirabili modo demonstravit, se
aliquid amplius ab eo exigere, &
ne per ludum quidem velle ab eo
propugnari opinionem adversam.
Nant cum ejus Doctores illam
Ludovico tutandam conjecissent
in Theses, & jam esset descenden-
dum in certamen, omnem subito
& quæstionis, & argumentorum
memoriam funditus exemit ei,
quantumvis antea instructissimo.
Notavit unde sibi provenerit in-

*Miro
modo in
ea con-
firma-
tur.*

B 2 exspe-

expectata rerum, tam bene comprehensarum, ignorantia & obvio; & mox provolutus ante aras Virginis, novum, & immortale votum sacravit, nunquam posthac ullo modo, ne disputationis quidem gratiâ, præferendi, vel sustinendi illam sententiam, dummodo id sibi in præsentiarum concedat; ne Doctoribus, ad impugnandum paratis, & condiscipulis, videatur voluisse illudere. Et, mirum dictu, statim restituta est ei memoria præsentissima omnium, quæ antea comprehenderat: quod jure jurando testati sunt Patres, Gaspar Brizenno, & Franciscus à S. Vincentio. Plurimum accendit ea res amorem ejus erga Societatem, à qua sciebat constanter piam de Matre DEI opinionem defendi.

VI.

Sed pax ei diuturna non fuit; nam

nam hostis omnis boni propositi,
malè sibi ab illo metuens, atrocem
denuo tempestatem excitavit in
ejus animo, de qua ipse in vita P.
Alvarez cap 19. sic scribit: *Post-* *Denuo*
quam decrevi ingredi Societatem, toto *confir-*
tempore sex mensum, quo distuli de- *matur*
siderij mei executionem, trahebat me *in propo-*
magna quadam propensio & affectus, *sito So-*
quem ad aliam religionem habueram, *cietatis.*
quam ut antea semper, ita nunc etiam
magni facio. Sed quoniam Divina vo-
catio rationibus, & validis impulsibus,
me ad Societatem trahebat, tot cogita-
tionum sibi adversantium fluctibus
cùm oppugnarer & affligerer, ità cor
meum torquebatur, ut sim coactus ad
campos exire, ad respirandum, & ex-
clamandū, ne rumperer: Videbar mihi,
utramlibet religionum ingrederer, to-
ram vitam sub eodem tormento tractu-
rus, vexante me cogitatione, ne forsàn
erraverim, & alteram ut meliorem
preferre debuerim. Sed quoniam tem-

B 3 pore

pore orationis & quietis, & cum in
 conspectu DEI me collocabam, recu-
 rebat mihi semper ea cogitatio, Divina
 voluntatis esse, ut Societatem ingre-
 diar, tandem sum ingressus, non ex-
 gua cum difficultate, & repugnantia

VII.

Affluxerat jam tempus, quo di-
 meditata perficeret. Aperuit suum
 desiderium primò Theologiæ stu-
 dioso è Societate, cui nomen Pe-
 tro Ruiz de Castillo, qui postea
 Rector Legionis, & magnorum in
 Provincia Castellana meritorum
 fuit. Is eum adduxit ad Rectorem
 Collegij S. Ambrosij, Antonium
 Marcenium, virum eximie sancti-
 tatis: qui diligenter expensis vo-
 cationis illius momentis, & agni-
 tis, quas afferebat in obsequia Dei,
 præclaris dotibus, bonam ei spem
 fecit impetrandi à Præposito Pro-
 vincie, qui tunc erat Joannes Sua-
 rez. Hic cum advenisset, magna

Admit-

cum

um in
recu
Divin
ingr
on ex
manu
uo di
e suu
ia stu
en Pe
ostea
um in
rorum
torem
nium
sancti
is vo
agnit
ia Dei
i spem
o Pro
s Sua
magna
cum

eum voluntate admisit, fausto die, qui S. Francisco Xaverio sacer est; bono prælagio, quàm propè ad Apostolicum ejus zelum pro aliorum salute, & gloria Dei esset olim accessurus. Atq; horum omnium nihil cuiquam è suis, nec fratribus, neque adeò matri detexit, viriliter omnes difficultates secum con-
coquens; donec secunda die Decembris, Anno Domini 1574. vigesimo ætatis, absoluto jam secundo cursu Theologici, Vallisoleti, primus omnium in Collegium S. Ambrosij receptus, & ut ex tabulis constat, Medinæ Campi Domum Probationis ingressus est.

CAPUT III.

LYDOVICI NOVITIATUS
& Vota.

I.

POST separationem Provin-
ciæ Castellanae à Toletana, P.

B 4 Baltha-

titur ad
Societa-
tem.

Anima-
tur fer-
vore Ti-
ronum
Societa-
tis.

Balthasar Alvarez ijs moribus in-
stituerat Domum probationis
Medinae Campi, ut simul primùm
in eam receptus Ludovicus con-
spexit, quantis animis, & ardoribus
ad studium virtutis Tirones in-
cumberent, omnes illi timores,
quibus hactenus tenebatur, dis-
fluxerint. Ita enim ipse scribit in
vita P. Alvarez, adducto superius
cap. 19. *Ut veni ad hoc Medinensi
tirocinium, intra paucos dies videns,
quàm seriò Tirones illi mundum cal-
cabant, seque ipsos contemnebant, &
mortificabant, quantòque studio Chri-
stum Dominum nostrum sequebantur,
& consilia ejus Evangelica amplecte-
bantur; adeò quietus & contentus
mansi electione, quam feceram, ut per
DEI misericordiam, neque in Novi-
ziatu, neque extra illum senserim
motum tristitia, vel pœnitudinis. Imò
nescio quo spiritu talis mihi insedit
imaginatio, quòd si vel octo annos*
vita

vita haberem, & eo modo viverem,
magnus Sanctus evaderem.

II.

Ex quo conijcere est, quantus Pluri-
evaserit annis ferè 40. quibus su- ^{mum}
pervixit, cum ab ipso statim ingres- ^{proficit}
su fuerit habitus pro viro perfecto. ^{in virtu-}
Ita enim testatus est Franciscus de ^{tibus.}
Prato, quondam Præpositus Pro-
vinciæ Castellane, his verbis. Mul-
tùm eo sum usus per annos 38. partim
novitiatus & subditus, partim Superior:
ac toto illo tempore perspexi in eo tale
studium, tam vividum desiderium
perfectionis, gloriæ Divinæ, & salutis
animarum, ut videretur semper fla-
grare hoc studio ac desiderio, ne ad mo-
mentum quidem temporis cessando,
quin semper magis magisque in per-
fectione procederet, nulla occasione
mediòve proficiendi prætermisso: nec
alia de re unquam loquebatur, aut so-
licitus erat, quàm de ista. Et hanc opi-
nionem sanctitatis de illo habuerunt

B 5 non

non domesticitantum, sed etiam alijs
quibuscum agebat, Religiosi, Principes,
& Summates viri. Hæc ille. Nec
ablimilia Jacobus de Sosa, bis
Præpositus eidem Provinciæ, qui
46. annis vixit in Societate. Ex
quo tempore, inquit, Societatem in-
travit, anno ætatis vigesimo, ab omni-
bus est habitus pro viro perfectò, &
ego semper eum habui pro magno pro-
digio virtutis & sanctitatis: & quot-
quot egerunt cum illo, cujuscunque
conditionis & ordinis, quos ego nove-
rim, reputabant eum pro homine san-
ctissimo, & absolutissimo; in quo nihil
reperiebatur, quod non deceret virum
perfectum & Apostolicum. Quæ duo
testimonia tanto pluris æstimanda
sunt, quanto viri illi cautiores erant
in loquendo, ne quidquam dicen-
do exaggerarent.

III.

Primum initium vitæ religiosæ,
juxta constitutionem S. Patris no-
stri

stri Ignatij, posuit in spiritualibus exercitijs, per integrum mensem: quæ licet aliquibus, ex P. Alvarez instituto, produci solerent ad septuagesimum diem; Ludovico tamen, jam antea divinis meditationibus assueto, visum est mensem unum sufficere. Hoc, & reliquo *Orationi* tempore Novitiatus, dici vix po-*studer* test, quantum vela devotioni, & *impensè* intimæ necessitudini cum Deo laxaverit. Statuerat, ei, quidquid ab alijs officij sui rebus vacui temporis haberet, impendere: fecitque id exactissimè, in genua profusus ante imaginem Deiparæ, quam ex S. Lucæ exemplo, allatam Roma à P. Alvarez, hodièque in ejus Novitiatus sacello, pro communi solatio servant. Usus est autem familiaritate Divina, non solum ad animi sui delicias, sed etiam ad incitamentum vincendi se ipsum, ac deprimendi, omnes alios æstimando

do

do se superiores; itaque de illis, & cum illis loquendo; de suis autem rebus humillimè. Gaudebat comitari emptorem, ut instar mediastini portaret res emptas. Cum tradenda doctrinæ Christianæ dies esset, procedebat cum parvulis cantando, & eos instruendo magna cum alacritate, pari fructu, gustuque spectantium, & incremento suæ virtutis. Petebat sepe licentiam in Nosodochio serviendi egrotis: ibi cum gaudio verrebat pavimentum, sternebat lectos, purgabat vasa, levabat infirmos, ministrabat necessaria. Reperit quondam inter egrotos pauperem, obsitum sordibus & illuvie, quem propter horrorem & foetorem, desertum ab omnibus ubi conspexit, Christum agnoscens in eo, suaviter amplexus est, abluit, recentibus linamentis, à præfecto domus hospitalis impetratis, induit, loci salutem

*In hospi-
tali ser-
vit egro-
tis.*

surat
adhi
mag
tion

N
citi
ad
ab
gen
ror
om
tus
qui
pit
dis
fer
sub
tur
qui
mo
cer
sen
tar

furam & auram correxit, assedit,
adhibuit quidquid erat solaminis,
magna cum omnium approba-
tione.

IV.

Neque domestica omisit exer-
citia: primus ad abjecta, impiger
ad servitia coqui, & ægrorum: sæpe
ab accumbentibus mensæ, flexis
genibus, veniam culparum & er-
rorum petivit; totus denique in, *Studet*
omnimodam sui victoriam inten- *penitus*
tus, intimas motuum animi se- *vincere*
quorum causas rimabatur, & fir- *se ipsum.*
pitus conabatur evellere, nihil
dissimulando: cumq; esset natura
ferventior, & incitator, eam ita
subegerat, ut omnibus videre-
tur blandior, & ut ajunt, oleo tran-
quillior. Quanti verò hanc animi
moderationem ac disciplinam fa-
ceret, quamque sublimiter de illa
sentiret, suo loco dicemus. Nihil
tamen segnior fuit in castigatione
corporis,

corporis, quod per flagra, cilicia, vigilias, jejunia sic infirmaverat, ut opus fuerit ei per obedientiam habenas adducere, ac temperare rigorem. Atque ut promptissimum ad parendum, sic etiam erga Moderatores candidissimus fuit, nihil eos celando, quod ageretur in animo suo; quæ quidem omnia observabat studiosissimè, solertissimè deprehendebat, ut sinus omnes pectoris ejus oculis expositos crederes. Ad quod accedebat summa quædam æstimatio, & reverentia magistri sui spiritualis, qui fuit P. Rodericus Arias, cum fama eximij servi Dei postea Vallisoleti defunctus. Hinc oriebatur, ut ab ejus institutione in omnibus, velut ab ore Dei, penderet, certus per eam se tutis itineribus ad absolutam suam victoriam, & sanctitatem ducendum.

V.

V.

His talibus studijs per novitiatum, rapuit in se omnium oculos, ut omnibus exemplo fuerit, & incitamento. Nam & gratia vocacionis ad hunc ordinem, & generosa ejus voluntas inter illa certamina, & vita à teneris usque non innocens tantum, sed etiam sancta, magno illi adjumento fuerunt, ut alios omnes longè præcederet. Unde etiam superioribus visum est, eum, nondum finito biennio *Mitti-* Tirocinij, 26. Martij 1576, mittere *tur Val-* Vallisoletum, ad absolvenda stu- *liscletū* dia in Collegio S. Ambrosij: quod *ad stu-* ei grave accidit, propter matrem, *dia ab-* fratres, & cognatos, à quorum *solvēda.* consuetudine mentem suam procul amoverat. Sed cum hoc ipsum Superiores novissent, non plus ei timuerunt à patria, quàm si mitteretur ad Sinas, aut Japones. Et verò ita se ibi gessit, ut non nisi iussus

*Cū ma-
tre nec
verbum
locutus.*

iussus accesserit semel ad matrem cum
& cum ea nullum verbum sit locutus, oculis in solum defixis; donec
à Patre, qui eum duxerat, monere-
tur officij sui, quòd sit missus à Re-
ctore, ut matrem salutaret. Illa ve-
rò nihil offensa ejus taciturnitate,
quòd nòsset animum ejus ad o-
mnem virtutem, illum ut filium
dilexit, & suspexit ut sanctum. Ea-
dem cōstantiā fuit vsus quondam
erga matronam, arctā necessitudi-
ne conjunctam, cui, quòd solum
ejus videndi & alloquendi gratia,
tamen ex longinquo venerit, sic
admodum renunciari curavit, sibi
fas non esse loqui cum ea, nisi in
Confessionali, ubi se mutuo con-
spicari non possint. Neque verò
vnquam cum cognatis locutus est,
nisi de rebus ad animæ salutem
spectantibus. Hunc in modum ab-
soluta biennio, vota religionis
fecit in eodem Collegio; quanto
cum

*Facit
Vota So-
cietatis.*

cum gaudio, non facile dixerim,
quod jam se Religiosum, & So-
cietati arctius devinctum videret.

CAPUT IV.

STVDIA, TERTIA PROBATIO,
Sacerdotium.

I.

S Studijs Theologiæ ita se im- *Inter*
pendit Ludovicus, ut severa *studia*
sibi lege præceperit, quidquid ab *nihil de*
ijs vacui temporis habuerit, non *virtute*
aliter, quàm cum Deo vel cœliti- *remittit*
bus, orando, vel in obsequijs egro-
torum, cum facultate Superiorū,
consumere: quare nunquam, abs-
que necessitate, conspectus est ex-
tra suum cubiculum; quod in su-
prema Collegij parte, prope ho-
rologium sibi impetraverat, ubi
propter ascensus & frigoris, aliā-
que incommoda, jam nullus am-
plius habitat, illi hæc ipsa mole-
stiarum occasio fuit optatissima;

C quam

quam etiam vicinia sacelli domus
fici, quod ibi tunc erat, ei faciebatur
jucundior; illuc enim & summo
mo manere ad sacrum, quod nostrum
Theologis facere solebat P. Franciscus
Suarez, & interdum, ad recipiendum
spiritum studiis fatigatus poterat se
conferre. Sed & in ipsius studiorum
remissione ita se continebat, ut à
legibus modestiæ disciplinæ religiosæ
nec latum unguem recederet, nihilo
planè solutior, quàm fuerat in ipso
Tirocinio, cujus rigorem non minu-
erat, sed auxerat studiorum laboribus
quibus autem diebus à studiis erant
vacatio, illos gaudebat in officiis
humilibus transigere.

II.

*Petrus
mitti in
Japoniam.*

Sub idem tempus venit Procurator
Japoniæ, aliquot socios collo-
lecturus, qui se in arduam illam
expeditionem adjungerent. Hi
adscribi summis precibus flagita-

vit Ludovicus, omnem saluti nationis ejus procurandæ vitam, & sanguinem offerens. Deus autem, qui longioribus, nec levioribus eum destinarat laboribus, fecit, ut Superiores votis ejus, utrunque reperitis & ardentibus, neutiquam annuerent. Ergo progrediens in Theologia, sic probavit omnibus acumen ingenij sui, ut ipse P. Franciscus Suarez non rarò contulerit eum eo res difficiles, rãtus Doctor cum discipulo; falsusque sit, multum adjuvari se ejus judicio: quâ laude, nescio quæ major possit optari. Certè in asserenda Deiparæ Conceptione, in gratia copiosissima, non solum doctrinam sui magistri assecutus est Ludovicus, ut ostendit in expositione Cantici canticorum lib. 1. exhort. 11. sed eam etiam prætervectus, dum illâ ne maculari quidem ab Adamo potuisse docuit, ejusdem operis lib. 7.

In Theologia excellit.

C 2 exhor-

exhort. 30. quia voluntas ejus in primo parente constituta non fuerit, ut cui gratia Dei non hereditario, ut alijs, sed altiore jure tanquam Matri Dei, erat obventura. Fuitque tam confirmatus in eadem sententia, ut in eandem utrumque fratrem suum, Dominicanos, perduxerit; quod in ordine illo palam omnibus fuit.

III.

Mittitur ad Ognatense Collegium.

Studijs absolutis, Anno 1571 cum vigesimum quartum ætatis jam expleffet Ludovicus, cum alij condiscipulis venit ad Ognatense Collegium, à B. P. Francisco Borghia 27. annis antea fundatum, & spirans etiamnum exempla suorum conditoris; quorum fragrantia novos ei spiritus attulit, omnimoda submissionis & virtutis. Inde

Villagarcia tertiam probationem subit.

verò ad 18. Octobris Anno 1579 Villagarciam est missus, tertiam ibi probationem, in Societate consue-

consuetam, subiturus. Instituit
eam probationem S. Ignatius, ut
sui devotionis, & abnegationis
fervorem, si fortè inter studia sci-
entiarum remiserit, restaurent, &
ad gradū vsq; perfectionis promo-
veant, eòq; paratiores, & alacriores
ad aliorum salutem per ministeria
Societatis procurandā, procedant.
Gavissus est illa occasione Ludo-
vicus, ea præcipuè ratione, quòd
P. Balthasarum Alvarez instructo-
rem sit nactus, ut optaverat.

IV.

Isti cūm prolixè distinctèq; ex-
posuisset, quidquid habebat in sua
conscientia, Pater, qui eum perat-
tentè, fixis in crucem ante se po-
sitam oculis, audiverat, non aliud
respondit; quàm pauca hæc verba:
*Hoc est habere virtutem infantilem,
& nondum adultam : oportet eam
nutrire, & roborare.* Statimq; conti-
nuit, Ludovicus, ut ipse de se scribit

*Aperit
P. Alva-
ro suam
conscien-
tiam.*

in vita P. Alvarez cap. 19. agnosce
verum esse, quod sibi dictum erat
recessit cum firmo animi decreto
exuendi infantiam illam virtutis
& removendi quidquid eum à pro
fectu retardaret; cum admiratio
ne, quòd Pater ità penetràssent ani
mi sui recessus, ac tam paucis effi
cax adhibuisset remedium, judi
cando eum indigere magis humi
liationibus, quàm prolixis oratio
nibus. Et verò non immeritò, vi
lumine cœlesti plenissimus, per
specta capacitate purgatissima
mentis, considerans quantorum
id ætatis posuisset initia meritorū,
judicavit virtutem, qua tunc præ
ditum videbat, comparatam cum
illa, quam consequi posset, si per
geret, esse instar infantis; licet in
se spectata virilis jam fuerit. Sed
neq; segniter tantum magistri disci
pulus incubuit in ejus augmenta,
majore, quàm unquam aliàs, ani
mo

mo se se ad anteriora conatus
extendere.

V.

Interea DEVS etiam illum ad
arctiorem secum familiaritatem
inducere, illustrare mentem, vo-
luntatem afficere: vnde crebriores
jam, dulcioresque aspirationes
emicare in cœlum; obedientiæ &
humilitatis cujusdam excellentis-
simæ sensus existere, quibus ad
maiores quotidie flammæ amoris
erga DEVM & homines, & intimam
cum Divina Majestate conjun-
ctionem, præparabatur. Exinde *Experi-*
cœpit sentire interna D E I collo- *tur in-*
quia; quæ dum anxius hæret, an *terna*
pro divinis accipere debeat, inter- *Dei al-*
rogavit eum Christus: *Tu, si quis loquia*
esurienti offerat ramum gravem fru-
ctibus, quid faceres? Respondenti, *Docetur*
comederem fructus, ramum abij- *quomodo*
cerem. *Sic facias,* ait illi, *internis al-* *illa sunt*
locutionibus: sume eos, qui tibi offerun- *accipi-*
tur, enda.

tur, fructus bonorum operum; exerce-
te in his, quæ tibi suadentur: neque
fatiga, inquirendo à quânam arbore
decerptus sit ramus, quo tibi praben-
tur. Acquievit huic monitioni
quia cùm omnia, quæ sibi diceban-
tur interiùs, essent apertè bona &
congrua suæ conditioni, non erat
cur multùm dubitaret ijs obsequi
sicut necesse est facere, quando
potest aliquid subesse periculi: pro
ut ipse postea scripsit in Duce spi-
rituali tractatu 1. cap. 23. num. 2.
ubi etiam hujus rei, quæ sibi eve-
nerat, meminit, reticito suo no-
mine.

VI.

*Variè
exerce-
tur.*

Observavit omnia diligenter P.
Alvarez. & ut tam bene præparato
animo non deesset, varijs modis
cum domi, ac foris exercuit. Et quia
Villagarcia populis numerosus
non est, Medinam, ad tria milliaria,
misit cum procuratore fre-
quenti

quenti mercatu, ut ea, quæ empta forent, domū portaret. Aliàs cum socium dedit alicui Novitio, ut per pagos vicōsque concionem, haberet ad rudes operas; id, quod ipse faciebat singulari fervore & gratia. Nonnūquam adjunxit eum alicui condiscipulo jam Sacerdoti, ad excursionem aliquot dierum, ut hominibus, qua fieri poterat, prodesse. Neq; enim P. Alvarez missiones longas in tertia probatione amabat, ne dum experimentum capitur gratiæ, qua quisque valet agendi cum proximo, diuturna intermissione refrigescat amor exercitationis domesticæ; cujus eo tempore potior, ad sui victoriam & abnegationem obtinendam, habenda est ratio.

VII.

Non defuit sibi ipsi Ludovicus, *Avidē*
& omnia media proficiendi arri- *studet*
puit avidissimè: plurimū exci- *proficere*

C 5 tanti-

*in vir-
tutibus.*

tantibus eum sermonibus P. Alvarez, quos de Summario Constitutionum, & regulis Societatis habebat, plenos lumine sibi interorandum infuso divinitus; quorum memoriæ causa ille contulit in compendium, à pluribus postea descriptum, & habitum in pretio. Studuit etiam à singulis aliquid in perfectionem animæ suæ referre, cum omnibus quidem comiter agendo, familiariùs tamen cum P. Christophoro Gonzalez, de quo scribit in vita P. Alvarez cap. 47. plurimùm se adjutum ejus commercio, præsertim in corrigenda vana persuasione, quòd difficile sit amare confusionem & contemptum; cum tamen ea sit virtutissima penetrandi in familiaritatem DEI: prout nominato P. Gonzalez evenit. Multùm etiam utebatur P. Francisco de Corduba filio ducis de Cardona, qui nimio

per

per omnem occasionem vincendi sui studio, mortem præmatu-
ram in ipsa tertia probatione ac-
cessit, febris, per humiles labores,
in solibus, capite non munito, ac-
censa sublatuſ; cū novem annis
in Societate sanctè vixisset, non
sanguine clarior, quàm virtute.

VIII.

Mense Decembri Anni 1579. *Admo-*
Ludovicus, expleto jam vigesimo *vetur*
quinto ætatis, ordinatus est ad *sacris*
Epistolam, & sequente jejunio *Ordini-*
verno ad Evangelium, denique *bus.*
19. Martij, festo S. Josephi, Sacer-
dotio initiatus: ad quod ritè susci-
piendum se mensura divinarum
rerum commentatione studiosis-
simè paraverat, unà cum P. Alva-
rez, ad visitandam Provinciam
Toletanam evocato: qui per id
tempus peculiari studio suum ei
sensum de tribus affectis Christi
Domini, Paupertate, Dolore,
Con-

*Primum
Sacrum
facit
Valliso-
leti.*

Contemptu communicavit, et
societatis illius amorem eum
inflammans. Primum deinde sa-
crum fecit Vallisoleti, in feste
Annuntiatae salutis nostrae, singu-
lari fructu animi sui, & gaudio
cumque operam confessionibus
tempore Paschali audiendis de-
disset, redijt Villagarciam, vbi no-
vo spiritu tertiam probationem
est prosecutus, & novos à coelestibus
favores expertus: quorum ille non
minimus fuit, quòd cum post sa-
crum gratijs Deo agendis esset in-
tentus, repentè senserit, ut ipse
scribit in vita P. Alvarez cap. 48

*Luce di-
vina con-
gnoscat
posse a-
mari cō-
temptū.*

quendam radium lucis, transcu-
tem instar fulguris, quo ipsi osten-
debat non ita difficile esse, ut
visum erat, sed valde facile, tam
seriò & cupidè amare contemptū
ac probra, quàm alij honores &
existimationem affectant, simul
etiam ad illa quærenda est animatus,

tus, cum spe obtinendi. Hanc autem gratiam acceptam retulit precibus magistri sui Alvarez, non diu antè, Belmonti 25. die Julij, cœlo recepti. Præterea nunc alia sensa, quæ tum de alijs, cum præcipuè de humilitatis virtute accepit hoc tempore probationis, referenda suis locis in libro sequente.

CAPUT V.

SCHOLASTICÆ OCCUPATIONES, & sollemnis Professio.

I.

ANNO 1580. ad Festum S. Lucæ Salmanticam est missus Ludovicus, & post egregiè propugnatas assertiones ibidem ex tota Theologia, Legionis Philosophiam anno sequente docere coepit, magna cum laude, & estimatione doctrinæ, nullo tamen suo gustu, nisi quem dabat obedientia: quâ fiebat, ut ei muneri cumu-

*Docet
Philosophiam.*

cumulatissimè satisfaceret : nam
& ea, quæ dictabat in schola, non
subtiliter tantum & eruditè, sed
magna simul claritate & ordine
componebat, levando labori disci-
pulis; & in disceptationibus
seu propugnaret, siue oppugnaret
libentissimè audiebatur, eratque
tum admirationi, cum formidini

*Discipu-
los exci-
tat ad
studium
virtutis.*

Singularem etiam curam discipu-
lorum habuit, hortando singulos
& animando, ut in studia diligenter
incumberent; invitando eos ad
proponendas sibi quæstiones, in
quibus hærebant, easque patienter
& amanter ipsis explicando, ut
nemo se neglectum, omnes æqua-
liter se, suumque profectum illi
cordi esse viderent. Nec minori
fuit ipsis incitamento ad virtutem,
præclaris monitis & exemplis eos
accendens, primus in omnibus
exercitationibus pietatis, siue in
triclinio culparum se reum pera-
gendo,

gendo, oscula figendo pedibus ac-
cumbentium, commendando
cibum, aut eum sumēdo sub men-
sa, & alia obeundo, quæ fert usus in
Societate: sive in culina operam
navando cōcis, & abjectissima quæ-
que munia domi fungendo: qui-
bus modis ita rapiebantur animi
omnium, præsertim discipulorum,
ut eum certatim studerent imitari.

II.

Brevi etiam foras emanavit, ac *Prodest*
per totam civitatem fusa est fama *simul*
sanctitatis illius: unde multi, etiam *proximo*,
viri graves & nobiles, eum delegere
pro moderatore animi sui, suos ei
lapsus, infirmitates ac dubia pro-
ponendo; quibus magna se cari-
tate impendit, enixiùs tamen ple-
beis ac pauperibus. Nec paucos
inexpectata cōversione ad eximia
exempla probitatis traduxit: hos
inter homo juvenis fuit, ex illu-
strissima inter Hispanos prosapia:
qui

qui cū, Ludovici monitu, se
totum appulisset studiis virtutum
ut per austeritatem erga se ipsum
liberalitatem erga egenos, & alios
exercitia pietatis expeditiores co-
ram Deo rationes haberet, suis
admirantibus, & mentis turbidam
motionem suspicantibus, con-
stanter edixit, breviter se à Deo eve-
landum ad iudicium. Et hoc non
ab animi perturbatione, sed divini
tus ei compertum fuisse, eventus
ostendit. Nam subitaneo corre-
ptus morbo, quando illius exhi-
randi causā, nescio quos ludos &
pompas instruxerant, advocatus
Ludovico cum dolore omnes to-
tius vitæ noxas confessus est, &
Sacramentis munitus, magna cum
animi pace, ac fiducia, ad melio-
rem vitam decessit, annis & vir-
tutibus multò longiorem ei vitam
pollicentibus.

III.

Non continuit se intra moenia ^{Excursus}
fervor Ludovici, sed Dominicis, ^{rit ad}
Festisque diebus cum aliquo disci- ^{pagos}
pulorum exivit ad villas ac pagos
vicinos, à quibus maturè posset
redire in urbem. Jbi convocato ad
templum populo rustico explica-
vit foeditatem peccati, fructus poe-
nitentiae, brevitatem vitae, poenas
infernās, & alia, pro captu nationis
illius, & necessitate: fecitque hoc
tanta vi dicendi, ut emollitis exci-
derint lacrymae: à concione, pueri-
tiam in rudimentis doctrinae Chri-
stianae instituit: reliquo tempore
aures praebebat peccata sua deplo-
rantibus; quales etiam alijs diebus
ad eum in urbem veniebant, quos
magna suavitate tractatos, cum
suo & ipsorum solatio, remisit ad
sua magalia. Fecit autem has ex-
cursiones pedibus, nullo comme-
atu instructus, sed victitans eo,
D quod

quod ultro datum esset pro stipendio
vel ostiatim emendicasset cum
socio; gratulando sibi, quod cum
primo comitum Christi, Paupere
tate, epularetur. Quantum vis
tem fatigatus domum rediisset
speri, nihil amplius refocillationem
admisit, quàm si tota die domum
mansisset, ad studia sua, quasi
jucunda recreatione, revertens.

*Recrea-
tiones
Ludo-
vici.*

Quos autem dies vacuos habebat
à scholis, eos visendis pauperibus
& sacris locis impendere consu-
vit, magis ea consuetudine cum
Deo, & egenis, recreari se existi-
mans, quàm alia ratione quacumque:
nec vana fuit illa opinio; quia
multiplici dulcedine, sensu coelesti,
& affectu recreabatur à Deo.
ut Francisco de Salzedo, discipulo
magnæ virtutis, familiariter dice-
ret; videri sibi, à Deo se tractari ut
filium parvulum, quem pater ele-
ganti veste indutum, prehensum

manu

manu ducat per forum, ut conspe-
ctu variarum in mercatu rerum,
exhilaratum, sui amore magis af-
ficiatur.

IV.

Hoc tali magistro plurimum in *Eius di-*
virtute promoverunt illi, quos ha- *scipuli,*
bebat è Societate, discipuli. Tres *Marti-*
cōmemorabo solū insigniores: *nus Del-*
primus esto Martinus Antonius *rio.*
Delrio, vir singularis humilitatis
& obedientiæ: qui cū ex libris,
quos mira eruditione refertos edi-
derat, orbe toto notissimus esset,
jāque Parisijs doctore Joanne
Maldonato Philosophiam audivis-
set, in Societatem ingressus, de-
nuo ad summulas, & rudimenta
Dialecticæ, volūrate Superiorum,
redire non dubitavit; sed magnæ
felicitatis loco habuit, quòd Lu-
dovicum magistrum obtinisset,
à quo non minus in cœlesti, quàm
humana Philosophia posset con-

D 2 discere:

*Franci-
scus de
Salzedo.*

discere: de cuius vita alij prolixius
retulerunt ad posterum. Alter fu-
Franciscus de Salzedo, consobri-
nus Balthasari Alvarez, eidemque
in familiaritate cum Deo non
multum absumilis; cui multas ho-
ras impendebat quotidie, diu ante
alios è strato confurgens. Hic dum
Collegij Rector esset Avilæ, a
ipso Christo monita est Maria Vel-
ex ordine S. Bernardi, raræ sancti-
tatis, & extraordinarij spiritûs vi-
go, ut illum sibi sumat animæ su-
moderatore, eiq; studiosè ob-
diat. De quo in vita ejusdem vir-
gis cap. 32. refertur, eum tantæ
authoritatis fuisse apud eos, quo-
rum conscientias regebat, ut etiam
gravissimus, & religiosissimus quis
que ex tota civitate, illi quasi pueri
se submiserit; licet majoris æta-
tatu, quàm 34. annorum non esset.
Deinde illum nullo neque labore
neque indignitate rerum superari
aut

aut fa-
rum f-
Terti-
tanne-
nis, a
pro E-
& inn-
stiana-
tis Ec-
mam
exem-
cujus
bebat
mem-
Riba-
lib. 5.
An-
tica,
magi-
tantu-
ut &
res t-
Acad-

aut fatigari potuisse, cum de aliorum salute, & causa DEI ageretur.

Tertius est Hernandes de Villafanne, qui in Cinaloa totis 30. annis, Apostolico spiritu, plurimis pro Evangelio laboribus exhaustis, & innumeris ad agnitionem Christianæ veritatis adductis, & fundatis Ecclesijs, gloriosam Deo animam reddidit; plurimum adjutus exemplis & institutione Ludovici, cujus semper aliquid librorum habebat in manibus. De quo plura memorantur à P. Andrea Perez de Riba, in historia novæ Hispaniæ lib. 5. cap. 23.

V.

Anno 1584 Ludovicus Salman Theologicæ, nostris Theologiæ studiosis, magister datus est; quo in munere tantum & laudis, & gratiæ retulit, ut & inter florentissimos, qui plures tum erant, in celeberrima illa Academia, Doctores excelleret, &

D 3 disci-

Hernandes de Villafanne.

Theologiam docet Salamanca.

discipuli ad eum, quasi solus esset
dubia sua frequenter referrent.
Ipse vsus occasione non omisit
illos dexterè simul ad maiorem in
virtute progressum incitare; di-
cere solitus, miseram esse condi-
tionem Religiosorum Doctorum
nisi conarentur etiam in studi-
i virtutis promovere discipulos.
Quia verò propter exercitia li-
bera, consueta diebus festis, et
Dominicis, ei non licebat excu-
sare ad pagos, ut Legione fecerat
quoties ab illis excusare se potuit.
omne tempus in excipiendis po-
nitentium cōfessionibus consum-
psit: per septimanam autem eis
qui majorum incrementorum
capaces erant, statis horis operam
dedit.

VI.

Vnicum annum relictus in hoc
officio, ad alia fuit abstractus
scholis: quòd etsi plurimum vale-

ret in illis, longè tamen plus videretur posse in gubernandis alijs: in quo genere qualis & quantus fuerit, infrà diceretur. Sed post septem annos, aut octo, revocatus Vallisoletum ad Theologiam docendam, non minore laude id fecit, quàm si nulla diversio muniũ, *Magna cum laude.* longè aliorum, intervenisset. Ità enim testantur jurati, tam acutè, tam appositè, tam nervosè illum proposuisse, & enodasse gravissimas difficultates, ut non ex humanitus acquisita, sed divinitus infusa scientia; neque ut homo, sed ut Angelus loqui videretur. Unde etiam illa, quæ dictabat in scholis, magni passim æstimabantur ab omnibus.

VII.

Tantam sublimitatem doctrinæ ornavit nō minor animi demissio: quæ maximè apparuit in disputationibus: nam sive præsidebat,

D 4 tacuit

tacuit quantum ferebat mun-
 praesidis, ut solus discipulus doct-
 rum responsionum decus referre
 siue oppugnabat, cum discipulus
 videret sub argumento fatiscere
 porrexit ei manum, & ansam pra-
 buit solutionis arripiendae; & si v-
 paullum appositè diceret, id e-
 plicando ad honorem adduxit.
 Neque verò vnquam ullius impu-
 gnauit sententiam, nisi postularet
 id officio suo, vel urgentibus, qu-
 bus id honestè negare non potuit.
 Hoc autè fecit ea modestia, qua-

Per filiã discipulus esset, non Doctor. V-
confessio, debatur sanè Deum delectari eju-
nis doce- humilitione; nam subduxit ei
tur de lumen interdum, ut à difficultatibus
Theolo- exire non posset, nisi ope alio-
gicis dif- rum ipsi longè imparium, imò &
ficul- illiteratorum: quod accidit ei
tibus. cum explicanti Mysterium SS.
 Eucharistiæ, repentè oborra est
 tam atra, densaque nubes violenti-

tissi-

tissimarum objectionum, præsertim contra conversionem panis & vini, in corpus, & sanguinem Christi, ut in Cathedra moram bene longam traxerit silens; auditoribus admirantibus, & aliquid humanitus ei contigisse existimantibus: nec ab ea perplexitate se tum expedire potuit, sed ab ædituo vocatus, ad alicuius feminæ confessionem accipiendam, discessit. Erat illa ex ijs, quas Ludovicus in studio vitæ perfectioris instruxit: à qua rogatus, quid egerit, cum vocaretur, respondit, se versatum in explicando divino illo mysterio: subjunxit illa, sibi eadem nocte, cogitanti de illo, gravissimas difficultates objectas fuisse; quas etiam recensuit ordine: & erant eadem omnino, quæ illum vexarant in schola. Adjecit illa; sed & multas occurrisse sibi considerationes, & argumenta, quæ
D s rem

rem totam reddiderint sibi pl
nam ac facilem, omni difficultat
submota. Et retulit has considera
tiones, ac sigillatim diluit omnia
quæ in cōtrariū ejus menti eran
objecta. Obstupuit ad ista Ludov
cus, & omni nube animi deterfa
conversus ad DEVM sustulit ma
nus, quòd per mulierculam erudi
tus esset, magnòque cum sensu
erupit in illa verba Christi: *Con
fiteor tibi Pater, Domine cæli & terræ
quia abscondisti hæc à sapientibus,
revelasti ea parvulis. Ita Pater; qu
niam sic placitum fuit ante te.* De
posuit hoc apud quæsitores Mar
chio de Villar; cui, nescio in quo
rerum suarum articulo constituto,
Ludovicus ipse pro consolatio
ne narraverat, quomodo Deus
aliquando soleat juvare per eos,
quibus minimè speres.

VIII.

Postrema in literis Ludovici oc
cupatio

cupatio fuit Praefectura studiorum, *Commit-*
 qua multos annos functus est *tur ei*
 quàm accuratissimè, non sinen- *Prae-*
 do quidquam exercitiorum prae- *ectura*
 scriptorum omitti: vel opiniones *studio-*
 alias doceri, quàm communes, *rum.*
 aut valde idoneo fundamento
 subnixas, quo cuilibet viro docto
 meritò persuaderetur eius proba-
 bilitas. Quare diligenter legebat
 omnia, quæ dictata erant in scho-
 lis, & expendebat accuratissimè:
 quòd si quid minùs ei probatum
 esset, proponebat Magistris, audie-
 bātque illos patienter: si verò non
 satisfacerent, nullo modo permit-
 tebat id eos defendere. Indè fa- *Aversa-*
 ctum est, ut reveriti censuram, in- *tur no-*
 tegritatem, & constantiam eius, *uas opi-*
 admodum cauti essent in opinio- *niones.*
 num delectu: quos autem videbat
 abhorrere à novitatibus, multùm
 laudabat, grarias illis agēdo. Quan-
 do per corporis infirmitatem non
 poterat

poterat comparere in publicis
concertationibus, eo saltem loc
erat, in quo non conspici quide
ipse, sed omnia tamen posset au
dire: aut si neque hoc morbus
permitteret, curabat fideliter
referri, quidquid actum fuisset,
merita omnes laude, & gratulatio
ne remuneraretur. Nunquam pe
misit examinari quenquam è no
stris scholasticis, quin ipsemet in
teresset: & P. Alfonsus de Cano
testatur, eum semper, in omni co
gressu Doctorum, obtinuisse insti
magistri omnium presentium, qu
adeò cōprehenderit omnia, licet
nunquam audita sibi, ac si diu mu
tūmque meditata haberet, & ipse
met adhuc versaretur in scholis.
Quando videbat eum, cuius pro
fectus explorabatur, non satis exa
minatori fecisse, charitate mortui
arripiebat causam, ac tam clare
facilique modo proponebat diffi
cultate

cultatem, ut illam non ægrè dissol-
veret, nisi qui indoctissimus esset.

IX.

Dum versaretur Ludovicus in *Facit*
occupationibus literarijs, à P. Clau- *Profes-*
dio Aquaviva, quinto Præposito *sionem*
Generali Societatis, ad supremum *solēnem,*
apud nos gradum, Professionis
quatuor votorum, admissus est:
eo sanè dignissimus, ut cui nihil
deerat eorum, quæ S. Ignatius re-
quirit in promovendis ad hunc
ordinem, ad quem nō alios, quàm
spiritus & doctrinæ selectæ viros,
& multum, diūque exercitatos, &
in varijs probationibus virtutis, &
abnegationis sui ipsorum, cum o-
mnium ædificatione & satisfactio-
ne perspectos, admitti voluit.
Fecit professionem Vallisoleti 24.
die Januarij anno seculi 1593. suæ
ætatis 39. cum novendecim
annis in Societate
fuisse.

CAPUT

CAPUT VI.

GVBERNATIO PATRI
LVDOVICI.

I.

DVorum Collegiorum Recto-
fuit Ludovicus, Vallisole-
ni, & Villagarcienfis, in quo fima
Magifterium Novitiorum habui-
de quo infra dicitur; nunc de
gubernatione, in qua fibi ali-
imprefferat, quæ S. Ignatius præ-
fcripfit Rectoribus; videlicet ex
rum officium eſſe in primis, or-
tione, & ſanctis deſiderijs totum
Oratio- Collegium, velut humeris ſuiſ
ne juvat ſuſtinere: quod ipſe quidem fecit
ſubditos. inſigniter, nihil decernendo, quod
non prius contuliſſet cum Deo
licet exigui videretur eſſe momen-
ti: ſed ea, quæ medijs humanis in-
tellexit non poſſe confici, multo
impenſius commendabat. Maje-
ſtati Divinæ, ſemper optato ſuc-
ceſſu

cessu. Ita Jacobus Vela, qui magno
 cum zelo, fructuque multas mis-
 siones obierat, cum venisset ad
 illum Villagarciam pleuriti labo-
 rans, magnoque desiderio tenere-
 tur vitæ longioris, ut posset ube-
 riore, sicut agebat, poenitentia di-
 luere sua peccata, adhibitis pro
 eius impetratione etiam patronis
 coelestibus; vi precum Ludovici
 repente mutatus, longè aliam in-
 duit mentem, quam nullis adhor-
 tationibus ab eo potuerat obtine-
 re. Siquidem à sacro, & precibus *Impe-*
 pro ipso factis, ad eum reversus *trat uni*
 Ludovicus invenit, omisso deside- *prompti-*
 rio vivendi, totum se permisisse *tudinem*
 Divinæ voluntati, & qui tota vita *morien-*
 sua consueverat magna cum ari- *di.*
 ditate animi orare, nunc inundan-
 tem tenero sensu, & affectibus ar-
 dentibus amore coelestium, sapius
 ingeminare illas voces Apostoli:
Gratias DEO, qui dedit nobis victo-
riam

riam per JESUM Christum, & Vade,
 plenam vitæ melioris fiducia dicto
 animam reddidit, in magno se muta
 per metu Divinæ severitatis, & facere
 tegritate traductam: de quo plu vis a
 bus scribit ipse Ludovicus in v bile fo
 P. Alvarez cap. 47. præteritis, q pit, qu
 ad laudem suam spectabant, sed vis re
 ijs accepimus, qui rei præsent boru
 fuerunt, maximè ab Alfonso B quam
 mero, viro perquam gravi, & peror
 titatis, ac doctrinæ conspicua aliàs

II.

*Alteri
 copiam
 concio-
 nandi.*

Simile quid accidit Vallisole dem c
 ubi cum repentina infirmitat popul
 correptus quispiam, concionem cibis
 quam oportebat, habere non po refer
 se, & alter, qui ipsi sufficiebatur anno
 eufaret se brevitate tēporis, quo cet P
 vix trium horarum fuit, quib jorem
 concio paranda erat, Ludovic quàm
 animo breviter ad orationem libera
 converso, vultu placido lenire bus, q
 percutiendo pectus illius, dixit suffici
 VAD

Vade, plus erit, quàm cogites. Quo
dicto alter subito sensit cor ita sibi
mutari, ut nihil amplius dubitaret
facere, quod petebatur, quantum-
vis auditorium frequens, ac no-
bile foret: atque ut meditari cœ-
pit, quæ diceret, affluxit ei tanta
vis rerum, & in dicendo copia ver-
borum, ut ipse testatus fuerit, nun-
quam se promptiùs, alacriùsque
perorâsse: imò, cùm consuevisset
aliàs nimio opere fatigari, tunc ei
tantùm superfuit virium, ut eo-
dem die sub vespere denuo ad
populum dixerit. Quæ omnia pre-
cibus Rectoris adscripsit. Eodẽ
referri potest, quòd cùm quodam
anno gravis incubuisset fames, li-
cet Procurator diceret, non ma-
jorem annonæ copiam esse domi,
quàm necessaria sit, jussit tamen
liberaliorem stipem dari pauperi-
bus. quàm alijs annis, & non solum
sufficiens frumentum Collegio,
E sed

sed etiam superfluum fuerit. Quomodo
omnes, qui noverunt, precibus
Ludovici tribuerunt.

III.

*Promo-
vet o-
mnes in
spiritu.*

Solitus est à subditis omnibus
etiā senioribus, poscere sapius
anno rationem cōscientiæ: sapius
etiam agere sigillatim cum scilicet
lasticis de rebus divinis, & per
nentibus ad cuiusque profectum
in spiritu, scitè subijciendo illa
quibus excitaret eorum fervore

*Omnia
cū tran-
quillita-
te agit.*

Res agēdas ita ordinare, & acco-
modare temporibus, nulli ut ex
sationi locum relinqueret, quod
minùs omnia examussitatè

*Constan-
ter disci-
plinam
urget.*

rent, ad regulam cuiusvis officii
validè se opponendo moribus
troducitis contra placita Superi-
orum; nihil dissimulando. quod pe-
peram factum esset; nihil relaxan-
do, aut concedendo etiam gratia
bus viris. Ità illi, qui in vicinis
concionari debuit, multis argu-
mentis

mentis petenti, ut uno die liceret
sibi ſine ſocio manere cum amicis
quibuſdam, conſtanter negavit.
Ità etiam alteri viro gravi, petenti
in ſuo conclavi aſſervare paſſulas,
ut cùm pro more ſuo nonnunquã
jejunaret, eſſet ad manus, quo ſe
refocillaret nonnihil. Conceſſit
illam refocillationem quories in-
digeret, non tamen privatim, ſed
in communi triclinio. Sæpe tem-
pore, quo ſecundùm conſuetudi-
nem Societatis orationi vacandũ
eſt, obibat ipſe ſingulorum cubi-
cula. Si quem notaret alio loco ſe
detinere, quàm eo, quo erant obe-
unda ſpiritualia, accedens eum
ſuaviter commoneſciebat officij.
Accuratos volebat omnes in ſuis
muneribus, tam magiſtros ac di-
ſcipulos, quàm confeſſionibus au-
diēdis, alijsve miniſterijs addiſtos.
Si quis morbo impediretur, mu-
nus ipſe ſupplebat: id, quod inter-

E 2 dum

dum ad plures dies, & mentis
duravit.

IV.

*Providet
omnibus
necessa-
ria,*

Neque minor ei cura fuit, ne
quid ulli deesset è rebus neces-
sarijs: ut suo quisque muneri tan-
melius attendere, & eo liberius
urgeri posset ad observantiam
disciplinæ, quo liberalius præbere-
tur eis necessaria. Delectabatur
quidem studio suorum in exper-
ienda paupertate; sedulo tamen
cavebat, ne per nimium ardore
fractis viribus corporis, inutiliter
evaderet ad majora Dei obsequia.
Si quem tempore frigidus videret
indigere stragula, suam ei dabat.
renitentibus præ modestia, dice-
re solitus; *Accipe, facilius acquiesce
ego aliam, quam tu.* Facilis & libe-
ralis fuit, in concedenda idonea
temporibus remissione à studiis
ut recreari alacriores reverteren-
tur ad illa: Solitus interim ipse

corat

coram venerabili Sacramento pro
ipsis orare DEVM, uti Job factitavit
olim pro suis, inter eorum convi-
via. Infirmorum ei cura fuit multò
maxima: illis adesse creberrimè:
sua apud eos negotia peragere, le-
gendo, orando, cogitando, ne, si
quare indigerent, opus esset eum
advocare è suo cubiculo, cum ali-
quo illorum incommodo ex mora
tantilla: cum tanta commiseratio-
ne illos tractare, ut magna confi-
dentia ipsi crederent infirmitates,
quas alijs non audebant aperire.
Quando verò multi simul ægro-
tabant, sicut eis compatiiebatur,
ita sibi gaudebat occasionē offerri
caritatis exercendæ. Sic Vallisole-
ti, cū Collegium haberet plenū
ægotis, gratulabundus dixit cui-
dam; *DEVS videtur velle implere
desideria mea.*

V.

Duo quædam gratam fecerunt

E 3 ejus

*Placi-
dus, ac
tenax
est secre-
ti.*

eius gubernationem, placabilis
& secretum. Agebat enim cum
singulis vultu semper placido cum
gravitate, nihil perturbationis pro-
ferendo; in quacunque rerum
& negotiorum varietate, ac mul-
titudine, semper sibi similis, semper
tranquillus. Nam fuit mentis
pacissimæ, quæ multis rebus age-
dis par esset: unde sic omnia ordi-
nabat in suo cubiculo, ac si veni-
retur in omnibus officinis. Fide
secreti omnes amabāt in eo, cum
nihil occultorum defectuum in
cognitorum unquam proman-
turum ad alios: unde & magnæ
confidentia detegebant ei suas
miserias, quas nōrant in ejus pre-
sente commori. Nam si quando
esset opus rem conferre cum alio
tam cautè id agebat, ut nihil pro-
deret omnino, quod esset silentium.
Sicut etiam si quis reprehendi de-
beret, id verbis paucis, itaque tem-
perati

peratis faciebat, ut reus & culpam suam, & animum simul reprehendentis agnosceret omni perturbatione carere; quod in præfervidæ naturæ viro fuit mirabile. Si verò (quod rarum fuit) aliquis monitionis impatiens in voces incomptas erumperet, ipse continuò siluit, re in aliud tempus dilata, quo alter emendationi aptior esset.

VI.

Quàm benignus alijs, tam sibi durus & rigidus fuit; ut adeò Superioriores coacti sint, ejus conservandi causâ, subijcere illum alteri, *Sibi met ipsi durissimus.* cujus arbitrio modus fieret ejus austeritati. Fuit is ordinariè Minister Collegij, cui quoad ea, quæ spectarēt valetudinem ipsius, obediebat instar Novitij, tametsi nō sine sensu pateretur præteriri se in cōmunibus oneribus. Villagarcia jussit Minister eum tractari, velut ægrotum: tulit hoc per aliquot dies; at postea rogavit enixè, ut liceat si-

bivesci cōmunibus cibis: quia boni exempli non sit, Rectorem habere delicatius. Tacuit minister, iussit nihilominus ei dari alios cibos tanquam infirmo: quos cū misisset, ut darentur alteri magis indigenti, allatos denuo tum quidem comedit, quod videret Minister constanter id velle; deinceps tamen ut sanus tractatus est, quod apparet vires ei à coelo præbuit ut peculiari curâ non egeret. Idem ferè contigit Vallisoleti, ubi similiter causatus, non esse exempli, Rector lautius cœnet, cū diceret Minister, melioris exempli fore si etiâ Rector obediat, fecit quantum primum; contestatus tamen, plurimum mollibus ac delicatis escis deesse suæ valetudini, quàm si utatur cōmunibus. Quod agnoscens Minister, permisit eum postea suo modo vivere.

VII.

Licet ex ijs, quæ diximus, per
spiciunt

spicuum sit, talem omnino Rectorem fuisse, quales optavit, & descripsit S. Ignatius; idemque viri, qui eum noverunt gravissimi, nominatim Jacobus de Sosa, magnis muneribus in Societate præclarus, testatum reliquerint, eum omnibus numeris absolutum Superiorem fuisse: nihilominus ipse gemebat sub hoc onere, quasi nihil ad hoc aut virium haberet, aut gratiæ: neque destitit urgere multis modis, donec ei valetudo immunitatem creavit. Quo tanto latior fuit, quanto (ut S. Franciscus dicebat) certior in pralatione casus, in laude precipitium, & in humilitate subditi, anima lucrum esse, Iubetur

VIII.

inspicere

Neque tamen ab omni munere præcipua ad gubernationem spectante licuit Collegia esse libero. Instituit Claudius A. Castella. quaviva, Præpositus Generalis, in qualibet Provincia ternos, vel quaternos è gravissimis viris, quorum

E s erat

erat non gubernare, vel statuere
aliquid pro potestate, sed inspicere
solum in Collegijs sibi assignatis
& observare, an agantur omnia
vetere spiritu & instituto; & si qui
invenerint minus rectè fieri, ubi
hoc diligenter egerint cum superi-
rioribus, ac primoribus viris,
Præpositum Generalem edocuerunt,
videre an emendentur ad modum
dum, ab eo præscriptum. Unde
etiam non Visitatores, sed Inspi-
ctores vocabantur. Jussus est ergo
Ludovicus inspicere præcipua Col-
legia Castellanae Provinciæ: quo
fecit cum tanta prudentia, dexte-
ritate, fructu, & omnium gratia, &
mirificis laudibus eum extulerint
& Salmanticense Collegium, ejus
Provinciæ præcipuum, cujus visen-
di initium fecit anno 1398. Recto-
re Josepho de Acosta, in tabulas
retulerit, quanto solatio omnium
& successu, religionis integritate
ab eo consultum sit, solerter præ-
struere

struendo viam omnibus incommodis, & suavibus medijs Apostolicæ vitæ perfectionem promovendo.

I X.

Sed eam lustrationem tum corporis imbecillitate, cum temporū infelicitate finire non potuit. Nam anno 1599. sævissima pestilentia per totam Hispaniam pæne vastavit. Nam quocunque locorum devenit, quod solum, absque socio, debilem, pallidumque, & quasi cadaver ambulantes viderent, judicarent eum pestem secum afferre, ac proinde excluderunt non tantum locis obscuris, sed etiam illustribus, ubi non erat ignotus; ut Palentiæ contigit, ubi licet exhiberet literas fide publica testantes, eum non transivisse per loca infecta, & Rector ejus Collegij, Jacobus de Sosa, tentaret omnia; tamē obtinere non potuit, ut recipere-

tur

tur in civitatem. Coactus est ergo
manere per noctem in vestibulo
templi cujusdam suburbani, tamen
majore animi sui gaudio, quam
gravioze incommodo infirmi,
fere exanimis corpusculi. Cum
Villagarciam venisset, etiam
ingressa maximam edidit stragem
præquam ullo in loco Hispaniæ
Hæc insignis materia fuit chari-
tatis Ludovici, qua efflagravit
rum in modum: siquidem domo
& foris apud egrotos assiduus, quocun-
que re poterat, eos adjuvit
non obiter aut semel eos tantum
accedendo, sed bis terve in die
per integras horas manendo cum
ipsis, licet in angustiis non raro
tugurijs decumberent; atque hoc
sine omni amuleto, quasi tangi
peste non posset. Neque curavit
nostros tantum, dum viverent, sed
etiam defunctos in tumulo solo
deposuit, ne quis alius afflaretur
veneno

*Servit
peste la-
boranti-
bus.*

veneno; licet non deessent in Collegio plures, qui hæc officia præstare possent, & expeterent: sed ipse nullum admisit tam piæ operæ socium, asserens se nulla re alia posse prodesse Collegio. Quæ omnia idoneis testimonijs Antonij Montefini, & aliorum, qui tantis exemplis interfuere, comperta sunt.

X.

Ad gubernationem refertur etiā *Fit Consultor Provincialis.* officium Consultotum Provinciæ, quorum non est definire quidquā, sed consilium & sententiam suam dicere, definiendi potestate Superiori relictā. Sæpius huic admotus est Ludovicus, quod magna semper & modestia gessit, & auctoritate. Nam & illius iudicium tum Præpositi, tum ceteri Consultores plerumque secuti sunt, eum etiam consulere soliti, quando id munus non habuit. Proferebat, cum ipsius erat

erat loqui, suam sententiam, cum
 gravi pondere rationum; non
 men urgebat eam: imò si proba
 lora quis attulisset, nō ægrè dis
 debat ab ea, tametsi alter ipso
 nior esset. De his autem, quæ
 tata fuissent, cum alijs, quàm
 Consultoribus loqui, piaculo
 xit. Nec minor illius authorita
 fuit in Congregationibus totius
 Provinciæ: nam Generali ne
 teresset, obfuit infirmitas corp
 ris.

CAPUT VII.

LUDOVICI PRÆFECTVS
Spirituales.

I.

*Instruit
 Novitios.*

Diversis temporibus Ludovicus formando Novitiorum
 & perficiendo, promovendoque
 veteranorum spiritui præfectus
 fuit. Sub finem anni 1585. Salma
 tica Villagarciam venit, sociu
 Hiero

Hieronymo Ripalda in Novitijs instruendis futurus: at illo propter supervenientes turbas brevè aliorum profecto, totum onus Novitiorum, ac Patrum tertiæ probationis, unà cum Rectoratu, Ludovico soli incubuit; cui, quòd per atarè, & aliorum, quæ ad illud requiruntur, decorum defectum, se parem non duceret, nō submisit se priùs, quàm per orationem cognovisset, id esse voluntatis Divinæ. Nam & lumine peculiari, & alijs, à D E O sibi tum exhibitis, favoribus animatus, magno se animo, ac fiducia accinxit ad opus.

I I.

Principiò igitur omnibus præ-
lucere facem illustrissimæ virtutis;
incedere in depili veste, qualis Novitiorum esse consuevit; purgare
loca immundiora domûs, letamen
deferre ad sterquilinum, infirmis
ministrare, verrere pavementum,
lava-

lavare vasa, nulla in re quantum
molesta sibi parcere, aut eximi
esse supra Novitios. Et quia dies
tos absument negotia, non
orationi, ac cœlestium contem-
plationi addixit, integras interdi-
traducendo coram Venerabili
cramento, & singulorum suorum
necessitates ei cōmendando, per
missa quotidie flagellatione per-
lixa, & minimè leni brachio.
quādo somni per brevis causā re-
ret ad cubiculum, in vestibulo ab-
ciebat se in scamnum, ac postea
revertebatur ad orationem, quā
sæpe totis noctibus in eodem loco
supplex, genibus pronis produxit,
neque ulla re se passus est impediri
ab illa, nisi si quos ægrotos domum
haberet, quos consuevit inter-
fere, & qua posset solari.

III.

Satagit Hæc studia ipsius, tam illustri
Novitiorum. cæteri non segniter conati sunt
imitari.

imitari: quos & quotidianis allo-
quijs multum accendit, ut non
rarò audirent eum cum lacrimis.
Distribuerat verò inter illos tem-
pus, ut septimo quisque die rerum
suarum eirationem daret, ac do-
cumenta proficiendi acciperet.
Assuefaciebat illos ad studium o-
rationis primùm, & memoriam
affectuosam Dei praesentis; quam
etiam, cum illis fortè fieret obviã,
breui verbo revocare solebat. De-
inde ad victoriam sui, & abnega-
tionem provocabat, praesertim
honoris & aestimationis propriae,
ut adamarent opprobria Crucis,
& insignia Christi. Quocunque
autem tempore ad ipsum venirèt,
excepit eos magna cum dulcedi-
ne, & auditos, inflammatosque,
cum consolatione dimisit; quia
consilia ipsius tanquam à coelo de-
missa accipiebant: quo etiam fa-
ctum est, ut omnium animos velut

F in

in manu haberet, ac ceræ instar, id ag-
xilis in omnem figuram. Sed & radiu-
creationis tempore, mira cum mum-
suavitate, ac varietate loquebat tioni-
de rebus divinis, ut omnes ab ei mi ca-
ore penderent. Narrabat eis (qui-
nunquam favores cœlestes, quib circa
animarentur ad virtutem: sed ret L
vidit illos animadvertere, quod cubio
cet recitarentur, quasi obtigisse tienti
alteri cuiquam, ipsi tamen even habui
rint, deinceps ab eorum rectu Viden
sione abstînuit. per se
tienti

IV.

*Divini-
tus eorū
arcana
cogno-
scit.* Nonnunquam Deus ei pate-
cit arcana suorum subditorum. Vasque
sive ut illos validiùs ad meliora in- stea m
pelleret, sive ut meliùs præmu fuit,
ret contra periculum aliquod in tuna s
minens, sive denique, ut cautio reban
res, attentioresque efficeret. No consil
vitium quendam Villagarcia rat. C
serè vexabant scrupulosæ formid biculo
nes; cui dixit Ludovicus, diabolus ne te d

id agere, ut ipsum præcipitet in-
radium rerum spiritualium, ac de-
mum in contemptum, ac despera-
tionis voraginem. Postea cum ani-
mi causa cum Jacobo de Miranda
(qui tum Grammaticam docebat)
circa aedes Novitiorum ambula-
ret Ludovicus, de repente aperto
cubiculo illius, vidit eum ex impa-
tientia humi abicere, quidquid
habuit librorum spiritualium, &
Viden', inquit, hoc agere diabolus
per scrupulos, ut te adigat ad impa-
tientiam? Et mox iterum clausa
janua, spatari perrexit. Alfonsum
Vasquez, item Novitium, qui po-
stea magnæ virtutis, & doctrinæ vir
fuit, mortuus anno 1649. impor-
tuna sollicitudo de rebus, quæ ge-
rebantur in ejus patria, pæne ad
consilium pœnitendum adduxe-
rat. Obambulanti ante suum cu-
biculum, occurrit Ludovicus, &
ne te disruiet, inquit, charissime, id

F 2 quod

quod cogitas : omnia jam feliciter
 peracta sunt : nominando finem
 qui, & quomodo egerint. Et cu-
 dicto sic absterfa fuit illius me-
 tora illa vexatio, ut ipse scriptor
 statum reliquerit, nunquam se at-
 plius illa cura fuisse pulsatum. Alius
 Novitius ejusdem nominis, Avinionensis
 postea defunctus anno 1627. cuius
 in summo, nescio cuius, inter
 molestiae conflictu esset, occurre-
 ei Ludovicus unam, alteram ve-
 tionem dixit, qua penitus even-
 omnia, quibus affligebatur, pax
 tranquillitas animi plena est re-
 dita; multum admiranti, quomodo
 do perspecta essent Ludovico, qui
 intimis animi sinibus clausa
 nuerat.

V.

*Succur-
 rit vexa-
 to à de-
 mone.*

Alium Novitium Ludovicus
 jusserat continere se in certo cu-
 biculo, quod eum diabolus iram ex-
 gitaret interdum, ut videretur
 actu

actus in furias. Quadam die cum
ex vicino quodam loco domum
revenisset, recta, nondum deposi-
tis calcaribus, properavit ad ejus
cubiculum, reperitque jam explo-
rantem cultro gulam: & cum dia-
bolo, vetere homicida, pepulit ab
eo præsens exitium. Liberalibus,
procurator nescio quid epuli deli-
catoris sibi missum acceperat, &
clam cum aliquibus absolvebat.
Supervenit ex improvise Ludo-
vicus, & aperta sine pulsu janua,
dixit hæc pauca: *quomodo hæc fiunt?*
& absque venia? statimque abiit:
agnoscentibus illis, hanc ipsi no-
ritiam esse ab alto, cum id agerent
occultissimè, nullo hominum,
conscio. Ex quo factum est, ut ne-
mo deinceps licenter aliquid face-
ret, sine concessione ipsius, quod
viderent ei omnia divinitus inno-
tescere.

VI.

*Exhortatur
potenter.*

Adhortabatur tirones tanto ardore, ut cum eum quondam audisset Doctor Mercatus, Philippus ac. III. primarius Medicus, dixerit quis unquam credidisset P. Ludovico in tam debili corpore tantum esse virium? Mediusfidius ipse habet alium medicum, à quo hoc robur ac sanitas provenit, ope & medicina humana non eget. Petierant enim, desiderio ipsius conservandi, præscribi à Medico moderationem rigoris, humanitatem intolerabilis tali corpusculo. Sed ille conspicatus vitam ejus excedere humanam scientiam, ipsi suo sibi modo permisit. Qui non tantum nihil remisit, sed etiam in gravescentibus morbis, pari studio peregit omnia, quæ sui officii & consuetudinis erant: & quando lectulo affixum tenebat vis morbi ad se vocatos Novitios, ita instruebat

bat, f
penit
prece
audita
maria
ipsi: c
ante t
diviss
ad No
pressa
vam,
aurib
lis sui
sibi in
non t
nibus
gere p
xit, q
Bis
Camp
rum
Ludo
ritui

bat, solabatur, inflammabat, ut penitus impressa mentibus ejus² precepta, multis annis, quasi recens audita tenuerint. Id quod in sum- maria relatione de illo testati sunt ipsi: quorum unus sic perhibet, se ante triginta, vel plures annos au- divisse adhortationem Ludovici ad Novitios, tanta efficacia sibi im- pressam, ut saepe postea quasi vi- vam, & recentem vocem ejus in- auribus, & faciem dicentis in ocu- lis suis sibi sit visus habere. Id unum sibi indulsit in flagrantia morbi, ut non tam diu precaretur flexis ge- nibus: quamprimum autem sur- gere potuit, pristino more perre- xit, quàm diu potuit.

VII.

Bis Villagarciae, semel Medinae Praef³ Campi, Novitiorum, ac Tertiano-^{tertia} rum Magister & Instructor fuit, ^{prob-} Ludovicus. Sed Veteranorum spi-^{tioni.} ritui praefectus Vallisoleti cum-
F 4 esset,

esset, omnes magno cum gaudio suas animas, & conscientias posuerunt in manibus ejus, certi magnorum sub ejus auspicijs in virtutis progressuum: quod etiam breviter paruit. Nam ejus exemplis & meritis summus in eo Collegio excitatus est fervor, præsertim eorum, qui studijs literarum addiscentes fuerunt. Atque, ut vario usu cognoverant nihil eum latere, quod minus rectè vel agitarent animo, designarent illo absente, sic erant cautissimi, ne quid culpæ contraherent: ac si, ut homines summi aliqua se labe aspersos norarent, verebantur subire illius aspectum. Neque vana fuit ea persuasio: quod expertus est quidam è Theologorum studiosis, qui cùm, languore animi subeunte, omisisset aliquandiu venire ad illum, rerum spiritualium gratia, redijt tamen; etsi non eodem cum fervore, ac studio, quo prius Ludov.

Ludovicus, quasi inspexisset quid
ageretur in ejus animo, dixit; Ego
his, qui consulunt me de spiritu,
respondeo sicut ipsi affecti sunt,
repidistepidè Ex quibus intellexit,
suum illi tadium ac reporem igno-
tum non esse. Sed & illud animad-
versum est, cum quacunque mœ-
stitia, & animi turbella jactatis,
consuesse duobus verbis restituere
pacem & gaudium. Quod evenit
cuidam Theologo, qui cum se
triduo, ex more Societatis, cum
alijs æqualibus pararet ad reno-
vandum sacramentum, quo Deo
se obstrinxerat, simul ac Ludovico
aperuit mœrorem, ac metum,
quendam inanem, quo, nescio
unde concito, tenebatur, se duo-
bus ab illo verbis non tantum li-
beratum, sed insuper magno sola-
tio delibutum expertus, ilicò se ad
templum contulit, Deo grates
actus.

VIII.

*Salman-
tica tur-
batores cō-
ponit.*

*Expoten-
ter ad
virtutē
inflam-
mat.*

In Salmanticensi Collegio Solere
pam infando, ac detestabili in-
cietate, spiritu ambitionis percursus d-
domesticam pacem ita turbare ac sap-
ut nō videretur facilē, nisi per Doct-
dovicum posse restitui. Evocatus
ergo Vallisoletum, ad idem ibi ire, ve-
gēdum officium, brevī compo- in Th-
omniū animos, illo solo excep- habu-
qui, quōd nullam curationem rebus
mitteret, à Societate, ut noxi erat:
ac putre membrum, recisus tus ef-
reliquos omnes Ludovicus h- se tot-
agrē pellexit in amorem sum prop-
virtutis: quia ab ejus ore, velut The-
ætna quadam cordis accenso, fl- mire-
bat oratio. Unde etiam, quā do-
socijs, familiaria curantibus, in quatu-
quentem diem argumenta ma- rum
tationis dictabat, quotquot er-
in Collegio, etiam Sacerdotes, co- No-
venerunt ad eum audiendum, tanti-
firmantes se magis accendi ver- tra d-
eju

ejus, quàm in ipsa fere meditatione
egio solerent. Hos inter Josephus Aco-
bilibi, Michael Marcus, Christopho-
sperius de los Cobos, & alij gravissimi
urbave ac sapientissimi viri, ac Theologia
si per Doctores fuere; neque Franciscus
Evoc Suarez dedignatus est illum audi-
m ibi ire, velut magistrum spiritus, quem
ompo in Theologia discipulum quondã
excep habuerat. Omnium etiam suis in
onem rebus perplexis certum refugium
noxio erat: quod, ut alios taceam, exper-
cicus tus est Petrus de Godoy, qui quòd
cus ha se toto die, magna cum cura, ad
o sum propugnandas postridie ex tota,
velut Theologia theses paraverat, dor-
nso, mi non potuit; questus hoc Lu-
dovico, qui suis ei precibus, trium
ous, in quatuorve (quot petebat) hora-
ra me rum somnum obtinuit.

IX.

Non minor ei cura fuit agro- *Cura*
tantum; horum unum septies in- *ejus de*
di ver tra duas horas, magno cum sensu *agrotis.*
eju chari-

charitatis; alium uno die de tempore
novies, alium sæpius intra idem ut idem
tempus invisit, ut de observari Anto
cibus morbi accuratè posset educere
cere medentes. Quæ causa fuit, ut
omnes, qui eum norunt, gratulorur
rentur sibi, aut optarent eodem tamen
loco, quo ipse esset, posse vivere
quòd ejus exemplis, alioquin depre
consuetudine plurimum se pernerit
cturos crederent. Verùm non ria vi
Salmanticensibus licuit eo si perse
quia ingravescens morbis, rāsse,
pso anno Vallisoletum, ad am par e
patriam, remitti debuit. Vbi Gran
tis annis in præfectura spiritus dis in
complures ad eximiam sancti Valli
tem provexit: quorum res ærati
copiosè descriptas habemus. Jo
eos eminet Michael Soler, de
Ludovicus ipse, cui perspectissim
erat, indubitatè pronunciavit,
lum inter sanctissimos homin
numerandum videri, quos eote

Virtus

Michae

lis Soler.

lie deo pore haberet in vivis Ecclesia. Nam
tra ide ut idem de illo scripsit anno 1623.
ervati Antonio de Arannas, licet non
osset o duceretur à Deo per vias inusita-
usa fin tas, revelationum, aut spectacu-
, gran lorum cœlestium, extra ordinem
t eode tamē, & magis admirabiles fue-
e viver runt ejus virtutes, quàm in ullo se
oquio deprehendisse Ludovicus memi-
n se pr nerit. Eas exhibet peculiaris histo-
m non ria vitæ ipsius, unde hîc referre su-
t eo fi persedeo, contentus hoc memo-
orbis, râsse, quòd cùm longè majoribus
ad av par esset, annos triginta primis
Vbi n Grammaticæ Rudimentis docen-
spiri dis impenderit; sanctè mortuus
sanct Vallisoleti 20 die Augusti 1615.
res a ætatis suæ septuagesimo.

C A P U T VIII.

O F F I C I A L V D O V I C I

erga Externos.

NON minore industria, fru-
ctūque

*Munus
Confes-
sarij quo-
modo
obierit.*

Atque se Ludovicus alijs, ex
Societatem, impendit, priva
dirigendo eos, qui ad perfectio
tendebant ejus auspicijs; pub
concionando, & exhortando.
primis ergo permagni facieb
munus Confessarij, quod co
tales proximè restituantur in
tiam conditoris, exerceatur on
genus misericordiæ, & imple
officium Sacerdotis, quod est
solum offerre Deo corpus Chri
sed etiam condonare peccata
nique non exigua in eo difficult
ac molestia sit exhauriēda, quo
cultius, eo remotius à pericu
plausus humani, cui expositum
munus concionandi. Multi en
sacræ confessionis gratiâ venieb
ad eum, non è vulgo tantum,
etiam summi ordinis Principes
Proceres, Antistites: quibus op
ram dabat sinè discrimine, pro
unicuique videbatur congruere

atq

atque id verbis quidem paucis, tam
 potentibus tamen, concinnis, ac
 vivacibus, ut omnes magno cum
 solatio, & satisfactione ab eo rece-
 derent; estq; animadversum, quot *Oratio*
 quot eum accessere constanter, *incitat*
 magnos in familiaritate DEI, & vi- *ad victo-*
 ctoria sui (quæ duo spectabat *riam sui.*
 mnis ejus adhortatio) fuisse pro-
 gressus. Nolebat loqui cum femi-
 nis extra confessionale: quare vo-
 catus à quadam ad colloquium, ut
 eum videre posset, ac nôsse de fa-
 cie, jussit eam, si non placeat ire
 ad confessionale, vocare alium,
 quemlibet. Multo minùs adibat
 earum domus, nisi morbus exige-
 ret: quia non conveniat dignitati
 Sacerdotis, circumferre benefi-
 cium absolutionis per domos; cum
 id sit verè poenitentium, quærere
 animo demisso Sacerdotem, qui
 eos à vinculis noxarum absolvat.
 Cum per infirmitatem ad agros *Studenti*
 itare

juvandi
agros,

itare non posset, utebatur jume
ro, socio ad latus cavente, ne de
deret. Ac licet aliquando pra
bilitate non posset ascendere
scalas ædium, quam primum tam
ad lectum ægri consedit, ei tante
virium aderat, ut officio fungi po
set, quasi non fuisset infirmus. Utrū
vestigio tamen, re peracta, redi
ei prior debilitas. Idem evenit
rarò, cū in confessionali vix
mam reciprocare sineret infirm
tas, & qui viderunt, ut ei parceret
in alium diem differre vellent
negotia; non permisit illos abire
sed iussit ea proferre, sensitque
spiritum ac vigorem, donec op
esset, abunde suppetere. Vocat
ad infirmos, accurrebat omnib
intermissis, quæ tum habebat p
manibus, licet ipse quoque for
infirmus; unde cū femina qu
dam post multas & horribiles
ras, execrabilem animam in ocul
evom

evomuiſſet, prius quàm ad eam perveniret Ludovicus, ajebat, ſi qua in ſe fuiſſet mora, dolorem ejus tarditatis nulla uſquam ratione ſibi eximendum fuiſſe.

II.

Ut non ægrè ferebat, ſi quis, *Voluit*
deſerto ſe, mallet apud alium ſua *pœnitentibus li-*
peccata deponere; ità non facile *bertatē*
recipiebat eos, qui deſerebant il- *eſſe eli-*
lum, quocum agere priùs conſue- *gendi*
verant. Ità cuidam virgini, ſuorum *Confef-*
importunis hortatibus adactæ, ut *sarium,*
alteri Sacerdoti confiteretur, qui
magna cum opinione ſanctitatis
in civitatem venerat, libenter id ei
conceſſit, cum iſta monitione, ut
non permetteret ſe domi viſitari ab
illo, ſed confiteretur in templo.
Cujus mutationis cùm illam brevè
pœnituiſſet, non ampliùs eam ad-
miſit, donec à cœlo, verbis expreſ-
ſis, inter preces eſt monita, ne ullo
alio, quàm Ludovico vitæ ſuæ mo-

G derato-

deratore uteretur deinceps: quod fecit, quoad recepta est in familia S. Augustini, quæ Recollectarum dicitur, ubi sanctè est mortua. Dicitur, ut sua omnibus constaret libertas, nullius unquam admittenda vota, quibus obstringeretur ad obediendum iussis ipsius, neque voluit unquam relaxatione legi hac de re latæ à S. Ignatio: qui iudicaret præstare, suam omnem libertatem relinquere, quàm impendi id genus votorum religionibus.

III.

*Aloysia
Carva-
jalia fa-
elum he-
roicum.*

Habuit verò multas politicissimas virtutis virgines, quas disciplina sua ad illustre fastigium evehit, quas inter Aloysia Carvajalia, cui corpus etiamnum in Regali Conventu nobis, cui ab Incarnatione est nomen, incorruptum servatur Matris, quò deportatum est Londinoniam Angliam. Nam ausu plusquam humano mineo, divinitus tamen (ut Ludovicus vicus Societatis eius, muniture, & stantem fuit Matris, vitam unum p. gravior, unquam vicus

vicus censuit, multis licet impro-
 bantibus) acta, ex Hispania Lon-
 dinum pervenerat, & cum selectis
 ibi virginibus, in conspectu Regis
 alieni à Religione Catholica, in
 una simul domo sanctissimè vixe-
 rat: prout uberius perhibet ejus
 vita, à Luisio Munnocio descripta.
 Altera fuit Mariana de S. Joseph, *Funda-*
 fundatrix Recollectarum S. Au- *trix Re-*
 gustini, peculiari DEI mandato, *collesta-*
 Ludovici consilij usa; ut videre *rum ab*
 est in ejus vitæ cap. 15. Hls annūme- *illo diri-*
 res Menciam de Padilla, summis in *gitur.*
 Societatem, ac pauperes benefi- *Mencia*
 cijs, multoque magis heroica vir- *de Pa-*
 tute, & sanguine nobilissimo præ- *dilla.*
 stantem. Sed maximè conspicua *Marina*
 fuit Marina de Escobar, Vallisole- *de Es-*
 tana virgo, prodigio similis. Quæ *cobar.*
 vitam usque ad annum octogesi-
 mum produxit, sine omni labe
 gravioris noxæ, ne leviter quidem
 unquam tentatâ suâ castimonia,
 G 2 sed

sed gravissimis exercita doloribus
corporis, per annos adeò 50. quorū
ultimis 30. non potuit è lecto
surgere; imò sepe ne movere
quidem integris mensibus, insuper
etiam exquisitis, ac diris exemplis
cruciata à dæmone. Interim tantum
ardore flagrans amoris erga Deum
ut fatentibus Medicis, conservari
non posset in vivis, nisi Divina
providentia. Assiduus quoque recreatus
alloquijs cœlitum, & edoctus de
rebus futuris, longè distantibus,
canis, & summis mysterijs: sic
gens familiariter cum Deo, &
multum cū hominibus, ac si duas
animas, ac vitas haberet. Multa mihi
culo fecit ac dixit, quæ certis auctori-
tatis, testibusque probata facta
Senatui, pluribus hinc referre non
attinet, peculiari quondam pro-
ditura volumine: quæ Ludovicus
ipse sex libris deduxit usque ad
septuagesimum annum ejus ætatis
cū

cum per annos triginta omnium rerum suarum virgo illi rationem dedisset, quas rigidissimo examine solitus erat, ipsa sic petente, discutere. Illud hic omittendum non duco, quod suis doloribus, quos è spinea corona, & vulneribus manuum ac pedum sensit, Christus eam dignatus fuerit; nullo quidem vestigio in manibus ac pedibus conspicuo, nisi quod in eis tactu perciperetur cavitas quædam: lateris autem vulnus oculis patuit, ac sanguine cum aqua stillavit. Cum autem senio, morbis, & minimo cibo, deformata fuisset, quando divinum epulum sumebat, elegans erat, facie plena, & rosea, instar Angeli, ac vires corporis instaurabatur. Cubiculum ejus nihil omnino tetri odoris habuit, sed erat quasi campus apertus, qui perfletur suavibus zephyris; licet semper clausum esset, sine alio lumine,

mine, quàm candelæ aut lampadis
nt medici admirati, tot annis, apud
feminam, graviter infirmam, in
occluso cubiculo nihil esse grave
olentiæ, licet nihil odoramento
rum adhiberetur, judicârint hoc
ab altiore virtute provenire. Preter
custodem, decem alij Angeli, in
forma juvenum scitissimorum
aderant ei semper ad solatia, opem
& consilia. Et cùm non sine to
mento cibum sumeret, eiq; Chri
stus gratiam vitæ sine cibo servan
dæ offerret, recusavit modeste, di
cendo; cùm & ipse, & sanctissimi
ejus Mater comederint, se quoque
cibo uti malle; quia homo sit mor
talis & miserabilis, non Angelus.
Multorum sermone celebratum
est, eam non semel tantum ex His
pania translata divinitus, in
Germania præsentem fuisse Regi
Suecorum Gustavo; & quia cogn
rat è cœlo, cum anima omnium
fere

Lu
fere,
præsta
tis co
gion
dem
nequ
Ne
num,
sam f
dovic
sum
tis &
cuius
vires
nulla
elatio
missio
cum
ingen
boli
totis
bus, c
const
fere

mpadit fere, quæ tunc erant in mundo, præstantissima donatum esse, multis conatam ad Catholicam Religionem convertere. Quod equidem tabulis probatum non habeo; neque tamen arbitror incredibile.

IV.

Neque verò cava specie imaginum, vel diabolicis præstigijs delusam fuisse, magnis argumentis Ludovicus collegit; quæ fuerunt, summus nitor, & castimonia mentis & corporis, cum horrore culpæ cuiusvis: maxima inter tantos favores cœlestes animi demissio, quæ nulla unquam gloria pulsabat, nec elatio: cogitatio semper absque remissione intentata in DEI, magna, cum tranquillitate, præsentiam: ingens cura, ne qua sibi fraus diaboli subreperet; quo factum est, ut totis viribus obstiterit his affatibus, donec ipsi divinos esse cerè constaret: accessit ardens deside-

*Signa
boni spi-
ritus, nō
diabo-
lici.*

rium patiendi multa DEI causa, in acerbissimis doloribus æquitate animi, & mirus consensus cum DEO: studium vehemens alienæ salutis, & in miserijs aliorum sensu tenerimus: postremò cupido directionis alienæ, ut nihil quidquam suarum rerum celaret animi suum moderatores, nihil suo sensu, iudiciove auderet. Quæ omnia, cum in ista virgine cumulata cernerentur, nulla potuit præstigiæ, fallaciarumve locum habere suspicio. Cum autem Ludovico per mortem sibi crepto non parum doleret, ipsi illi de cælo gloriosus adfuit, frequentissimè ad eadem officia, quæ illi vivens præstiterat, consolando dirigendo: donec eum post annum novem secuta est, nono die Junii 1653. Christo cum innumeris coelitis animam ipsius deducere: omni autem ordine funus ejus maximis honoribus prosecuto.

V.

Insignem Ludovicus dexteritatem habuit in S. Ignatii exercitationibus, quibus & nostros homines, & externos, maximo cum eorum fructu excoluit. Et nostri quidem gaudebant eas obire sub illius auspicijs; quin & expetebant, ut alijs ex domicilijs, earum gratia, liceret sibi proficisci ad illum. Quod quidem Luisio de Valdivia prosperrimè cecidit: Nam super illa verba divini Vatis: *Bonus es tu, & in bonitate tua doce me justificationes tuas*, tot ei considerationes admirabilium, & efficacissimorum sensuum dictavit, ut postea contestatus coram sacro iudice sit, illorum se luminum, ac dulcium animi motionum, longo postea tempore sensum habuisse & fructum. Jbi certè ad Indos proficiscendi cepit consilium, quod Ludovico probante secutus est, innumerabilium

F 5 homi-

Valet
Ludovicus in
traden-
dis exer-
citijs.

hominum salute. Similem ex illa utilitatem retulerunt aliarum Religionum familiæ. Abbas Cisterciensis Medinæ Campi talis ab his exercitijs rediit ad suos, ut exemplo suo maximam Cœnobio suo intulerit lucem, omnibus ad imitationem accensis. Alius Ordinis Carmelitani, magnæ inter suos auctoritatis, nō dubitavit asserere, quod si semper duraret flamma, quam verba Ludovici in animo suo accenderant sub exercitijs, haud dubiè se in numero Sanctorum futurum, illūque sibi visum fuisse canalem quendam divini amoris, quem largiter infunderet ijs, quibuscum agebat. Antonius Pimentel, Comes de Luna, inter exercitia doctrinam ejus, velut aliam à cœlo, non nisi flexis genibus audire solitus, & singulari demissionis exemplo, nostris hominibus in triclinio ministrare dignatus

tus est, tantus Princeps: qui cum paulo post orbaretur conjugē, in flore ætatis lectissima femina, tam generosè hoc tulit, ut appareret eum ab exercitijs prodijisse meditatum ad omnes casus adversos. Post illa verò sepe ab arce sua, quatuor leucas distante, veniebat incomitatus de nocte, ut cum Ludovico de animæ suæ rebus agere posset sine arbitris. Nec mirum est, illius verba tantum ponderis habuisse, cum exercitiorum argumenta distabat; quando ipsemet sic mysteriorum illorum æstimatione commoveri solebat, ut totis artubus contremisceret, & suum pariter conclave concuteret: quod olim accidit ei, cum divinæ Majestatis erga sceleratos severitatē attentius considerasset.

VI.

Ex hac affluentia lucis internæ, qua res divinas contemplabatur, nata

Concio-
nandi
vis in
Ludo-
vico.

nata est etiam illa vis dicendi per
concione, qua magnas fecit con-
versiones animarum ad æterna.
multos commovit ad obeunda
exercitia, ut quæ audierant, peni-
tius considerarent per otium: mul-
tos ad humana deferenda deduxit
in Coenobia: plerisque excussit
lacrymas, & imo ex corde suspiria.
Concionatus est autem Villagat-
ciæ, cum Rector esset, omnibus die-
bus festis, & quibus Salvatorem na-
tum, & à morte redivivum Christiani
celebrant, vel expectant. Sed cum
per debilitatem virium corporis
non amplius posset conscendere
suggestum, nec in eo consistere
pedibus, deinceps è plano dixit in
sedili, per loca frequentia, & per
Monachia Virginum; quo in ge-
nere multum excelluit. Hoc nota-
tum est, cum in sermone familiarum
nonnunquam hæsitaret lingua, in-
ter concionandum & exhortan-
dum

dum nihil unquam offendisse, sed
profluentia æquabili potentia ver-
ba sententiâsque fudisse: tanto au-
tem ardore postremis annis vitæ,
ut se post unam exhortationem
domesticam ægrè per aliquot dies
colligeret: nihilominus tamen
præsides id officij petebant inter-
dum, quod ex unica ejus allocutio-
ne plus emolumenti viderent exi-
stere, quàm è pluribus aliorum.
Illud obiter dixero, excidisse illi in-
terdum cum lacrymis voces, quibus
indicaret, quo ipse animo foret: ut
cùm dixit, se si quando erravit, nul-
lum tamen unquam foedus inijsse
cum ullo etiam levissimo vitio.
Nam licet humanum sit labi, re-
surgere, luctari; nunquam tamen
ullum peccatum esse admittendū
in morem & consuetudinem: illa
enim re nihil esse perniciosius ho-
mini, qui debet ad absolutionem,
perfectionemque virtutum con-
tende-

tendere. Alio tempore dixit, se nullum vitæ modum, aut religionem Deo gratiorem, perfectiorem non novisset, quàm nostra sit, protinus concessurum ad illam. Nunc autem se invenire in ista, quidquid cor suum desideret: quibus verbis in auditoribus non parùm instituit amorem intendit.

CAPUT IX.

LVCVBRATIONES ET LIBRI
scripti à Ludovico.

I.

Divini-
tus im-
pellitur
ad scri-
bendos
Libros.

QUos vrit ignis veri amoris divini, otiosos & inertes degere non finit: semper aliquando moluntur in ejus honorem & obsequia. Cùm igitur ad alia non superpetarent vires, & satis operis faceret videretur Ludovicus, quòd viveret; cœlesti mentis instinctu vehementer incitatus est, ad Libros edendos utilitati publicæ. Sed ipse non

non prius animum ad scribendum
appulit, quam post multas preces,
DEVM ita velle vidit lumine pror-
sus extraordinario: quod ipsemet
aperuit supra memorata Marianæ,
fundatrici Recollectarum, ut eam
animaret in negotio, quod afflatu
divino moliebatur, supra femineas
vires; de quo illa apud sacros judi-
ces hæc scripto deposuit; Dominus
noster servo suo, P. Ludovico de Ponte,
tantum lumen impendit ad dirigendas
animas, scribendis & evulgandis Li-
bris, tam eccellente doctrina, quam
est in illis videre. Neque dubitari po-
test extra ordinem, & supra naturam,
copiosissimum fuisse, quod ei Dominus
noster in magna abundantia largitus
est hoc modo: Multis diebus prolixè
suppliciterque Majestatem divinam
rogaverat, ut lucem sibi daret ad bene
serviendum suæ gloriæ per desideria,
quæ sibi inspirabat pro bono & pro-
fectu animarum, dirigendo eas suis
consilijs

consilijs & sermonibus, in libris, quibus
de doctrina spiritali scribere cogita-
bat, propter vehementes impulsus, quibus
Dominus noster illum sollicitabat
ut faceret. Hac summa fuit precum
ejus multis diebus, cum demum con-
futo in suo conclavi, tam liberaliter
annuit Dominus noster, implendo eum
divina luce & amore, ut diu posset
non potuerit non dare signa tam copiosae
doni & misericordiae: & surgens
oratione, immemor sui nesciverit quid
ageret; sed inter suspiria crebra exclama-
vit; Non plus Domine, non plus
lucis; non tantum: satis est, satis
est, in cubiculo deambulans vel
extra se positus, & fugitans lucis ma-
joris. Addidit ei, cui hac narravit,
& animam suam visam sibi esse viam
& ardentem flammam, quam nisi Do-
minus noster mitigasset, actum de
vita sua fuisset. Ab eo tempore & scri-
bere coepit, & plus agere cum homini-
bus, eo opere pretio, quod notum est

tantumque crevit aestimatio sanctitatis ipsius, & prudentia in regendis animabus, ut vix ullus optatum speraret exitum rerum suarum, nisi quas egisset ejus consilio, & interrogasset eum, an rectè incederet: atque in hoc tam fuit excellens, ut quidquid dixerò, longè infra laudem ejus futurum sit, propter utilitatem, quæ capiebatur ex communicatione cum illo. Hactenus illa, cui ipse hæc non proditus erat, nisi censuisset ei necessaria, ad fiduciam cōcipiendam de auxilio DEI, qui delectatur uti infirmitate nostra ad ea perficienda, quorum gloriæ suæ multum intersit.

II.

Lucem illam non solum patefecisse voluntatem divinam, sed etiam advexisse divitias copiosas multorum coelestium auxiliorum, ad scribenda, quæ jubebatur divinitus, ipsæ lucubrationes ejus demonstrant. Neque enim aliunde

H subli-

sublimes illas intelligentias litterarum sacrarum, illam copiam sententiarum, cum tanta facilitate declarandi obscuras plerisque Theologiæ, quæ mystica nominantur: illam vbertatem ac soliditatem aptissimorum in ambiguis mediis, & alia decora librorum ipsius, quàm à cœlesti luce fluxisse quis dixerit: ut meritò de illo scripserit Joannes Rho. *Immortalium monumentorum, quæ ab hoc homine scripta, variisque linguis non una tantum Europa, sed Christianus Orbis laudat atque miratur universus: præclarissimam laudem ex aquo sibi, sapientia & patientia postulantibus. Quamdam enim viribus valuit, gravissimis moribus implicatus, magno quidem animi bono egit; sed posteris minimè consulebat: at afflictus laboribus ac vigiliis valetudine, subortisque morbo lectulo affixus est, patientia doloribus sustinendis ita strenuè partes suas egit,*

egit, ut ea veluti procul bellum ge-
rente, sapientiæ commentari liceret;
ac dum atteritur vita, consuleret im-
mortalitati. Sic ille.

III.

Primum ejus operum, quæ lucem *Primum*
aspexerint, Meditationes fuere de *Operum*
mysterijs Christi, editæ primum, *ejus sub-*
anno 1605, ac tertium proximè se- *re Medio*
quentibus quatuor annis, Hispano *tationes*
sermone, ac sæpius postea Latino,
Germano, Gallico, alijs. Eas me-
moriæ felicissimæ Imperator Fer-
dinandus II. Principum Christia-
norum religiosissimus, inter sum-
mas Imperij Romani curas, ita tri-
verat, ut auditus sit dicere, se illas
tenere memoriâ. Quo judicio tam
gloriosi Cæsaris, nescio an quidquā
in laudem ejus libri afferri possit
honestius. Nec mirum, quia Lu-
dovicus expressit in eis, quidquid
longo usu, assidua meditatione,
perpetua sui mortificatione didi-
cerat,

H 2 cerat,

cerat, & ut Petrus Ribadeneira notavit, non tam ex aliorum libris hauserat, quàm in se ipse expertus

Secundū erat. Secutus est anno 1609. *Dux spiri-* spiritualis: quem P. Mutius, Soci-
virtualis. tatis præpositus Generalis, gravissimus iudex rerum istarum, suum Ducem nominabat, quòd ipso plurimum uteretur, præsertim in annuo secessu à negotijs, & curis regiminis. Id opus cum propter solitudinissimam juxta, & altissimam doctrinam Theologiæ mysticæ, plurimi faciant viri doctissimi, & in rebus Asceticis exercitatissimi, solus Ludovicus visus est levis deinde putare. Nam interrogatus, an ipse magno steterit ejus compositio, respondit, quàm qui minimo: foras deo, quòd eam doctrinam non recitat, & operosa commentatione colligerit, sed ex usu familiari descripsit: quod utique non magni negotij fuit. Hoc circa hunc librum

evenit

evenit non silendum. Martinus Delrio secus flumen deambulaturus, aliquot libri folia secum acceperat, ut ea recognosceret, ac posteaquam legit, nescio quo modo perdidit, ut reperire nequiverit: Aliud igitur exemplum illorum, petivit ab Authore: sed hic, quia aliud non habuit, sumpto calamo, iisdem sententijs, imò verbis illa refecit, quibus exarata fuerāt folia, quæ perierant; admirante Delrio, & sæpius deprædicante miram hominis, sive felicitatem, sive memoriam. Tertium opus de Perfectione hominis Christiani prodijt anno 1612. de quo Joannes Marquez, è sacra S. Augustini familia, libris præclaris notus in Hispania, dicebat, quidquid cujuslibet conditionis homo Christianus requirat, affatim in eo suppetere: quod equè dixeris de expositione Morali cantici Salamonis, duobus volumini-

Tertium opus de

perfectione hominis Christiani.

Quartum commentarius in canticum.

H 3 mini-

minibus magnis latinè edita anno 1622. His accedunt historiæ P. Alvarez, & Marinæ de Escobar, quarum ista nōdum data est in lucem.

Sextum.

Res Ma-

rina de

Escobar.

Addi possunt Epistolæ ad diversos & Responsa, libros bene magnos factura, si colligantur. Directorii post obitum ejus editū, anno 1621 in Germania nondum vidimus.

IV.

Librorū

eius asti-

matio.

Magna his operibus Ludovici accessit æstimatio à præcipuis nominis viris. Quos inter ex ordinis S. Benedicti nobilissimus tota Hispania Concionator, Alphonsus de Herrera dicebat, se absque ponte nullum fluvium posse transire. Robertus Cardinalis Bellarminus, sapientum & sanctorum Antistitem exemplum, assidue libros illos usu cum pietatis gustabat, præsertim ultimis annis. Multi Vallisoletum venere magnis itineribus, ut eorum Authorem videre

viderent. Lugduno ex Gallia Provincialis Franciscanorum Ludovici visendi causa Vallisoletum venerat, narrans miracula mutationum in hominibus factarum per libros illius. In ejus conspectum ut venit, provolutus conabatur, eum pedum osculatione venerari. Sed eum Ludovici modestia ne ad manus quidem osculum admittente, aliquamdiu ambo inter se reverentia certarunt è genibus, donec neutro victo, utroque victore & modestiæ palmam consecuto, familiari sanctoque colloquio Provinciam Ludovicus tantis implevit solatijs animi, ut fassus sit, longissimæ licet, atque gravissimæ profectiois pretium se copiosum retulisse à sermone viri, tanto lumine, sanctitate, & sapientia cumulati. Simillima sunt experti alij Religiosi, qui cum eo sunt collocuti. Ad commendationem eorum
H 4 libro-

librorum pertinet, quod Marinus de Escobar quondam divinitus ostensus est Ludovicus, in æquor amplissimi campi concionem habere, ad infinitam multitudinem audientium. Nam admiranti hoc virgini, quod eo tempore ille non amplius concionaretur, à Deo responsum est, imò eum etiam numerum concionari per suos libros, qui ubique terrarum legantur. Et potest videri profectiōē ad Indos, quam desideraverat, compensatam modo fuisse, ut quod non poterat ipse, venirent ejus monumenta librorum,

V.

*Visio de
his li-
bris.*

Alia ex Recollectis S. Augustini scripsit, inter orandum exhibita sibi auream scalam novem graduum, quorum tres infimi nigro operimento per doctrinam Ludovici, pie vivere incipientes ad peccatorum detestationem, confessionem, & poenitentiam

gentiam ducant; tres medij aperti
caruleo, proficientes ad medita-
tionem, communionem & imita-
tionem Christi promoveant: sum-
mi tres vario colore strati, jam per-
fectos elevent ad conjunctionem
cum Deo, per contemplationem,
cruciatuum, & Gloriæ Christi, &
attributorum Dei. In fastigio scalæ
libram vidit, cujus una lanx aurea
fuit, ex argento altera. Librâ in-
tellexit significari prudentiam, qua
pondera rerum, omniumque di-
ctorum examinabat, aurea lance
Charitatis, & argentea purissimæ
semper intentionis, homines ad
puritatem cordis, & amorem Dei
ducendi. Alio die vidit eadem in-
terorandum viam per amplam, qua
incedebant homines diversi fasti-
gij, sed quia nox erat, & offendicula
multa, satis periculosum absque
laterna, quæ relucens in mediâ viâ
securum iter præstabat. Significa-
batur

H 5

batur autem eâ liber Ludovicus quem Ducem spirituales inscripsit, aptissimo nomine.

Atque iste cursus fuit vite munium Ludovici: libro sequenti virtutes ejus, & ornamenta celestia prosequemur: postea mortem & quæ illam secuta sunt.

LIBER II.

DE P. LUDOVICI DE PONTI
VIRTUTIBVS, ET EXIMIIS

DEI donis.

CAPUT I.

EXCELLEN. HUMILITAS
I.

SICUT hæc spatia, priusquam in eis hanc mundi machinam DEVS condideret, erant inania: sic & mentes, in quibus coeleste sibi palatium, et heroicis virtutibus, ac coelestibus ornamentis parat, omni prius æstimatione.

matione sui ipsarum evacuat: quia
nihil nisi superinane struit manus
omnipotens; ut adeo hæc inanitas
omnium summarum, atque etiam
Theologicarum, quæ vocantur,
virtutum sit sedes: quæ cum in
Ludovico futuræ fuerint lōgè ma-
ximæ & illustrissimæ, per amplam
ad eas capacitatem attulit ab ine-
unte ætate, per summam humili-
tatem se à seipso evacuans. Nam
ut habetur ex ijs, quæ ipsemet sibi
annotata reliquit, singulari quo-
dam studio ferebatur in illam, ma-
ximè posteaquam luce divina al-
tius penetravit se in sensum ver-
borum istorum: *Intellectum dā-
parvulis: Revelasti ea parvulis, &
nisi efficiamini sicut parvuli, non in-
trabitis in Regnum cælorum*: quibus
in verbis peculiarem delectatio-
nem, ac sensum scribit se invenisse.
Quia verò ad verè humilitatis con-
secutionem necessaria est sui ipsius
cogni-

1. gradus
ad Hu-

militatē
sui ipsius
cognitio.

cognitio, in eam his modis dev-
nit, ut ipse descripsit. *Alio die, in-
quit, in oratione habui aliud lumen
breve, quasi fulgur, quo videbar
esse quasi quoddam instrumentum Dei
in operibus quae facit, Salva tamen
hominis libertate. Nam ut instrumen-
tum de se nec movetur, nec moveri
potest, nec facere quidquam; ita ego
me nihil sum, nihil valeo, nihil possum
si DEVS meus potentias accipiat
manus, faciam bonum; si me dimittat
non faciam, nisi errores. In hoc exer-
tio propria cognitionis ultra sex menses
perrexi, cum multo sensu, & varijs
similitudinibus: ut illa *Isaia*: Num
quid gloriabitur securis contra
eum, qui secatur in ea? & calami scri-
ptorij: Lingua mea calamus scribae
palmitis: Sicut palmes non poterunt
ferre fructum à semetipso: infans
autem, qui ambulat ad manum matris, quia
si ei non det cibum, moritur fame;
non purget eum, manebit in sordibus.*

si non ter-
Hactenu-
gnitioni
cultate
dum hu-
vilipensio-
tigit suar-
cognovi-
pendere
riebar qu-
hanc exig-

Ab ha-
limiores
modò p-
despici, s-
contem-
quàm ip-
non hab-
admove-
sed por-
Quod e-
non poss-
do, ut de-

si non teneat eum, cadet in terram.
Hactenus ille. Quo exercitio cognitionis tam diuturno, sine difficultate pervenit ad primum gradum humilitatis, qui est sui ipsius vilipensio, dum quasi manibus tetigit suam inaniam, & experimento cognovit, quomodo totus à Deo penderet. Unde subjungit: *experiebar quodam peculiari modo in me hanc exiguitatem, ac dependentiam.*

I I.

Ab hoc ad alterum gradum sublimiorem evectus est, ut jam non modo pateretur æquo animo se despici, sed etiā desideraret ab alijs contemni, ac tam parvi pendi, quàm ipse se norat; gaudendo, si non haberetur sui ulla ratio, neq; admooveretur ad honesta officia: sed potius dolendo, si offerrentur. Quod etsi principio visus est sibi non posse impetrare à se ullo modo, ut delectetur sui neglectu, despectu,

spectu, & ignominia; tamen postea
 quam die quadam, à Sacro, luce
 divina collustratus, agnovit hoc
 posse fieri, magnam in spem veni-
 eius obtinendi; cuius etiam desu-
 derium scribit in animo suo ex-
 visse: quod quidem verum signum
 esse solet, largiendum esse, quod
 quis contendit impetrare à Deo.
 desiderium & spem illius experiri
 tur in se; quasi hæc sint præmissa
 & liba donorum cœlestium. Et
 huius quidem doni abunde com-
 potem esse factum constabit ex his
 quæ infra dicuntur. Sed neq; ter-
 summoque, ut Doctor seraphicus
 enset, humilitatis gradu destitu-
 tum fuisse, ex verbis ipsius mani-
 festè perspicitur. Nam si oblitus
 vitij & peccatis vilipendat seipsum
 nihil mirum, sed potius est neces-
 sariū; & omni jure fit. Si autem ex
 mijijs Dei donis & gratijs affluens
 magnaque in existimatione homi-
 num pos-
 tiar ipse,
 sentire cu-
 huius vi-
 Sed recit-
 annotata
 Inter
 quas agno-
 quovis tēp-
 fuit cognit-
 sensi me v-
 tam eo, quo
 habeo: & s-
 erat. sum in-
 dignus aur-
 pha, quam b-
 qua regor &
 rituali, om-
 indignus, q-
 Dei: indig-
 do inter hom-
 purgatorio
 animas: in a-
 num

*Tertius
 gradus
 Humili-
 tatis.*

num positus, de se humiliter sen-
tiat ipse, & idem de se alios etiam,
sentire cupiat, is enim verò summū
huius virtutis culmen ascendit.
Sed recitemus, quæ de hoc ipso
annotata reliquit.

I I I.

Inter omnia sensa & veritates, Sensa
quas agnovi, unde plus profecerim, Ludovi-
quovis tēpore meo, adverso & prospero, ci de hu-
fuit cognitio mea indignitatis; dum militate.
sensi me verè indignū esse omni bono, Homo
tam eo, quod habeo, quàm eo, quod non indignus
habeo: & sic dixi, quando illorum usus omni
erat. sum indignus luce, qua video: in- bono.
dignus aura, qua respiro: indignus lym-
pha, quam bibo; pane, quo vescor: veste,
qua tegor &c. indignus omni luce spi-
rituali, omni cōsolatione, lacrymis &c.
indignus, qui veniam ad conspectum
DEI: indignus qui vivam in hoc mun-
do inter homines: indignus qui sim in
purgatorio carcere inter tam nobiles
animas: indignus qui comedam panem
filio-

filiorum DEI, &c. dignissimus omnium
arumna, contemptu, dolore; dignis-
mus, qui sim in inferno ad pedes Lau-
feri: dignissimus omnibus tenebris
siccitatibus.

Alia vice me sensi, quasi nihil
& erga DEVM esse, ut aër lucidus
erga solem. Non solet aër per se esse
lucidus, sed quotidie pendet à sole:
ego quotidie pendeo à DEO, in orati-
one, in meis actionibus, &c.

Tanquā
brutum. Alia vice me sensi coram DEO
quasi brutum, aut hominem rudem
indiscretum, qui nesciam facere ullum
discursum, non habere ullum bonum
sensem, nec facere quidquam bonum
& man- Aliàs me habui pro mancipio infidelium
cipium. rebeli, & qui sim in rebus DEI,
etans ad rationes ipsius, &c. Man-
cipium est res domus in fima, cui prae-
tur deterrima quaque, in vestitu,
bitatione, victu, munijs &c. Non
dignum reputat, neque praesumit
vires, qui exhibentur filiis: nec pa-

albo v'scitur, quo illi; omnibus obedit,
omnes imperant illi: & hinc ego me
magnum reputo, O Domine, quia
ego servus tuus, & filius ancillæ
tuz. Hac si anima sentiat, cum luce
de cælo, videt se liberam à multis affe-
ctibus inordinatis, ad honores, ad oble-
tationes, officia &c. Ideo David ad-
didit: Dirupisti vincula mea.

IV.

Ex his notionibus de nihilo *Monita*
meo, diversis temporibus collegi *de humi-*
hac monita. *litate.*

1. Curare, ut affectum & volunta-
tem DEI, à qua provenire debet omnia
bona, demerear obsequijs, exactè per-
fectèque faciendo obedientias ordina-
rias.

2. Vbi feceris voluntatem DEI
cum omni perfectione, qua poteris, scias
tibi ex justitia non deberi ulla dona
spiritualia illustrationum, sensuum,
affectuum, lacrymarum, qua DEVS
I largi-

largitur, quibus vult, & sicut vult.
Dicite, servi inutiles sumus.

3. Quando post expletam voluntatem DEI, me tractaverit asperè, afflictibus, laboribus afflixerit; non debeo despondere animum, nec indignari quia DEVS me tractat, ut mereor; ut aequi bonique consulam, satis ipsum sic velle.

4. Quia DEVS est liberalissimus & munificentissimus, ego verò carum inops; ac certum est, in DEO nostro caritatem non esse: ergo in meis peccatis ijs quidem non levibus.

5. Credere debeo, mea opera esse plena, licet occultis, imperfectionibus, quia sentio tam exiguum profectum, nam cum illa per se sint tam efficaciae, ut oratio, Missa, obedientia, &c. multa forent aversiones gratia, si dudum plenus essem.

6. Credere debeo, DEVM largiri magna dona domesticis, & externis praesertim Religiosis, licet illa ipse non videam.

videam. Qua re supprimitur occulta
quadam superbia, qua solet alicui vi-
deri, se solum esse spirituales, & alios
omnes pra se despiciit.

7. Conferendo propria peccata oc-
cultis, cum occultis donis aliorum, est,
unde me humiliem, & minoris aesti-
mem alijs omnibus. Unde mihi saepe
videbar esse inter domesticos, ut cor-
vum inter columbas: & columbas ve-
nire ad corvum, pro consilio & dire-
ctione.

8. Videor mihi, quasi homo, qui ha-
bet omnes partes corporis plenas ulce-
ribus: & primos motus fedissimos, qui
oriuntur in me, accipio quasi terrum
odore. Ulcerosa est imaginativa, intel-
ligentia, voluntas, appetitus ac sensus,
cum omni genere lepra, gangrana, ve-
neni, & omnibus fere actionibus misce-
re aliquod virus superbia, vel questus,
vel negligentia, vel voluptatis, vel
contemptus aliorum, vel propria vo-
luntatis, vel inconstancia &c. Ista
cogi-

cogitans saepe clausi oculos, ut sine comparatione mei cum alijs, quasi infans aut bestia, quae se cum nullo alio comparat, dicerem; Vt jumentum factus sum. Atque ut sentirem, me esse peiorem demonibus, ingratiorem illis ac dignum collocari sub pedibus illorum inter alias rationes haec erat; quod Christi adventus, Passio, Mors, Corpus & Sanguis, propter me fuerit non propter illos: ideo sum illis ingratior, quia ingratus pro maiore beneficio quod DEVS hominibus praestitit, Angelis. Ista consideratione, quae videbatur locus mihi conveniens esse infernus, liberabar à multis motibus perbia &c. Et sic dicebam illud S. J. Quis mihi tribuat, ut in inferno protegas me? Haecenus Commemorative Ludovici.

V.

Exercitia huius militantis.

Neque aliter fecit, ac sensit. Nam cum tanta esset ejus apud omnes imos ac summos opinio, tam com-

spicu

spicua & eximia DEI dona, tam in-
culpato mores & sancti, tanta de-
nique erga omnes merita, ipse ma-
gno cum gustu, quasi minimus o-
mnium, occupabat humillima,
quæque officia, non tantum in
templo verrendo pavementum,
sed etiam in culina, obediendo &
coquo, & socio ejus mediaestino se-
culari, in valetudinario eluendo
vasa, domi ædes familiares pur-
gando, & in nitore servando, in
triclinio accumbentium ad men-
sam pedibus oscula pangendo, cre-
bro suas culpas genibus flexis accu-
sando ac deprecando, ultimum,
ubique locum affectando, infir-
mitatum suarum obtentu, Nullum
admisit unquam socium, qui cura-
ret ejus cubiculum, aut alia præsta-
ret officia ad ipsum spectantia, nisi
coactus ultima necessitate; in qua
tamen ipse præcerpere solebat,
quidquid poterat operæ. Et cum
J 3 jam

jam adeò debilitatis redactus esset
ut vestes induere, & exuere solus
non posset, curavit sic aperiri tunicam
& thoracem, ut sine auxilio
posset induere, tametsi non sine
molestia. Calceos quondam, cum
diu luctatus non posset exuere, su-
perueniens infirmorum curator
diu recusanti detraxit, at ipse indo-
luit, quòd hoc obsequij admittere
ab eo, cui pro verna esse non pos-
set. Nullum unquam ex eo verbum
audirum est, quod ejus laudem
aut æstimationem propriam ole-
ret, neque inter disputandum in
scholis, aut in colloquio familiarum
Nunquam indagavit, an probaretur
ea, quæ dictaverat; nunquam
an libri sui vulgarentur, aut accepti
essent: si quis de illis iniecisset
mentionem, Deo *gratias*, ajebat
ac sermonem dexterè derivabat in
alia. Si quæ in laudem ejus afferren-
tur, ita videbatur sentire, ac si ve-
grandem

grandem contumeliam passus fuisset. Nemo audivit eum vel excusantem se, vel incusantem alios; multò minùs murmurantem, aut jacentem acerba dicta, vel mordacia: denique nulla unquam in re aliquid in alios authoritatis arrogare sibi est visus, aut eminentiæ. Si quid aliquando diceretur, quod saperet aliquem ejus cōtemptum, nihil reponerat; sed non poterat vultu dissimulare lætitiā, quam animo capiebat. In disputationibus quoque nihil movebatur, si quando volitarent missiles verborum aculei; sique videret aliquem argumento suo graviùs premi, facile desisteat ab eo: studiosè omnem ingenij ac doctrinæ ostentationem devitans, quæ non esset necessaria. Denique servavit accuratissimè propositum, quod his verbis notavit. *Debeo procurare humilitatem interiorem & exteriorem.*

coram DEO & hominibus, in omnibus
rebus eligendo viliora, exponendo
contemptui, ac DEVM rogando, ut
despici sinat: neque dicendo quidquam
etiam indirectè vergens in meam
laudem, nec recensendo meos dolores
aut ullam rem meam, sine evidenter
necessitate.

Pronus
est ad
audien-
da alio-
rum con-
silia.

Et si verò tanti consilij foret
iudicij, ut ob id omnes cum ven-
irentur, non tamen dedignabatur
consilia petere ab alijs, longè in-
terioribus virtute ac prudentia, tunc
libenter parebat, præsertim in re-
bus ad se spectantibus, etiam Non-
tij, & alijs, quorum erat magister
ac pater: atque hoc, etiam si vide-
ret, magnas inde sibi oborituras
molestias, uti quondam accidit
quando secutus alienum consilium
plurimis contradicentibus nullum
verbum respondit, neque ut promissum
erat, culpam ingrati successus re-
jecit in authorem consilij. Ali-

tempo

tempore primi nominis Antistes
cum consuluerat de viginti sex,
aut septem, capitibus perquam
difficilibus: Respōsa dedit ad sin-
gula, neque tamen ea prius remisit
Prelato, quàm uni filio suo spiritu-
ali, qui secularis erat, recensenda,
& corrigenda dedisset, magna cum
utriusque admiratione tantæ sub-
missionis. Honorata munia tam
refugit, quàm desiderant multi;
& cum videret ea se non posse ef-
fugere, varios à Deo morbos im-
petravit, quibus ad illa jam alligari
non posset. Duo quædam à Supe-
rioribus flagitavit enixim, quorum
neutrum obtinuit, missionem ad
Japones, & ut vitam totam tradu-
cere posset in docenda Grammati-
ca; quod munus tanti faciebat, ut
videretur id invidere magistris;
quòd magni sit momenti, si obea-
tur ijs modis, quibus cupit Socie-
tas.

VII.

Illud etiam fuit humilitatis,
quòd cum per infirmitatem cor-
poris eos, à quibus expetebatur,
adire non posset, neque tamen
vellet eis deesse, nullis modis in-
duci potuerit, ut admitteret vehi-
culum, quòd ei certatim offerreba-
tur à primarijs hominibus; asse-
rens, id genus commoda non con-
venire paupertati suæ, cui sufficie-
re asellus, quo possit subvenire suam
opem poscentibus. Erat pro de-
diculo pueris, cum viderent senem
osseum, asino impositum, à socio
juxtà incedente, teneri ne decide-
ret: at ipsi eadem irrisio pro dele-
tamento fuit. Vnde nec passus est
sibi persuaderi, ut publico decli-
nato, saltem incederet per pome-
rium; sed triumphantis in morem
ad exemplum Christi, per medium
forum, & loca frequentia jucunde
perrexit; ijs, qui eum irriserant

*Amat
irrisores.*

prius, quod nondum illum novis-
 sent, in magnam ejus postea vene-
 rationem conversis. Quanto au-
 tem teneretur desiderio contem-
 ptus, conijcere est ex ejus propo-
 sito, quod ipse annotavit hoc sen-
 su. *Proposui feci, eligendi mihi sem-*
per unum, coram quo me pudefaciam, *confusio-*
delegendo & exaggerando meos defe-
ctus. Hic autem erit Superior, vel Con-
 fessarius: quia non convenit hoc fieri
 coram quolibet. Magis hunc sui con-
 temptum aperiunt ea, quæ scripsit *Optat*
 de quodam summo sensu horroris *sua pec-*
 peccatorum suorum; quem ait *niri à*
 tantum fuisse, ut desideraverit illa *DEO,*
 in se vindicari à justitia divina, per
 dolores & ignominias, dummodo
 non destituatur prorsus à miseri-
 cordia, dicens cum Jobo: *Quis*
des, ut veniat petitio mea? qui caput,
me conterat: solvat manum suam, &
succidat me. Addit, se intimo gau-
 dio affectum ex poenis irrogatis à
 divina

divina iustitia ; quia in eis divina
vis Majestatis relucet: adeoque
visum, quòd sit aliquis locus piaci-
laris, in quem speret se mittendum
à Deo, ut expiet suas culpas, debita
persolvat, & ad meliorem sanctio-
nemque vitam perveniat expiatur.
Et gaudium quidem hoc de iustitia
Dei, & lustralibus poenis, testatur
se etiam corporeo sensu percepisse.
Quibus animi persuasionibus
de sua indignitate, quid profun-
dus, an sublimius, esse possit, haud
facile dixeris. Certè tanto sapore
gustùque loquebatur de hac virtute,
ut mentes etiam vanissimas eius
amore aspergeret.

VIII.

Meritò igitur quanto minori
faciebat seipsum, tanto magis apud
omnes crevit eius existimatio: ut
viri Principes & Prælati, venerandi
bundi ad eum viserent, nulla pre-
mittentes ab eo sibi exhiberi, et
moribus

moribus aulæ, signa honoris: quin
 etiam si reperissent eum ægritudi-
 ne attentum in lecto, manebant
 flexis genibus coram eo, quan-
 tumlibet reluctante. Fuit cum Sa-
 cri faciendi causa, eunti ad Colle-
 gium S. Ambrosij, soluta esset cor-
 rigia calcei: quam cum religare
 vellet, qui comitabatur juvenis,
 postea religiosus Ordinis S. Domi-
 nici, non permisit hoc modestia
 Ludovici; & mirum, paulò post
 religata apparuit, nemine conspe-
 cto, qui manum admovisset: ut vi-
 deatur altiore vi sic honoratam
 ejus humilitatem. Cum jurejuran-
 do retulit Augustina Recollecta,
 celebris divina familiaritate femi-
 na, quondam oranti objectam esse
 divinitus sedem, gloria, lumine, &
 gemmis fulgentem, quæ destinata
 sit Ludovico, in præmium suæ
 profundæ humilitatis, qua minimi
 faciebat, & omnino despiciebat
 seipsum;

*Quam
 grata
 DEO
 fuerit
 ejus hu-
 militas.*

seipsum; Deo acceptum ferebat
quidquid haberet, aut ageret boni
alios omnes estimabat se meliores
subijciendo se omnibus, quatuor
tumvis inferioribus virtute, & sapientia:
ornatum verò sedis illius ex auro & gemmis,
intellexit esse charitatem, ceterasque virtutes
quibus decorabat humilitatem suam,
in qua studuit semper magis magisque excellere.
Atque ex luce quæ spargebatur ab hac sede,
in magnam suæ vilitatis agnitionem scribit se ipsam
pervenisse, cum horrore feditatis culparum suarum,
quibus mereretur omnem ignominiam, & contemptum.

CAPUT II.

MAGNANIMITAS
LVDOVICI.

I.

Vri magnorum Theologorum
sententia, etiam nobis assenti-

assentientibus, eadem virtute ma-
 gni atq; humiles sumus, diversum
 ex diversis officijs nomen, Magna- *Qua sit*
 nimitatis, & Humilitatis consecu- *vera*
 ta: sic illa mirabilis, quam descri- *magna-*
 ptimus, animi in Ludovico demis- *nimitas.*
 sio, rerumq; suarum contemptus,
 non impedimento, sed incitamen-
 to, & adjumento fuit, ut ad maxi-
 ma quæque obsequia divinæ Ma-
 jestatis omnibus viribus enitere-
 tur. Quod studium non melius ex-
 pressero, quàm verbis, quibus ipse
 in suo commentario sæpius lauda-
 to, & infrà laudando, suum de illa
 sensum, lumine coelesti acceptum,
 descripsit. *Magnanimitas*, inquit,
est humilitas heroica, parvi pendens
magnos honores: Magnanimitas est
facere magna, & non extolli, nec eva-
nescere propter illa: Magnanimitas
est implere perfectè omnes leges &
regulas, & habere se pro abjecto servo,
humili, S. Bernardus: Magna & rara
 virtus,

virtus, ut magna licet operantem in eum, & manifestam Christum Deum omnibus, tuam te solum latere tet operam sanctitatem. *Proprium DEO est me, donec cum magna nimitate facere pro suis amicis grandia, vel tam grandia, ut majora esse non possint, vel cum tanto desiderio, ut cum habeat ea pro exiguo paratus sit ad alia majora, sicut ad Deum videm dicebat. Et si parva sunt ista adiiciam tibi multo majora. Illa sunt, quae sacra scriptura Joannes vocat opera DEI, cum dicit: qui faciemus, ut operemur opera Dei. Opera DEI sunt opera praecepta, vel consilia à DEO, & facta eo modo, quo Deus illa facere solet; Ea semper sunt magna, & hebraeo modo loquendi, quae dicuntur S. Littera, quaecunque praestantia & eximia vocari possunt res & opera DEI: Justitia tua montes Dei Superest aliquis de domo Saul, faciam cum eo misericordiam Dei. Et, Hoc opus DEI est, ut credatur.*

*Quid sit
operari
opera
Dei.*

in eum. *Applicabo mihi, quod dixit*
Christus Dominus noster: Me oportet
operari opera ejus, qui misit
me, donec dies est. Joann. 9.

II.

Hoc lumine, hic DEI servus
 non nisi magna, & perfecta semper
 spectavit, in totius vite suæ decur-
 su, quando etiam exigua non nisi
 magna cum perfectione, quod ve-
 ram magnanimitatis est, fecit; assi-
 due memor ejus dicti; *Me oportet*
operari opera DEI; cuius indicium
 fuit, quando quidam Prædicato-
 rum dixit illo præsentem; si tantum
 unus mortalium esset damnandus
 ad inferos, satis id fore, ut maneat
 quis in statu religioso, ut hoc mo-
 do securior sit, ne forsan ipse sic
 unus ille damnandus. Excepit Lu-
 dovicus; imò, si omnes forent se-
 cuti de felicitate æterna, se nihilo-
 minus à statu perfectionis, in quo
 degit, non recessurum: quo dicto

K innuit,

innuit, se non tam securitatem
 stare suæ salutis æternæ, quàm
 perfectionis eminentis in obsequio
 DEI.

III.

Clariùs expressit in suo Com-
 mentario, quid animo destinât
 cum sibi modum operandi præ-
 scripsit, his verbis: In omnibus op-

*Magna-*ribus tuis præcellens esto. *Finis*
nimus tio Divinitatis est, facere bona op-
*facit o-*sine turbatione; cū amore, sine qua
*mnia si-*cum magnanimitate, sine præsumptione
*ne qua-*ne, parvi ea ducendo, licet magna
*stu, per-*Ista effigies Divinitatis accipitur
*turba-*modo, quem in agendo DEVS observat
zatione, Proprietas DEI est, summa occupatio
*presum-*cum summo otio, sic agendo, ac si nihil
ptione, ageret. Cum tranquillitate iudicium
 Proprietas DEI est, facere bona ex
 more, sine spe lucri à suis creaturis. De
 ligam eos spontaneè. Proprietas
 DEI, & magnanimitas est, pro suis
 micis facere magna, ac si parùm fa-

rem
am pe
sequi
o Co
tinat
pre
us op
fmi
na op
e qua
sum
gna
pitur
bser
occup
c si
judica
na ex
uris.
ropri
o sua
um fac
re

Et eis magna dona impertire, quasi
nt exigua. Qui dat omnibus
luenter, & non impropere.
quando sic agitur, est imago Divini-
tatis, & impletur illud Ecclesiastici;
In omnibus operibus tuis præcel-
lens esto. In omnibus, magnis & par-
vis, qualiacunque sint, DEVS Dominus
noster tantum perfectionis posuit in
sensibus internis, & externis, in mem-
bris, & facultatibus motivis exiguo-
rum animalium, quantum in magnis
terrestribus, marinis, aërijs. Tantam
perfectionem habet in specie sua for-
mica, quantam Elephanti in sua; tan-
tam passer, quantam aquila; tantam
trigla, quantam balena. DEI perfecta
sunt opera, ita justus tantam perfe-
ctionem, ad exemplum dictarum pro-
prietatum, adhibere debet, in parvis
operibus, quantam in magnis; quemad-
modum docet S. P. noster Ignatius. O
DEVS aterne, pinges in anima mea
hanc imaginem tue Divinitatis, ut

K 2 operer

operer bona cum magnanimitate, *sum, au*
 praesumptione; cum amore sine qua *deprehen*
 eum pace, sine turbatione. O Pa *in illa, qu*
 aterne, da mihi primum, per Fili *personar*
 tuum: O Fili Unigenite, da mihi *curfione*
 cundum, per Matrem tuam: O san *possent:*
 Spiritus, da mihi tertium per Patre *exemplu*
 & Filium, & Matrem ejus. Hunc *num exc*
 randi modum inveni praecipue in Cl *Divinitat*
 sto, ut homo est: tum in ejus Ma *Sed nequ*
 sanctissima: denique in Apostolis *tetus, adh*
 aliquibus Sanctis illustribus; qui *ut ipse an*
 haere dij fuerunt. Ego dixi, dij esse *tatio, qu*
 & filij Excelsi omnes. Dij for *Blosio, p*
 terrae vehementer elevati sunt *deris actio*
 Hoc modo oportet me operari. *tur Deo c*
 ille.

IV.

Hoc tam sublimi, ac divino *obedient*
 gendi modo, quem sibi propos *lores cum*
 Ludovicus, non solum demon *genus obl*
 stravit magnitudinem animi sui, *multimod*
 etiam id obtinuit, ut qui curiosi *stravit lib*
 observarunt ejus actiones, *affi*

affirmarint, in illis nihil se vitio-
sum, aut imperfectum unquam
deprehendisse; imò tales fuisse, ut
in illa, quæ circumstabant, rerum,
personarum, loci ac temporis con-
cursione, perfectiores esse non
possent: quia videlicet fiebant ad
exemplum DEI, & eorum homi-
num excellentium, quos imitatio
Divinitatis evexit supra ceteros.
Sed neque hac agendi forma con-
tētus, adhuc altiora quæsit. Nam
ut ipse annotavit in suo Commen-
tario, quod legerat in Ludovico
Blosio, plurimum accedere pon-
deris actionibus nostris, si offeran-
tur Deo conjunctim cum actioni-
bus Christi; paupertas cum pau-
pertate Christi; obedientia cum
obedientia Christi, labores ac do-
lores cum doloribus Christi: quod
genus oblationis S. Gertrudi Deus
multimoda revelatione demon-
stravit sibi gratissimum esse. Id

K 3 cum

*Modus
offeren-
di opera
sua cum
operibus
Christi-*

cum ad rigorem Theologicum
examinaret, animadvertit sibi
Deo, per merita Christi hoc ob-
lationis actu applicata, concedi
culiare auxilium, devotionem,
spirationem & motionem, qua
opera melius faceret, majore
rito, & gratiora Deo, quam si
præcessisset ista oblatio. Quibus
nos addere possumus, Christum
esse Caput nostrum, nos ejus me-
bra: ipsum esse causam principalem
actionum bonarum, nos instru-
menta: ipsum vitem, nos palmites.
Ex quo colligimus, ut in sacro
Sacrificio Christus est prin-
cipalis Sacerdos, homo verò ejus
minister; ita reliquas bonas actiones
non tam placere Patri æterno
nostræ, quam ut Christi sunt, &
gratia, & spiritu Christi procedunt
& ut Christus Patri servivit olim
per membra sanctissima suæ carnis
mortalis, ita nunc cum servire
membr

Lud
membra
ergo no
nobis, ut
actionib
junction
que fian
offeratur
à se profi
dem Pat
solo sibi
Et nostri
hanc sub
apparet
nis possi
Nequ
modo ag
mo Lud
que sem
suaserat
dum, ne
idoneum
in destru
exercere

membra sui corporis mystici: sic ergo nostras actiones obeundas à nobis, ut mereantur numerari in actionibus Christi, & quadam junctione cum illis, grata dignaque fiant aspectu Patris æterni, cui offeratur à Christo velut obsequia à se profecta; & nos offeramus eadem Patri per Filium ejus, in quo solo sibi gratos nos fecit, & nostra. Et nostris quidem operibus, in hanc sublimitatem elevatis, non apparet quid majoris æstimationis possit accedere.

V.

Neque tamen hoc tam sublimi modo agendi satis est factum *Ludovici* *modi* *agendi* *satis* *est* *factum* *an-* *cus* *judi-* *mo* *Ludovici*, perfectissima quæ *eat* *se* *que* *semper* *spectantis*: unde per *inuti-* *lem* *ad* *omnia.* *suaserat* *sibi*, se jam nec ad vivendum, neque ad moriendum esse idoneum. Non ad vivendum, quòd in destructo corpore non posset exercere munia suæ vocationis, eo modo,

K

4

modo,

modo, quo vellet: nec ad morietur, quod non sentiret in se fervorem, & effectus puri & absolute amoris divini, quem habere oportet in sua vocatione, tam nobis

DEVS & heroica. Ista cogitatio eum incommovet, ut omnia circumspiciens, Marinam de Escobar, cum Deo familiaritatem nostram rogaverit enixè, vellet hanc suam sollicitudinem etiam, atque etiam commendare Divinæ Majestati cui illa rescripsit in hunc sensum. Nuper non fuisse commodum respondere accuratè ad id, quod se petijt; interim se egisse cum Deo, & hoc à sua Majestate responsum accepisse: Longè alios esse oculos Dei, quàm hominum: nobis enim sæpe videri melius, purius, perfectius, quod in suis oculis perspicacissimis, ac sapientissimis, recti non sit: & è contra nobis multum sæpe ac vitiosum apparere quod ipse

*autem
indicat,
se aliter
sentire
de ipso.*

quod ipsi probatum ac pretiosum,
sit. Idem jam Ludovico evenire,
qui per gratiam DEI, & ad viven-
dum, & ad moriendum sit bene
paratus; licet ipsi videretur contra-
rium. Ad vivendum quidem, quia
cum vires corporis consumpserit
laborando in vinea Domini, & ador-
nanda sua anima ad percipiendum
fructum vitæ æternæ, jam in eo esse
ut patiatur; quod quidem est ma-
ximum bonum, quod in hac vita
Deus largitur eis, quos valde dili-
git. Sustineat ergo crucem infir-
mitatis suæ corporeæ, qua non po-
test amplius cooperari desideriis
animæ suæ: quæ quidem crux op-
pido gravis est. Ad moriendum
autem paratum esse, ob eandem
causam. Et quia Abraham filium
suum jam abstraxerit ab ubere ma-
tris, ideo nutrire eum solido pane,
quo ad staturā & robur virile edu-
citur: hoc est, cum dulcedine di-
K 5 vina,

vina, teneroque amore sustentatus sit hactenus, jam ei crustas panis præberi,, ut solido cibo crescat in maiorem virtutem, ac beneplacitum Dei, qualemcunque sentiat ariditatem, & reporem. Neque effugatur ex hoc responso DEI despondeat animum, sed potius gaudeat eo se loco haberi à DEO, cui omnia nostra cordi sunt, velut amanti-
simo Patri.

VI.

*Ludovicus do-
let, quòd
videatur
sibi lan-
guidior
animo.*

Alio tempore, cùm propter infirmitatem corporis, ac difficultatem respirandi, videretur sibi etiam animo factus languidior, multumque de hoc doleret, scripsit eidem virgini, ut & hunc suum dolorem DEO proponeret; cui ille respondit his verbis. *Dic tuo Confessario posteaquam in vite sue decursu dedi-
mihi totum, quòd ei dederam, virtutem
& sanitatem impendendo in meo ser-
vitio, & nunc etiam dat, quod habet*

eum toto affectu animæ suæ; æquum
 esse, ut ego jam ipsi dem totum, quod ego
 sum, & habeo: hoc est, me ipsum, &
 meum auxilium; & ut ipsius carnem
 flaccidam, & ossa corrupta, aspiciam
 talibus oculis, ut, cum tempus advene-
 rit, ante me septuplo splendidiore, quàm
 soliste, futura sint: Hoc ei dic pro sola-
 tio. Addit præterea Christus. Quem-
 admodum peritus artifex, ubi ex ma-
 lis citrinis scitè expresserit succum, è
 corticibus minutim concisis, dulce facit
 ecligma: sic ego ex aridis ossibus, &
 carne exhausta in meo servitio, faciam
 rem admirabilem, & quæ sole isto sit
 septuplo splendidiore: Hoc dico pro illius,
 ac tua consolatione. Sic ille.

VII.

Admireris affectus tam pugnan-
 tes primo aspectu, in viro tanti
 animi, tam parvi facientis seipsum.
 Atqui motus hi fuerunt ejusdem
 virtutis, quales in Davide S. Zeno
 Veronensis notavit, ad illa verba
 Psalm.

DEVS
 eum so-
 latur.

Dissidē-
 tia de se-
 ipso cum
 magna-
 nimitate
 conjun-
 cta.

Psalm. Domine, non est exaltatum cor meum, sed exaltavi animam meam: qua, inquit, Propheta ista diversitas est? non exaltat cor, exaltat animam: non in magnis & mirabilibus super se ambulat, sed non humilitatem sentit; excelsus animo est, & corde submissus: humilis in suis, sed non humilis in sensu est: sensus eius in caelis est, anima eius est in excelsis. Tenebatur ergo humilitatis & altitudinis modus est, ut corde humiles, sensu vero, & animo simus excelsi. Sic & Ludovicus alta spirabat, ac dolerebat illa se non pro votis assequi indidem humilis, unde sublimis. Videbat quantum Deo deberet, & quam parum posset: eodem lumine aspiciens officium suum, &, quod ipse censebat, vitium, vitium suorum defectum.

VIII.

Agnitio Magno verò adjumento ad summas virtutes fuisse Ludovico sua vilis-
sua vilis- vilitas

vilitatis agnitionem, ipse retulit in tantis
 suis monumentis: nam cum vide-^{gno ad}
 ret se nihil à se boni habere, sed to-^{summas}
 tum à Deo, vehementer in ejus ^{virtutes}
 amorem exarsit, unà cum deside-^{est auxi-}
 riogloriam ei reddendi pro singu-^{lio.}
 lis bonis. Accessit fiducia in eum,
 à quo sentiebat se totum pendere:
 de cuius munificentia & fidelitate
 sit securus. Denique, cum à se nihil
 possit, nihil judicavit audendum
 sibi suapte voluntate, sed plena re-
 signatione se illi commisit.

CAPUT III.

AMOR ERGA DEVM.

I.

Qui amore sui ipsius, & æsti-^{Cupit}
 matione rerum suarum est ^{amare}
 vacuus, facilem ad amorem summi ^{Deum,}
 Boni accessum habet, quod nullius ^{sicut a-}
 rei infra illud amabilitas tanta sit, ^{matur}
 ut animum ei suum addicat. Quan-^{in celo.}
 to autem in illud affectu ferretur
 Ludo-

Ludovicus, nemo descripserit melius, quàm ipse, qui quid ageret in animo suo, expressit his verbis *Fiat voluntas tua, sicut in cælo, & in terra. Potest in his verbis accipi desiderium amandi DEVM, sicut amant eum Angeli, & Seraphini; quia possum desiderare facere voluntatem DEI, sicut illi: Accensus hoc desiderio exclamabo dicendo, &c. Seraphini, qui ardetis amore DEI, assumite me in vestram societatem, ut inter vos accendam amorem ardente ac puro, sine usura. O si descenderet unus è vestro exercitu cum accenso carbone, ex hoc igne huius amoris! O si ardeam igne dolorum, & laborum, & injuriarum, donec perpurger, & expier ab omni creatura, ut melius accendatur in me ignis divini amoris.*

II.

Deus est ignis amoris, intra quem degimus.

In alia parte sui Commentarii hæc addit: *DEVS est ignis amoris, qui illustrat, incendit, & consummat. Videbar mihi incedere in hoc igne.* Hæc

bet hic divinus amor sphaeram suam,
sicut elementa corporea. Vnam sphaeram
increatam habet, alteram creatam. In-
creata est Divinitas, tam ampla, quam
est ipse DEVS: & uti DEVS est ignis,
ita hac tota DEO plena est, tota plena
igne: in hoc igne vivimus, in hoc igne
movemur, flamma huius ignis sunt o-
mnia creata, elementa, volucres, pisces,
&c. totum sumus intra has flammās, &
quomodo non ardemus, Domine? O di-
vine ignis, veni, arde, incende, inflam-
ma meam animam, & consume in illa,
quidquid me sejungit à te. Sphæra cre-
ata est humanitas Christi, Domini no-
stri: cor eius fornax succensissima hoc
igne: quinque portas habet, per quas
emittunt flamma, & per quas possum
intrare in illud, quæ sunt quinque vul-
nera: per vulnus pectoris recta itur ad
cor. O anima mea, salamandra infer-
nalis, quæ vivis in hoc infinito igne,
nec ardes, neq. consumeris, semper vi-
ridis & integra in tuis passionibus. O
anima

anima mea si esses ut phœnix, & arde-
res in hoc igne, consumereris in cineribus
& vermem, te pro tali habendo, & re-
surgeres renovata in DEO! Videbam
mihi infinita esse mea infirmitas ad
bonum, & infinita potentia ad malum.
Nam quæ impotentia major in bono
quàm nihil boni posse omnino? & quæ
major in malo potentia, quàm velle
posse omne malum, & resistere pos-
se igni omnipotenti? permuta, O DEUS
& Bonum meum, has vices: fac infi-
nitam impotentiam meam ad malum
& infinitam potentiam meam ad bo-
num: Vni me Omnipotenti, & ero
omnipotens in illo, & per illum.

III.

Offert se
ad pœ-
nas eter-
nas pro
DEI
honore.

Ab his inflammatis desiderijs
DEUS Ludovicum excitavit ad
actus tam heroicis, quàm unquam
legerimus de maximis amicis DEI
nam ut est in ejus Commentarijs
offerebat se DEO ad pœnas infer-
nas, absque culpa tamen, subente

das, si ita ad honorem DEI sit opus,
& ad omnes dolores ac supplicia
huius vitæ. Nō intelligebat, plūsne
doloris accipiant animæ defun-
ctorum, ex dilatione beati aspectūs
DEI, quem amant, an gaudij ex eo,
quod in illis tormentis satisfaciant
eius voluntati. Pudebat illum di-
cere DEO, quod eum plus diligit,
quàm cælum & terram, Angelos,
& alia omnia: id enim esse, ac si di-
ceret homini, se eum plus amare,
quàm plumam, aut stipulam. Nam
omnia creata, si cōponantur DEO,
non esse instar plumæ aut stipulæ,
comparatæ cum homine: quia
DEVS infinitè præstat alijs rebus
omnibus, præquam homo excedat
plumam aut stipulam. Igitur con-
siderata magnitudine DEI, & par-
vitate omnium rerū, cum rubore
dicebat; *Amo te Domine, toto amore,
quo possum, & amo te plus, quàm omnes
creatura te ament.* Sane quàm præ-
L stans

stans amor, qui se offert ad ultimum tormentum pro Deo, quique in cruciatibus magis gaudet, fieri voluntatem Dei, quam sentiat se parum amare Deum, si amet eum tantum super omnia alia omnia; quia hoc sit propè nihil amare.

IV.

*Signa
veri amoris.*

Sed quibus argumentis amoris verum à falso distingueret, pariter annotavit. Primo enim verum amatorem infinite magis amare gloriam Dei, quam suam; in suam ne respicere quidem. Mallo quoque amare, quam scire, nisi amet, & obediat. Item eum, qui verè amat, hic malle pati, quam gaudere; malle amara, quam dulcia; cum aliàs plus aloès, quam mellis in hac vita sit. Denique malle dare, quam accipere: & si quid dona Dei desiderat, ea non desiderare, nisi ut impendat ejus obsequium.

quibus, & gloriæ: tametsi præmia
meritorum sperare malum non sit.
Atque præterea verum DEI amo-
rem, hominem inclinare ad fu-
giendos honores, loca, officia, oc-
cupationes honorificas, & vitare
suas laudes; vel si hæc evitare non
possit, inter ea versari, velut in spi-
nis ac sentibus. Sed neq; pluris ea
ducere, quàm flatum auræ tenuis;
cùm videat collustratus lumine
divino, id quod homines vocant
honorem, purum putum nihil esse;
quem qui sectatur, velut umbrâ
delectari, corpore prætermisso; &
imagine capi, spreto illo, quem re-
fert. Vnde qui DEVM diligit, inter
laudes & honores, est sicut statua,
cui qui accinit laudes, plitacus vi-
deatur, aut insipiens. Gloriam verò
DEI habet ut propriam, neque ul-
lum alium honorem, novit, quàm
qui exhibetur DEO. His quasi coti-
nualis discernebat Ludovicus amo-
rem;

rem; quem in eo sincerum, ac purum
metalli fuisse, probant tum hoc
ipsum examen, tam accuratum
cū omnes actiones ac sermones
illius, qui nihil, nisi honorem
obsequia Dei spirabant: quibus
omnes passim inflammabat, ut ap-
pareret eum Deo, Deique amore
plenum esse, de quo tam sæpe tan-
to ardore ac dulcedine loqueretur.
Nec errasse videtur Lucas Car-
lius, doctrina & concionibus per-
Castellam clarissimus, quando re-
fatus est, quidquid S. Gregorius
Bernardus, & Bonaventura, alique
Doctores scripserunt de excelle-
ntissima charitate, hoc se totum in-
venisse in Ludovico de Pontefr-
quod etiam non levi testimonio
aliorum confirmatum habetur.

V.

*Dei vo-
luntas,
quomodo*

Juverit referre, quid de per-
fissimo voluntatis divinæ com-
plendæ modo senserit quondam

Id in commentariolum suum con-
 jecit hanc sententiâ. Cùm Christus
 voluit nos à Patre æterno orare, ut
 fiat ejus voluntas in terra, sicut in
 celo, ipsum utique significâsse, id
 fieri posse; alioqui non jussisset nos
 petere. Tanta igitur perfectione
 peragere me convenit minima,
 quæque opera: ut cùm cibo refici-
 mus corpus, loquimur, oramus, &
 similia, tam sanctè & exactè hæc fa-
 ciam, quàm Angelus quispiam fa-
 ceret, aut alius è numero Beatorû,
 si ea Deus ipsi præciperet: vel desi-
 derare saltem ità facere, & cogitare
 quomodo faceret ille; méque ad
 ejus imitationem exstimulare:
 præsertim in eo, ut aliud nihil spe-
 chem, quàm ut impleatur divina
 voluntas, nihil penitùs propriæ
 commoditatis aut proventus tem-
 poralis, aut spiritualis, inde spe-
 cando: cùm summa gloria, sum-
 maque jucunditas & utilitas non
 sit,

fit, voluntatem divinam exequi
Sic intelligebat Ludovicus verbum
illa: *Portio mea, Domine, dixi, cupio*
dire legem tuam. Et illa: *Hæc dicit*
acquisivi testimonia tua, quia exultatio
cordis mei sunt, quasi dicat: *Hæc*
reditas; hæc merces, hæc beatitudo
mea est, facere voluntatem
tuam. Neque hæc in solo desiderio
constitisse, apparet ex his verbis

Ludovicus gaudet suis defectibus, tentationibus, &c. quia Deus ita vult,
ipsius. Hinc, ait, varios affectus
dux. *Gavisus fui defectibus natura-*
bis meæ personæ, linguæ, & alijs;
DEVS me voluit illis esse notatum.
Gavisus tentationibus, quas patior,
miserijs externis & internis;
DEVS ita vult. Si DEI voluntas
ut mille annos vivam, oneratus mi-
ribus laboribus, ac tenebris inter-
externis, dummodo ipsum non offe-
dam, id volo. Si fuerit voluntas
vina me cruciare, sine mea culpa,
nis inferorum, id volo. Mihi cælum
facere voluntatem DEI: cum ipse

beo cælum
Joannis C
verbis: F
cælo, &
terra sit
Psalmi, M
cantabo
cantandus
dandus es
ricordia er
hi in infir
men ideo
malis ac m
dolere, ut
latari ver
Memor f
a seculo,
Adeo igit
nus in Lu
suam, ac
tione vol
vel potiù
quem am
gibres fo

heo cælum in terra. Recordor dicti S.
Joannis Chrysostomi, quando super his
verbis: Fiat voluntas tua sicut in
cælo, & in terra. sic scribit: Peto, ut
terra sit cælum. Occurrit etiam versus
Psalmi, Misericordiam & Judicium
cantabo tibi Domine: æquè mihi
cantandum, letandum, ac DEVS lau-
dandus est ex justitia, atque ex mise-
ricordia erga me, & alios. Placeo mi-
hi in infirmitatibus meis. Neque ta-
men ideo non debeo compati alienis
malis ac miseris: quia possum de illis
dolere, ut pœna quædam sunt proximi;
letari verò, ut sunt opera justitiæ DEI.
Memor fui judiciorum tuorum,
a seculo, & delectatus sum. Hæc ibi.
Ad eò igitur processit amor divi-
nus in Ludovico, ut felicitatem,
suam, ac beatitudinem, in execu-
tione voluntatis divine reponeret,
vel potius in gustu & placito ejus,
quem amabat, utcunque acerba
sibi res forent; terram in cælum.

vertente amore, Seraphico magis
quàm qui cadat in hominem.

VI.

*Mira
quies in
brachijs
Divinae
Provi-
dentia.*

Ex eodem fonte manavit al-
pax animi, & quies inter dulci-
brachia, Providentiæ DEI, quæ
quid se fieret. Hunc pro patre, pro
matre, pro pastore, duce & rectore
habebat, ab ejus paterna manu, re-
cipiens omnia venerabundus, cum
osculo & fiducia boni successu
quem noverat semper optimu-
fore, quia provisum ab illo ad glo-
riam suam, quæ sola ipsi erat in
votis. Hinc in nullo negotio
officio acceptando sollicitus fuit
quæ responderet hominum expec-
tationi, vel opinioni de se con-
ptæ: quia ex hoc tantum oriantur
anxietates, vanitates, mœrores
mille defectus. Quia enim Deus
præter bonam voluntatem, non
petit plus à nobis, quàm possumus
ac scimus, nostrarum partium

Ludo

esse para-
cutione
hominu

tia ejus.

nem, ad

nostro n

id habet

scire, qui

quæ ver

consuev

audienti

eorum r

verò sua

cōforma

animò a

cunque;

tissimu

gorio, q

sensu n

dandis, i

pronun

legisset,

Sapè

et

esse paratos ad excipiendas oblo-
cutiones, contemptum, & injurias
hominum, confidendo providen-
tiae ejus, qui non finet existimatio-
nem, ad rectè fungendum officio
nostro necessariam, deesse, Crebrò
id habebat in ore, DEVM optimè
scire, quid maximè nobis expediat;
quæ verba tanto spiritu animare,
consueverat, ut ijs omnem animis
audientium perturbationem, in-
corum rebus adversis, ablueret. Ità
verò suam cum divina voluntatem
cōformaverat, ut non solum æquò
animò acciperet eventum quem-
cunque; sed etiam, quid Deo gra-
tissimum esset in quocunque ne-
gorio, quasi quodam naturæ con-
sensu novisset, atque in consilijs
dandis, ità constanter & asseveratè
pronunciaret, ac si volūtatem Dei
legisset, vel recitaret è tabulis.

VII.

Sæpè repetebat in die votum. *Aspira-*
L 5 conce-

pio Lu-
dovici.

conceptum à se brevi hâc formulâ
*Fiat, Domine, in me, de me, per me,
 circa me, & circa omnia mea, sanctissi-
 sima voluntas tua, in omnibus, & per
 omnia, nunc, & in eternum.* Dignum
 quod omnes imitentur, qui diligen-
 tunt DEUM. Bartholomæus de
 Segura, Regius Concionator, & in
 Ordine S. Benedicti, ei graviter
 ægrotanti, quasi per jocum dixe-
 rat, mirum esse, latrones & impro-
 bos frui optimâ valetudine, ipsum
 autem tam afflicta, qui multum
 boni faceret sanus. Non accepit
 Ludovicus pro joco, sed graviter
 & accenso spiritu respondit: *Sine
 mus, Pater, DEUM gubernare mu-
 dum: ipse novit, quomodo uteretur san-
 tate, si haberem integram.* Eidem
 alio tempore cōmemoranti com-
 plura dona divinitus concessa Lu-
 dovico, magna cum integritate
 reposuit; *Quod mihi necessarium
 est hoc, ut fiat in me voluntas DEI, in
 tempore*

Ludo-
 tempore e
 suæ spir
 ritate ut
 ret, ne ac
 sa non pe
 nare ad
 dem nō p
 tis, sed
 illa post
 doloribu
 ab illis;
 vit, ne
 permitta
 Confessa
 non pet
 Bonum
 sed nequ
 cere. Ha
 displicita
 decen
 parendi
 bium
 sti

tempore & aternitate. Cuidam filia An pe-
sua spiritali, multa DEI familia- tenda
ritate utenti, cum in morbo time- mors
ret, ne acerbitate dolorum oppres- minus
sa non posset se debito modo ador- dolori-
ficare.
nare ad mortem, dixerat, se qui-
dem non petere certum genus mor-
tis, sed quod DEO placuerit. Sed
illa postmodum dirissimis exercita
doloribus, ubi non nihil respiravit
ab illis, à Christo se invisente ora-
vit, ne tam cruciabili morte se
permittat extingui, quantumvis
Confessarius dixerit, se hoc sibi
non petere. Respondit Christus:
Bonum esse spiritum Confessarii:
sed neque ipsius petitionem displic-
ere. Haud dubium, quia ideo non
displicita fuerit, quod ex desiderio
decenter coram dilecto suo com-
parendi processerit. Sed neque du-
bium illud, majoris perfe-
ctionis mentem illam

Ludovici fuisse.

CAPUT

CAPUT IV.

DESIDERIUM PATIENDI
PRO DEO,

I.

*Ludovi-
cus orat
pro obli-
vendis
comiti-
bus Chri-
sti.*

Probatissimi amoris est, pro eo, quem diligas: quod posset Ludovicus, multo se tempore ad hoc exercuit; ad Aram, in alijs cum Deo congressibus quotidie sæpius orans, ut quod Christus totius vitæ suæ commisit habuit, Paupertatem, Contemptum, Dolorem, sibi quoque dignetur adjungere: de singulis peculiaribus meditationes instituendo, ut eorum in se affectum excitaret. Fuit nimirum Christus pauper ab ipso die natali suo, usque ad mortem, habitatione, victu, vestitu, cognatione, amicis, discipulis, opere, rebus omnibus paupertinatus absque honore, delicijs, cōmodis, sibi que sponte sua eligendo pauperem.

periem. Contemptus & injurias
tulit maximas suæ summæ sapien-
tiæ, potentiæ, sanctitatis, officij, ac
personæ divinæ: idq; apud Reges,
Judices, Pontifices, primi & ultimi
census homines, impositis ipsi gra-
vissimis calumnijs atrocium eri-
minum. Dolores in animo, & in
omnibus membris. Horum consi-
deratione Ludovicus excitavit in
se desiderium, semper patiendi ali-
quid eiusmodi. Neque illud conti-
nuit animo, sed aliquando etiam
prodidit inflammatis verbis:
ut cum Villagarcia noctu est au-
ditus, in suo conclavi dicere: *Impo-
ne mihi Domine, has plagas: Domine,
has plagas: ô quas plagas!* de quo,
cum Franciscus Carvaiaius, Novi-
tius, qui è proximo cubiculo audi-
verat, ab eo inter alia interrogatus,
an possit noctu dormire, dixisset
ingenuè, se in illo cubiculo non ita
dormire ut aliàs, propter exclama-
tiones

tiones ipsius: subridens Ludovicus candori hominis, respondit; *Quid vis, Charissime? nos, qui raro cogitamus de DEO interdum, noctu debemus id facere.*

II.

*Morbis
obru-
tur:*

Neque in sterilibus desiderii hic ardor constitit. Nam ea Deus plena manu complevit, Villagraciæ quodam die Veneris sancto cum vehementius exarsisset in cupiditate experiendi dolores Christi articulario morbo immisso; quito tã illum vitã in manibus ac pedibus, genibus ac talis dirum in modum exercuit: Excepit mentem frontẽque serena coeleste munus indignum eo se ratus: quod, ut ipse memorat in suis annotationibus, dignus non esset, qui admitteretur ad imitationem Filij Dei Domini nostri, aliquid ad ejus instar patiundo: quia juxta dictum Sapientis; *Gloria magna est sequi Dominum*

Dominum: dignissimus tamen, qui
 doloribus castigaretur pro suis
 peccatis: quod ipsum esse in ma-
 gnis gratijs, ut servire possit iusti-
 tiae divinae per dolorum piacula. Sic
 igitur illos accepit, ut non uno tan-
 tum nomine amaret, atque etiam
 operaret intensiores: quod facile
 obtinuit à Deo, ut semper est libe-
 ralior in his, quae scit maximè no-
 bis prodesse. Nam multis mensibus
 cubiculo attentus, non potuit nisi
 geminis grallis fultus incedere,
 nusquam solum pedibus attingendo.
 Accessit intemperies ventriculi,
 quā plurimum debilitabatur, sto-
 macho nihil jam concoquente,
 sed quidquid reficiendis viribus
 immissum accepit, acido sapore
 corruptum reiiciente, summa
 Ludovici molestia: quā sic afficie-
 batur bis quotidie, ut hoc à ei tor-
 mentum ipsi morti contra grave
 videretur. Ex isto prodijt aliud
 malum

malum haud levius, amarities ori
cum saliva spissa, quæ etiam den-
tes ita affecit, ut ijs brevî amissis,
exulceratâ gingivâ, nihil jam cibi
posset assumere præter olusculum
& parùm carnis minutatim confec-
tâ, ac dilutâ in aqua calida, cum
mica panis, absque alio opsonio
vel condimento: quam rem tam
insulsam, & insipidam, admirari
sunt, ab homine sumi posse, mor-
dentes.

III.

*& dolo-
ribus to-
tus cor-
poris.*

Neque hoc satis malorum. Sed
fit etiam tantam oppressionem po-
ctoris, ut ægerrimè spiritum ducere
ret, ac pænè suffocaretur: quare
post aliquot passus cogebatur in-
terquiescere, ut animam revocare
ret. Humeros etiam incessibiles
acutissimus dolor: qui congestis
morborum, per annos 35. & au-
plius tenuit, usque ad mortem
Ludovici. Ideo Joanni de Abauna
valetu-

valetudini suæ præfecto, quærenti
ur valeret, respondit: *O mi pater,*
quomodo DEVS hunc peccatorem ca-
stiget? præter caput, nullum habeo
membrum expers proprii mali. Nam
oculi sunt quasi tela obnupti, dentes
mibi dolent, seu calido, seu frigido potu
ciborve utar; dolent maxillæ, stoma-
chus, lien & latus, è quo movere me
non audeo, ne respiratio mihi difficilli-
ma fiat: humeros adhuc minùs. lecur
& renes exurunt me, humeri strin-
guntur arctissimè: manus ac pedes
ardens gutta infedit. DEO sint lan-
des. Non animo queribundo hæc
dixit, sed quòd illi quoad valetu-
dinem suam subditus esset, crede-
retque interroganti sincerè expo-
nendum statum sui corporis. Cùm
autem quocunque motu, etiam
levissimo, exasperarentur dolores,
ipse magis exardescibat in amo-
rem Dei, alacer quasi nihil quid-
quam pateretur: cùm tamen in-
M tegra

tegrâ sanitate capitis, vivacior
sensus esset doloris singulorum
membrorum.

IV.

Neque restincta per hæc fuit
ejus sitis patiendi, sed aucta, ut
etiam tentationum internarum
experientiâ cuperet eam levare.
Earum tamen gustum annotavit
minus prolixum fuisse: fortè quod
illas, ut oportet, resistendo citò
pulerit: cùm ea, quæ patiebatur
corpore, diu durarent. Ceterum
circumspexit omnem patiendi
materiam, quam & articulatim descri-
psit, ne quam prætermitteret. Pri-
ma est necessitas corporis, ut sitis,
fames, somnus, morbi, mœrores,
defatigatio. Secunda, injuriæ tem-
poris, calor, frigus, & his similium
sensu, vel ratione carentium, ut
sunt muscæ, culices, &c. Tertia, ne-
cessitates animi, ut ariditas, tene-
bræ, ignorãtia, distractio præter vo-
luntatem.

*Varia
patiendi
materia.*

vacillat, tenuitas intellectus, &
 ingenij, lapsus memoriae, defectus
 linguae, deceptio sensuum, pertur-
 bationes, inclinationes ad malum.
 Quarta, tentationes & insultus dia-
 boli, sive in carne, sive in mente
 per imagines, cupiditates, alia.
 Quinta, genius hominum iracun-
 dorum, tristium, insolentium, &c.
 nec non injuria, contemptus, ob-
 locutiones, odia, doli. &c. Sexta,
 calamitates publicae, religionis,
 patriae, domus, amicorum, &c. quae
 omnia aequo animo perferenda
 sunt, cum reverentia divinae vo-
 luntatis ac providentiae.

V.

Notavit autem tres modos ex-
 cipendi has occasiones patientiae,
 quorum primus est ignavi prorsus
 & pusilli animi, quando molestias
 & incommoda, rebus ac munijs
 adherentia declinamus, aut minui-
 mus, quantum possumus, aut o-

*Quomo-
do exci-
pienda
occafio
patiendi*

M. 2. minino

minino refugimus ac renuimus facere, quod Christus, nostri instituti, aut muneris injuncti ratio postulat: ut est concionari, docere, audire confessiones, &c. Secundum paulo melior, sed etiam minoris est animi, quando sumus contenti solâ præparatione mentis ad illam ferenda, quæ nobis accident ultro. Tertius est verè magni animi, quando & aggredi res illas, unde oritur occasio aliquid patiendi pro gloria & obsequio Dei, & sic implendi sanctissimam ejus voluntatem, imitatione & exemplo Christi Domini nostri, qui semper quaerivit occasiones majoris paupertatis, cōtemptus ac doloris; minimè contentus illis, quæ spontè occurrerent. Ideo Nazaretum reliquit, ut nasci posset in stabulo; ideo Judæam, ut educaretur in exilio; ideo carpenta fecit, ut scribit S. Justinus, desertum petivit, in hortum, ubi

cape

caperetur concessit, & inimicis ivit
obviam, diem solennem pro Pas-
sione sua elegit, ut saturari posset
doloribus & opprobrijs. Ad hunc
tertium, verè generosum, & heroi-
cum, gradum se extulerat animus
Ludovici, ut minimè contentus
ordinarijs, & communibus occa-
sionibus patiendi, alias insuper ex-
peteret sibi extra ordinem.

VI.

Ad eundem spectat votum, quod
fecit, nunquam ulli manifestandi
suos dolores, nisi quem celare fas
non esset, ne medicis quidem, nisi
videret se ad hoc faciendum reli-
gione obstringi. Nihil etiam admi-
sit, quòd suos ei dolores & mala
revelaret, ne domesticorum quidem
alloquia: quibus in morbo nihil
solet esse jucundius, & ipsi propriè
nihil ad animum accidere poterat
gratius, qui consueverat aliàs plu-
rimùm delectari sociorum, pijs præ-

*Dis-
mulabat
Ludovi-
cus suos
dolores.*

M 3 fertim

sertim colloquijs. Nolebat huius
modi lenimentis delibari suas de
licias, quas habebat in imitatione
Christi, undique deserti, ac destitu
ti omni solatio & auxilio. Excidit
ei quondam verbum, quo dixit,
multis annis desiderasse, ut aqua
sibi desipiat, qua nullum suavis
in suis ardoribus habuit refrigerium
cuius etiam voti postea dampnatum
est, quando frigida, qua recreari so
lebat in ardentissima siti, magnam
illi stomachi tormentum, utcumque
que temperata, creavit, gustatum
multum ingrata: quin etiam quondam
cum ei nihil potionis tota die, per
incuriam socij, allatum esset, quan
tumvis ureretur flagrantissima siti
nunquam potum poposcit: & cum
totis octo diebus, nescio quæ amara
aqua, per similem errorem, pre
beretur in potum, nullo id verbo
questus est, admirabili patientia.

VII.

Plures errores ministrantium, *& alia,*
 & culinæ, æquissimo animo tulit, *quæ pa-*
 multos eorum labores excusando, *riebatur.*
 & quantum posset imminuendo.
 Semel prolapsus è strato cùm esset,
 horas duas jacuit humi supra later-
 culos, donec à socio tandem su-
 perveniente elevaretur, quod præ
 debilitate solus non poterat. Ne-
 que tamen permittere voluit, ut
 aliquis ipsi foret semper assiduus,
 respondens medico id suadenti; se
 religiosum esse, cui non conveniat
 socios ita fatigare; ac licet eâ nocte
 id impedire non potuerit, quin bis
 terve aliquid sibi, ut jussum erat,
 porrigeretur excitandis viribus,
 deinceps tamē id minimè admisit.
 Sic etiam licet in principio mor-
 borum suorum permiserit, aliqua
 sibi medicamenta adhiberi, ne vi-
 deretur morosus aut pertinax; po-
 tuit tamen neque medicinam, nisi
 M 4 urgen-

urgente conscientia, neque mihi
ab amicis, ad revocandam appeti-
tentiam cibi, delectamenta acci-
pit, imò neque commiseratione
aliorum delectatus est: unde etiam
de sua valetudine percunctatibus
si superiores nō erant, obiter daret
responso, sermonem placidè dis-
vertebat in alia. Videns eum quid-
dam è socijs agrè luctantem cum
cibo mandendo, misericordia se
moveri ostenderat. Hilariter ei re-
spondit Ludovicus, has à Deo
delectas fieri, ut cū alijs tantū
delectentur cibo, dum vescuntur,
postea non ampliùs, ipse comedere
semper: innuens ea, quibus jugiter
torquebatur, sibi pro delicatis exi-
stis esse: inter quæ numerari possunt
etiam lectus, qui cū recrearetur
soleat alios infirmos, illi crucia-
mento fuit; quia carebat omni
carne, quæ foret ossibus aridis pro
pulvinario. At ipse vultu sereno
jucundo

juvando erat, quasi in plumis au-
rosus cubaret, utpotè potitus eo,
quod unicè semper optaverat.

VIII.

Sic etiam pertulit amissionem
oculi, cui cùm Medicus deprehen-
disset affluxisse malignum humo-
rem, citò sermonem de illo abrum-
pens Ludovicus, ne qua illi medi-
cina fieret, constanter toleravit,
donec per ejus acrimoniam tota
videndi vis demum exesa est, jacta-
ta tanto acerbiorè, quanto cario-
rem oportet fuisse oculum homi-
ni, legendi scribendique studio.
Quod exemplum forsan admira-
tione, quàm imitatione dignius
existimaverit, qui cùm Ludovico
nondum sit assecutus illa suspiria
S. Job. dicentis: *Quis mihi det, ut
veniat petitio mea, & quod expecto,
tribuat mihi DEVS? Hæc mihi sit con-
solatio, ut affligens me dolore non par-
cat.* Et illud, quod non magis ani-

*Pert ja-
sturans
oculi.*

M 5 mosè

mosè & fortiter, quàm considerat
& sapienter dixit Apostolus; *Liber-
ter gloriabor in infirmitatibus meis,
ut inhabitet in me virtus Christi, pro-
pter quod placeo mihi in infirmita-
tibus meis: &, mihi autem absit gloria,
nisi in Cruce Domini nostri Jesu Chri-
sti.* Nec verò dixit, ait S. Chrysosto-
mus, ego non glorior, aut, ego non
volo gloriari, sed, absit, ut ego glo-
rier: perinde quasi de re portentosa
loquens abominatus est. Simili
spiritu Ludovicus, cùm ipsi obla-
tum esset oleum ex lampade, quod
ante mirificam S. P. N. Ignatii Im-
ginem ardet Munebregæ in Arago-
nia, ut illo se ungeret, excepit cum
generoso responso; *Bene est, sed
apertè protestor ac pronuncio, nolle me
sanari, nisi majoris id gloria sit Domini
nostri.* Majoris, inquit, quasi in
pari gloria DEI malit in suis
cruciatibus relinqui; id, quod
S. P. Ignatio pridem didicerat.

CAPUT

CAPUT V.

AMOR ERGA HOMINES.

I.

Quod in Moyse & Apostolo
miramur, sic eis cordi fuisse
aliorum salutē, ut eius causa opta-
rent ex albo amicorum DEI deleri,
& in perpetuum separari à Deo, si
necessarium esset; hoc & Ludovi-
cum sensisse reperimus in ejus an-
notationibus, ubi sic scribit: *Si ad*
conversionem peccatorum necessarium
sit, me in perpetuum ardere in flammis
inferni sine peccato, me offero, DEVS
meus, ad has flammās. Qui quidem,
non nisi puri puti amoris divini
sensus est, licet eum non assecutis
videri posset alienus à ratione, ut
quam nimius amor transversam
agat. Nam qui rectē res computat,
nihil invenit, quod pro honore &
obsequio DEI, cuius unius infini-
tam pulchritudinem ac bonitatem
amore

*Ludovi-
cus pro
aliorum
salute se
offert ad
poenas
inferni.*

amore suo dignam æstimat, impendendum aut exhauriendum sibi non sit: maiorem autem gloriam ipsi & voluptatem ex improborum ad meliorem conversione, quàm è sua unius, æterna licet, felicitate provenire: denique parùm se dare, si ignibus æternis, absque scelere, se offerat pro salute eorùm pro quibus servandis Filium suum DEVS in immania tormenta, & iniurias tradidit.

II.

Optat omnibus perfectionem sui status.

Hinc natum est illud studium ac desiderium Ludovici, ut omnes homines non salutem tantum, sed etiam perfectionem sibi convenientem assequerentur. *Ardeant, O DEVS*, inquit in suo Commentario, *igne tui amoris Papa & Cardinales, Archiepiscopi & Episcopi, Parochi & Sacerdotes, Generales & Provinciales, Priores & Guardiani, Rectores & Superiores, Concionatores & Confessarii*.

*ry, Scholastici & Novitj, & omnes
Religiosi. Ardeant Reges & Principes,
Gubernatores & Judices, & Seculares.
Ardeant Gentiles & Judæi, Mauri &
Heretici, & mali Christiani. Absuma-
tur in illis omne peccatum, liberentur
omni errore & ignorantia, inflam-
mentur amore sui Conditoris. Euna-
dem animum ostendit cuidam filie
spirituali, quæ cum apud eum de-
ploraret suam in virtute proceden-
di tarditatem, addereturque suum ei
progressum videri curæ non esse,
respondit; se verò tantam curam
habere promovendi omnes, qui
secum agunt, ut nihil sit in mundo,
quod etiam pro quolibet exiguo
eorum profectu facere paratus non
sit. Quod quidem satis apparuit in
ijs, de quorum excellenti sancti-
monia, per ipsius institutionem
adepta, libro priore meminimus.*

*Quibus addamus hic obiter Mari-
nam Hernandez, quæ mortuo ma-
rito,*

*Virtus
Marina*

*Hermā-
de X.*

rito, se in sodalitium virginis Ma-
rinae de Escobar dedit, omnes fa-
cultates suas effundendo in paupe-
res, ipsa interim nihil genio corpo-
rive indulgens: qua vitae disciplina
excelsum orationis, & contempla-
tionis donum, cum amplissimis
favoribus divinis promerita, com-
plures consilio & exhortatione ad
insignem probitatem perduxit, ad
quingentesimo septimo ætatis an-
no, inter conspicuas Angelorum,
ipsam circumstantium, acies, Tu-
telari manum capiti supponente
Marina virgo gratulabunda moti-
entem vidit.

III.

*Missionē
Indicam
cōpensat
studio ju-
vandi
homines
in Euro-
pa.*

Eodem hominum Deo addu-
cendorum studio incitatus, effu-
ctim expetiit profectiōem ad In-
dos: quæ cum non concederetur,
totum se quorumlibet in Europa
juvandorum curis addixit, nulla
neque injuria, neque infirmitate,
neque

neq; incommodo suo abstergitus.

Ita Capellanium quendam, turpiter *Fert con-*
de dissolutè se gerentem, leni pri- *tumelias*
mum admonitione, tum etiam *improbi*
correctione severa, pro potestate, *Sacer-*
quam in illum habebat, ad frugem *dotis.*
revocare conatus est, illo graves
contumelias, & convitia, in eum
plenis buccis jaciente: jamque ma-
nus ei pruriebant in verbera, non
omissuro, nisi ab intervenientibus
impeditus fuisset. Ludovicus autem
eadem hilaritate verbera paratus
erat excipere, qua injurias verbo-
rum acceperat: qui operam suam
nemini, etiam cum male ipse vale-
ret, clausam voluit, ut supra de-
monstratum est. Vnde infirmariū, *Nec in*
quendam, dum ipse lecto tene- *morbo*
retur, missum fecerat, graviter ad- *nulli ne-*
monuit, ne quenquam ullo suo *gat ope-*
tempore posthac dimittat: velle *ram sua.*
enim se constare omnibus, nun-
quam ineommodum sibi esse, cuius-
libet

libet necessitati spirituali servire. Neque sinebat eos abire, qui conspecta ejus infirmitate, ut sinema-
 gna molestia verba proferre non posset, negotia sua in aliud tempus differre volebant: asserens id non grave sibi accidere, sed levare dolores; quod & reipsa expertus est, sua illum diligentia, an divina virtute, corroborante. Quæ virtus etiam interdum ab eo in ægros, quibuscum egit, redundasse visæ est, quando post ejus alloquia melius habuerunt: ut alio loco dicitur.

I V.

Tam intentus fuit aliorum auxilio, ut indefessus diu nocturne se illis impenderet, vel scribendo, quod illis prodesset, vel aliquo muneris ex instituto Societatis et ga illos obeundo, tam obstinatè, ac si corpore non teneretur: cumque videret alios sui misericordia tangi

Id ipse non pro remissione, sed pro incitamento accepit: quod istiusmodi laboribus temperari putaret sibi vim suorum malorum. Joannes de Benavides viginti annorum usu intima quæque ipsius cognoverat. Hic in sua Relatione informationem rerum ejus dedit in istam sententiam. *Indefessè pro bono animarum laboravit hic servus Dei, nec ad momentum quidem cessando, adeò ut cum præ infirmitate neque sedere posset, neque pedibus consistere, è genibus, vel acclinatus lateri sella, aut lecti, scriberet libros, quos edidit, vel consulentibus responderet, domesticis & externis. Sic etiam in confessionalibus habebat cum incredibili molestia, ut neque fatigaretur, aut remitteret quidquam de procuratore salutis aliena, propter debilitatem, aut malam constitutionem corporis. Et verò sub ultimos dies vita ipsius, perduto jam uno oculo, & altero panè consumpto, tumescente*
N pectore,

pectore, cum gravissima difficultate spirandi, venerabilem virum, aspicienti mihi saepe lachrymis natarunt oculi, cum exararet Commentarios in Canonicum: cumque obtestarer eum, ut labore desisteret, quod satis jam operi esset, nec sine magno detrimento videretur ei amplius incumbere, ore mihi ridibundo respondit; illa se opera non laborare, sed recreari ab aegritudine.

Dolet se alijs prodesse non posse, nisi orando pro his, qui possunt. Sic ille. Ludovicus inter haec omnia querebatur, quod jam alijs prodesse non posset: ideo dicebat hoc unum sibi restare, ut eos, qui student aliorum saluti, per assiduas orationes Deo commendat, quod uberius sudoribus eorum fructus respondeat.

V.

Quam solitudine curaverit infirmos domi ac foris, alias diximus: fuit enim cuidam non alio morbo, quam naturali quodam timore laboranti, integrum tempus. verum

spertinum

spertinum dedit, suavis de Deo
sermonibus animum ei revocan-
do. Neque ullas unquam occupa-
tiones causabatur, quo minùs cui-
cunque indigenti cursim veniret
suppetias, quantumvis temporis
parcissimus esset. Vocatus aliquan-
do ad templum, non reperta ibi
matrona, quæ illum vocari cura-
verat, reversus est ad suum eubicu-
lum, etsi nòsset eam mox adfutu-
ram; sicut etiam adfuit, cum paulò
plus, quàm duos versus scripsisset.
Admiranti hoc ædituo respondit,
omnem temporis articulum sibi
magno esse in pretio. Cum in co-
mitijs Provinciæ, quæ tunc Medinæ
Campi coacta erant, versaretur,
sive solita sua sollicitudine, sive di-
vino spiritu instinctus, veniam an-
te soluta comitia impetravit, Vil-
legarciam redeundi. Erat ibi No- *Liberas*
vicius, à Deo singulari sæpe gratia, *quedam*
quin & revelatione cœlestium re- *ab illu-*

N z rum

*sione dia-
boli.*

ram dignatus: at cui, ut amat, caco-
dæmon subrepens incauto, sub
specie sancta, graviter imposuit.
Advolavit Ludovicus in tempore,
& hominem ita circumventum
reperit, ut credens brevè imminere
sibi mortem, nihil ampliùs cibi ac
portionis vellet admittere: quod
frustra sit, præsente jam fato, cor-
pus curare. Excepit Ludovicus
cùm ergo statim sis exhalarurus
animam, illi hoc supremum bene-
ficiùm confer, ut comedens ornes
eam novo merito obedientiæ. Hoc
argumento convictus obediit, co-
medit, fraudem stygij veteratoris
agnovit. Vbi nescias, curam, an-
dexteritatem, Ludovici præponis.

VI.

*Aliena
peccata
deplorat,
ac punit
in seipso.*

Peccatis aliorum sic urebatur,
sic ea deplorabat, sic castigabat in
suo corpore, ac si ipse patrasset:
quando erat occasio, tanta vi ar-
gumentorum, tanta contentione

vocis

vocis, & omnium nervorum id agebat, ut omnibus persuaderet, ne ullius unquam rei causa, DEVM vel levissima culpa auderent offendere. Tantus erat ardor dicentis, ut ex oculis viderentur scintille abfistere, ex ore verba ignita profluere: denique vir corpore pænè exsangui, se ipso robustior esse: quare non pauci vitæ suæ rationes emendare, negotia quæstiosa metu peccandi deferere, noxas etiam leves vitæ pro viribus: nihil omittere, quo animi sui nitor claresceret magis in dies.

VII.

Adjungamus, quæ religiosa quædam sibi divinitus ostensa retulit sacris iudiciis. Aliquoties in oratione visum est ei templum operis admirandi, cum pulcherrimis columnis ex alabastro: quo, interpretare Angelo, designabatur S. Ecclesiæ Catholica, fundata super Fide

N 3 nostra

nostra sincera. In qua multi sancti illustres, quos Ecclesia colit honoribus; alij verò minùs noti, quos Deus tantisper habet in sacris thesauris providentiæ suæ, donec sit tempus eos manifestandi: quorum inter etiam sit Venerabilis P. Ludovicus de Ponte. Cujus illustra merita representabat corona, cum sex stellis, ita fulgentibus, ut totum ab ijs templum illustraretur: quarum unâ significabatur flagrans eius amor erga Deum, & homines, cum studio succurrendi illis, quantum posset in qualibet egestate corporis & animæ: alterâ summæ innocentia vitæ, quæ magis Angelo videretur convenire, quàm homini mortali: aliâ humilitas, ac profunda demissio: aliâ studium ac diligentia in contemplandis rebus divinis: quintâ devotio, spirans ac relucens in omnibus eius actionibus: ultimâ ardens cupiditas

tas amplificandi gloriam Dei. Pen-
debat verò corona sublimis in
aëre; quo DEVS indicabat sancti-
tatem viri quondam in Ecclesia
celebrem, & operibus conspicuam
fore.

CAPUT VI.

NITOR ANIMÆ LUDOVICI,
ET ABNEGATIO.

I.

AMOR, quo Ludovicus fere-
batur in DEVM, summam ei
curam iniecit, ne quid unquam
labis prudens sciensmitteret,
quo purissimos illos oculos Dei,
summè sibi dilecti, offenderet.
Tres viri graves, qui generalem
eius confessionem de tota vita ex-
ceperunt, sanctè testati sunt, cum
nunquam excidisse innocentiam,
quam in sacro Baptismo fuerat
consecutus. Imò firmissimè pro-
posuerat sibi, cavere omnem o-

N 4 mnino

*Votum
facit ne
leviter
quidem
peccādi.*

minimo voluntariam culpam, etiam
venialem: quod generosum pro
positum, viginti annis ante mor
tem, adjecta voti religione sanc
vit. Servavit autem tam exactè, ut
cum quotidie apud Confessarium
se accusaret, ille vix potuerit inve
nire culpam, à qua eum absolveret.
Rem enim verò magnam, & rarā,
quam Joannes Rho in Ludovico,
& in Jacobo Alvaro de Paz con
siderans, sic scribit: *Ardua dictum
quadraginta ipsos annos, quos Alvarus
in Societate vixit, nullius se venialis
ut loquimur, noxa reum ex destinati
ne animi comperisse: plures etiam
Ludovico eadem integritate abijisse.
Quod ne cui nimium mirum sit, scit
id illis sine graviore culpa minime in
tegrum fuisse: nam pro suo amore san
ctitatis, sanctè DEO voverant, non
quam se scientes, videntēque vel le
viter peccaturos. Id, quod etiam
ideo magis admireris, quod cum*

uterque doctissimus, & rerum divi-
narum simul, & humanæ infirmi-
tatis gnarissimus esset, neque ne-
sciret, quod in sacris oraculis est,
etiam iustissimum quemque sepius
labi quotidie, ipsi tamen ea se ne-
cessitate obligare sint ausi; utique
non facturi, nisi suæ vigilantia, &
auxiliorum à coelo sibi affluentium
conscientia animati fuissent.

Atque hoc etiam majus aliquid
de Ludovico, gravissimis testimo-
nijs ad sacrum tribunal, cum jura-
mento, delatum est: deo & longo
usu nihil in ejus verbis & actioni-
bus, etiam curioso arbitrio & at-
tentione deprehensum esse, quod
vitium examussitate perfectum nō
deceret, vel vitium, aut imperfe-
ctionem oleret; sed ita accuratè
ab eo dicta, factaque fuisse omnia,
ut in ea, quæ erat, rerum conjun-
ctione melius non potuisset. Ita

N s non

*Nihil in
ejus a-
ctionibus
minus
perfectū
notarunt.*

non domesticitantum, Joannes de Salzedo, & Ludovicus de Valdivia, magnâ doctrinâ & religione viri constituti sunt; sed etiam externi, Celestissimus Princeps Joannes de Requens Zuniga & Pimentel, Marchio de Villar, summæ dignitatis & prudentiæ: nec non Venerabilis Mariana de S. Joseph, Fundatrix Recollectarum S. Augustini; quæ addit, quantumcunque in hoc genere dicatur de Ludovico, procul ab adulatione, aut exaggeratione futurum.

III.

*Quas si-
bimet le-
ges præ-
scripserit*

Neque his difficulter assenserit, qui cogitabit, quàm exactas suis actionibus leges, quas è Commentario ipsius hûc referam paucis, ipse præscripserit: *Prima* fuit, ut ante singulas elevato ad DEVM animo, lucem & gratiam peteret, eas peragendi illa perfectione & modo, qui quàm maximè illius

Ma

Majestati placeret, conjunctim,
cum actionibus Christi Domini
nostri. *Secunda*, ut singulas, cum
finitæ essent, revocaret ad strictum
examen, postea generatim denuo
examinandas cum alijs. *Tertia*, ut
pro singulis Deo gratias ageret,
cujus unius honori, & obsequio
eas exercere voluerit. *Quarta*, ut
aliquam singulis afflictationem (si-
ve, ut vocamus, mortificationem)
sue spontis adjungeret: videlicet
inter orationem, aut studia, exten-
sionem brachiorum in crucē, &c.
Quinta, ut cum solus egrederetur
e cubiculo, vel ingrederetur, oscu-
lum pangeret imagini Christi Cru-
cifixi, & sanctissimæ Matris ipsius,
suum in eos effectum instaurando.
Sexta, ut quotidie ante sacrum per
confessionem expiaret animam,
quò purior ad illum fontem sancti-
tatis accederet. *Septima* denique,
ut preces Canonicas perageret,
semper

semper è genibus : quæ omnia
 quamdiu potuit, servavit sanctissi-
 mē. Certè nulli unquam interro-
 ganti respondit, nisi clausis tantu-
 per oculis lumen à Deo petisset,
 & considerasset, quid responderet
 & quā mensurā verborum : ordi-
 nem quoque actionum, semel pro-
 positum sibi, cōstantissimē tenuit,
 vel inter medios dolores corporis.
 Quare etiam eos, qui tantū ho-
 noris, & salutationis causa ad se
 venerant, comiter expedivit quā-
 citissimē.

IV.

*Quatuor
 prave
 intentio-
 nes ca-
 vende.*

Quām autem rigidus censor ef-
 fet intimorum animi sui motuum,
 ex eo colligere est, quod in suo
 Commentariolo notavit in hunc
 sensum: *Quatuor pravas intentiones,*
inquit, sum expertus, quæ me impe-
gnant in spiritualibus exercitijs. Pri-
ma est vanitatis, ut ab alijs aestimet
spiritualis. Secunda curiositatis,
sentien-

omnia. *sentendi divinas illustrationes, raptus, extases, & similia; magis ut experiar, quàm ut gloria DEO inde proveniat. Tertia gulæ spiritualis, ut desiderem dulcedines, consolationes, lacrimas, & similia, propter delectationem, quæ in illis est. Quarta Quæritur, & lucri proprii, quarendo profectum & favores spirituales cum perturbatione & anxietate, magis ut liber molestia, quæ est in egestate spiritus, quàm ut DEVM honorem. Debeo igitur me animare, ut omnia faciam intentione tam pura, quàm faceret Angelus, sincerè & unicè quarendo voluntatem DEI propter se ipsam, exuendo me omni cupiditate proprii lucri, temporalis, ac spiritualis. Nihil est ergo mirum, etiam lynceis oculis, nihil in actionibus ejus externis, vitij notatum fuisse, cum tam argutè caverit, ne illas mens aliò, quàm in honorem, & voluntatem DEI collinearet.*

V.

*Cupiditas
tatum
edoma-
tio.*

Perfectum animi nitorem conciliant severitas in moderandis cupiditatibus, & castigandis, quam Christiani Mortificationem nominamus, ac Pœnitentiam. Priorem Ludovicus censuit consistere vigilantia in observandis motibus animi, & subito reprimendis: ad instar militis, qui in excubijs, ut primum videt hostem accedere, protinus eum invadit, occidit, & occisum inhumaniter excarnificat, ad aliorum terrorem: sic & is, qui excubat animo, pravorum ejus motus opprimit statim, & genus pietatis reputat, hac in re sibi esse crudelem: vel ut catus (quemadmodum S. Cyprianus ait) ad vigilat muri, sic studiosus virtutis accubat suis pravis motibus, & statim interimit, cavendo ne ludat cum eis, & ut felis muri libertatem permittat. Quod ut facilius posset, in Commentario suo

omnes

Omnes motus inordinatos reduxit
 ad quatuor genera. *Primum* con- ^{Quatuor}
 stituit in cogitationibus & imagi- ^{genera}
 nationibus, quæ sunt vel de rebus ^{pravorum}
 noxijs, vel vanis, vel inconvenien- ^{motuum}
 tibus temporis, vel importunè sti- ^{animi.}
 mulant, vellicant. *Secundum* in af-
 fectionibus ac desiderijs, vel prohi-
 bitarum rerum, ut quæ oriuntur
 à superbia, ira, invidia; vel urgente
 modo inconcinno, ut si cum per-
 turbatione, & anxietate feror in
 studia litterarum, scientiam, con-
 ditionandi munus, &c. *Tertium* est
 animi repugnantia in exercitio vir-
 tutis, cum tepore quodam & igna-
 via, ut sit in rebus pertinentibus ad
 cultum Dei, & in his, quæ postulat
 obedientia, vel amor proximi.
Quartum est libertas sensuum, vi-
 dendo, audiendo, loquendo, tan-
 gendo ex curiositate, impetu, levi-
 tate: quæ si edomuerò, inquit Lu-
 dovicus, & peremerò, nihil am-
 plius

plius impedit unionem cum Deo,
& familiaritatem perfectam, ut di-
cere possim; *Introduxit me in cellam*
vinariam, & ordinavit in me charita-
tem. Id, quod se dicit agnovisse
quondam in sacris Exercitijs, &
cū studuisset huic vigilantia, ex-
perimento comperisse, quā recte
Christus dixerit: *Vigilate & orate,*
ut non intretis in tentationem.

VI.

*Amor
Dei ad
mortifi-
cationem
inclinat
varijs
modis.*

Addit ibidem, hanc diligentiam
& studium mortificationis excitari
ab amore Dei, qui instar fluvij se-
ptem brachijs ruens, alveum sibi
facit, perfringendo quaecunque
obstiterint: nam obstaculis mor-
tificatione perruptis, liberè septe-
no agmine fluit, ac tendit primum
ad internecionem hostium suorum
præcipuorum, quæ sunt peccata,
& ad eorum auctores, voluntatem,
sensus, & carnem, severè castigandos
pro meritis, ne porro tale quid
audeant

audcant: in quo ipsi mortificatio
servit. *Secundò* ad sui augmentum,
infinum, desiderando magis, ma-
gisque nòsse & amare DEVM suum:
Cui incremento, quia obhsistunt
affectiones terrenæ, illas vi mor-
tificationis perfringit: quoniam
docente S. Augustino: *Diminutio
cupiditatis, est augmentum charitatis.*
Tertio ad recognoscendum grato
animo auctorem sui, quem ut
gratis & immerenter produxit, ita
etiam alit, auget, perficit, infinito
beneficio. Pro quo desiderat ei re-
spondere insigni aliquo obsequio,
serviendo ejus Majestati terra &
mari, quacunque impensa, sangui-
nis & animæ: & hoc mortificatione
consequitur, dicentque; *Quid re-
tribuem Domino, pro omnibus, qua
tribuit mihi? Calicem salutaris acci-
piam.* *Quarto*, ut similem se præstet
suo Dilecto: sic enim & magis u-
nietur ipsi, & charior fiet: quia si-
militer

O

militudo amoris est causa: Et sicut
vita Christi, quem amat, fuit per-
petua mortificatio, cum pauperta-
te, contemptu, dolore & labore
continuo: ita & ipse mortificatio-
nem amplectitur. *Quintò* ad be-
nefaciendum his, quos amat sunt
Dilectus: hi sunt homines, quorum
animos Deo lucrari, & adungere
studet, ut augeat eius censum &
regnum, servitque etiam eorum
corporibus, cum indigent: in ijs
enim suum dilectum aspicit. Hoc
autem sine multa mortificatione
non fit. *Sextò* anhelat ad amplexu-
m sui dilecti, à quo se duabus re-
bus impediri videt, meritorum
requisitorum defectu, & nondum
expiatarum culparum, pro quibus
ut in altera vita minus luendum
superfit, & ut mensuram debitam
meritorum adæquet, avidè se o-
mnigena mortificatione ingurgita-
tat: novit enim eum, qui vivit &
mori-

Et sicut moritur in cruce, magnis passibus
fuit perit properare ad amplexū DEI; quan-
do bono latroni dictum est: *Hodie*
labore *meum eris in Paradiso.* Septimò de-
nificatione, summo, quo potest, impetu
ad be- amor fertur ad implendam omni-
nat sum- no voluntatem dilecti sui, pro ejus
s, quorū majore gloria; cui posthabet o-
djungere- mnia sua lucra & commoda: quod
nsum & ut ei gratum accidat, omnis mor-
eorum- tificatio ipsi est in delicijs. Atque
nt: in ijs ut homo satur cibo delicato, nau-
cit. Hoc- seat alios; sic amor DEO plenus ni-
ficatione- hil facit alia omnia; unde ipsi facile
d ample- est, illa nec videre, neque gustare,
nabus re- neque possidere. Quemadmodum
itorum- Deipara in sua paupertate conten-
nondum- ta fuit solo Filio, dicendo cum ma-
o quibus- tre Tobia: *Omnia in te uno habentes.*
endum- Atque ad hoc Ludovicus crebrò
debitam- se obtulit, petendo à DEO, ut se-
idè se- prem istis fluxionibus, & ut ipse
ingurgi- vocat, inclinationibus amoris, in-
i vivit & nihil remaneret obstaculi.

VII.

*Passiones
animi
quomodo
reprimi
menda.*

Annotavit præterea modum, quo primarij motus animi, gaudium, tristitia, spes & metus, & reprimi possint, & ad meritum attingi, vel temperari, si mens bene advigilet. Nam primò, si de rebus malis, aut nihil ad me spectantibus, oriantur, facile reprimet eos ratio vigilans. Assolet enim homo sæpe commoveri gaudio, spe, metu, tristitia, de rebus puerilibus, aut imaginarijs, quæ nec sunt, nec erunt, aut omnino ad eum non pertinent, frustra tamen occupant intellectum, & voluntatem, & sic infirmant robur animæ, ne se obsequio divino per hos affectus, ut oportet, impendat. Si verò moveant res naturales & fortes, in gradum virtutis elevandi sunt, ac referendi in DEVM, non attribuendo mihi, quod in illis invenio. Ut si delectemur cibis, res pulchra, honor anne-

xus

xus officio meo, debeo delectatio-
 nem attollere in DEVM, horum au-
 ctorem. Sicut ille, qui dixit: *Dele-*
ctasti me in factura tua: nullo mo-
 do acquiescendo in eo, quòd mihi
 sapiant, placeant. Si spes oboria-
 tur alicuius rei, debeo illam sperare
 à manu DEI, pro ejus honore &
 obsequio. Similiter si tristitia, si
 timor alicuius mali incessat, debeo
 timere, dolere offensa, vel jactura
 DEI: sic ut omnis timoris, mœro-
 ris, lœtitiæ, spei, solus DEVS sit causa:
 Modum autem temperandi affe- *Eadem*
 ctus hunc adinvenit Ludovicus, ut *quomodo*
 misceantur contrarijs: ut si dele- *tempe-*
 ctet me cibus, aut honor, excitem *randa.*
 in me tristitiam, quòd non traçter,
 ut mereor meis peccatis: timorem,
 ne DEVS fortè his remunerari me
 velit, nulla spe præmij secuturi in
 altera vita; & ne hoc impediat me
 in obsequio DEI. Si doleant res ad-
 versa, excitare debeo gaudium,
 O 3 quòd

quòd tracter pro meritis, Dei providentiâ sic procurante meum bonum spirituale, quod indè potest existere. Si timeam confusionem, concipiendum est desiderium, & spes, tanquam è re, unde mihi multa bona possint oriri, inter quæ est meritum humilitatis, ac patientiæ. Si spes prosperitatis alluceat, excitabo timorem, ne felicitas ea mihi damno sit; ne illa mihi pro mercede rectè factorum computetur à Deo; ne me impediat in divino servitio. Hoc sensu putabat Ludovicus intelligi posse, quod à Deo dictum est olim S. Francisco, ut accipiat dulcia pro amaris, & amara pro dulcibus: videlicet gaudium, ac spem, vertendo in tristitiam, & metum. Hunc autem, ac tristitiam, in spem & gaudium: juxta illud: *Si separaveris pretiosum à vili, quasi os meum eris.* Etenim in qualibet re est aliquid boni, quo gaudeat;

mali

Dei pro
neum bo
dè pote
usionem
rium, &
mihi mu
er quæ e
patientia
reat, exc
as ea mihi
pro me
mputeru
in divino
bat Ludo
od à Deo
co, ut ac
& amara
audium,
sticiam, &
risticiam,
tra illud
vili, quæ
qualibet
gaudeat
mali

mali, quod refugias, ac doleas: ut in
honore, quem admittere debes
ratione tui officij, consideratâ tuâ
indignitate, periculo, vanitate rei,
est quod doleas; sed spectâdo, quod
juvet, ut melius fungaris officio,
est, cur eum acceptes. Atque hæc
est vigilantia, quâ Ludovicus tam
feliciter est usus in reprimendis, &
moderandis suis affectibus, ut teste
Mariana de S. Joseph, sæpius lauda
ta, visus fuerit omnibus carere,
quasi mortuus, cum tamen (ut illa
dicebat) esset cholericiissimus.

VIII.

Multa passim in ejus vitæ narra
tione documenta vidimus istius,
ad omnem se ipsum vincendi oc
casionem intentæ vigilantia: qui
bus accedant hæc pauca. Præscri
pserat ei medicus, restaurando, qui
totus pessundatus fuerat, stoma
cho, panem saccharatum è vino
sumendum. Bis accepit, ut obedi
ret,

*Varia
mortifi
cationes
Ludo
vici.*

O 4 ret,

ret, nec ampliùs; propterea, quò
jam sentiret aliquod sui levamen-
tum: quæ ipsa videri poterat iusti-
causa pergendi in usu ejus remedi-
Alio tempore, cùm nausea lethali
teneretur omnium escarum, quæ
dam ejus studiosa, quæ id rescivo-
rat, misit ei amyllum. Bis accepta-
vit pro medicamento: & cùm nau-
sea remisisset, vetuit mitti deinceps:
at cùm illa pergeret mittere,
edixit illi, nisi cesset mittere, se non
ampliùs eam ad confessionem ad-
missurum. Cùm aliàs varia missa-
forent ei ab amicis cupedia, nihil
eorum attigit, sed jussit omnia
distribui inter alios infirmos: sed
cùm notâisset aliquid eorum in
capsa sub mensa asservari pro se,
non quievit, donec omnia forent
ablata, nolens cubiculum suum
esse cupedinarium. Appositus erat
ei panis primarius, quem ut audivit
communem reliquis domi non
esse

ea, quod
evamen
erat iusti
remedii
ea lethali
um, quae
rescive
accepta
cū natu
itti de in
mittere
re, se non
nem ad
ia missa
dia, nihil
omnia
mos: sed
rum in
i pro se,
ia forent
m suum
stus erat
ut audire
mi non
esse

esse, sed foris allatum, noluit co-
medere. Fructibus novis interdum
apponi solitis, prunis, cerasis, uvis,
abstinuit semper, nisi imperaretur
pro medicamento. Interdum nun-
quam comedit, nec bibit, licet siti
vexaretur semper intolerabili:
nunquam animi causā prodivit ad
campos. Si quando, negotio ita
postulante, veniret in locum amæ-
num, ita frænabat oculos, nihil ut
ex ejus aspectu caperet voluptatis.
Ita quondam Comiti Antonio
Pimentelio, de rebus gravibus
cōsultenti cūm satisfecisset, deam-
bulando in horto per tres horas,
necessit, nec pomario, nec reliqua
loci amœnitate inspecta. Pari mo-
do, cūm in Collegio neseio quod
solenne celebraretur, ipse tempus
id in templo genibus flexis inter-
preces consumpsit. Nec mollius
tractavit reliquos sensus: nunquam
egressus cubiculo, nisi causa ur-
gente:

O §

gente: nunquam res novas percunctatus, aut memorans: in lecto cum ætas esset, nunquam se versabat, partem frigidiorē querendo. Plurima id genus in eo notāuntur, quibus erat major consuetudo cum eo; ut appareret eum servasse propositum, quod se dixit aliquando fecisse, mortificandi se in omnibus. Ita enim cum Apostolo semper mortificationem Iesv in corpore suo tulit, ut & vita Domini Iesv exprimeretur in ejus corpore.

IX.

Rigores Jam poenitentiae tantus in eo
Ludovi- fuit rigor, quantum ignis divini
ci contra amoris contra peccata, & causas
seipsum. eorum accenderat: vigilijs, ieiunijs, flagris, cilicijs, alijs supplicijs minimè clementibus illa vindicando, non habitâ ratione suæ ætatis, & virium. Gestavit enim continuò indusium cilicinū; quotidiana largaque flagellatione ita se

se ipsum excepit, ut crepitus plagarum audiretur in tota vicinia, & frustra flagelli dissilirent: somnum capiebat perbreuem, in vestibulis, supra duram tabulam, nisi quòd multas noctes insomnis transegit; jejunium ejus censeretur potuit perpetuum, ut qui fere solis herbis vesceretur, & aqua, ad tres uncias admensa; in cubiculo cum solus esset, sæpe passis in crucem brachijs manebat, ea se figura Christi, quem unice diligebat, oblectans. His, aliisque modis ita suum corpus exhaustit, ut vir primarius, qui S. Isidori corpus à tot seculis incorruptum viderat, non dubitaret asserere, Ludovici viventis corpus multo aridius esse. Quamvis autem superiores apposuerint ei socium, qui cum potestate contineret illum regionibus debitæ moderationis, & modestiæ, ne se ipsum ante tempus conficeret; & ipse morem illi gesserit;

gesserit; semper tamen, usque ad
extrema, vigiliarum, & quotidianam
flagellationis, usum retinuit: quia
tanta cupiditate vindictæ in sua, he-
cet exigua, peccata, velut injurias
DEI, tenebatur, ut scripserit in suo
Commentario, se affici gaudio
quod DEVS non tantum benignè
peccata remittat, sed etiam puniat
magisque petere, ut nunc ea DEVS
in ipso pro misericordia puniat,
quàm ut sine debita satisfactione
de suæ Majestatis injurijs, clemen-
ter condonet. *DEVS ultionum.*
Dominus, DEVS ultionum libere egit.
Exaltare qui judicas terram: redde

Delecta. retributionem superbis. O DEVS
tur just- ultionum, inquit, gaudeo, quod exal-
tià DEI teris, monstrando tuam justitiam: puni-
puniētis hunc superbum; castiga meam super-
peccata. biam, meam ambitionem, meam va-
nitatem, meam simulationem, ita, ut
satis tibi faciam. Usquequo pecca-
tores gloriabuntur! Quamdiu, Di-
mine,

mine, hi mali motus, & inclinationes
mea gloriabuntur de me contra te?
Ideo hîc me cum Sanctis tuis ad vin-
dictam offero. Lætabitur justus, cùm
viderit vindictâ in se expeti, quàm
in purgatorio, tã in terra. Sic intel-
lexi verbum Sponsa de DEO suo, quòd
sit totus desiderabilis: quod enim
in eo videtur acerbum ac terribile, ut
est justitia vindex, tam est amabile,
quàm sua bonitas, sua sapientia, &
alia attributa & perfectiones divina.
Hic ego non poteram commoveri timo-
re pœnarum, sed eo solo, ne me DEVS
deserat. Vnde saepe solebam dicere: Nō
me derelinquas usquequaque. Et,
à te nunquam separari permittas.
Hactenus ipse: cuius tam admira-
biles affectus, non nisi à maximo
DEI amore, poterant provenire.

X.

Quantum verò DEO placerent
ejus rigores, cognovit illa Religio-
sa, cui (ut ipsa perhibuit apud Ju-
dices)

dices) inter orandum ostensus est
hortus conclusus quatuor pessulis,
in quo redolebant omnis generis
fragrantissimi flores. Quem hor-
tum intellexit esse Societatem
JESU, munitam quatuor solenni-
bus votis, & florentem hominibus
insignibus: inter eos lilium vidit
candidissimum, cum aureo limbo,
quæ Ludovici virtutum effigies
erat: virgineam ejus integritatem
gratia DEI circumdante. In sex
folijs lilij cernebantur totidem
cruces aureæ, quod sua omnia cru-
ce consignasset, instar Apostoli,
mortificationem Christi in corpo-
re suo circumferentis: prima cruce
significabantur ejus jejunia, se-
cunda vigiliæ, tertia flagellationes
ac cilicia, quarta compressio cupi-
dinum, quinta in morbis & injurijs,
ac suis rebus omnibus taciturnitas:
ultima patientia, & animi ad omne
genus morborum præparatio: quæ
quidem

quidem omnia merito designata,
sunt auro.

C A P U T VII.

FIDES ET FIDUCIA

DE DEO.

I.

Quàm firma ac vivida in ani-
mo Ludovici Fides rerum
coelestium vigeret, quæ memorata
sunt, abundè, nisi fallor, demon-
strant; quando sine penitissima
illarum impressione, tantus amor
Dei, tanta malorum patientia, &
perpetua esse non potuit. Et verò
ipse gnarus, quantum esset in eorū
mysteriorum sensu, vivaque sub
oculos animi revocatione, mo-
menti, toto se studio ad eorum
considerationem applicabat, ut
quantum fieri potest, ea non solum
penitus intueretur, sed etiam de-
gustaret, animique complexu te-
neret. Animadversum est, & me-
moræ

*Vivati-
citer ap-
prehen-
dit res
Fidei.*

moræ proditum à Luca Carillio, illum sive altari assisteret, Sacramenta tractaret, preces, & aliam majoris momenti sacra perageret; sive etiam Horis consuetis Deiparan- saluaret, mensæ benediceret, gratias ageret, pari semper attentione mentis, & erectione fecisse omnia.

Vi Bea- Sæpe DEVM rogabat, ut hanc sibi
torū fe- Fidem augeret: quia ut omnis Bea-
licitas in torum felicitas, ac sanctitas oritur
claro Dei à claro DEI aspectu; sic omnem
cōspectu; animi nostri profectum in hac vita
sic nostra ex Fidei claritate norat pendere
in Fidei neque meditatio, discussio & per-
vivaci- pensio rerum Fide cognitarum alla-
tate con- de causa suscipitur, quàm ut mens
fistit. illis imbuta, cùm dignè æstimare
didicerit, impensè etiam diligat.

II.

Non irritas Ludovici preces & conatus fuisse, docet peculiaris illa sacrarum litterarum intelligentia, quam passim in suis libris ostendit.

Carillio, Hic ex Commentario, quo lumina
 t, Sacra divina, motusque suos notavit,
 x alia ma. unum locum apponemus. Cum,
 geret; sive super illa verba S. Pauli: *Potens est,*
 eiparam *servare depositum meum*, notavisset ^{Duo thes}
 eret, gra. Deum duos habere thesauros, unū ^{sauri}
 tentione bonorum operum, & meritorum, ^{Dei.}
 e omnia de quo loquitur Apostolus; alterū
 hanc sibi malorum, de quo dictum est He-
 nnis Be- brais: *Nōne hac condita sunt apud*
 tas oritur *me, & signata in thesauris meis?* Die
 omnem supremi judicij aperiendam arcam
 hac vita utramque, ubi Deus remunerabi-
 endere tur omnes pro meritis: addit se
 fio & pe- valde commotum verbis conti-
 arum alia nuo subjunctis: *Juxta est dies, &*
 n ut ment *desse festinant tempora. Quare, in-*
 xstimate *quit, vide sis anima mea, quid in istis*
 m diligit *arcis deponas. Nisi te mortifices, &*
 preces & *moriaro mundo, honoribus & volupta-*
 ularis illa *tibus, sola eris. Nisi granum frumenti*
 elligenti *mortuum fuerit, ipsum solum manet.*
 ostendit *Solum, sine dulci consuetudine DEI,*
 Hic *qui non agit in oratione cum immorti-*
 P *ficatis:*

Anima
immor-
tificata
desolatio.

ficatis: solum, sine peculiari ejus prote-
ctione, & auxilio, quod prabet morti-
ficatis: solum, sine copioso fructu bo-
norum operum: solum, sine lucro ani-
marum: solum, sine solatijs spirituali-
bus. Incedes quasi per solitudinem in
oratione; in studijs, in predicatione, in
officio, & sic incedes dolens. Ergo mor-
tifica te, & morere, & statim sola non
eris. Recordare anima mea, ejus, quod
dixit Christus Dominus noster: Qui
misit me, mecum est, & non reli-
quit me solum: quia quæ placita
sunt ei, facio semper. Si vis, ut
DEVS te non solum relinquat, procura,
ut in omnibus ei placeas. Sed hoc non
poteris efficere, nisi moriendo tibi ipsi.
Morere, morere, morere, ut vivas. Co-
gita tristissimum esse, solum incedere
per viam tam asperam, tam periculosa-
sam, & tam longam. Si moriaris tibi
ipsi, statim eris digna, cui se DEVS
associet, & comitetur. Sic ipse. Ex
quibus apparet, quâ luce legeris
libros

libros divinos; quanta facilitate
in suum usum lecta converterit;
quantis argumentis confirmarit;
seipsum in amplectenda cruce Do-
mini, & ad heroicas actiones ani-
marit; omnia sua peragendo cum
vivacissima Fide, quam & medita-
tione, & crebra ad DEVM aspira-
tione, velut ignem aspersione
quadam, augebat.

III.

Nihil tulit æquo animo, dici ab *Zelus*
illo, vel doceri, quod vel tantillū re- *Ludovi-*
cederet à purissima Fidei doctrina *ci pro*
Vnde & suos libros cupiebat rigidè *doctrina*
censeri, nequid minus probatum *Fidei.*
ac sincerum irreperet, cujuslibet
etiam sui quondam discipuli cen-
sure, ac judicio, se spontè accom-
modans. Ita scripsit quondam Al-
fonso Romero, viro magnæ reli-
gionis & doctrinæ, suo olim novi-
tio, ac discipulo. *Legi animadver-*
siones, & secutus sum omnes ad unguè,
P 2 etiam

etiam quoad illam propositionem; non
 assumpsit feminam, sed virum.
 licet enim studio illam posuerim, sciens
 S. Augustinum saepe locutum hoc modo.
 Assumpsit hominem; & ipsam
 Ecclesiam; quia tamen non dubito
 ruius, & magis propriè dici, quod adve-
 tit R. V. ideo ponam & ego, Sed &
 quis ex ijs, qui agebant cum ipso
 suas res minùs institueret ad regu-
 lam Fidei, non omisit eum graviter
 admonere, ostendendo quantum
 à vera Fide degeneret. Eius enim
 solius defectui tribuendum tepo-
 rem animi, horrorem crucis &
 mortificationis, & quidquid imbu-
 tum Fide non condecet. Confite-
 batur ei quædam impensè studiosa
 virtutis, at nupta viro aspero. Hec
 dixit Ludovico, se si liberaretur isto
 cruciamento mariti, sperare ma-
 gnos in amore Dei progressus. Cui
 ille, quasi dicto offensus, credidit
 tu, inquit, in DEVM? cum illa per-
 cussa

Ex Fide
 patientiā
 docet.

nem; non culpa tam inopinata quaestione,
 l virum. submissa voce respondit; ita, Pater,
 rim, scien- filia sum Ecclesiae Catholicae. Cre-
 hoc modo- dis ergo, ait Ludovicus, DEVM esse
 ipsam me- ipsam bonitatem, summam sapien-
 dubito ve- tiam, & omnipotentiam? quod
 quod adver- cum affirmasset illa, intulit; quan-
 Sed & do ista credis viva Fide, credas etiā
 cum ipso- illum tanquam bonum te amare,
 et ad regu- & benè tibi velle; tanquam sapien-
 tem graviter- tem, dedisse tibi hunc maritum, ut
 quantum- ejus asperitare polias, & labores
 Eius enim- virtutes, quibus digna fias obtinere
 um tempo- bonum, quod desideras; & ut o-
 crucis & mnipotentem, tibi opem laturum,
 vid imbu- ut nihil ab ejus cōsecutione te im-
 Confite- pediat. Hac ex instructione solatio
 è studiosa- tunc quidem affluentem dimisit,
 ero. Hac sed alio tempore petenti, ut liceret
 retur isto- sibi cubare super cruce, armata
 erare ma- spinis ferreis, negavit dicendo;
 cessus. Cui donec tu placidè feras crucem,
 credisne- quam tibi DEVS imposuit per mo-
 illa per- res mariti, non equidem tibi aliam
 culpa

P 3 crucem

crucem permisero, cum utramque
ferre non possis. Quæ admonitio
multum conduxerit his, qui per crucem
crucis impositæ sibi à Deo, quaerunt
aliam, ut ejus tolerantia fallant
sensum prioris. Malè consulti, qui
cum ferre nolint, quod Deus novit
eos posse suo auxilio affectant aliud,
cujus ferendi operam à Deo paratam
non habent. Et Fide quoque protectum
est, ut ad aram, factâ consecratione,
totus contremisceret, ex admiratione
ac reverentia divinæ Majestatis,
quam Fide viva agnoscebat præsentem.
Quod si, ut Job dicit, columnæ
coeli contremiscunt, & pavent ad
nutum ejus; non mirum, si contremiscat
& homo, qui æquè certò novit eum
adesse, ac Angelis, quibus se longè
inferiorem & indigniorem esse intelligit.

IV.

Ab eadem Fide profluxit firmitas

ntramque firmam spes & confidentia; quam ha-
 bebat Ludovicus in DEO; eam sibi
 lumine peculiari concessam divi-
 nitus retulit in commentarium. :
 ex quo juvabit referre, quid de
 animi parvitate senserit. Ejus duas
 inquit esse radices, exiguam fidu-
 ciam in DEO, & magnum amorem
 sui honoris, & vanæ gloriæ: in u-
 triusque extirpatione situm esse
 remedium. Fiduciam in DEO au- *Primum*
 geri firmam Fide singularis DEI pro- *remediū*
 videntie, & curæ de se, rebusque *diffiden-*
 suis omnibus, tam corpus, quam *tia.*
 animum spectantibus, de parvis &
 magnis, de sua vita, salute, honore,
 sustentatione, munijs, occupatio-
 ne, relaxamento, successibus, quæ
 omnia disponit ac dirigit, prout
 ejus majori gloriæ, & cujusq; pro-
 fectui congruet. *Quod, inquit, est*
michi certissimum, si me DEO commi-
sero; quia ipso inspirante dictum est,
 omnem sollicitudinem vestram,

proijcientes in eum, quoniam ipse est cura de vobis. Et speciatim debetis certissimè confidere, quòd inter omnes meos labores, tribulationes, perplexitates, angustias & pericula, undecunque proveniant, sive à diabolo, sive ab hominibus, sive ex officio, occupatione, perversitate naturæ, si absque dubitatione ad DEUM clamavero, me exaudiet sua Majestas, ac dabit quod peto, vel aliquid melius: dabit autem vel mox, vel quando mihi magis expediet. Et ista fiducia debet esse præcipue in infinita misericordia & liberalitate DEI, & in infinitis meritis Christi Domini nostri. Quia ego miserabilis non possum rogare ut filius, nec ut amicus, nec ut servus fidelis; sed ut pauper, & importunus, divitem in miserationibus; quem delectat dare petentibus.

Alterum Alterum remedium diffidencie do-
remedium cet à suffocatione ambitionis pe-
diffiden- tendum, extincto vano desiderio
ria. gratiæ, famæ, & existimationis hu-
 manæ,

manere, & represso metu ne displiceas, aut parvi pendaris; cum fiducia divinæ opis aggrediendo negotia, ad obsequium DEI spectantia, quibus adjungi solent hæ contempnitiæ formidines. Nam hoc modo Deus honoratur, & obligatur ut adjuvet, quia ipse edixit; *Favorem in die tribulationis: eruam te, & honorificabis me.* Hæc fidentiâ S. Petrus se misit in mare, ac super illud securus incessit: simul autem timorem admisit, cœptus est mergi. Quin imò, addit Ludovicus. *Quantum est in me, in id propendere debeo, ut si par DEI sit gloria, delectet omnia mea displicere hominibus, & contrarios habere successus: ac, si decenter possim, data opera facienda mihi sunt aliqua, quæ minùs gratè solent accipi: ut sic extirpem omnem timiditatem, quæ tantum officit divino servitio.*

V.

Istam confidentiam DEVS in.

P s animo

*Sensus
de boni-
tate Dei.*

animo Ludovici auxit, varijs sub
inde lucibus infusis. Multis ali-
quando diebus afflictum tenuerat
memoria multarum culparum, &
agritudinum animi, propter quas
judicabat se indignum omni divi-
no beneficio, & favore: cum ei de-
tus est sensus altissimus de bonita-
te, & misericordia DEI, tanquam
longissimè excedente omnes suas
miserias, infirmitates, imperfectiones
& repugnantias, ut quodam
modo evanescant in illa, & consum-
mantur in sanguine, & meritis
Christi. Ex quo subnata est illi sum-
ma fiducia, petendi, & obtinendi
à DEO quidlibet, per merita Chri-
sti dicentis; *Non turbetur cor vestrum:
creditis in DEUM, & in me creditis.*
Neque enim causa timendi est ei
qui confidit in DEO, & in Christo
& quando Propheta oravit: *Cor
mundum crea in me DEVS;* addi pos-
se similes petitiones; *Cor hu-*
mile

arijs sub
ultis ali
tenuerat
arum, &
pter quas
nni divi
m ei da
e bonita
tanquam
nes suas
erfectio
uodam
& consu
meritis
illi sum
btinendi
ita Chri
r vestra
e credit
di est ei
Christo
vit: Cor
ddi pos
Cor hu
mile

milecrea in me, Deus; cor mite,
cor obediens, cor abstinens, cor
pacificum, cor zelosum, &c. quod
autem dixit, *crea in me*, divinam
bonitatem appellavit, ac poten
tiam, quæ sola ex nihilo, nullis re
quisitis meritis ac preparationibus,
potest cor mundum creare, sup
plente omnia bonitate & merito
Christi. Atque in hunc modum in
media suæ indignitatis considera
tione, nihil imminuta, sed aucta,
est Ludovici fiducia, cum sua ipsum
peccata nihilo timidiorem facerent
in petendo, sed ad misericordiam
efficacius commovendam accen
derent.

VI

Quin etiam ad majora petenda, fa
ctus est eadem cogitatione auda
cior. Nam scribit, se quodam die,
cum recordatione miseriarum,
suarum absterritus, nihil insigne à
divina Majestate auderet petere,
animum

*Eodem
sensu ad
majora
petenda
factus est
audacior*

animum recepisse ex illis verbis Davidis, cum cecinit; *In verba tua speraveravi.* Nam singulari quodam sensu divinitus instinctum agnovisse, nihil adeo magnū esse, quod infinita Dei misericordia nixus petere non possit, ac sperare, super omnia sua merita; ipsam adeo necessitudinem cum illo, lætitiā in rebus tristibus, & quęcunque vires cogitationesque humanas excedunt. Exin se nihil non ausum fuisse petere, utcūque magnum id esset; quod didicisset, niti misericordia Dei, infinitē miseras humanas excedente. Atque istud, inquit, considerare dulcissimum est. Visus est sibi similis corpusculo indiviso, quod in aëre volitans radium solis nec intercipit, nec impedit. Omnes enim nostrę miserię & peccata, misericordię, ac bonitatis divinę soles hebetare non valent; cum etiam stellę in radio solis necernant.

erbis Da
ba tua su
quodam
m agno
sse, quod
ia nixus
re, supra
adeo ne
ritiam in
ue vires
s exce
sum fulf
gnum id
i miseri
s huma
l, inquit
est. Visus
o indivi
radum
pedita
seria &
onitatis
valent
solis ne
cernan-

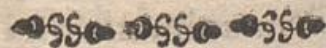
ternantur quidem. Ex quo & illud
intellexit, nullam se gloriæ causam
habere, quantiscunque donis or
netur à Deo: quòd omnia unicè
ab ejus immensa liberalitate pro
veniant.

VII.

Et verò Lucas Carilius testimo
nio suo perhibuit, se & in privato
colloquio, & publicè, in eo mirifi
cam spem animadvertisse non feli
citatæ æternæ solùm, sed etiam,
aliarum quarumlibet rerum, fidu
ciâ meritorum Christi; visumque
sibi non aliter in Deo confidere,
quàm soleat filius aliquis tenerè
dilectus à patre. Quare de nullo
bono successu eum dubitasse, ne
que malum timuisse. Sæpe etiam
audisse ab eo, quibus alij deiciant
animum, cuiusmodi sunt humana
fragilitas, imbecillitas atque pec
cata, iisdem animari se ad confi
dentiam, si pariter oculos reflectat
in

*Anima-
tur ipsis
miserijs,
& pec-
catis ad
fiduciã.*

in bonitatem & misericordiam
DEI, cui se & sua committat: cre-
brò etiam se expertum, nunquam
sic agentem spe suâ deludi: & quan-
to magis diffidat sibi quisque, tan-
to majore potiri fiducia DEI. Vnde
etiam quoties in aliquo infortu-
nio, morbo, aut lapsu jubebat ali-
quem bene sperare, semper eve-
niebat id, quod ipse promiserat:
quia loquebatur è magna sua fida-
cia in DEO, qua nitebantur dicta
illius. Ex qua etiam oriebatur, ut
nullo unquam turbaretur adverso
successu, nullo efferretur secundo.
Quoties autem incidebat in hoc
argumentum, tanta verborum co-
pia, tanta vi sententiarum suade-
bat hanc fiduciam, ut omnes
mirificè ad eam exci-
tarentur.

CAPUT

CAPUT VIII.

LUDOVICI RELIGIO, ET
FAMILIARITAS CVM
DEO.

I.

EA fuit in Ludovico reveren. *Ludovi-*
tia Divinæ Majestatis, quam. *ci reve-*
semper animo præsentem, ac per *rētia er-*
lumen fidei gloria circumfusam, *ga Ma-*
intuebatur, ut cū cernuus eam *jestatem*
adoraret (adorabat autem sæpissi- *DEI.*
mè) videretur infra terram, & fines
terrum, ad nihilum usque se velle
demittere. Convalescebat quon-
dam à gravissima infirmitate, nec
sine adminiculo scipionis poterat
pedibus consistere. Visurus ad eum
Joannes de Benavides, audivit in-
genti spiritu pronunciantem illa
verba Psalmi, quibus invitamur ad
laudes DEI canendas: *Venite adore-*
mus & procidamus ante DEVM, ac
simul tanto impetu procidentem
in

in genua, ut conclave tremore
concuteret. Apertâ silentio janua
vidit humi flexum, ac desuper, cin-
gulo tenus, undante lucis globo
circumdatū. Territus clausâ janua
recessit; at ubi recogitavit, an non
fuiſſet hoc suorum oculorum lu-
dibrium, redijt, inspexit; eodem in-
situ, & splendore cōstitutum vultu
inflammato, & reliqua Psalmi re-
citantem invenit.

II.

Preces

horarias
ut pere-
gerit.

Solebat autem Horas Canonice
cas, cū egredi poterat è cubiculo,
egenibus recitare coram Venera-
bili Sacramento; aut saltem versare
illud, cū non potuit egredi. E-
râtque sic intentus his precibus, ut
licet auditu esset minimè obtuso,
januam ab adventatibus pulsantem
non perciperet: quòd si quem in-
trâsse notaret, signo dato iussit
expectare paulisper, donec Horam
unam ad finem perduxisset. Quan-
do

remore
io janua
per, cin
cis globo
asâ janua
t, an non
rum lu
odem in
um vultu
salmi re
Canon
buculo
Venera
m versu
gredi. E
ecibus, ut
obtusio
ul saram
quem in
to iusto
c Horam
t. Quan
do

do morbus non sinebat eum esse
in poplitibus, in humili scabello
nusquam inclinatus orabat: quan
do verò etiam socium admittere
cogebatur, ut orarent invicem,
miro ardore fatebantur se accendi.
Cum ob spirandi difficultatem
pronunciare preces non poterat,
intus eas ac submissè, non minore
sensu ac ardore canebat, utcumque
a medicis liber ab eo penso judica
retur. Neque pro Romano prolixo
voluit unquam privilegium bre
vioris admittere. Consueverat
etiam raptim interspirare, cum
Psalmi suggererent affectum, lon
giore verò pausam facere solemoni
Psalmorum clausulæ, quâ sanctis
simis Divinitatis Personis gloria
canitur, singulas dilaudando, velut
inter choros cœlestes constitutus.
Nec absimili sensu recitabat illum
locum, quo *sanctum & terribile no
men Dei* prædicatur. Varios insu
per

Q

per modos adinvenit, attentius
persolvendi has preces. Primus est,
unum Psalmum DEI Patris honori
dicare, alterum Filij, tertium Spiritus;
à quolibet eorum aliquod
certi petendo, & animadvertendo,
quid in Psalmo spectans ad ejus ho-
norem, quod ei gratuleris, occur-
rat. Sic etiam unum Deiparæ, alte-
rum alteri Beatorum licebit tri-
buere. Secundus, referre Psalmum
in gratiarum actionem pro certo
beneficio divinitus accepto, alium
pro alio, petendo simul gratiam
agnoscendi magnitudinem bene-
ficij, rectèque illo utendi in obli-
quia DEI. Tertius, quolibet Psalmo
petere à DEO certam virtutem,
annotando si quis locus in eo spe-
ctans ad illam occurrat. Quartus
denique recitare unum Psalmum
in honorem unius Mysterij, vel at-
ticuli Vitæ & Passionis Christi, cui-
uslibet eorum estimationem, amo-
rem,

rem, imitationem petendo. Quæ
tanta varietas non potuit alterius
rei inter orandum cogitationem,
vel tedium prolixitatis admittere.

III.

Excogitavit insuper varios DEI *Modus*
laudandi modos, & gratias agendi. *DEVM*
Laudandi primus hic est, ut sicuti *laudan-*
Cantico suo tres pueri in fornace *di.*
Babylonica excitarunt omnes res
creatas ad laudem DEI, sic invitentur
ad laudes DEO canendas omnes
beati Spiritus, hoc modo: *Benedi-*
te Angeli Domini Domino, laudate,
& superexaltate eum in sacula. Bene-
dicite Seraphini Domini Domino, &c.
Et sic omnes deinceps ordines, usque
ad Tutelares Ecclesiæ, Regno-
rum, Provinciarum, Episcopatuû,
Religionum, hominum singulo-
rum, &c. in fine addendo consue-
tam orationem de SS. Angelis. Al-
ter modus, priori similis, invocat
hominum beatorum ordines, Pa-

Q 2 triar-

Et gra-
tias a-
gendi.

triarcharum, Prophetarum, Apo-
stolorum, &c. subjuncta oratione
de omnibus Sanctis. Tertius exci-
tat in easdem laudes animam suam
& singulas nominatim facultates
vires ac sensus, ut, *Benedic memoria
mea Domino; lauda, & superexalta
eum in secula.* Cum oratione con-
sueti gratijs Deo agendis. Proqui-
bus annotavit hunc modum, ad
instar sertæ rosæ coronæ, hæc for-
mulâ, ut pro Angelica salutatione
decies repetantur hæc verba; *Gra-
tias Deo, & Domino nostro JESU
Christo: vel, gaudeo gloriâ tuâ.* Deinde
aut alium convenientem affectum
exprimentia. Et loco orationis
Dominicæ, dicatur *Gloria Patri: vel
Benedicamus Patrem, & Filium, &c.*
Sic etiam Rosarium necesse est de
B. M. V. vel de SS. Angelis. Atque
ista fuerit causa, cur semper corol-
lam haberet in manibus, quacum-
que incescit, videlicet ubique con-
simili se modo exercens.

IV.

Ad sacrificium longâ se oratione, & multa mortificatione parabat; nec nisi præmissa quotidie Confessione ad illud accedendo. Et cum plerumque ad tres horas partes, aliquando etiam, affluente gratiæ cœlestis, ad tres aut quatuor horas illud produceret, privato in sacello permissus est facere. Ad certa quædam verba cum venisset, singulari pronunciabat eam cum significatione affectûs, ut cor ei subsilire putares in pectore: genua debitis locis, etiam in summo dolore podagræ, flectebat profundissime. Sub commemoratione vivorum ac defunctorum, ardebat facies, aliàs pallida, manabant occupabantur gemitus ac suspiria, totus tremebat ex reverentia Christi præsentis. Tanta fuit interdum vehementia motuum animi, ut qui ministrabant ei, timerent, ne vitam

Q 3

vitam

vitam ante Sacrum absolveret
 quod ipsemet non obscure signifi-
 cavit cuidam dicendo, *DEVM* ali-
 quando in hoc Sacramento sic o-
 stendere se quibusdam, ut si lux il-
 la procederet, eam vivi sustinere
 non possent: quod satis animadu-
 versum est cum dicere à sua expe-
 rientia. Et primis quidem annis
 quadraginta nullo die, quo faceret
 licet, hoc intermisit, quacunque
 valetudine conflictaretur, ardore
 animi superante omnem difficul-
 tatem, sive indumenta sacra so-
 mendendi, ponendi; sive standi ad
 aram; sive servandi caeremonias
 divini cultus præscriptas, etiam
 quando mortuo, quàm viventi si-
 milior, cogeretur decumbere: cum
 enim sacri tempus erat, erigebat se
 robustior seipso: ut adeò nocte na-
 tu Christi consecrata, tria contin-
 nuo Sacra perageret: medicis ad-
 mirantibus, & vim in ea re omni
 natura

Colveretur natura majorem agnoscentibus, ut
 re signifi- corum testimonio constat. Cum-
 EVM ali- que frater ejus Andreas, Domini-
 nto sic o- canus, hortaretur eum, ut sibi par-
 t si lux il- ceret, quod non posset consistere
 sustinere pedibus: *Potero, inquit, mi frater:*
 s animad- *DEVS juvabit. Sine me, quia aliam*
 sua expe- *consolationem non habeo:* quod, cum
 em annis ei semel prohiberet Rector, quod
 uo faceret nimis quam infirmus esset, rogavit
 acunque multis precibus ut liceret saltem, si
 r, ardore tanta suppeterent vires. Facile im-
 a difficu- petravimus, quod videretur non futu-
 sacra su- rum, ut posset. Gavisus ipse rem in
 standi ad manu DEI relictam, facile obtinuit
 emonias a DEO vires: potuit, surrexit, fecit
 s, etiam satis desiderio suo. Cum autem
 viventi si DEO placuisset, ut jam omnino pro-
 bere: cum agroto se gereret, & Sacrificio su-
 gebat se perfederet, sub sacro alterius, quod
 nocte na- in ara apud eum seorsim excitata
 ria conti- fiebat, quotidie divino pane refe-
 edicis ad- ctus, prolixas DEO gratias egit, &
 re omni- missus est, se tum non sentire, quos
 natura

Q 4 patie-

patiebatur, dolores, siue id ex animi
contentione provenit, siue ex effi-
cacitate cœlestis alimenti, cui in-
alterâ vitâ immortalitas corporum
à sacris Doctoribus accepta refer-
tur.

V.

*Semper
fuit me-
mor Dei
presen-
tis.*

Nec solùm in Sacrificio, & Ho-
ris Canonicis, ita ferebatur in-
DEVM; sed etiam quovis alio tem-
pore, ut verè dici posset, sine in-
termissione orare. Id enim omnis
ejus exterior actio, motus, vultus,
compositio & sermo docebat,
cùm oculos & manus tollebat in
cœlum, amore plenas emittebat
voces, repetebat sententias è sacris
litteris, potentiam, bonitatem, aut
sapientiam DEI commendantes;
ex obvijs rebus dulces hauriebat
sensus; cùm denique à se ipso velut
abreptus incedebat etiam per vias
publicas, aliud non erat cogitare,
quàm illum præsentem versari cum

Deo

Deo, Et ejus quidem præsentia
conservandæ varios ipse modos
recolit in suum Commentarium;
primus erat, ut cogitaret se cir-
cundatum Deo, sic tamen, ut non
simul consideraret eum intra se;
id enim principio videbatur sibi nō
posse. Postea verò DEVM non tan- *Primus*
tum circa se, sed etiam intra se agno- *modus*
vit, & magno cum gaudio intelle- *præsentia*
xit quantum thesaurum omnis *DEI.*
boni haberet in corpore, & animâ
suâ, tanquam in vasis fictilibus.
Priori modo Divinæ præsentia si-
mile fuit, cum sibi videbatur in
Deo versari, velut in domo, in quâ
dormitur, comeditur, studetur,
alia omnia fiunt. Atque hanc sibi
habebat pro arce, ac domo refugij
contra latrones, frigus & æstus: in
ea verò multas ædes ac mansiones
invenit; unam *omnipotentia*, cum
divitijs infinitis & inæstimabilibus,
in qua Deus ostendit, quid ipse
possit,

possit, & quid ejus amici: janua
ad hanc esse dixit *confidentiam* in
DEO. *Introibo in potentias Domini*,
Alteram *sapientia*, instructam ad
mirandis operibus, consilijs, judi-
cijs: ad eam per *humilitatem* in-
trandum: quia *revelantur ea par-*
vulis. Tertiam *bonitatis & amoris* in-
finiti: in hac anima inflammatur,
unitur, transformatur, inebriatur
ingressus in eam est *obedientia*. Et
hæc sunt illa *cellaria*, in quæ Spon-
sæ canit se introductam à DEO. De
his ita copiosè, sapidè, & sæpe lo-
qui solebat, ut appareret cum sem-
per in ijs versari, & agere omnia:
quod inter alios amplissimis verbis
Dominus Hieronymus de Avella-
neda testatum reliquit.

VI.

*Alius
modus.*

Alio modo DEVM circa se agno-
scebat, quo quis in tenebris fami-
liariter agit cum amico, quem etiam
non videat, nec tangat, novit ta-
men

men esse præsentem : & hoc aiebat
 esse, quod S. Dionysius monet, ut
 intremus in *divinam caliginem*.
 Quâ ratione fere etiam in Sacra-
 mento, sub specie panis & vini
 Christum, & cum eo quidquid di-
 vinum est, credentes adesse, varia
 pro affectu & necessitate miscemus
 colloquia. Dulcis est etiam hic *Tertius*
 modus, quo DEVM omnia seipso *modus*,
 complementem agnoscimus; ita e-
 nim est intra nos, ut & nos in ipso,
 veluti *pisces in aqua*, vivamus, mor-
 teamur, & simus: (& ut ipse loqui-
 tur) portemur ab eo, velut infans
 in utero. *Et qui manet in charitate,*
in DEO manet, & DEVS in eo: ubi
 non tantum petitionibus nostris
 est locus, sed etiam gaudio, laudi-
 bus, gratulationi, & omnibus, quæ
 suggerit amor. Quod autem Lu-
 dovicus DEVM semper, & circa, &
 intra se præsentem intellexerit, in-
 de colligere est, quod etiam de re
 non

non difficili interrogatus ab aliquo, clausit oculos, ut cogitatione ad DEVM recurrere disceret ab eo, quid responderi placeret. Idem indicarunt ignita illa suspiria, quæ jaculabatur frequenter. *Amen te, sicut amor à te. O anima mea, ama amorem, ab aeterno te amantem. O munda mihi Domine, charitatem tuam, & amorem tuum da mihi. O Domine, aufer à me, quidquid obstat, ne tibi plenè uniar. O dulcissime JESU, fac me diligere crucem tuam, ut melius impleam voluntatem tuam. O amantissime JESU, fac me diligere paupertatem, opprobria, dolores & labores, ut sine ullo impedimento placeam voluntati tuæ. O Trinitas beatissima, rege memoriam, illustra intellectum, inflamma voluntatem, adjuva impotentiam meam, ut totus tibi plenè uniar. Domine JESU, da mihi pro amore prospera mundi despicere, & nulla ejus adversa formidare. O anima mea, cogita, quæ Domini sunt,*

sunt, quomodo placeas DEO. Hæc ex
tius Commentario referenda pu-
tavi.

VII.

Vbi annotavit alium adhuc mo-
dum, quo DEVM instar lucis præsen-
tem quis habeat; ac de isto intel-
lexit hæc verba; *Lux in tenebris*
lucet, & tenebræ eam non comprehen-
derunt. Sol, inquit, est fons lucis.
Noster Sol DEVS est. Noster Sol Chri-
stus est. Hunc ait quotidie descēde-
re in terram, sed occultum forma
panis & vini: quia apertum nemo
posset intueri, nemo auderet attin-
gere? *Ista nubes nobis abscondit Solem,*
non tamen radios eius, quibus mundi
unius cōpendiarij, qui est homo, hemis-
spharum illustrat. Cum autem tria
sint luminū permanentiū genera,
Naturæ, Fidei, Scientiæ acquiræ
per industriam, quâ uti possumus,
quando volumus: addit in Com-
mentario, quartum genus id esse,
quod menti hominis interdum il-
lucet,

lucet, juxta illud: *illuxerunt coruscationes tuae orbi terra: vidit, & commota est terra.* Est enim instar flammæ, quæ tempore calido noctu coruscat, inter nubes, tam densè, tam copiosè, ut dies clara videri possit, ac dicat homo propter has illustrationes & inspirationes; *Nox illuminatio mea in delicijs meis, quia tenebrae non obscurabuntur à te, & nox sicut dies illuminabitur.* Has coruscationes notavit fieri sub actione quacunque, sive Psalmos canat homo, sive lectioni librorum, sive studijs literarum, sive alteri rei cuiuscunque det operam: etiam in mensa, in lecto, inter opera manuum affulgent; manè præsertim, dum expergiscatur homo, Deus expectat, ut expectatum occupet bonis affectionibus. Solet autem lux hæc jam docere aliquid è sacris libris, aliàs id, quod lectum est alibi: venit aliquando cum commotione,

tionem vel admirationem magnam, cum
 iubilo, delectatione tranquilla,
 dulcibus cum lachrymis. Hæc ille
 horum experientissimus annota-
 vit, è quibus apparet, quàm fami-
 liariter Dco sit usus.

VIII.

Quantas autem ex ea necessitu- *Consola-*
 dine consolationes acceperit, non *tiones ex*
 omittam ex ejusdem annotatione *familiaritate*
 quibus referre. Tria consolationum *Dei.*
 genera ordinariè, in oratione, &
 interdiu scripsit expertum se. Pri-
 mum erat in sensu divinæ Bonita-
 tis, Omnipotentia, Sapientia ac
 presentia Dei, vel alicuius bene-
 ficii communis, aut privati: qui sen-
 sus accidere solebat cum admira-
 tione, lætitiâ, gratiarum actione,
 amore, submissione animi, simili-
 aliomodu: qui nonnunquam
 erupit in externas laudes Dei, &c.
 quando cum satietate animi qua-
 am, & impletione votorum ejus;
 quod

quod ex amore & confidentia nā
scitur. Ita Deus illi dicebat se dare
centuplum, quod promisit in hac
vita. Interdum dilaudando beni-
gnitatem Dei, tam boni sui Patris,
amici, Pastoris, &c. Aliās cum de-
siderio, ut omnes DEVM agnoscāt.
Atque hic sensus tam potens in
Ludovico fuit nonnunquam, ut
ipso teste, nisi remitteret, ultra su-
stinere non posset. Alterum solā-
tiorum genus fuit in intelligentiā
eorum, quæ suā Deus nos scripturā
docuit; unde vel prior sensus, vel
etiam novus excitatur, augetur, ac
diutius permanet. Vltimum genus
in nova veritatis notæ illustratione
ac ponderatione consistit, Philo-
sophus *agnitiones* appellat, ubi no-
vo argumento, comparatione,
similitudine, rebus, auditu, visu,
lectione novè acceptis, augetur.
vel sensus è discursu, vel è sensu
discursus; ut adeò nova videatur.

Devotio
antea
avissim
mi motu
C
NOTA
LUDOV
SACT

Q Va
in
sape à
Lux ad c
eos, q
Amor De
omni suc
tere sui,
amor cru
flagrans
Dei, & fa
quidem f
interposi
tum Dei

rei

antea non ignota, agnitio, quæ
avissimum & efficacissimum ani-
mi motum efficit.

C A P U T IX.

VOTA AC DEVOTIONES
LUDOVICI ERGA VENERABILE
SACRAMENTUM, AC
DEIPARAM.

I.

Quatuor sunt, quæ maxime
in votis habuit Ludovicus,
scilicet à Deo obnixius contendit:
Lux ad cognoscendum seipsum,
& eos, quorum curam habebat:
Amor Dei purus & ardens, absque
omni suo emolumento: Odium,
carere sui, voluptatis, honoris; &
amor crucis, doloris, cōtemptus:
Flagrans denique studium gloriæ
Dei, & salutis aliorum. Et primum
quidem speravit se consecuturum
interpositione gratiæ, ac merito-
rum Deiparæ; alterum Sponsi il-
lius,

lius; tertium S. Joannis Baptistæ, quartum, S. Pauli Apostoli. Omnium autem expeditionem Angelo suo tutelari commendavit. Atque hæc omnia cumulatè ipsi concessa fuisse, demonstrant ea, quæ supra narrata sunt.

II.

Præter ista mentem suam præcipuè sacrosancto Evcharistiæ Sacramento, tum etiam Virgini Mariæ colendæ addixerat. Inde consilia & responsa, indè quidquid opus erat, petivit, & accepit. Cum considerasset illa verba; *Aperite mihi portas justitiæ*, portarum nomine intellexit præcipuos aditus & media perveniendi ad perfectionem: eas autem pandi à Deo & Angelis, cum ejus desideria nobis inspirant. Ac primariam quidem portam esse Christum Dominum nostrum, in sanctissimo Sacramento altaris, qui dixit; *Ego sum ostium. Per me,*

ptistæ, *quis introierit, salvabitur.* Ad hanc
Omni portam accedendum magna cum
elo suo fide & amore: sed ipso in limine
ue hæc mox occursura tria exempla virtu-
essa fu- tis perillustria, eadēque præsen-
e supra- tia: unum Demissionis extremæ,
præch- quā se illa Majestas infinita vili pal-
Sacra- liolo, vini & panis, operit; unde à
Matti- multis non cognoscitur, negatur,
onilia- tractatur indignè, aut exigua cum
opus- reverentia. *O Rex meus, & DEUS*
con- meus, quanto pro me vilior, tanto mihi
e mihi- charior! tanto magis te amabo, extol-
mine- lum, laudabo. Alterum exemplum
& me- est Obedientiæ, quā in eodem
onem- temporis momento præsentem
angelis, se sistit, in quo verba sacra pro-
irant- nunciavit Sacerdos, etiam impro-
ram- bus, & sive in ignem proijciatur,
trum, sive in locum quemcunque, manet
taris, ubi, donec forma panis intereat:
er me, quia descendit de cœlo, non ut
sæ- faciat voluntatem suam, sed Patris
sæ- sui, à quo missus est. Hæc est autem
R 2 volun-

voluntas Patris ejus, ut eum, qui
venit ad se, non eijciat foras. Ter-
tium exemplum est Misericordia,
quâ famelicos pascit & recreat
escâ potûque, quo exquisitiorem
non habet; vestit nudos gratiâ, li-
berat à vinculis cupidinum; solat
tur infirmos, abscondit eos in suis
vulneribus, erudit illustrationibus,
dirigit inspirationibus, corrigit in-
ternis monitionibus, consolatur
intimâ lætitiâ mœstos ob suas in-
convenientias, distractiones, irre-
verentias; denique condonat of-
fensas. Has tres virtutes amplexo,
& earum imitandarum desiderijs
accenso, ait Ludovicus patere,
per hanc portam, aditum ad inti-
mam charitatem DEI, quæ est per-
fecta justitia: atque ibi patefieri
illi viscera infiniti amoris, quo
DEVS tantâ sui demissione, ac tam
promptè ad opera misericordiæ
nobis exhibenda descendit, qua-
lia

la facieb
ali versat
dit hunc
plenis.
amore imp
posteaqua
des DEI!
Domino.

Porro
portam o
accedend
io magn
parati
itione. I
mbandi a
roram ill
tatiendo
ilum inte
i somno,
ad excipie
perficiend
quod si co
lle, anim

la faciebat, cum in corpore mor-
tali versaretur in mundo. Conclu-
dit hunc locum his verbis affectu
plenis. *O qui intraret! ô qui se isto
amore impleat; istaque justitia, ac
postquam intravit, diffunderet in lau-
des DEI! Ingressus in eas confitebor
Domino.*

III.

Porro his adminiculis ad eam
portam omnis boni, & sanctitatis,
accedendum sibi decrevit. Princi-
pio magna cum aviditate, accurata
preparatione, & postea gratiarum
actione. Deinde cum desiderio ex-
ambandi ad fores illius continuo,
coram illo peragendo preces, dis-
cutiendo conscientiam, sæpius ad
illum intervifendo, præcipue manẽ
in somno, ut ei præsentem se sistat
et excipienda mandata, & gratiam
perficiendi omnia ad ejus gustum,
quod si corpore non liceat ipsi ad-
esse, animo saltem eum adorando

*Quomo-
do ad Vea-
nerabile
Sacra-
mentum
acceserit
Ludovi-
cus.*

& alloquendo. Denique profundè
cum reverentia, sive cum illo ver-
setur, sive tractet aliqua ad illum
spectantia, ut sacra vasa, manus Sa-
cerdotum, & alia quælibet. Porro
tantum divini huius cibi desiderium
in eo fuit, ac tanta fames, ut annis
45. una solùm die, paulò ante mor-
tem, illo abstinuerit, non absque
dolore. Passus fuerat eà nocte tan-
tas, ac tam insolitas angustias pe-
ctoris, ut crederet se suæ necis, &
maximi damni reum fore, nisi hau-
stu frigide nimium illum æstum
restingueret, & unius communie-
nis abstinentiâ multas redimeret.
Fuit hoc unicum dolorum eius le-
vamentum, ut diceret huc pertine-
re illud Hispanorum proverbium:
*Omnes dolores cum isto pane sunt dul-
ces.* Atque ut ordinariè prolixus
erat in gratijs agendis pro tanto be-
neficio, ità non rarò singulares
inter eas habuit sensus: qualis hic
fuit.

uit. Petierat post Sacrum à sanctis-
sima DEI Matre, secum communi-
caret aliquid de illo sensu, quem
habuit olim, dum ipsa in Sacra-
mento DEVM sumeret. Significa-
tum est ei, toties renovatum in illa
fuisse id gaudium, quo illum opera
S. Spiritus concepit in utero. Sup-
plicavit igitur Christo Ludovicus,
ut quemadmodum tunc beatus
fuit uterus Virginis, propter ma-
xima dona, quæ largitus est ei; ita
nunc subingrediens viscera Chri-
stianorum, omnibus eos bonis cu-
mulare dignetur: quando sacra-
Communio est ejus in Virgine
Conceptionis repræsentatio.

IV.

Quàm crebrò divinum hoc Sa-
cramentum venerabundus acces-
serit, optimè Joannes Rho descri-
psit his verbis: *Noctes sæpe integras*
oram divina Eucharistia insomnes
adducere Ludovico tam solemne fuit,

R 4 quàm

*Sapissi-
mè invi-
sit Vene-
rabile
Sacra-
mentum.*

quàm ad eandem summâ quadam ani-
mi attentione adorandam interdum, ac
per tenebras itare adedò frequenter
quacunque demum esset anni tempe-
stas, ut sine illa esse non posse videretur;
mirarenturque domestici, hominem
nullius valetudinis, atque imbecillimis usque viribus, tanta contentioni non succumbere; languoribus illi-
lum maximis perpetuò frangi, ut vi-
agrum spiritum duceret, ad Sacramen-
tamen, continuamque Eucharistia
adorationem, quantum opus esset, va-
lere. Cum autem genua per debilitatem
flectere non poterat, profundâ capitis inclinatione non-
unâ, sed iterum iterumque repetitâ
genuflexionem compensavit, quin etiam
posteaquam recesserat, antequam è templo pedes efferret,
reversus iteratâ inclinatione debiti
cultûs officium fecit. Si omninò ex
cubiculo, etiam grallarum auxilio, pro-
dire non posset, coram

coram imagine sacre Eucharistie
 pietati indulgit: nec omisit
 tam consuetudinem, quacunque
 loci distantia, vel negotio distine-
 retur. Monitus quondam à Re-
 tore suo, Didaco de Sosa, ne su-
 meret sibi laborem tantâ cum
 difficultate eundi ad templum,
 cum posset suo desiderio satisfac-
 ere in cubiculo, respondit hâc
 memoratu dignâ sententiâ. Facio,
 pater, hos passus, plures etiam factu-
 rus, ut ostendam quanti aestimem gra-
 tiam sistendi me coram eo Domino, &
 agendi cum eo pro impetranda mise-
 ricordia, quâ tantopere tunc indigebo,
 quando me videro coram eo tanquam
 severo Iudice.

V.

Alias etiam causas huius assidue
 visitationis ab eo scriptas invenie-
 mus: unam ut delicias faceret
 Christo, qui dixit; Delicie mee esse
 cum filiis hominum, & omnes la-
 boran-

Cause
 visitan-
 di Ven.
 Sacra-
 mētum.

R s boran-

borantes invitavit ad se. *O anima mea, inquit, dic tu quoque Christo, de-
licia mea esse cum Filio hominis; quem
se ipse vocavit.* Alteram, quia cum
Christus tanto ad nos itinere, de
coelo in terram descenderit, igno-
minia foret, si non aliquot passi-
bus è cubiculo ad eum in templo
accederem. Nam profectò Regi-
nam Austri contra se surrecturam
in iudicio, quæ à finibus terræ ve-
nit ad audiendam sapientiam Sa-
lomonis. *Et ecce plusquam Salomon
hic.* Et eum utique non minùs er-
ga se munificum fore, quàm Salo-
mon fuerit erga illam Reginam,
*cui dedit omnia quæ voluit, & petivit
ab eo, exceptis his, quæ ultro obtule-
rat ei munere Regio.* Dedit enim illi
multo plura, quàm ad eum ipsa attu-
lerat. Qualia verò acceperit Ludo-
vicus inter has visitationes Evcha-
ristiæ, ipse indicavit, cum scripsit,
suam animam interdum delicijs
ita

O anima
 isso, de
 is quem
 ia cum
 re, de
 , igno-
 t palli-
 emplo
 o Regi-
 turam
 era ve-
 am Sa-
 alomon
 nus et
 Salo-
 nam,
 petruit
 obtule-
 nim illi
 a attu-
 Ludo-
 vcha-
 ripfit,
 elicij
 ita

copiose perfundi, ut redundant
 corpus: aliàs commoveri repen-
 tis motibus amoris, humilitatis,
 laudis, & alijs, non sine lachrymis
 & cordis teneritate: ut exclamare
 possit cum Regina Sabæa; *Beati
 servitui, qui hîc stant coram te sem-
 per. Beata eris, inquit, anima mea, si
 possis longo tempore stare in presen-
 tia Domini nostri: cumque perpen-
 deret magnitudinem huius bene-
 ficij, quod undequaque infinitum
 est: infinitum, quod eo datur; in-
 finitus amor, quo datur; infinitæ
 rices, quibus datur; infinita indi-
 gnitas sua, cui datur: non inve-
 niebat quas pro eo gratias ageret,
 quas laudes referret; sed cum Pro-
 pheta dicebat: *Defecit in salutare
 tuum anima mea: & laus tua silen-
 tium, DEUS:* quidquid enim lau-
 dis dixero, quasi nihil dixero. Por-
 ro inter alios huius consuetudi-
 nis fructus etiam hunc recensuit,
 multi-*

multiplicis confidentiæ: videlicet
obtinendi sanitatem animæ suæ,
quia dictum est: *Qui manducat me,
vivit propter me*: atque hoc vi-
luliferi ejus contractus: *Si tetigero
tantum vestimentum ejus, salva ero.*
Quin si solo aspectu serpentis ænei
sanari sunt Hebræi, multò magis
id fieri posse aspectu Salvatoris, in
Sacramento constituti. Denique
licet inclusum videre non liceat, si
dicat unicum verbum, sanatum
se iri. *Dic, ait, ô bone JESU; dic, ait,
anima mea, salus tua ego sum: du,
accipe spiritum sanctum*; Videri pos-
sunt ea, quæ scripsit in illa verba
Cantici; *Trahe me post te*. Vbi di-
cit, Christum in hoc Sacramento
esse instar magnetis, qui non trahit
ad se aurum vel argentum, sed fer-
rum, vilius metallum, & minoris
apud homines pretij, sed sibi si-
milis. Ita Christum facere: non
mirum ergo, si tantâ vi Ludovicus
attraxit.

VI.

Alteram portam Justitiæ, per *Beatam*
 quam ad perfectionem sanctitatis *Virginē*
 venit, sanctissimam Dei Matrem *quomodo*
 esse statuit Ludovicus: illa enim *coluerit.*
 est Regis alti janua, & felix cœli
 porta. Hæc ut nobis pateat, à Deo
 petendum esse, qui per Angelum
 tutelarem nobis ad eam aditum
 faciat: siquidem non nisi per illam
 possit ad primariam, de qua supra,
 penetrari. Hanc ergo partim com-
 muniq; modis demereri studuit,
 ut sunt Rosarium, jejunium ante
 festæ, & sabbatinis diebus, con-
 sideratio Mysteriorum ad illam
 spectantium, & super omnia imita-
 tio demissionis ejus ac puritatis:
 partim proprijs quibusdam, qualis
 fuit coronæ precatotiæ, in ejus
 primo denario novem ordines An-
 gelorum, ac præcipuè S. Gabrielem,
 & Virginis Tutorem, invitabat ad
 laudes Deo canendas pro donis ef-
 fusis

fufis in illam; & mox eorum laudibus & lætitijs jungebat suas, fimilque à singulis personis divinis, & ipsâ Virgine, gratiam petendo, quatum maximè indigere se putabat. Idem in secundo denario faciebat, invitando ad eadem beatos Patriarchas & prophetas, nominatim Patres & Sponsum Dei paræ: tertio Apostolos & Discipulos Domini, præsertim illi quondam familiares, ut Joannem, & Lucâ Evangelistas: quartò Martyres: quintò Cōfessores, Doctores, Religiosos: sextò, Virgines & Viduas, præsertim ejus cultui magis quondam addictas. Aliam peculiarem demerendæ Virginis rationem excogitavit, cū, accepto Sacerdotio, videret sibi non tempus fore ad recitandum, uti consueverat, quotidie illius Officium. Pro eo proposuit sibi quotidie recitare octo Hymnos, qui sunt distributi per Horas Officij,

Officij, & singulis addere orationem unius è festis ejus, ut Matutina orationem Conceptionis, Laudibus Nativitatis, Primæ Præsentationis, Tertiæ Annuntiationis, Sextæ Visitationis, Nonæ Partus sive expectationis, Vesperis orationem Purificationis, Completorio Assumptionis: ita quotidie omnia Deiparæ festa celebravit. Sicut olim Alfonso Salmeron singulis Angelicæ salutationis articulis illa recoluit: sub voce *Ave*, Conceptionem: *Maria*, Nativitatem; *Gratia plena*, Præsentationem; *Dominus tecum*, Annuntiationem; *Benedicta tu*, Visitationem; *Benedictus fructus ventris tui*, Partum; *Sancta MARIA*, Purificationem; *Mater DEI*, Assumptionem in cœlum, ubi orat pro nobis peccatoribus.

VII.

Nec ingrata fuisse cœli Reginae Favor
studia

*Deiparæ
erga Lu-
dovicū.*

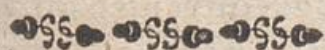
studia Ludovici, Marinæ de Escobar ostensum est, quando ad ipsam in morbo recreandam, venerunt spectabili formâ beati Parentes iilius, cum parvula in brachijs Joachimi: qui post dulcissima verba, & multiplex suavium filiolæ datum, eam in S. Annæ brachia deposuit, & post segetem dulcium blanditiarum receptam, Ludovico (qui linteatus & stolatus in Angelorum comitatu, tanquam Virginei favoris minister, simul accesserat) eam pariter diffusaviandam dedit. Is flexis genibus, magnâ cum reverentiâ, accepit hilarulam, & ad infirmam detulit, ut ejus pedum osculatione recrearetur.

VIII.

*Angelo
tutore
familiariter
nti-
tur.*

Sed & Angelo suo tutore perquam familiariter usus est Ludovicus, quem se scribit adstantem sibi ad dexteram, cum inter orandum

Eſco- dam mens aliò diſtracta eſſet, ſic
 ipſam locutum fuiſſe: Angele mi, vel
 nerunt tibi Dominus noſter reliquit libe-
 rentes manus, ut me illumines & ac-
 rachii cendas, vel non: ſi reliquit, quare
 ſſima id, oro, non facis? Sin ligatæ tibi
 um ſi ſunt manus, pete ab eo, ut ſolvat,
 æ bræ concedat, ut multum poſſis.
 etema Illam autem ei non ſemel conſpi-
 ptam- cuum fuiſſe, infrà patebit. Sed &
 ſtola alios Sanctos impenſè coluit, eos
 i, tan præfertim, qui arctiore cum Chri-
 iſter, ſto neceſſitudine gaviſi noſcuntur.
 er diſ- De S. Petri, Apoſtolorum Princi-
 geni- pis excellentia, tam ſublimiter,
 , acce- tanto ſenſu locutus eſt aliquando
 um de- cum Domino Francisco Sobrino,
 tione poſtea Valliſoletano Epifcopo, ut
 e per- admiratione plenum oculis in ter-
 Ludo- ram deſectis: & intimo devo-
 antem tionis ſenſu affectum
 oran- dimiſerit.

S CAPUT

CAPUT X.

PAUPERITAS, CASTITAS,
OBEDIENTIA.

I.

SÆpe flagitavit à Deipara Lu-
dovicus, ut impetraret sibi à
Deo paupertatem, quæ Christi
comes fuit individua: quam ut
assequeretur, consideravit singula,
quorum inopiam Christus est pas-
sus; studuitque in singulis excel-
lere: quare non tantum respexit
unquam ad spes illas, ac fortunas,
quas amore Dei quondam abjece-
rat; sed etiam ubique sectatus est
vilissima quæque, delectatus in-
commodo cubiculi malè instructi,
etiam cum Superior esset, lignæ
sede, & pro sella contentus humili
sedili, in quo tergum acclinare nō
posset; tametsi pro advenis, qui
sæpe illum conveniebant, alias ha-
beret sellas, minimè tamen super-
bas,

*Ludovi.
ci sum-
ma pau-
pertas.*

tas, aut abhorrentes à pauperie.
pro picturis erant imagines cupro
impressæ, quæ ipsius devotioni ser-
virent. Libri non plures, quàm es-
sent necessarij studijs ejus, & hi
quidem vetustiores: & quamvis
occasionès nō deerant augendi li-
terariam hanc suppellectilem, fa-
cilè suppeditaturis amicis, nun-
quam tamen id fecit, ne quam pau-
perati labem aspergeret. Sed nec
in morbis admisit quidquam re-
suscitationis, nisi quod in pauper-
um Collegijs esset consuetum.
Vestes ità detritas habebat, ut post
mortem ejus nulli ampliùs essent
usui; quo factum est, ut facilè di-
scerari possent, ac distribui petēti-
bus aliquas ejus reliquias. Viētus
tenuissimus fuit ac pauperrimus,
ut suo loco monstratum est; quem
etiam in excursionibus ostiatim
commendicare ipsi volupe fuit.
pecunias nunquam habuit, ne de-
S 2 possi-

positas quidem ab alijs ; neque pro impressione suorum librorum de quibus etiam nil unquam disposuit, vel inquisivit ; oprans eos vilipēdi, dummodo aliquibus prodesse. Sed neque ad scribendos illos alienā manu est usus, nisi quando erat necesse, aut nitidē scribendum, & quod oporteret servari : ut sunt ea, quæ de rebus Marinarū distavit : idq; non alteri scribæ, quam domestico, novitio, vel scholastico. Denique cū Dominus Antonius Pimentel adornare vellet ei Sacellum in suo conclavi, ne Sacri causā cogeretur per scalas alieno auxilio duci, vel deportari ad Sacellum commune; non permittebat augeri pretiosis reliquiarum sacrarum thecis, thesivæ : neque alia dona pietati alendæ, ab illo, aliisque sæpius oblata, accipit : ut proinde vir hîc ita versatus fuerit in rebus humanis, ac si Geniorum

iorum coelestium esset, qui illarum cupiditate nullâ tangatur.

II.

Castimoniam nativam & virginitatem totâ vitâ, etiam in prævidâ corporis habitudine, servâsse certum est ex ijs, quibus notæ fuerunt omnes latebræ ac sinus illius animi, & cōscientiæ; ut nihil quidem ne cogitatione quidem, aut verbo, oculive nictu, seu quovis alio modo in eam peccaverit. Nilominus diligentissimè cavet omnia, è quibus aliquid vitij pudicitiae suæ posset offerri: nullamquam feminam, ne matrem quidem, aut sororem intuitus. Cum illis, quando erat opus, egit semper curte, necquid, tam nervosè tamè, ne neque plura desiderarent; neque ut solent, cum propter brevitatem deferrent. Apud ægrotos cum esset, voluit semper socium habere in oculis: quorum unus, cum eum

*Castitas
illibata.*

aliquandiu reliquisset solum, al-
cuius interim negotij peragendi
causâ, gravissimè questus est, asse-
rendo si id præscivisset, se pedem
domo elaturum non fuisse; arbi-
tratus minoris esse, feminæ quan-
tumvis illustri se vocanti dare re-
pulsam, quam illud honestatis, &
solitudine, probrum admittere.
cujus ea quoque ipsi cura fuit, ut
neque alius eum ulla ex parte, præ-
ter os & manus, neque seipse nu-
dum unquam viderit. Nam cum
etiam ungues pedum nimium
excrecentes resecaret (quod non
faciebat, nisi necessitate summâ co-
actus) digitum eundem tectum ha-
bebat, cuius unguis erat putandus.
Quæ res tanto plus admirationis
habet, quo pluribus annis fuit in
gravissimis morbis.

III.

Quibus De Obedientia, quæ compen-
obedi- dium & summa virtutum est, scri-
dum. ptur

Ludovicus primorum & fer-
rentiorum desideriorum, sibi luce
divinâ, quam suis amicis largitur,
inditorum fuisse, ut exactissimè pa-
teret, primò omnium præceptis *Præce-
ptis, Re-
gulis.*
Dei, nihil etiam leve scienter ad-
mittendo adversus illa: tum Regu-
lis Societatis communibus, ac pro-
prijs officij sui: postea illis, quæ Su-
periores ordinaverint: exin ut ac-
ceptaret omnia, quæcunque, &
quomodocunque Deus permise-
rit, aut immiserit. Tria verò genera *Superio-
ribus,
Rationi.*
Superiorum, quibus obediendum
est, agnovisse; primum Homines,
qui loco DEI sunt: deinde Ratio-
nem, quæ & ipsa vice DEI nos regit:
denique Inspirationes internas, à *Divinis
inspira-
tronibus.*
Deo profectas. Et per hos, inquit,
Deus regit me, & nihil mihi deerit,
& quod per Isaiam dixit; Ego Domi-
nus DEVS tuus, docens te utilia, &
gubernans te in via, quâ ambulas.
utinam attendisses mandata mea; fa-

Et esset sicut flumen pax tua, & iustitia tua, sicut gurgites maris. Hæc prima proposita sua quàm accuratè impleverit, è suprà memoratè clarum est. Nam si de Societatis Regulis quærat, omnes, etiam quæ videntur, levissimas ità servavit, ut iurati perhibeant, se nullum omnino transgressionem in eo deprehendisse: alij dicunt, non potuisse tantam illis observationem esse, nisi ab homine DEI pleno, & singularibus donis omnimodè sanctitatis ornato: alij demum, illum fuisse prodigium quoddam disciplinæ, & observantiæ Legum religiosarum. IV.

*Custodia
lingua.*

Certè linguam sic est moderatus, ut & religiosè silentium ageret horis, locisque præscriptis; & cum loquebatur, nullum ei verbum, nec in colloquio familiari, nec in disputatione scholastica, non liberatum, aut etiam cum rerum exaggera-

generatione excideret. Protulerat
semel aliquid in exhortatione pu-
blica, primo aspectu non satis ad-
missim Theologicam: at mox
illud ita declaravit, ut ab omni
prolapsione purgaret. Modestiae *Mode-*
formam, à S. Ignatio præscriptam, *sia.*
sic expressit in se, ut Leges ejus, si
intercidissent, ex ipso restaurari
potuerint. His, quæ disposuerant
Superiores, nihil opposuit unquã,
nisi mandassent aliquid honorifi-
cum, aut esset occultum, quod eos
nosse debere, & velle putavit. Sic
nihil movit, cum Villagarcia fa-
tuitatem nimia occupatione pes-
fundedisset; nihil cum à Salmanti-
censi aura afficeretur pessimè; o-
mnia cum in propatulo essent, Su-
periorum providentiæ relinquen-
do: quando verò simpliciter pro-
positâ difficultate, Superior in-
 proposito perstabat, nihil contrà
urgendo, quod ordinabatur exse-
cutus

S 5

curus est; licet interim difficultas
aucta fuisset. Vt contigit, quando
rogatus, ut ad domesticos exhor-
tationem haberet, Ministro dixit,
eam nunc esse valetudinem suam,
ut quod petebatur, præstare con-
venienter auditoribus non posset;
si tamen alius non sit, cupere se
denuo moneri. Redijt Minister,
et licet ipse valetudine jã esset affli-
ctiore, tamen operam suam addi-
xit. Itã se non tantum erga Supe-
riores gessit; sed etiam erga janito-
rem, coquum, ædituum, respiciens
eos, ut Vicarios Dei; sed & alijs o-
mnibus morem gessit, ut sibi pro-
posuerat, quicunque attulissent
aliquid rectæ rationi conveniens.
Idem in his, quæ Deus inspirasset,
servavit paræ obedientiæ studio;
non mirum ergo, si facta est, sicut
flumen, pax eius; justitia,
sicut gurgites maris.

CAPUT

CAPUT XI.

PRUDENTIA, ET ALIÆ
VIRTUTES.

I.

Virtutum choragus est pru-
 dentia, quam in Ludovico
 singularem & altiore communi
 fuisse, ostēdunt media, quibus præ
 ter consuetum ordinem, ad pro-
 positum sibi finem summæ perfe-
 ctionis, & ad ea, quæ Deo gratiora
 fore sciebat, indefesso semper, ut
 vidimus, conatu contendit. Quod
 in tanta valetudine, sine luce ma-
 iore non potuit fieri; & ordinariā
 ratione ac lege, nemo sine temeri-
 tate talium auctor illi fuisset; pro-
 ut ipsi quandoque medici confessi
 sunt, illius vitæ modum, artis suę
 præcepta transcendere. Sed nihil
 est novi, humanam prudentiam,
 non assequi illa, quæ Benedicti,
 Francisci, Ignatii, alij servi Dei
 quan-

quandóque inspirati fecêre. Atque ità quidem suas actiones instituit: alios autem, quando magistratum gerebat, rexit mirà tum tranquillitate propriâ, cùm temperatione vigoris & lenitatis. Nam etsi omnia domi ordinârit accuratissimè, vix tamen unquam conspectus fuit extra templum, aut suum cubiculum; ostendens, etiam non anxie cursitando, posse res gubernari: cùm curiositas plus perturbet, quàm juvet.

II.

*Prudentia erga
sibi commissos.*

Subditis ità invigilavit, ut singulari dexteritate præcluderet eis omnes aditus dissolutionis, & negligentiae: interdum satis habebat indicasse, suos eum defectus non latere. De divinis rebus ità cum eis agebat, ut suavi teneritate ferrentur in illas: reprehensiones melle amoris spargebat: neque tamen abstinebat à castigatione publica, quæ

Atque quæ non contumeliæ fontibus, sed
aliquis disciplinæ foret: interdum
dissimulabat etiam animadversio-
nem, donec production temporis
opportunior, & fructuosior esset.
Ita si quid in ægritudine minùs re-
ligiosè designatum ab aliquo foret,
non nisi valetudine restitutâ cor-
rexit. Nec minùs prudenter exter-
nos ad perfectionem direxit, eos
præcipuè ad infimam humilita-
tem, & solidarum virtutum exer-
citia cohortando: cum hac admo-
nitione præcipuè, ut ubi, quæ age-
bantur in cordibus eorum, mode-
stè proposita moderatori suo fuiss-
sent, audito eius consilio nulli al-
teri facillè patefacerent: quia mul-
to usu cognoverat, si ea, quæ in
templis mentium recondita sunt,
deferantur ad diversos magistros,
hostem animarum ansam accipe-
re, vel miserè circumactas torquē-
di, per diversa diversorum consilia,
vel

vel adornandi vanæ choragium
gloriæ, vel denique obliquis tra-
mitibus abducendi à recta semita-
veræ virtutis. Id quod multis re-
stata est sæpe laudata Mariana, Fun-
datrix Recollectarum Augustinia-
narum, cui dixit Ludovicus, po-
steaquam sciat, quid agendum sibi
sit quocunque suo tempore, fere-
no & nubilo, nimirum ut intenta
mortificationi & abnegationi pro-
priæ, quærat semper in omnibus
voluntatem DEI; non esse, cum
multum, aut multos consulat, nisi
clarissimè videat, hoc DEO placere,
ut faciat. Et expertæ sunt plures,
quas DEVS extraordinariâ viâ du-
cebat, magna sibi allata incom-
moda, quòd sua apud alios non
prefferint silentio: quod ubi de
consilio Ludovici fecerunt, paca-
ta illis continuò fuerunt omnia.

III.

Regi

Philippo III, Regi Catholico,
cum

um esset Vallisoleri, de negotio *Philippo*
 gravi placuerat consilium, quod *dissuadet*
 conspicuæ sanctitatis hominibus *propositum*
 commendatum voluit, ut super eo *quoddam*
 ad Deum referrent. Revelatum est
 uni ex filiabus confessionis Ludo-
 vici, Deo consilium non probari,
 & eum velle, ut Ludovicus hoc
 indicet Regi. Fecit, & allatis ratio-
 nibus, cur illud minus videatur
 probandum, adjecit; hoc ipsum ita
 revelatum à Deo cuidam fuisse:
 quæ revelationes, tanquam desti-
 natæ iudicio S. Ecclesiæ, licet au-
 thoritatem non habeant, non ta-
 men omnino spernendæ sint, quan-
 to rationi bene institutæ conve-
 niunt: quo modo, neque nimium
 eas extulit, neque prorsus rejecit.
 Alio tempore eadem retulit, sibi *Nec ob*
 cum quendam è primoribus, uti *revela-*
 etierat, in oratione Deo com- *tionem*
 mendasset, duos Angelos magna *recedit*
 cum gloria conspicuos dixisse, è *ab eo.*
 gloria *quod di-*

*Elabat
pruden-
tia.*

gloria DEI futurum, si Rex illum
admooveret officio cuidā, ad quod
sit peridoneus. Respondit Ludo-
vicus, non esse aperiendam hanc
viam, ut per revelationes promo-
veantur homines ad officia: quod
indē maxima oriri possint incom-
moda. Postridie cū illa renun-
ciasset, eosdem Angelos, quibus
cura Proceris illius demandata sit,
asserere, nihil eorum incommodorū
extitūrum, quæ Confessarius
timeret; Ludovicus, etiam propter no-
tam eius virtutem de revelationis
veritate non dubitaret, persistit
tamen in sententia; dicendo, non-
nunquam Angelos, ubi certa eis
voluntas DEI non est, dissidere
sententijs, uti contigit olim, cū
de Judæorum ex Babylonica ser-
vitute liberatione disceptaverunt.
Ita etiam alias quasdam revelatio-
nes aliorum, ad honorem Socie-
tatis nostræ, ac favorem spectantes,
non

non passus est vulgari; conscius,
quantum DEO placeat semper
modestia, & cautela in usu favo-
rum ipsius.

IV.

Non citra spiritualium rerum. *Etiam*
cancellos constitit Ludovici pru- *in rebus*
dentia: de alia quacunque consul- *no sacris*
tus irà respondebat, ac si eius foret *prudens*
experientissimus. Unde nonnulli *fuit.*
Principes viri omnia sua negotia
gerabant ex eius consilio; quod etsi
nonnunquam videretur minùs ap-
positè datum, optimum tamen
fuisse, felix probabat exitus rerum.
Certè consultus de nuptijs Sere-
nissimæ Mariæ, jam pene confectis
cum Principe Carolo, postea Rege
Angliæ, adduci non potuit, re DEO
commendatâ, ut eas probaret, va-
lidis argumentis oppugnans. Qui-
bus relatis ad consilium status, re-
lata sunt, & Regina præservata à
calamitate mariti, qui instar male-
fici,

T

fici,

fici, Europâ stupente, securi subiectus est; ac felicius nupta Imperatori.

V.

Omitto persequi ceteras Ludovici virtutes, cum de toto genere moderationis, ac temperantiæ satis constet ex ijs, quæ suprà narrata sunt: & quia unicam Dei gloriam, ac voluntatem semper sibi propositâ habuit, nihil tam arduum fuit, quod illâ postulante non aggrediretur alacriter, fortiterque perficeret, omni re humanâ superior. Æqui rectique tam pertinax, ut nullius unquam persona sineret ab eo se dimoveri: quo factum est, ut quondam etiam Rectori obstiterit, qui cuidam juveni, alioqui satis egregio, honorem publicæ disputationis à Philosophia decreverat, præteritis alijs eo dignioribus. Illud præmittendum non duco, quod cum aliquando de felici,

et, & secura morte piorum sermo
flet, Rectorque suus, Jacobus de
Sosa, Ludovico diceret, non esse,
quod ipse sibi metueret; respondit,
se quidem non diffidere misericor-
dia Dei, sed sperare salutem per
infinita merita & sanguinem Chri-
sti; timere tamen valde severita-
tem ejus judicii; quando longè alijs
sunt oculi Dei, quàm hominum,
qui multa pro levibus habet, com-
plura ne sentiunt quidem: deniq;
se nihil aliud animo præcipere,
quàm longam expiationem in al-
tera vita. Idem Rector aliquando
in cubiculo ante Crucem
prostratum, & lachrimis uberrimis
fluentem invenit, implorando mi-
sericordiam ejus, qui suum pro ipso
sanguinem fudit. Causam fletus
placatusque dixit, se Christum ora-
re, ne ex rigore justitiæ, & pro me-
itis peccatorum suorum judicare
velit, sed secundum misericor-
diam

T 2 diam

diam suam, quâ pro se mori dignatus est. Ex eodem timore provenerunt illa sæpe repetita ab eo suspiria: *Domine, ne me derelinquas usquequaque. Me à te separari nunquam permittas. Domine, dum veneris iudicare, noli me condemnare: nec mirum: quia semel in Exercitijs Deus illi supernâ luce sic depinxit, & impressit imaginem severi sui iudicii, ut biduo ferè totus extra se fuerit. Atqui si is tantopere timuit sibi, quid illis oportet sit animi, qui ætatem in magna licentia transigunt!*

VI.

Visio de Claudat hunc locum, de virtutibus Ludovici, visum cuiusdam famulæ DEI, quod jurata narravit; inter orandum, videbatur sibi, in præsentia sanctissimæ Trinitatis, ante portas cœli consistere, seque præ reverentia tantæ Majestatis velle abscondere: Ludovicus autem magna cum festinatione, ad beatam

beatam illam Civitatem contem-
 nere; qui, ut respexit illam, resistere,
 & latere velle, torvo vultu vitupe-
 ratâ eius ignaviâ, incunctanter &
 cupidè sese ad urbis intima secreta
 penetraverit. Ex quo aiebat illa,
 se intellexisse, quanto ardore Lu-
 dovicus ad summam perfectio-
 nem perrexerit. Nunc de donis,
 quibus extra communem ordi-
 nem, ornatus est à Deo, strictim
 dicamus.

CAPUT XII.

DE RERUM COELESTIVM IN-
 FUSA CONTEMPLATIO.

I.

DIVINA contemplandi duplex *Contem-*
 est genus; unum fit humanâ *plationis*
 institutione & industriâ, alterum *ordina-*
 excedit omne magisterium, & stu- *ria.*
 tium hominis, etiam gratiâ divinâ
 præditi. In uno agit homo, quod
 commune est; ordinarium, & quasi na-
 turale

T 3

turale statui gratiæ: alterum extra ordinem, & supra naturam hominis iusti; ad illud expedit omnes eniti, sed istud nemo præsumere debet, nisi speciatim invitatus a Deo. Illud fit, cum homo, per-

- Modus* 1. penso aliquo Myfterio, vel 1. lique-
 scit ac diffluit in varios, ac suaves
 2. erga DEVM affectus; vel 2. in uno
 rei obtutu defixus, altiùs penetra-
 re nititur in latentes sub ea thesau-
 3. ros: vel 3. mente necdum satiata,
 per teneriores, arctioresque Dei
 complexus, & alacritatem ad eius
 obsequia, pulsat januam liberalita-
 tis divinæ, ut sibi plenius satisfiat,
 patefacto eo, quod suspicatur la-
 tere, & eminus odorari jam cœpit
 4. vel 4. silente intellectu, raptus in
 admirationē, incipit gustare, quod
 ratione non potuit assequi, & in-
 star olei se profundius insinuans,
 rē altiore modo cognoscit, quam
 5. possit eloqui: vel 5. denique jam
 etiam

etiam cessante varietate affectuum,
Deo, vel Beato cuipiam, instruendum
& sanandum se prebet, auscultans
quid in se Deus loquatur. Ad hoc
genus contemplationis quomodo se
per eximias virtutes Ludovicus
adornaverit usque à tenebris,
vidimus. Nunc etiā ostendamus,
quomodo illum ad alterum illud,
humano sublimius, Deus evexerit.

II.

Quæ de ista sublimi contemplatione
ab eo tradita sunt in Duce, spiri-
tuali, ex proprio ejus usu scripta
fuisse censuerunt omnes, qui
perspexerant ejus animi penetralia.
Nam ut à duodecimo anno ætatis,
à Deo ad familiaritatem suam in-
vitatus, ita quotidie magis magisque
in ea progressus, ad ultimum,
summæ contemplationis culmen
pervenit. Indè cum prospiceret
infinitam Dei potentiam, totocœ-

Ludovicus in-
fusâ cō-
templatione po-
titus est.

T 4 lo,

lo, terrâque diffusam, pectus eius
 ripis abundabat, mirabili gaudio,
 quòd intra tam potētem virtutem
 videret se constitutum, per quam
 corroborata sua debilitate, perfe-
 ctus evadere posset, illique uniri,
 cui, ut sapiens dicit, *facile est subire
 honestare pauperem*. Quibus è verbis
 magnam concipiebat fiduciam,
 DEVM, cui se instar cere, ad omnem
 conformationem aptæ, præbebat,
 eandem in se potentiam exsertu-
 rum, ut ritè præparatum arctè sibi
 conjungat. Et verò magnis audi-
 bus augebatur id gaudiū, quādo ex-
 pertus est in medijs negotijs, mo-
 dō mirabilem trāquillitatem, tam
 facultatis imaginosa, quàm cate-
 rarum omnium; modō illustratio-
 nem intellectūs, quā discurieban-
 tur omnes dubitationes, & nebulæ
 detectis fallacijs diaboli: modō
 mutationem voluntatis, ut amaret
 ea, quæ prius horrerat, ut horre-
 ret,

et, quæ adamaverat: modò sum-
mam pacem & lætitiā; quando
bellaverat cum sævis tentatio-
um insultibus.

III.

Nonnunquā Omnipotētiam DEI *Vnio Lu-*
non solū experiebatur in multi- *dovici*
pliei ejus apud animum suum effici- *cam O-*
entia, sed etiam in unione quadam *mnipo-*
scū, quam vocat inenarrabilem, *tentia*
& in Commentario suo sic ipse *DEI.*
describit, ut cū homo sentit se
unitum cum illa, experiatur ingen-
tem spiritum, & magnitudinem,
in animo suo, ad opera heroica, &
labores durissimos: sicut ille, qui
dixit: *Pone me juxta te, & cujusvis*
manus pugnet contra me: & alius; In
DEO meo transgrediar murum: quia
videt se DEO itā conjunctum, ut
terē dicat, *DEVS fortitudo mea: &*
nihil cogitet, nihil desideret aliud,
quā voluntatem DEI; Memora-
or justitia tua solius, cuius implen-

T s dæ

dæ causâ tam fortis & animosus est.
Atque hos tales ait esse omnipo-
tentes in omni virtute; in oratio-
ne, ut impetrent, quæcunque pe-
tunt, à DEO; in obedientia, ut
exequantur omnia, quæ præcipiun-
tur; in patientia, ut omnia perfe-
rant: & sic in alijs omnibus. *O si
divina Omnipotentia placeat, inquit,
multos ità omnipotentes dare Ecclē-
siæ!* Et profectò talis ipsemet fuit,
quia propter sublimem intelligen-
tiam, & flagrantem amorem, divi-
næ omnipotentiaæ proprietates as-
sumpserat, ut homo divinus, ac
DEVM induisse videretur, tanquam
si ferrum igne perceptum ignescat.
Hoc arguebant viva illa, ac fervida
desideria patiendi pro DEO diræ,
quæcunque; hoc illa præparatio
animi ad omnem DEI nutum: hoc
illa alacritas ad ardua tentanda,
pro DEO, in cuius voluntate vniret
summam felicitatem suam confi-
guit.

IV.

De eadem unione cum DEO *Varia*
loquitur: Videbatur mihi DEUS *Dei cum*
tra me, ita conjunctus ad operan- *suis fa-*
dam, ut cum duo simus, videremur *mulis*
tantum unus, ferè ut est anima cum *conjun-*
corpore. Nam ita unum sumus, ut ni- *ctia.*
hil aggrediar facere, quod DEUS non
faciat mecum: & licet peccare velim,
ipse tamen suum ad operationis na-
turam concursum non denegat. Quo
nomine etiam detestandum esse,
peccatum, ait; quod indignum,
sit, ista Dei conjunctione, & con-
cursu ad rem foedam abuti. Alio
loco triplicem Dei cum suis ami-
cis conjunctionem facit; Natura-
lem, quâ omnibus intimè adest,
per essentiam, præsentiam, poten-
tiam: Supernaturalem, quâ per gra-
tiam & charitatem est in illis, unde
promanant ea bona, quæ supra vi-
res naturæ, sed ordinaria sunt: ter-
tiam supra supernaturalem con-
stituit,

stituit, ac fieri docet per specialem
amorem, & familiaritatem, è qua
profluunt bona & favores extraor-
dinarij, qui exhibentur solis ami-
cis. *Sensu quondam*, scribit de seipso,
multas interiores latitias, è sola spe
pervenienti ad hanc unionem. *ima-*
ginabar mihi animam, quæ efferebatur
supra totam terram, & super omne,
quod creatum est, usque dum unire-
tur cum DEO in sublimitate superna-
turali, in qua despiciebat omnia bona
terre, fortunas, honores, dignitates,
nobilitates, & quidquid in mundo pre-
ciosum est: & in hoc satiabatur. Quia
DEI dona per se non satiant, donec
cum illis obtineatur unio cum DEO,
quâ possidetur ipse DEVS largitor o-
mnium bonorum. Hactenus ipse: qui
sic afficiebatur felicitate conjun-
ctionis illius, crescentis in dies, ut
sæpe incederet, quasi extra se posi-
tus, & cum admiratione exclama-
ret; *Res tremenda, DEVM esse ple-*
num

bonis, & cum ista plenitudine
intra omnes, & tamen non omnes
pleri, sed multos manere inanes!
Maximè autem admirabatur am-
titudinem bonorum, quorum
Deo copia infinita est, ut aliquot
abus admirabundus clamaret, s
copia, copia bonorum, & redundantia
Dei!

V.

Fuit autem iste complexus Dei *Vnio est*
animè mutus, cùm contempla- *Deo non*
tio non mera cessatio sit, & suspensio *est iners*
operationum animæ, sed jucunda *& otiosa.*
issima consuetudo, mixta collo-
quijs & affectibus, oriundis ex con-
sideratione divinæ magnitudinis,
sua vilitatis. Ibi, (ut scribit ipse)
anima rogat, amat, gaudet, moeret,
torret, animatur, excitatur ad obe-
dientiam, & satis Deo faciendum
et omnia. Et sic intelligebat, s
quod Sancti quidam dixerunt, o
contemplationem esse tumultum
animæ;

animæ: quem ingressa moritur Gbly
& rebus creatis omnibus, ac veluti
sepulchro inclusa inhabitat. Est
etiam pro domo refugij; nam ibi
à cōturbatione hominum abscon-
ditur, in abscondito faciei divinæ,
& quod Sponsa canit, introducit
in cellam vinariam. In quam Lu-
dovico fuit ingressus facillimus, &
semper apertus. Nam sine longo
multæ considerationis negotio,
per simplicem divinorum intelli-
gentiam, subito liquecebat volu-
ptate cœlesti. Vidit hoc Joannes
Hurtadus de Mendoza, Archidia-
conus Medinæ Campi; is, ut erat
percupidus sui profectûs, cum in-
terrogâset eum, quomodo essent
in oratione colloquia serenda cum
DEO; ille studio juvandi discipu-
lum rerum harum capacem, operâ
ipso ostendit ei, quod petijt. Nam
oculis in cœlum elevatis, excepit
cum DEO colloqui magnâ cum
animi

...turbatur; ac non post
...c veluti
...at. Et
...nam ibi
...abscō-
...divina
...ducitur
...am Lu-
...mus, &
...longo
...egotio,
...intelli-
...t volu-
...oannes
...chidia-
...ut erat
...um in-
...essent
...da cum
...discipu-
...operi
...Nam
...cepit
...cum
...animi

...turbatur; ac non post
...c veluti
...at. Et
...nam ibi
...abscō-
...divina
...ducitur
...am Lu-
...mus, &
...longo
...egotio,
...intelli-
...t volu-
...oannes
...chidia-
...ut erat
...um in-
...essent
...da cum
...discipu-
...operi
...Nam
...cepit
...cum
...animi

VI.

Efficiebat hoc lux divinitus et
...gens in mente ipsius, quæ modò
...in instar fulguris, irradiavit, mo-
...diutius remanens, quasi flamma
...travit omnes facultates animi
...validè, ut ei clamorem expri-
...eret, roganti, ut eam DEVS mo-
...rari veller, quòd aliàs morien-
...m sibi putaret. Imprimebat au-
...m ei, quas volebat intelligentias
...rerum effectus.

*Luce exo-
traordia-
naria ju-
vatur.*

*Varij lu-
cis ejus
effectus.*

rerum subito, non paulatim, ut
 qui ex obscuro veniens in solem,
 oculis apertis simul mox omnia
 circumjecta conspiciat: & ut qui
 non calamo literas, penicillo ima-
 ginem particulatim effingit; sed ut
 ille, qui prælo scripturam, aut ima-
 ginem totam simul expressam dat.
 Aliquando autem magis volunta-
 tem affecit amore, transitque ce-
 leriter, ut qui cum face ardente
 transit per cubiculum, relictis in-
 terim in intellectu seminibus vivi-
 darum considerationum, quas to-
 tis diebus versabat in animo, quò
 retulit illa verba divini Cantici:
*Muranulas aureas faciemus tibi,
 vermiculatas argento.* Nam aurum,
 ut S. Bernardus notavit, Divinita-
 tis est fulgor, argentum sapientia,
 quæ de sursum est, & animo con-
 templantis imponit quædam signi-
 la & simulamina Dei, cuius amore
 tactus est: ut exhilaretur eorum
 aspectu,

pectu, variâque specie similitu-
num gratiæ divinæ pulchritudi-
nis amabilior fiat; ut aurum ex ar-
gento venustius emicat.

VII.

Hanc lucem petebat sæpe Lu- *In quos*
dovicus à DEO, 1. ad cognoscen- *usus eã*
tam DEVM, & excellentiam ejus, *lucem*
immensitatem præcipuè præsentia *petierit.*
2. Christum, ejusque divitias,
3. præsentiam in divino Sacramen-
to, 3. Seipsum, & misérias suas.
4. Mundum & vanitatem rerum.
5. Animas, & earum præstan-
tiam. 6. Bona, quæ accepimus à
Deo, & adhuc speramus. 7. Mala
& supplicia, quæ possumus timere.
Super omnia sanctissimam DEI
voluntatem, in omnibus suis actio-
nibus; quibus rebus continetur.
omne argumentum meditationis
& affectuum. Et earum nunc has
expertus est illustrari, ut DEI po-
tentiam, bonitatem, liberalitatem;

V modò

modò alias; nunc sensim & pedetentim per partes: uti Sol oriens non omnē toto simul cœlo splendorem diffundit. Ità quondam de morte illustratus, magno cum sensa sæpius repetivit hæc verba; *Hemuncio, dispone domi tuæ; cras forte morieris.* Ità de iudicio DEI: *Villicus iniquitatis, vide quid agas; cras forte reddes rationem villicationis tuæ.* Nā ut villicus traduntur agri, ut eos exercendo & colendo faciat fertiliores, ac domino reddat partem fructuum; ità nobis à DEO datas esse cum gratia sua virtutes, ut augeantur exercitio, & ipsi gloriæ fructus reddatur integer, & illibatus; atque de utroque horum rationem poscendam. Ergo vide, quid agas.

VIII.

Gradus, quibus Ludovicus ad Non omittam summam referre gradus, quibus ad hanc amicitiam & extraordinariam conjunctionem DEI ascendit, quos ipse

& pedes sibi præscripsit. *Primus fuit unionem
fundissima demissio, quâ coram cum Deo
positus, agnitâ suâ vilitate, pervenit
abiecit infra omnia, usque ad
Luciferi, tanquam indignum
favore DEI & solatio. Secun-
generosum animi resoluti propo-
& traditio perfecta suæ liber-
in manus DEI, renunciando
oblectationem sensuum,
cum animæ labe hauriri que-
etiam verbo inutili, vel curioso:
adeo spirituales dulcedines
dona, quæ ad salutem æternam
sint necessaria; & suppressis
affectionibus, offerendo se
perpetienda quæcunque Deus
voluerit, in tempore & æternitate,
nulla temporum circumscriptione
mensa. Neque otiosa hæc obla-
tio fuit, sed eum se reipsa præstitit,
quem promiserat, ut in suprâ nar-
tis apparuit. Tertio gradu magna
fiducia & æquilibrata animi
petivit*

petivit lucem, perfectè, & absque
deceptione cognoscendi, quidnā
Deo maximè volupe sit, in quo-
cunque negotio, & perficiendi
solidas quoque virtutes, & alia ne-
cessaria saluti. Præcipuè verò pu-
rum ab omni quæstu, & commodo
suo amorem DEI, quali solet im-
pertire singulares suos amicos.

Quartus fuit desiderium ardens con-
formandi se DEO, quantum homini
licet, quo stimulante conatus est à
se remove omnem discrepātiā
ac differentiam, & imitari virtutes
Christi, maximè illas, quæ in ejus
morte magis elucēt. *Quinto per-*
crebros & penetrabiles amoris jactus,
quasi per malleolos ad mentis in-
cendia comparatos, ad amplexum
DEI contendens, ita illi adhæresce-
bat & acquiescebat, ut veluti sum-
ma votorum suorum pōitus, nihil
jam gratum haberet, nisi DEVM, &
quod DEO placitum nōrat, *Sic uni-*

abſque, inquit, cum DEO, perſeveranter
oportuna quâdam pulſatione deſide-
rum, velut ad amici januam confi-
ter excubabit, donec introducatur,
à ſeipſo deſiciens, à Spiritu divino
ſolite agatur. Sextus denique
gradus grati animi fuit, cum agno-
ſcens in quâtam DEI dignationem
conſecrit, nullo ſuo merito in ejus
familiaritatem admiſſus, totus ef-
fundeſatur in laudes & gratulatio-
nem. Atque hi gradus omnes ſunt
ſuſmodi, ut etiam ſinguli per ſe
hominem DEO conjungant, & qui
per omnes evaſerit, in arctiſſimam
cum eo neceſſitatem inducant.

IX.

Tametsi totâ fere vitâ Ludovici, *Quando*
quâdam vel ordinaria, vel divini- *vacave-*
la contemplatio fuerit, DEO mo- *rit huius*
supernaturale lumē coruſcum, *visioni*
breve; modò diuturnum medi- *cū Deo.*
ationibus ejus interfundente: ma-
ximè tamē horis nocturnis in il-

Iam incubuit, non raro totas in ea
consumens. Certè Franciscus de
Salsedo, non tātū summo mane
reperit eum sapissimè coram Ve-
nerabili Sacramento nixum geni-
bus, sed etiam noctu; cū diversis
horis eōdem se contrulisset. Mane-
bat autem immotus ad instar sta-
tuae, comprimendo suos affectus,
suspiria & singultus in pectore;
cū autem alijs dormientibus sine
arbitris putaret se esse, admissis ha-
benis sinebat eos prorumpere, ma-
xima cum animi dulcedine. Postre-
mis annis, cū se divino instinctu
addixisset scriptioni librorū, tem-
pus contēplationis nocturnae non
nihil contraxit. Nam hora decima
decumbens, quievit fere usque ad
duodecimam. Postea tribus horis
operi suo datis, reliquas tres qua-
tuorve orando ante Sacrum con-
sumpsit; nisi charitas cogeret eum
alicuius necessitudini succurrere.

tas in ea nunc enim DEVM, DEI causâ, relin-
 ciscus de quendum censebat; memor ejus,
 no mane quod dictum est, *quamdiu fecistis uni*
 bram Ve *his fratribus meis minimis, mihi fe-*
 um geni *cistis.* Vnde licet grave illi esset
 n diversis avelli à sua dulcedine, prævalebat
 t. Mane tamen studium alios juvandi. Cum
 nstar sta- tatem, ut sæpe contingit, vim in-
 affectus, terni ardoris non amplius ferret
 eatore sine periculo vitæ, conferebat se
 ribus sine in secretiorem partem horri; ibi
 missis ha- oculis, ac manibus elevatis incoe-
 pere, ma- tum, velut emicante illuc animo,
 e. Postre- cum altis vocibus, quasi dimotus
 instinctu statu mentis, faciebat incitata,
 rû, tem- patia, & sicuti pisces in aqua ludi-
 ræ non- bundi solent, interdum saltus ede-
 a decima- bar, absorptus in Oceano Bonita-
 usque ad- tis Divinæ. Sæpe quidē sic abripie-
 us horis- batur, ut quæ circa se fiebant, aut
 res qua- cum quis ad eum ingrediebatur,
 um con- non animadverteret. Ità cum fu- *Ubique*
 eret eum- tens taurus irruisset in eum, & so- *fere &*
 currere- eum, Christophorum Diaz, per *semper*
 tun

Deo con-
junctus
fuit.

plateas incedentem Vallisoleti, & agrè evasissent in officinam cuiusdam, proruentes supra se murò, diùque jacuissent, impetente adhuc illos bestià, donec eà submotà erectus in pedes, perrexit, ac si nihil accidisset; & postridie, factà à diversis mentione periculi, miratur, quod dicebatur, negavit se quidquam horum novisse. Conspectus est etiam inter orandum globo lucis circumdatus, & cubiculum plenum lucidà flammâ; quâ cum se penetratum sentiret, consurgens clamavit: *Non amplius, Domine, non amplius, satis est lucis.* De quo jam suprâ meminimus.

C A P U T XIII.
VISA LUDOVICI, ET REVELATA DIVINITVS.

I.

CVM dono contemplationis, quæ supra gratiam cōmunem infusa

oleti, & infusa est Ludovico, juncta fuerunt
n cuiuslibet alia plura. Nunc, de quibusdam,
mutuo, his imaginarijs, ei datis à DEO,
nte ad hunc agamus, prætermittendo
ubmorâ plurima vel neglecta ab his, qui
c si nihil poterant ex eo rescire pro potesta-
etâ à di- te, vel oblita; vel minùs accuratè
miratur, notata. Quæ hîc ponemus, ipsemet
se quid- scripsit, nomine suo suppresso, cer-
nspetus tis ramen argumentis comperto;
lobo lu- quæ jam proferre non est operâ.

Primum ait fuisse de homine resi- *Prima*
tis animi, qui torporem cupiebat *visio de*
surgens excutere, ac DEVM intra se inve- *homine*
ire. Hîc sibi visus est constitutus *repido.*

De quo in templo, in quo sacellum erat
altum & illustre, cum tribus Alta-
ribus pari distantia sejunctis. In
Tholo templi DEVS Pater cerne-
batur, manibus faciem protegens
à pulveribus, & molesto fumo, qui-
bus infestabantur altaria. Tēplum
quâ cerni poterat, auri ditissimum
fuit; nam pulveribus ac telis ara-

V s nea-

nearum sic erat obductum, ut videri totum non posset. Altaria ornabat pretiosissima tela, sed rugosa, putida, & quæ à sordibus purgari abnueret. Pallia videbantur alba quondam fuisse; nam corrugata, convoluta, rancido aspectu fuere; supra quæ reptabant, saltabant omne genus animalcula foeda; glijres, ranæ, scorpiones, bufones, araneæ, quæ suas ibi faciebant spurcicias, non sine horrore magno. Pariiebāt hæc illi magnum dolorem, & optabat purgari templum, ut ibi fieret sacrum; sed non apparebat, ubi sumendum esset purgandi initium. Tandem statuit, pannis detergere pulveres è parietibus, etsi non absque timore, ne suffocaretur in illis. Hactenus visum, quod ei postea declaratum est à Deo, animam templo designari, altaribus memoriam, intellectum, voluntatem: ornatum pretiosum, at male curatum.

uratum, esse virtutes hominis re-
 pidi, quæ, tametsi præstantes, defe-
 ctibus, languoribus, noxis veniali-
 bus ita fœdantur, ut oculos aspi-
 cientis avertant, ac Dei nares tetro
 odore conspurent. Eum, qui tem-
 plum purgare conatur, esse homi-
 nem torpidum, qui per pia deside-
 ria, divinitus inspirata, cupiat ve-
 tærum excutere, & abstergere
 sorditudines, asperfas à bestioli-
 veneniferis, præparantibus ad cri-
 mina fontica, & letalia. Prodesse
 tamen, ut aliquod saltem, consci-
 entie purificatione, lustrandi fiat
 initium.

II.

Alio tempore, cum indoleret
 suæ inopiæ, memor illorum ver-
 borum; *Pulsate, & aperietur vobis.*
 visus est sibi ante portas magnifici
 palatii positus in maximo timore,
 tum propter sævissimam tempe-
 statem, pluvias, grandines, ac toni-
 trua;

*Visto 2,
 de refu-
 gio ad
 miseri-
 cordiam
 DEI.*

trua, ut appareret coelum ruiturū,
cū propter accurrentes innume-
ras feras, leones, ursos, uros, qui
ipsi oculis designato jam immine-
rēt. Hic ille magnis vocibus à Deo,
præ cuius foribus erat, orare mis-
ericordiam, ut ingredi posset, ante-
quam pereat ab his bestiis, sanctè
pollicitus, nunquam se amplius
inde recessurum, neque processu-
rum ulterius ad visendos amicos,
quia nōrit eorum consortio se di-
gnum non esse. Postea per ostio-
lum intrōmissum, vidisse quidem
regiam, peramplam ac superbam,
quò plurimi commeabant: se verò
metuentem, ne ab aliquo illorum
juberetur facessere, statim, firmè
que stetisse ad portam. Quo con-
doctus est, quantum præsidij
sit ad januas divinæ misericordiæ,
quibus non temerè est recedendū,
præsumendo maiores favores, &
aditus ad partes penetrales divini
palatij.

III.

Metum, à conscientia peccato. *Visio 3. de metu propter peccata.*
 tum incussum, hoc ei modo ostensum est levare: videbatur sibi in patente campo, flexis genibus, & sanctis manibus, in summo pavore positus ante tribunal DEI: quem, innumerabilis multitudo inimicorum hominum, varijs armis instructorum, petebat à iudice sibi tradi ad necem; jamque strictis armis expectabant iudicis nutum, cum ipse ad iudicem; Jam, inquit, video, Domine: quia multarum simul rerum intelligentiam acceperat, omnes hoc verbo complexus. Jam video scilicet, quæ, & quanta in te peccaverim: quæ, & quanta pro illis merear: video causas, cur hi trucidare me velint: video te hoc eis non permittere: te omnia posse mihi condonare: te nōsse, quod me admissorum poeniteat, ac firmiter stet mihi, te non amplius offen-

offendere. Video etiam, à te mihi dari hunc dolorem ac propositum; à te in eo confirmari me posse, per infinitam misericordiam tuam; quæ si mihi denegetur, non potero te laudare in æternum. Atque his dictis, toto pectore tremens, restitutus est sibi.

IV.

*Visio 4.
de distra-
ctioni-
bus.*

Cùm in oratione atrociter di-
micâssent cum importunissimis co-
gitationibus, vanis, ambitiosis, eu-
riosis, inhonestis, & alijs; nihilque
profecisset, inflammatus dixit:
*Quando ergo neque Majestatem di-
vinam, cuius in obsequio versor; neque
minas & supplicia reveremini; agite,
adeste quorquor in mundo estis, & vni
mecum adorate DEVM, ac Dominum
nostrum, dignus est omni honore, cul-
tûque. Ergo venite, procidamus ante
eum, & venerabundi laudemus eum
Psalmis, & Hymnis, confitendo gloriam
& magnam potentiam eius: venite,*
humiliter

te mihi
positum;
osse, pet
tuam;
potero
que his
as, resti
iter di
mis co
olis, cu
ihilque
dixit;
tem di
r; neque
; agite,
& vna
ominum
ore, cul
us ante
is eum
o glori
enite,
umilia

humiliemus nos coram ipso, & cante-
mus; quoniam ipse est Rex regum, &
Dominus dominantium; & omnes fi-
es terra sunt in manu eius. Quo
cto, subito posuerunt omnes hi
enti turbines, & ipse vidit in lato
ampo multitudinem Maurorum
ffictorum humi; & alios quidem
capite, alios brachijs truncatos,
alios fractis cruribus, alios vinctos
catenis. Cernebatur eques quidam
in vestibus candidissimis, galeam
perram, ore candido & rubicundo,
coloris veri clarique, collucens,
cum stricto gladio; quo fecit hanc
iragem in Mauris, nec pauciores
calcibus equi videbatur obtrivisse:
postea nulla fuit amplius a cogi-
tationibus illis oranti molestia. Id
quod omnibus in simili conflictu
documento ac solatio sit. Optima
distractiones mentis vincendi ra-
tio, si in materiam laudis divinae
vertan-

vertantur; ut scorpius contritus
in vulnere medicina fit.

V.

*Visio s,
de seque-
la Chri-
sti.* Ad sequenda Christi vestigia,
sic est incitatus. Videbatur sibi vo-
cari ad portam: cumque prospice-
ret, quis se vocaret,prehendit
esse Christum. Ergo curriculo de-
scendit, ut aperiret: sed eo non
ampliùs reperto, plorans procura-
rit in plateas, viditque eum jam ad
octoginta passus progressum: pro-
perè secutus est, clamans, ut eum
posset assequi. Conversus ad eum
Christus, magna cum suavitate
oris dixit: *Ne te conficias, assequeris
me, quia lentè incedo.* Animatus
hoc dicto incitatiùs cucurrit, do-
nec eum affecutus, procidit ad pe-
des eius, quos apprehendens dixit
*Bonum meum, ac Dominus meus, tene
te, nec dimittam te: accipe me tecum,
quò vadis.* Visus est eum Christus
aspicere ac dicere; *Vide, sis: non
poteris*

contritus
 iteris mecum ire; quia procul eo, &
 via valde est aspera. Respondit ille;
 Domine mi, quæ potest esse difficultas
 vestigia, via, quantumvis aspera, si tecum
 sum. Atque ita verè sensit in ani-
 mo: & mox uno pede dimisso, al-
 terum brachijs decussatis ample-
 ctatus est, ut stringeret fortiùs, ac
 dixit; Jam Domine, vade, quò lubet:
 quia si non declines à me, nihil me
 fatigabit, nec labor, aut asperitas ulla
 me gravabit. Et mox vidit profun-
 dissimas valles, aquis plenas, & alta
 præque aspera & petrosa juga, quæ
 superanda erant, cum alia via non
 esset: quâ cum incederet Christus,
 cuius vestigia sequi decreverat,
 aggerimè pedes sanguine manan-
 tes trahebat: neque tamen deficie-
 bat animo, iter hoc præ omnibus
 divitijs & voluptatibus habens,
 neque cogitans de reditu, unde
 exiverat. Quin etiam subinde hor-
 tabatur Christum, pergat modò,
 X nec

nec se relinquat, aut ullam suam molestiam rationem habere velit; mallet enim se lacerari dolore quocunque, licet intolerabili, quam ipsum dimittere. Atque hoc dixit ex animi sententia, quia non tantum mali sit in omnibus simul, quam in mundo esse possint, ærumnis; quantum boni in eo, si Christum habeat secum.

VI.

*Visio 6.
de eadē
sequela
Christi.*

Similis huic fuit altera visio, quā dum post Sacrificium versaretur in ponderatione tanti Mysteriorum, visus est sibi constitutus coram Deo Patre: qui tres habebat apothecas, maximis bonis repletas: in quarum prima sunt omnes divitiæ totius mundi, in altera bona Beatorum & Angelorum, apud quos residebat ipsa divina Maiestas Patris æterni: tertia apparebat obscura ac tristis aspectu, cum fenestra elathrata, quasi si carcer esset.

sua mo-
 lit; malle
 quocun-
 m ipsum
 it ex an-
 tantum
 l, quatin
 is; quan-
 n habeat
 ra visio
 m verba
 anti My
 utus co
 habeat
 is refer
 t omnes
 tera bo
 m, apud
 Maestas
 ebat ob
 m fene
 er efflu
 la

dea Christus erat, veluti captivus,
 cui detectâ facie mœstâ, magno
 um sensu amoris rogare videba-
 ur, secum ut maneat. Ad quæ ipse
 bitò exardescēs, dixit Patri æter-
 no, cum sibi detur optio eligendi
 ex his bonis, quæ vellet, terrenarū
 quidem opum nihil expetere,
 ut quas jam olim reliquerit atque
 calcaverit; sed neque cœlestes cu-
 pere, nisi ad eas ducatur eodem
 calle, quo Christus incessit: sibi
 certum esse, nec latum unguem
 ab illo unquam recedere, quocun-
 que suo dispendio. Atque tunc ei
 visum est, etiam si necessarium esset
 ire per omnes ærumnas mundi, &
 plūs orei tormenta, id expeten-
 tum fore, ut possit jungi, & esse
 cum Christo: qui quidem sensus
 maximorum semper Sanctorum
 fuit.

VII.

Quam autem præsens in perpetuum. *Visio 7.*

X 2 fioni-

de reme- sionibus, ac morte Christi, sit in
dio, quod mœroribus nostris, & animi abje-
habemus ctione remediū, sequente visu do-
in passio- cemur. In gravi quondam affli-
Christi. ctione mentis, mœrore ac diffi-
 dentiā, per variorum operum
 benignitatis Christi recordationē,
 fuerat se conatus erigere; sed nullo
 fructu, donec voce internā iussus
 est se conferre ad litus altissimi mā-
 ris, ē quo innumerabiles amnēs
 misericordiæ copiosissimē promā-
 nabāt. Oblata est igitur ei primū
 semita lata, minimē obscura; ad
 cuius finem Christum in cruce
 etiamnum spirantem conspexit,
 cui adstabat Virgo Mater cum alijs
 amicis, viris ac mulieribus. Ad quē
 cū festināsser, cupientissimē cruce
 circumplexus, desideravit
 sanguinem ē sacris pedibus, totūque
 corpore manantem excipere suo
 capite: quod etiam flagitavit la-
 mentabili voce, & verbis reueren-

mis

i, sit in-
 mi abje-
 visu do-
 am affi-
 ac diffi-
 perum
 datione,
 sed nullo
 nā iustus
 timima-
 amnes
 e proma-
 primunt
 cura; ad
 i cruce
 spexio;
 cum alijs
 Ad quē
 mē cru-
 leravit
 s, totōq;
 ere suo
 ravit la-
 teneri-
 mis.

nis, Cū iussus est auscultare, quid
 magister divinus doceat ē suggestu
 crucis: ac paulō pōst audivit hęc
 verba; *Pater, ignosce illis; quia ne-
 sciunt, quid faciunt.* E quibus intel-
 lexit, misericordiam Dei sibi non
 claudi, cū Christus etiam suis
 carnificibus veniam oret ac speret.
 Coepit ergo respirare nonnihil.
 Tum audivit latroni dici; *Hodie
 mecum eris in Paradiso:* quo magis
 erectus est, videns aperiri jam fru-
 ctum Passionis Christi, in quā sita
 sit tota sua felicitas. Secuta est al-
 tera vox ad Matrem; *Mulier, ecce
 filius tuus:* & ad dilectum sibi disci-
 pulum; *Ecce Mater tua;* quo vidit,
 quidquid impetratum velit, per-
 hanc sibi Matrem conficiendum.
 Post illa audivit dicentem, *DEUS
 meus, ut quid dereliquisti me?* & mox,
 ratio: quæ in suum favorem dicta
 cognovit, hoc sensu: *Pater æterne,*
 tum pro honore ac reverentia tuæ

X 3 Maje-

Majestatis ad hunc articulum rerum mearum devenerim, in quosum desertus ab omnibus, consolare hunc miserum, cuius ego salutem sitienter desidero. Sexto verbo: *Consummatum est*; quasi diceret, peregi quod mihi mandatum superest, ut etiam tu mihi largiaris, quod peto pro isto; sublata est ab eo omnis diffidentia. Postremo verbo: *In manus tuas commendo spiritum meum*; didicit, quid sibi deinceps agendum sit: nimirum ut ferat fortiter, & cōstanter, quidquid erit pati, seque manibus DEI commendat, atque concedat. Et subito desijt totum illud spectaculum, ipsēque tantis lēitijs repletus est, ut non amplius caperet. Porro ex his, plurimisque alijs, quæ annotata non sunt, videre est, quā facile potuerit integras noctes, in contemplatione cœlestium rerum transigere.

CAPUT XIV.

DONA PROPHETIÆ, DISCRETIONIS SPIRITVVM,
ET CONSILII.

I.

Multa prædixit Ludovicus futura, multa præsentia, sed occulta, quæ sciri non potuerunt. Nonnulla paucis referamus. Nobilis Virgo, Catharina de Osorio, sensit à Deo se vocari, ut ibi inter Discalceatas Vallisoleti serviret. Non permiserunt hoc ejus necessarii: ergò perinvita se passa induci in aliud Monasterium: sed in eo quieto animo esse non potuit, semper ad Discalceatas anhelans. Donec multis cum lachryis, opera Ducis de Alba, Ludovico suum desiderium explicare potuit, & audivit ab illo, paucis diebus ante festum Præsentationis Deiparæ, submotis obstaculis cer-

*Prædixit
futura.*

X 4 tò

tò discalceatam se fore. Fuit, triduo
ante id festum, & magna cum ani-
mi sui consolatione permansit, ut
ipsa cum juramento testata est.
Hieronymo de Tobar, Novitio
suo, Villagarcia prædixit Ludovi-
cus, eodem in Collegio post mul-
tos annos moriturum. Multis post
annis in Collegio montis Regalis
tam gravi morbo laboravit, ut
medicis haberetur pro deposito.
Dixit ejusdem sententiæ se futurum,
nisi à Ludovico dudum audivisset.
Villagarcia se mortem appetiturum.
Ergo præter spem convalescit, ac
demum Villagarciam missus, an-
no 1644. ibi est mortuus, vigesimo
posteaquam id ei Ludovicus prædi-
xerat. In Monasterio Recollectarum
S. Augustini, conspicatus Francis-
cam de S. Joseph, novitiam, quas-
dam res, quæ appellantur Devo-
tionis, factitatem, dixit, istiusmodi
rebus illam non semper vacaturam:
quia

uit, triduo
cum an-
mansit, ut
estata est
Novitio
t Ludovi-
post mul-
Multis post
is Regalis
avir, ut
deposiro
se futurū
audivisset,
opetiturū
valuit, ac
issus, an-
vigesimo
cus prædi-
collectari
s Franci-
am, quas
ur Devo-
stiusmodi
caturam
quia

ita futura sit loci Antistes: quod
nam factum est. Procerum quis-
nam Ludovico narrabat, summo
nuper in periculo vitæ fuisse ab
quo. Monuit ille, esse quod alterū
infortunium ab eo caveat. Non.
uit vana monitio; nam alio tem-
pore, dum equum fervētiū urget,
excussus, obtritū, sine remedio
mortē occubuit. Angelam Xime-
nez de Oca, magnā virtute Monia-
tem, præmonuit, pararet se ad oc-
casionem insignis patientiæ, sibi
offerendam. Fecit illa sedulo, ac
duodecim annis, pergraves à quā-
dam molestias pertulit Offenderat
quispiam alium hominem prima-
tium: à cuius ira, & insidijs, ut se
tueretur, ipse cum suis omnibus
armatus incessit. Pater ejus, me-
mens malorum, rogavit Ludovi-
tum, suæ autoritatis, ac precum
interpositione, filio securitatem
conciliare dignetur. Hic jubet eum

X s pone-

ponere metum, & arma; quia nihil
quidquam ab inimico sit oriturum
incōmodi. Ipse tamen non igno-
raret, se quæri ad necem, confusus
tamen sanctitate, & verbo Ludo-
vici, arma deposuit in ejus præsen-
tia. Neque inimicus amplius ei
struxit insidias, nullâ etiam injuriæ
deprecatione, aut satisfactione
petitâ. Zeballos medicus, pro mo-
re visebat Ludovicum. Hic eum
interrogat, sitne paratus sufferre
quartanam. Annuit, & intra pau-
cos dies eâ febris decubuit. Reverso
ad se, dixit Ludovicus, Ecquid aga-
tur quartanâ? mox desitutam. Sic
factum est. Agneri de Incarnatione
aperienti suum propositum, se re-
cipiendi ad Recollectas, prædixit
ordine omnia, quæ ipsi postmodum
evenere. Dominus Antonius Val-
boa testatur, sibi quoque prædictum
ab eo fuisse omnium rerum suarum
successum. Addit Lucas Carillius
quoties

quia nihil
oriturum
non igno-
re confus-
bo Ludov-
as prae-
mplius ei
m injun-
factione
promove-
Hic eum
sufferet
ntra pau-
t. Reverso
quid aga-
ram. Sic
rnatione
am, se re-
predixit
ostmodi
nius Val-
predic-
am suam
Carillus
quoties

moties in aliqua infirmitate, vel
re quavis adversa Ludovicus
fuit esse sine metu, semper felici-
tercessisse. Cum Ludovicus, morti
proximus, vidisset adstantem Lo-
pez de Angulo, dixit, se brevi simul
in caelo futuros, Mortuo ipso, ve-
renatum vulnus invasit Lopium;
quem ut Rector servaret, comen-
davit eum precibus Marinae de
Escobar; quae retulit, adfuisse sibi
Ludovicum, jubentem abstinere,
his precibus, quod ipse animam,
agrori Deo sistere debeat: atque
hoc brevi futurum: quod etiam,
dictum esse speratur, quandoqui-
dem ille paulò post extinctus est.

II.

Secreta quoque Ludovico pa-
uisse, Didacus Gomez Sandoval, *Revelat*
Ducis de Lerma filius, expertus est; *arcana,*
qui cum ad illum de quibusdam
rebus conscientiae suae consulturus
venisset, antequam earum ullam
propo-

proponeret, de singulis ei dixit
Ludovicus, quid esset agendum,
aut non agendum; ac si eas in cor-
de suo scriptas legisset. Idem Duci
de Benavente contigit: qui cum
de re magni momenti acturus es-
set, ad portam Collegij à Ludovico
se præstolante, totius negotij sui
resolutionem cum admiratione
accepit, antequam id ei propone-
ret. Sic & Ludovico de Valdivia
venienti ad se, ut quædam sui cor-
dis arcana conferret, nullo dum-
eorum aperto, omnem dubitatio-
nem expedivit; excusans, quod ei
plùs temporis tunc per occupatio-
nem dare non posset. Annæ Mariæ
de Incarnatione, Recollectæ, aper-
ruit tentationem, quæ in ejus cor-
de, dum secum agit, oborta, & ab
ipsa nondum exposita fuerat. Al-
teri, ex eodem ordine, secum agen-
ti, suaviter dixit, insignem erro-
rem, quem eo die in officio divino
commi-

ei dixit, commiserat. Medico Zevallos, de
 endum, no suprà meminimus, & Petro
 as in cor. Duero, Equiti S. Jacobi, sæpe
 lem Duci distinctè clareque exposuit, & enu-
 qui cūm levavit ea, quæ in corde suo per-
 sturus es, lexim posita nō potuerant enun-
 Ludovico tare. Marinam de Escobar per epi-
 gotij sui colam iussit esse securam, quod ē
 iratione, cō rectā ad cœlum evolatura.
 propone. Quod apparens ei Petrus de
 Valdivia Leon, primus eius Confessarius,
 in sui cor. dixit Ludovicum ex revelatione
 lo dum. divina scripsisse: nec in dubium
 ubitatio. evocare sinit, tum Ludovici in-
 quod ei. terendo summa circumspectio,
 cupatio. tum ipsius Marinæ sanctitas nota,
 næ Mariz multo testata miraculis.

III.

Plurimis perspecta fuit gratia, Discer-
 quæ Ludovicus discernebat varios, nit va-
 ritus. In Monasterio S. Spiritus, rios, de
 tribus Monialibus dubitabarur, quibus
 qualinam spiritu agerentur: & ea, dubium
 una præcipuè suspecta erat, erat, spi-
 ritus.
 quasi

quasi ex iis foret, quæ ludificata à diabolo, sese illuminatas existimant. Multi, variorum ordinum, viri graves, disquisitis accuratè rebus earum, cum nihil extricarent, Ludovicus ut omnes ei fuerunt expolitæ, respondit; duas recto & securo tramite ingredi, quantum vis aspero ac difficili; tertiam verò non delusam & illuminatam, sed delirantem ac perperam esse. In quam sententiam Episcopus etiam, & sacrum Tribunal concessit. De alia persona pia dubitabat Didacus de Avendanno, an cum extra se ponebatur (uti solebat) non misceretur ludibrium diaboli. Negavit Ludovicus extases illas, aut à diabolo esse, aut à Deo, sed à natura. Cū enim sit bonæ mentis, nihil habere cum diabolo: & cū tunc cesset ab omni actione interna, ecstasim non esse à Deo: sed à natura, quæ dum hæret in affectione quapiam tene-

a, piâque, extra usum sensuum
 constituta videtur. Quod sic esse,
 melius explorata, se invenisse
 estatus est P. Avendanno: qui ad-
 it, eam vim verborum Ludovici
 sse, ut qui cum dubio, caligine,
 ore animi ad eum accesserant,
 omnes rerum certos, illustratos,
 ammatos ab se dimiserit. Ma-
 am Vela, Monialem Cisterciën-
 em, omnes penè viri docti & gra-
 es delusam credebant, quòd die-
 as sacræ communionis nihil al-
 rius escæ sumeret; imò interdum
 ad ipsam communionem pos-
 et os aperire, nisi per vim. At Lu-
 ovicus constanter asseveravit,
 nihil subesse periculi; sed DEVM
 modo illam exercitam velle;
 neque recessit unquam ab ea sen-
 tia, utcunque alij variarent.
 am autem beatus virginis obitus
 confirmavit, ut fusè in ejus vita à
 Michaële Gonzalez Baquero de-
 scribitur,

scribitur. Neque multum ab simile
fuit, quod Isabella de S. Augustino,
Recollectæ, contigit. Ea tantas an-
gustias ante sacram synaxin perpe-
tiebatur, ut animam sibi interpre-
mendam putaret. Credidit Con-
fessarius, alterius ordinis, occupa-
tam à malo genio, contra quem
sacras jam diras parabat: voluit ta-
men audire prius Ludovici judi-
cium. Hic totò statu virginis per-
specto respondit, in presentiarum
non amplius opus esse, quam ut ad
sacram synaxin accedens, Deo di-
cat, se quidquid jam patitur, pati
velle pro ipso. Paruit, ac statim
quidem clementius habita, ac post
aliquod tempus ab omni molestia
fuit libera. Denique observatum
est, quorum spiritum Ludovicus
improbavit, utcumque magni ab
alijs fierent, evanuisse existima-
nem eorum: cum illi, quos proba-
verat, demum opinionem virtutis
emi-

ablimile
gustino,
ntasan-
n perpe-
interpre-
lit Con-
occupa-
a quem
oluit ra-
ici judi-
inis per-
ntiarum
am ue ad
Deo di-
ur, pati
statim
, ac possi-
molestia
vatum
dovicius
agni ab
rimatio-
s proba-
virtutis
emi-

minentis reportârint etiam ab
is, quibus fuerat suspecta.

IV.

Neque minùs consilio valuit, *Valet
gratiâ
dandi
consilij,*
quo sæpe suos consultores ad ea,
quæ horruerant, amplexanda, & ea,
quæ adamaverant, refugienda per-
duxit mirâ gratiâ. Erat Vallisoleti
virgo nobilis, unica filia suorum
parentum. Hæc voto se perpetuæ
virginitatis obstrinxerat, quam ut
collocaret in tuto, aspiravit ad Mo-
nasterium. Graviter id accepere
parentes & agnati: quorum unus
religiosus, parùm religioso consi-
lio suavit, ut haberetur indulgen-
tius, & evanescente sensim propo-
sito, voti relaxatio peteretur. Non
difficile fuit puellæ animum ad
molliora flectere: quem paulò post
nulla subijt ampliùs Monasterij
cogitatio: donec mater ad vitæ
vires deducta, magno, nec inani
dolore perculsa, quòd sancta filia
Y consilia

consilia turbâisset, animam exhalavit. Eodem tactus pater, à Ludovico petit consilium. Is suadet illam mitti ad se. Venit ut morem gerat patri, sed non nisi nuptias spirans. At ubi Ludovicum loquentem audivit, mutari animo: tota in ejus arbitrio esse velle. Sed ipse non aliud suadere, quàm ut se totam sincerè dedat in manus DEI, sinè cogitatione statûs ullius. Paret illa, & seriò divinæ voluntati se mancipat: & ecce, distinctam à Venerabili Sacramento vocem audit, *quâ tu fronte adstas coram me, quæ versari cupis inter vanitates?* Multum exhilarata his verbis, resumpto primo proposito Monasterium inijt, optimique exempli fuit. Princeps femina, cùm è magna turbatione & afflictione animi se expedire non posset, accepto Ludovici, cui scripserat consilio, confestim animo mutata, se animosè divinæ voluntati

IV. exhalat, neque deprædicare
 Ludovico concessit consiliarium. Juvenem
 et illam quendam Deus tam manifestè ad
 societatem nostram vocaverat, ut
 mgerat, videns se non posse resistere, diffu-
 spirans, erexit lachrymis, quòd amicos, &
 entem, res mundi deberet deserere. Hic
 a in ejus, posteaquam dies aliquot exegerat
 se non, in mœrore ac dubio, totum animū
 totam, aperuit Ludovico: qui omni-
 et, sine, bus inspectis amplexus juvenem,
 retilla, tactantū pauca respondit: *Eia*
 manci, *DEVS hac te vult, DEVS hac te*
 venera, *vult;* quibus lachrymas uberes eli-
 dit, quæ, vit illi, non mœstitiæ, sed tenerri-
 versari, mi sensus & gaudij. Neque dubita-
 tum ex, vit is ampliùs Deo parere vocanti.

V.

Agnes de Incarnatione, cū de
 equendo Recollectarum vitæ mo-
 re non, cogitaret, ac gravis personæ ho-
 ui scri, mines non modò suaderent ei co-
 animo, gitationes istas deponere, sed etiā
 volun, grandis piaculi religionem injice-
 tati, rent,

Y 2

rent,

rent, nisi staret ipsorum consilio
voto se obstrinxit facienda, quod
Ludovicus censuerit. Is auditis,
quæ agebātur, pronuntiavit, velle
DEVM, ut Recollecta sit; clausis igi-
tur oculis ad alia omnia, DEVM se-
quendum. Quo dicto magna ejus
animo pax, & lætitia infusa est: ob-
temperavit, & insigni cum sancti-
tate vitam degens in Monasterio,
non desijt gratulari DEO, quod sibi
tam bonum consultorem, & via-
ducem obtulerit. Matrona præci-
puæ nobilitatis in tantum odium
venerat sui mariti, ut videretur
periclitari de vita: sed consilio
Ludovici, quantumvis gravi & an-
cipiti obediens, in majorem viri
sui gratiam, & æstimationem resti-
tuta est, quàm antea fuerat. Plures
è discrimine famæ ac fortunarum,
alios ex desperatione, omnibus
frustra tentatis, consilio suo libe-
ravit, exemit, crexit: ut cum non
imme-

merito quidam suis in rebus tur-
bidis ac procellosis, præsentem,
Santelmum, seu mavis, Nicolaum
vocarent.

VI.

Sed & scrupulorum felix domi- *Scrupu-*
tor fuit. Multum angebatur qui- *los exi-*
dam scrupulo rerum, quasi malè *mit.*
partarum. Censuit Ludovicus ina-
nem esse dubitationem: cui, uti
solent malo scrupulari correpti,
& cum ille non acquiesceret, inso-
lito feryore jussit, omni periculo
se recepto, nullam toto vitæ suæ
tempore ejus rei mentionem face-
re, neque cogitationem admittere.
Levatus ille hoc dicto, quoties re-
currerebat ea cura, sola illam istius
asseruationis recordatione pelle-
bat. Antonius Yepes, lumen sacræ
familie S. Benedicti, quoties versa-
batur inter scrupulosas cotes sui
regiminis (versabatur autem non
parò) non solebat, nisi audito ju-

dicio Ludovici, quiescere; ut Bartholomæus de Segura, Confessorius Antonij, & internuncius ad Ludovicum, testatus est. Omitto commemorare complures alios, tam intraneos, quàm extraneos, quos à funesta rabie scrupulorum admirabili facilitate liberavit. Unde etiam à longè nonnulli, quasi ad Machaonem calculorum, profecti sunt.

CAPUT XV.

POTESTAS IN DÆMONES,
ET ALIA DONA.

I.

Nescitur quidem Ludovicum aliquid in corpore suo passum à dæmonibus, ut alios non paucos hominum Sanctorum; sed illis ipsum formidabilem fuisse, multis argumentis apparuit. Narra-
vit Marina de Escobar, se cùm in acerbissimis doloribus inviseretur
à Lu-

Ludovico, rationes accepturo
 erum, quæ agebantur in ejus ani-
 mo, se excusasse, quod præ inso-
 litis doloribus loqui non posset;
 ipsum collecto paulum animo, &
 cum imperio, confidenter ingemi-
 nasse, cessaturos confestim hos do-
 lores: atque ita mox factum esse,
 ut peragere posset, quæ vellet. Sibi *Odio est*
 verò conspectum esse daemone*moni-*
 cum gravi sensu dicentem; *malè sit*
huic silicernio, mihi semper adverso,
quod huc venerit, ut impediret meos
conatus: quia scilicet ipse eos do-
 lores intulerat virgini, ut eam pri-
 varer solatio, quod ex alloquio &
 directione Ludovici capturam
 sciebat. Eadem, illo jam mortuo,
 cum biduo gravissimis doloribus
 pectoris, humerorum, stomachi
 cruciata fuisset, vidit eum ingre-
 dientem ad se, ut in vita solebat,
 cum socio, gestante aquam lustra-
 rem; & magna cum gravitate cir-
 cumspi-

cumspicientem omnia, quasi quæ-
reret aliquem, qui se in cubiculo
illo absconderit. Cui postea, hu-
maniter ab eo salutata, familiariter
dixit; *quid est hoc, Pater? ubi fuisti
me constitutâ in tantis tormentis?* re-
spondit ille: *hic eram, etsi me non
videris*: Et mox arreptâ hyssopo,
totum conclave diligenter aquæ
sacræ asperzione lustravit, dicendo;
*Asperges me. Domine, hyssopo, et
mundabor.* Tum ad ipsam conso-
landam reversus, & ab illa interro-
gatus, quid egerit, dixit, purgan-
dum fuisse locum infectum à dia-
bolo: & verò ipsa sæpius per eos
dies illum conspexerat. Cùm au-
tem perplaceret Marinæ elegantis-
sima imago Crucifixi, quam Lu-
dovicus gerebat manu sinistrâ, pe-
terétque illam sibi relinqui pro so-
lacio, appressam ejus pectori, Ludo-
vicus dixit subridens, jam sufficere,
si in corde retineat, & in DEO suo

con-

anquiescat. cum his videri de-

II.

Joannes de Castillo, cuius res-
 censebius Nierenbergius describit
 Tomo quarto de viris illustribus
 societatis, divinâ dispositione à
 Novitiatu, miris, ac diris modis à
 demone fuit vexatus. In ipso Sacri-
 ficio maximâ vi comprimebat ei
 manus, & impingebat in os, ut sa-
 cram Hostiam nō nisi summâ cum
 difficultate posset sumere. Crede-
 batur in seßus à malo spiritu, & pa-
 tabantur sacræ ejurationes; at Lu-
 dovici eas frustra fore dixit; quia
 agnoverat hominem divinâ vo-
 luntate sic exerceri, pro merito pa-
 tientiæ; atque hoc duraturum usq;
 ad mortem. Vnde sæpe visus est agi
 furij, cum solus esset in cubiculo.
 Nam coram alijs nihil tale ipsi fie-
 bat: quare etiam non permisit
 cum Ludovicus intus prodire.

X 5 Quo-

Quoties autem dæmon Ludovicus
cum videbat intrare ad illum, ma-
gis efferatus tremebat, velut a-
genti vivi exitiali odore afflati so-
lent. Contigit, ut cū Joannes a-
trociter à dæmone verberaretur,
Ludovicus aliunde domum rever-
sus, nullo monente, rectà tenderet
ad illius cubiculum, quem & semi-
necem è manibus infandi tortoris
eripuit. Alio tempore stygius laven-
tio expeditur chordam è spōda, ut
is in eam jugulum inderet. Sed op-
portunè accurrens, nemine mo-
nente, Ludovicus eripuit hominē
periculo. Aliàs foris reversus pro-
perè contendit ad illum, viditque
luctantem cum dæmone, qui co-
nabatur adigere illum, ad secandā
sibi gulam cultello scriptorio, quē
tum fortè habebat in manu; ag-
gressus tartaream belluam Ludo-
vicus, post aliquantam luctam de-
jecit in terram, & multis cum ob-
jurgat.

*Lucta-
tur cum
dæmone,
& pro-
stratum
fugat.*

Ludovicus inigationibus ac minis fugavit, li-
 um, mato Castillo. Fortis luctator, qui
 velut ac non cum urfis & leonibus congres-
 afflati so- s est, ut olim David: sed cum te-
 annes a- trima omnium fera, quæ non
 raratur, constat carne & sanguine, sed in-
 m rever- angelicis viribus, odio infinito
 tenderet contra DEVM & homines. Multa
 n & semi- genus narrabat Antonius Mon-
 tortoris- tinus, sed quæ omnia referre
 ius laver- non attinet.

III.

Lachrymarum donum, quod
 in servis DEI laudatur, in Ludovi-
 co fuit eximium: nam ut primùm
 stare coepit coram Venerabili Sa-
 cramento, liquecebat, ac paulò
 post affluebat dulcibus rivulis abs-
 que singultu; quem tamen sæpe
 continere non poterat: sub Sacri-
 ficio verò minimè: quæ etiam
 causa fuit, ut publicè facere non
 posset. Sæpe etiam in cubiculo plo-
 rans inventus est, aut oculis uvidis,
 quos
 jurgat

quos etsi perspicaces & robustos habebat, paulatim tamen exhausti. Idem accidit ei, ut cum dictaret meditationis argumenta, aut exhortationes haberet, audientium animos suis lachrymis emolliret.

IV.

*Virtutes
Ludovi-
ci, quo in
gradu
fuerint.*

Possent hîc recenseri plura Dei dona, quibus ornatus fuit Ludovicus; illud sufficiat in narrationis decursu animadvertisse, virtutes ejus, etiam versantes in rebus arduis, non substitisse in linea mera virtutis, quæ spectat honestatem convenientem ijs, quos DEVS filios & bonorum æternorum hæres adoptat: sed ad rationem donorum Spiritûs sancti pertinuisse, quibus homo fertur peculiari afflatu & illustratione divinâ, quæ intelligentia communi, etiam fide imbuta sit Superior. Ausim dicere illas etiam ordinem beatitudinum, & fructuum sancti Spiritûs assecutas illum

robustos
exhausti
dictaret
aut ex
ientium
olliret.
lura Dei
it Ludo-
rationis
virtutes
ebus at-
ea mera
statem
vs filios
hæredes
onorum
quibus
atu & il-
celligen-
mbuta
re illas
um, &
ecutas
illum

nam propter immutabilem, &
ut æternum, hanc autem pro-
ter delectabilem agendi modum.
Dixeris etiam fuisse, quas Theolo-
gici *Purgatorias* nominant; his mens
conicatur à corpore, & eo, ejusque
conatu se conatur exuere, anhelans
ad similitudinem DEI. Quin fue-
runt in Ludovico potius, jam *puri-
tati animi*. Sic enim agebat, ac si
liber ac purus à contagione
corporis, divinam affecutus esset,
quæ licet, similitudinem. Ideò enim
non tam ut hominem, quàm
ut Angelum in humana forma com-
plures habebant; ita cum divina
mente perpetuo fœdere sociatus
apparuit: quod quidem S. Thomas
docet esse *Beatorum, vel aliquorum
hac vita perfectissimorum*. Dica-
mus & *exemplares* eâ tenus fuisse,
quæ illas omnibus fas est imitari.
Fas est autem, non ut ea quisque
variatur & agat, quæ ipse tulit, fe-
cit.

cítque; sed sicut ipse vividâ Fide,
 & incitatâ, non quasi sub cinere
 sopitâ, charitate agat, quod agit. VDO
ET
 Quamquam & altiora lumina, in-
 flammationesque interdum non
 desunt, ijs præsertim, qui non ni-
 miùm extra seipsos effusi, visentem
 ad se spiritum divinum observant, RÆ
 eiúsque tam singulares favores, quo
 par est, habent in pretio. Quin etiâ
 dona Spiritûs sancti semper adha-
 rentia gratiæ DEI, cum dona sint, &
 habitus animæ, nihil est, cur
 ijs uti non possimus,
 quando volu-
 mus.

LIBER

LIBER III.

LUDOVICI BEATA MORS,
ET QUÆ ILLAM SE-
CVTA SVNT.

CAPUT I.

PRÆSAGITIO MORTIS,
ET OBITVS.

I.

Procefferat Ludovicus ad
septuagesimum annum vi-
tæ, tam exhaustis viribus,
miraculo videretur spirare, cum
ope mentionem fecit sui dici, quasi
de illo certior factus à DEO:
quocum integras fere noctes age-
bat, vix horæ dimidio concessio-
nari: modò gaudio exultans ap-
propinquantis, quam sperabat, bea-
titudinis; modò timore perculsus im-
minentis iudicii. Et gaudium qui-
dem, cum à quodam Regio Mini-
stro

stro, nomine suæ Majestatis, invise-
 retur, dissimulare non potuit; sed
 dixit, idem sibi nunc evenire, quod
 leproso illi, qui à quodam, vena-
 tionis causâ nemus oberrante, re-
 pertus suaviter cantans dixit, se
 canere præ gaudio, quod videat
 parietem ex limo constructum, qui
 solus à Deo se diviserat hactenus,
 jam caducum rimas, & ruinas
 promittere. Timorem autem ju-
 dicij multis modis ostendit, sive
 cum diffluens lachrymis ad pedes
 Crucifixi oravit veniam delictorū:
 sive cum ingeminavit sæpius illa
 verba: *Domine, cum veneris judicare,*
noli me condemnare: sive denique
 cum quinto decimo die ante ult-
 mum, generali confessione omniū
 totius vitæ noxarum in tuto se
 collocare studuit, & cum Petro de
 Sandoval Confessario, egit de
 transitu suo, paucis post diebus
 futuro asseveratè dicendo: *Tēpus*
resolu-

ris, in vifolūtionis fuæ inftare. Ultimo
oruit; fed rō die, dum adhuc aliqua dicta-
nre, quod et, voce minimè moribundâ, sæ-
am, venatū interrogavit, quēnam fit ho-
rante, te-quali præfcius ultimæ: petiitque,
dixit, (e-ali tali horâ, quam nominabat,
od videat-enerit Medicus, eo nō expectato,
ctum, qui-ero oleo inungi ad luctam supre-
hactenus, tam; nemine credente moriturū
ruinam, am citò, cū etiamnum labora-
autem ju-et pro aliorum falute. neque fere
dit, fiv-ebiliior videretur, quā fuerit à
ad pedes multis annis.

I I.

Quod autem præfciverit horam
decefsū, multi conjecerunt ex
quæ dixit egitque. Nam cū,
fcio, quid eliquatum pro fe in-
ri videret, dixit fe citiū vitam
tuto fe-liquaturum, quā illud absumat.
Petro de-ultimo die, confumptis quinque
egit de-terciter horis in componendis fuis
ft diebus-artis, operâ Francifci Pellizeri,
o: Tēpus ubi vefperam follicitus de fuprema
refolu-

Z Vnctio-

Vnctione, cū interrogasset, quanta sit hora, & cognovisset esse quartam, respondit, superesse adhuc satis temporis: cū autem sexta esset, dixit Didaco Sosa, Rectori, jam non amplius expectandū; & eodem modo superveniente Medico, nihil de medicamentis agi voluit, sed ab illo petijt, curaret, ne differatur sacra Vnctura. Is, tamen si nihil admodum in ejus valetudine variasse notaret, nisi quod videatur paulo debilior, quā aliās, magis ejus consolandi causā, quā quod crederet necessarium esse, censuit inungendum. Ludovico de Valdivia ultimo manē dixit, *tempus resolutionis meae instat, ora pro me.* Francisco Cachupino pro veteri confidentia quærenti, quid hic, de quo audiat, apparatus ad mortem, sibi velit, oculis ad Crucifixum conversis, aliquoties repetivit eadem verba Apostoli, addendo, ut se Deo com-

commendet. Aliàs quærenti, ut
valeat, dixit se tres aut quatuor
horas extra se fuisse. At ille, præ re-
verentia non ausus est interrogare,
quidnam fuerit, & quid viderit. Eidẽ
narravit, se illo die sacrosancto Sa-
cramento jejunum refici velle, ut
altero die, post cibatum, possit eo
ui pro viatico:

III.

Sextâ igitur, quâ diximus, horâ
an ungeretur, animo præsentẽ
respondit ad omnia, ac postea voce
missâ repetivit identidem illa
Christi morientis verba: *In manus*
tuas, Domine, commendo spiritum meum:
neque alias preces fudit,
quàm quibus imploraret miseri-
cordiam DEI; & post consuetam
commendationem animæ, cum
in Sacris omnibus munitus desi-
derasset relinqui solus, non est au-
ditus alia dicere, quàm illa: *Domine,*
in veneris judicare, noli me con-
demnare.

Z 2 demna,

demnare: & pro consueta sua humilitate, imitatione S. Patris nostri Ignatii, nullâ ad circumstantes adhortatione factâ, satis habuit relinquere illis exemplum modestiæ. Cùmque aliàs fere insomnes ageret noctes, ac dormiens quovis levissimo strepitu expergisceretur, tunc in somno (seu raptus mentis fuit) tam alto jacuit, per duas fere horas, ut nullius ingressu vel colloquio excitaretur; donec horâ decimâ, velut è dulci quiete, reversus ad se, cùm aliquid ad restaurandas vires præbere vellent, negavit earum rerum tempus jam esse; sed petitâ, & acceptâ in manus candelâ ardente, quales in monte Serrato consecrari solent, conversus ad Crucem, submissâ voce dixit iterum; Domine, cùm veneris iudicare, noli me condemnare: ac post ultima verba Christi spiritum exhalans, capite inclinato ad Crucem, vultuque

I. *ta sua huiusque in pulvinum cadente, quasi*
tristis nostris dormire vellet, sine omni convul-
stantes adione membrorum, paulò post pla-
habuit reddidissimè felicem animam reddi-
modestia. Conditori, decimâ sextâ Fe-
annes aguarj Millesimi Sexcentissimi vi-
quovis lesimi quarti, dimidiâ horâ post
sceretur. animam.

IV.

Fuit autem facies ejus ab excessu
 vitæ tam serena & placida, ac si
 tantum spiraret. Qui corpus
 composuerunt, quos inter P. Ca-
 stupin fuit, cum admiratione
 prehenderunt, verè de ipso dici
 posse, quod de S. Basilio legitur,
 præter pellem & ossa, nulla præter
 visum parte corporis constitis-
 se, ut non immeritò quidam ante-
 accensuerint, illum supra naturæ
 res, quasi solo spiritu vitam du-
 xisse. Retulit verò Marina de Esco-
 lar, se, cum audisset Ludovicum
 in oleo sacro delibutum, rogasse
 Z 3 Ange-

Angelos, qui semper cū ipsa erant,
ut ei velint assistere. Id eos fecisse,
ac postea circa primam à media
nocte, ipsam transtulisse in eius cu-
biculum, quod instar cæli lucidum
erat à multitudine Angelorum,
adstantium corpori: & sibi quidem
datum osculari pedes eius ac ma-
nus, faciem autem non visam à se,
quia scilicet velo tectam relinque-
rant, quo sacrum calicem Ludo-
vicus operire consueverat. Ac po-
stea se reportatā in suum conclave.
Manē verē ipsummet, gloriā relu-
centem, apud se fuisse, aliquot An-
gelis eum quasi cum reverentia
deducentibus: neque macie ex-
sam fuisse faciem eius, ut erat in-
viviis, sed pulchram & habitio-
rem. Ipsum autem sibi dixisse, quod sta-
tim ac exspiravit, cœperit frui Ma-
iestate divinā: & cū pectus ape-
ruisset, apparuisse insculptum ei
Sacrosanctum Nomen J E S U, cir-
cū-

ipsa erant, undatum radijs lucis, à quibus
os fecille, ille splendor, & oris, & corporis
à media, oris provenerit. Hæc illa & Con-
in eius cu, sario, & sacris iudicijs retulit.

V.

Fuit secundum ejus mortem,
tempestas frigida & nivosa, nihilo-
minus multi homines omnium,
Ordinum, illâ cognitâ, venerunt
ad exhibenda servo DEI supremi
cultûs officia; flexisque genibus
at. Ac po, osculantes eius manus pedesque,
conclave, mirati sunt gravitatem oris, hilari-
loriâ relu, tate mixtam, formamque multò
quot An, quam viventi fuerat, elegantiorē:
verentia, corpus non rigidum, sed molle;
nacie ex, manus flexiles, faciem succi plenâ,
t erat in, gatarique coloris, & lucidi, cum
bitiorem, antea fusca, vel subaquila fuerit:
quod ita, quæ testati sunt Medici, nullâ po-
t frui Ma, tuisse arte humanâ fucove confin-
ctus aper, ti. Certè domesticorum nullus ab
lptum ei, e potuit impetrare, ut preces pro
Es v, cir, Ludovico, tanquam vitâ defuncto

Z 4 fun-

funderet; ac perhibuit Emmanuel Vasquez, se cū id agere vellet, internā quādam vi compulsū, ut illi, tanquam beato, se commendaret: quoties autem de cœlestibus Patronis cogitabat, interiūs dictū sibi esse, illius ut patrociniō fidat. Nullus etiam eos, qui corpus trāstarūt, qualis apud alios fere solet, horror invāsit, metūsve, nullas species tristis in somnis: sed habitus lætus ac plenus cœlestis consolationis.

VI.

Staturā corporis fuit parva potius, quā grandis: color fuscus, capillus niger, frons ampla, oculi vividi & hilares, nasus curvus, os patentius, barba restricta, facies gravis, cum hilaritate religiosa, ac pietatem spirante, genius ac temperies corporis cholericæ, sic tamē edomita, ut non languida quidem videretur, & flaccida, sed mitis, mode-

I. *Exequia, & comparationes Ludovici.* 361
moderata, suavis; motus & com-
positio membrorum apprimè mo-
desta, quæque solo sui conspectu
componeret intuentes: sanitas
primùm bona, sed afflicta rigori-
bus pœnitentiæ.

CAPUT II.

EXEQUIÆ ET COMPARI- TIONES LVDOVICI.

I.

DIe decimo septimo Februa-
rii, horâ secundâ, convocati
ad S. Ambrosij nostri, qui in alijs
duobus Collegijs erant Vallisoleti,
funebre Officium persolverunt
Ludovico; & quamvis nemo ex ci-
uitate invitatus esset ad Exequias,
ne fieret ingens concursus, non
potuit tamen res celari vicinos.
Unde frequentes advolârunt, ut,
sicut ajebant, sancti viri corpus
viderent, & si fieri posset, attinge-
rent, oscularentur, ac potirentur
modè.

Z s aliqui-

aliquibus ejus reliquijs; pro quibus tanta contentio fuit, ut metuentes, ne direptis vestibus & capillis, etiam corpus invaderent, eum raptim sepelierunt propè aram summam ad latus Evāgelij: multum sibi gratulantibus, quibus ea, ut arbitrabantur, felicitas obrigisset sacrum corpus aspiciendi, tangēdi: dolentibus autem proceribus & amicis, ubi fama rei ad ipsos perlata est: quibus ut satisfaceret, sacræ vestes, quibus inter sacrificandum usus fuerat Ludovicus, cum aliud non superesset, eis pro reliquijs distributæ sunt.

II.

Septimo à sepultura die, Patres Dominicani, pro vetere in Ludovicum voluntate & æstimatione, quam habuere de illius virtute, honorificè iuxta illi in nostro templo, Priore celebrante, fecerunt. Postea etiam Nobilitas ac civitas Vallis-

ro quibus Vallisoletana, ut suum animum,
metuen- ga Ludovicum publico, solen-
t capillis, que honore contestarentur, ne-
eum ra- quidquam repugnantibus, pluri-
n summa- maque excusantibus nostris, illi in
sibi gra- templo Collegij S. Ignatij, quod id
arbitra- Ambrosiano capacious esset, ma-
sacrum- gnificè parentaverunt, Andrea de
dolen- Ponte Dominicano, Fratre Ludo-
amicis, vici, oratione funebri merita, &
data est: virtutes ejus deprædicante. Con-
e vestes, veniè omnium Ordinum summa-
m usus, tes, & infimates homines, tantâ
ud non frequentia, ut plurimis locus in-
s distri- templo, licet inter ampliora civi-
tatis illius, non esset.

III.

Patres Porro ipso die sepulturæ, Marina
Ludo- de Escobar vidit Ludovicum in,
one, coelo, indutum pileo, & consueta
tute, veste nigra subtegmine aureo, &
o tem- cum splendida stola Sacerdotali,
erunc, sedere gloriosum in Sella, ad tres
civitas quatuorve gradus elevata, coram
Vallif- Sanctis-

Sanctissima Trinitate. Accesserunt
multi eodem habitu, cultūque
cum stolis candidis, quos illa cen-
suit esse de Societate, ordinatim ac-
cedentes bini, longo agmine, velut
in supplicatione solenni, ad exhiben-
dam ei sigillatim reverentiam,
& gratulandum de gloria, & bonis
acceptis à DEO. Excepit eos magna
cum significatione amoris, im-
ponendo sua brachia singulorum hu-
meris; postea verò unà cum ipsis,
prostratus ante Sanctissimam Tri-
nitatem, & ab una Divinarum Per-
sonarum acceptà benedictione,
ceteris cuneatim consistentibus,
in suam sedem se recepit: cū suc-
cedentes Angeli, terni utrinque
illum stipaverunt, orsique musico
instrumento, suavissimas DEO lau-
des cuncti pariter decantaverunt,
pro donis, quibus ornatat hanc
animam. Quo facto rursus pro-
strati, benedictione iterū accepta,
propter

propter novum splendorem, quo
cepit Ludovicus refulgere, non
oruerūt ampliūs à Marina videri.
Postea eodem die, plūs quàm in-
tegrā horā cum illa fuit in suo cu-
culo, agendo cum ea de rebus
spiritualibus: quem cū interro-
gasset, an aliquid perceperit gaudij
ex honore, qui eo die ipsi fuit exhi-
bitus, annuit addendo, potuisse
nostros prædicandis bonis, ipsi
collatis à DEO adungere, quàm
ipse malè illis sit usus; omittendo
suas laudes: sed quia omnis laus
redundat in DEVM, fiat sanè, quòd
esset sua Divina Majestas. Ità ille,
in gloria quidem oblitus humi-
latis. Pluribus alijs inter orandū
ostensus est in gloria.

IV.

Sed placet hīc apponere alia
īsa Marinæ, quæ ipsa descripsit:
uberius, nos autem conferemus
de compendium. Cū ab Angelis,
ut

ut supra diximus, reportata esse
in suum cubiculum, & averet
nôsse, quoniam loco apud DEUM
sit Ludovicus, circa decimam ante
meridiem, adfuit ei magna cum
gloria, & promisit se porro illius
magistrum fore tanto meliorem,
quanto jam minùs possit errare.
Vnus autem ex Angelis adstanti-
bus, eo digresso, dixit, animam ejus
celeriter, & magna cum hilaritate
transivisse per locum, in quo alia
lustrantur, non ut aliquid ibi pate-
retur aut expiaret; sed ut videret,
quantâ DEI gratiâ præservata sit
ab illis supplicijs. Eiusdem anni
mense Decembri sæpius ad eam
visit: sexto ejus mensis die, cum
in maximis doloribus esset, salu-
tans eam, jussit modò quiescere,
& assidens dixit, se mansurum cum
illa, donec quieverit: postea cepit
ei commemorare magnificentiam
coeli, gloriam Beatorum, jucunditatem
firmam

nam pacem & concordiam,
 adia, & hilaritatem, quâ ibi de-
 unt. Quibus rebus Marina omniū
 olorum sensum fefellit, usque ad
 etiam matutinam manens cum
 a. Duodecimo die mensis ejus-
 em assedit ei, & legit chartam,
 nam dedit uni Angelorum præ-
 tium, ut eam traderet ejus An-
 elo tutori. Erat autem perscripta
 eculiaris quædam gratia, Marina
 ta à Deo. Quo facto recessit,
 bens eam esse sine metu, quia
 mper ei sit affuturus instruendo,
 omnes actiones ejus dirigendo
 honorem DEI, & bonum ani-
 e suæ. Rursus 25. ejusdem, Natali
 hristi, horâ tertiâ matutinâ, pa-
 ebatur acerbissimos dolores pe-
 toris & stomachi, & se intus am-
 ri credebat; cum assidens Ludo-
 cus, ut solitus erat in vivis, jussit
 am, etiam Angelo tutore ehor-
 ate, respirare tantisper: se enim
 cum

cum ipsa mansurum, donec veniat
Confessarius ad Sacrum faciendū:
& mox cessavere dolores, ipse verò
tribus horis mansit cum ea, multa
memorans, quæ ageretur in cœlo.
Postea vidit eum assurgere, non ut
abiret, sicut ipsa putabat; sed ut
exciperet S. Dominicum, qui tali-
bus eum verbis est allocutus, ut
ipsa collegerit, eum quasi thesau-
rum virtutum haberi à Sanctis.
Venit autem simul S. Ignatius, à
quo velut à radice videbat prodire
arborem, quæ suos ramos porrige-
ret usque ad cœlum, & per totum
mundum extenderet. Ejus arboris
non nisi ramusculum se esse dice-
bat S. Franciscus Xaverius, qui
etiam aderat. Horum cœlitum
aspectu recreata cum esset, simul
redierunt in cœlum.

V.

Die undecimo Januarij 1625.
patiebatur gravissimos dolores,
quibus

11. c veniat
 ciendū:
 p se verō
 a, multa
 in coelo.
 non ut
 sed ut
 qui tali
 tus, ut
 thesau-
 sanclis.
 atius, a
 prodire
 porrige-
 r totum
 arboris
 de dice-
 s, qui
 elitum
 , simul
 j 1625.
 dolores,
 quibus
 bus se suffocandum putabat;
 adveniens Ludovicus cum socio
 ico, etiam beato, salutavit eam,
 humaniter, ac socio dedit nescio
 quod medicamentum præbendum
 angelo Custodi Marinæ, ut is illud
 ei applicet. Cū accepisset An-
 gelus, ac dixisset, illud modò appli-
 candi tempus non esse; respondit
 Ludovicus, imò DEVM velle nunc
 applicari; & eam remissionem do-
 ris diuturnitate compensandam,
 quod etiam factum est: nam simul
 ei medicamentum admotum
 est, clementior quidem dolor, sed
 major fuit. Die 24. mensis ejus-
 dem, incensa majoribus, quàm
 consueverat, affectibus Marina di-
 cebat; *Ubi es, DEVS meus? ubi te
 veniam? Dic mihi, ubi pascas in
 meridie!* Et mox vidit Ludovicum
 descendere ad se de cœlo, quasi
 sequentem cum alijs; quos postea
 agnovit fuisse Angelos. Vbi con-
 AA sedit,

sedit, interrogavit illam, quidnam
sibi velint ista verba, quid illi ar-
dentes affectus, cumq; respondi-
set illa, Dominum suum se qua-
rere, & rogasse ubi pascat in meri-
die; ipse oculis & manibus sublati-
in coelum, orsus magna cum gra-
vitate, & reverentia dixit; Esse
divinum Domini Omnipotentis
in coelo est, ubi se amicis commu-
nicat, suo illos aspectu Beatos effi-
ciens: Est etiam in universo mun-
do, rebus omnibus esse ipsarum
largiens atque conservans: deniq;
est in cordibus piorum mortalium,
ea peculiari modo inhabitans. Et
licet eum tu quæras, jam tamen
ipsum habes, & ipse te, altiore gra-
du, quam hactenus. Tum illa; scisne
hoc, Pater sancte, quod hanc mihi
gratiam fecerit sua divina Majestas?
Scio, inquit; quia ipse mihi hoc
aperuit, singulari meo gaudio; quia
plusquam triginta annis te direxi.

Addi-

quidnam addiditque se nomine communis
d illi ar Domini semper ei adfuturum, &
spondi- struendum de rebus divinis, non
se qua- quas doceat velut ignotas, sed
in meri- quas, velut intento digito, clariùs
s sublati- demonstraret: nam in terra de-
cum gra- agi, quasi per transennam, & in
t; Esse- nymate. Nunc autem bene fa-
potentis- cere illam, divinæ se voluntati
commu- ermittendo. His dictis, jussit cam-
atos effi- quiescere, nec tamē discessit antè,
so mun- quam illa abstraheretur à sensibus.
psarum- rursum duodecimo Aprilis, hila-
: deniq- or quàm aliàs adfuit ei, & expli-
rtalium,avit significationem cuiusdam
rans. Et- ysterij, quod viderat. Et mox ite-
ramen- um die proximè sequente: ut illa
ore gra- ollicita, ne fortè ludibrium à dæ-
la; scilicet- none sibi fieret, rogaverit DEVM,
ne mihi- quid sibi velit visitatio viri beati
Majestas- am crebra, & an non credere de-
ihi hoc- ear, ludi se falsis imaginibus; re-
tio; quia- consumum est ei divinitus, quamdiu

AA z sanctus

Addi-

sanctus DEI timor in illa sit, non
esse, quòd dubitet.

VI.

Anno 1624. die 14. Februarii
visus est ei Ludovicus gloriosus in
sella, duobus gradibus elevata: illi
gaudio non vulgari perfusa eius
conspectu, dixit; Sancte Pater, tu
probè nōsti, quid agatur in animo
meo. Melius, inquit ille, quàm in
vita mortali; & illud etiam, quod
modò te rodit. Dolebat, quòd ex
obitu cuiusdam, naturali sensui
plusculum indulserat: cuius eam
culpæ pudebat. Qua de re Ludo-
vicus multa præclarè differuit: hæc
duo præcipuè, quàm perpeti vigi-
lantiâ sit opus homini, ne quâ re
affletur affini peccato, tametsi le-
vissimo; & quantâ pietate Deus
eiusmodi mala convertat in bonum:
dici enim satis non posse, quàm
placeat sibi dolor de huiusmodi
noxia. Vigesimo tertio Februarii,

cum

11. cum S. Dominico, & sub finem
 la sit, non
 laij visus est rursus, stipatus ma-
 na multitudine Angelorum, quo-
 rum Princeps (ut sæpè aliàs) nomi-
 natus erat animam sanctam, & sanctum
 sacerdotem. Sub idem tempus
 evata: illa
 fusa eius
 e Pater, tu
 in animo
 quàm in
 am, quod
 t, quod ex
 ali sensu
 cuius eam
 re Ludo-
 eruit: hæc
 rpeti vigi-
 e quæ re
 met si le-
 te Deus
 in bonu
 , quàm
 iusmodi
 ebruant,
 cum

um S. Dominico, & sub finem
 laij visus est rursus, stipatus ma-
 na multitudine Angelorum, quo-
 rum Princeps (ut sæpè aliàs) nomi-
 natus erat animam sanctam, & sanctum
 sacerdotem. Sub idem tempus
 evata: illa
 fusa eius
 e Pater, tu
 in animo
 quàm in
 am, quod
 t, quod ex
 ali sensu
 cuius eam
 re Ludo-
 eruit: hæc
 rpeti vigi-
 e quæ re
 met si le-
 te Deus
 in bonu
 , quàm
 iusmodi
 ebruant,
 cum

comparuit cum anima cuiusdam
 religiosi, nondum satijs expiatâ,
 pro qua jussit eam preces fundere.
 Post paucos dies redijt cum eadē,
 & alia alterius Ordinis, Ludovici
 quodam in spiritalibus discipuli;
 quæ singulari reverentiâ Ludovi-
 cum prosecutæ, dicebant hoc se-
 cere, quod ipse sibi quondam
 magni profectus in virtute, & nūc
 a celo gloriæ, auctor & concilia-
 tor fuerit. Fuerant autem ambo
 illi mortui, magnâ in suis Ordini-
 bus opinione virtutis. Denique
 vigesimo quinto Decembris, ve-
 nit cum sanctis Augustino, Bene-
 dicto, Bernardo, Ignatio, & pluri-
 mis Angelis, qui salutata magnæ

AA 3 cum

cum benevolentia significatione ante g
Marina, confedere sua quisq; sella; a ben
seorsim Ludovicus ante se habe Deniq
bat mensam: qui levatis in cœlum andur
oculis & manibus, magna cum; co
reverentia ac devotione sermo- excitat
nem exorsus, deprædicavit pri- in pro
mum admirabilem DEI amorem dos ru
erga homines, quem in humani- idit c
tate assumpta exhibuit; addens, circun
quantum terroris incusserit suis Finito
inimicis, ut adeò, quâ nocte est iterun
natus, multi scelerati, maximè au- An
tem nefanda turpitudine Sodomi Ludov
tica foedati, oppetiverint mortem e Soci
infaustâ, quòd essent indigni vitâ, tia int
quam sic honoratam à DEO, per clavi M
sordes tam abominabiles foedave- ad inst
rant. Deinde ad festa, quæ in terris Angel
aguntur, delatus, memoravit quo- sine, c
modo celebrentur à Beatis in cœ- liq; de
lo: videlicet laudes & gratias agen- Sa pe
do DEO, pro tanta munificentia- taq; e
erga homines; & rogando, ut abun- dante

ante gratiâ illos juvet, ad fructum
beneficijs illis percipiendum.
Denique hortatus est illam, ad o-
randum DEVM pro bono commu-
ni, consolandos tristes & afflictos,
excitandos languidos & dejectos
in prosecutione virtutis, instru-
endos rudes & errantes. Inter ista,
vidit quamplurimos Beatos cum
circumstare, in habitu Societatis,
 finito sermone, simul omnes re-
surrexerunt in cœlum.

VII.

Anno 1627. Februarij die 16,
Ludovicus comitatus alijs Beatis
Societate, magna cum reveren-
tia interfuit Sacro, quod in con-
clavi Marinæ fiebat, accinentibus
ad instrumenta musica dulcissimè
Angelis, in eleganti ornatu: & in-
fine, cum Sacerdote, bene illi, to-
niq; domui dixit, ac sublimis abiit.
Sæpe aliàs apud eandem fuit, mul-
taq; contulit in eam beneficia, quæ

AA 4 omnia

omnia narravit Confessario. Ad summam, ne de singulis agamus, plurima eam docuit, de propriè spectantibus ipsam, & alios. Quærenti, an esset moritura in domino, subridens dixit, se aliud respondere non posse, quàm quòd in vivis dixerat, anxie sapiùs interroganti, sítne satis resignata in voluntatem Dei: responderat verò tunc: ne dicat hæc stultitias. Commendanti Societatem, quæ passim vexabatur, dixit, convenire ut Electi à Deo per omne genus adversa incedant. Oranti pro Collegio sancti Ambrosij, præcepit eis dicere, de necessarijs confidant providentiæ Dei, quæ nunquam sit eis defutura: quoad spiritualia, se lustrasse Collegium, & contentum fuisse: Rector attendat officio suo; se & ipsi, & Collegio adfuturum. De defunctis quibusdam ex ejus vicinia, cum interrogaret, gravibusne doloribus

arde-

rio. Ad derent, increpans dixit: Hoc illi
agamus, on esse quærendum, sed orandū
proprie ro eis. Denique multis modis o-
s. Quæ andit, se inter cœlites non esse
omino, contemnendi fastigij.

CAPUT III.

*MIRA QVÆDAM IN
LVDOVICO.*

I.

NON pauca fuerunt in Ludo-
vico miranda. Vt, vitæ per
liquot annos ultra vires naturæ
ductio, quam tum alijs, cūm
cipui nominis Medici testimo-
ijs juratis asseveraverūt. Et quod
amplius, vires, quæ in corpore
enè exāgui, ab inedia, & supplicijs
voluntarijs, planè nullæ erant, præ-
sentes & copiosæ, cūm vel dictan-
tum aliquid, vel meditandum, vel
sacrificandum, vel in aliorum salu-
tem dicendum erat. Ad hæc enim
tum accederet omninò infirmus,
arde-

AA 5 aut

aut alienis manibus, peragebatur. ut quando
quasi sanus & robustus: ut quando
pedibus consistere non potuit, ac
tria tamen Sacra continò fecit.
Natali die Christi: & ultimo die
vitæ, quando fratri suo germano
loqui per debilitatem non potue-
rat, postea quinque, aut sex horis,
distinctâ, clarâque voce quædam
dictavit: sæpe etiam deportatus ad
agrotos, quantum satîs erat eorû
solatio, cum ijs egit mansitque,
redeunte statim postea priore suâ
imbecillitate. Referri possunt huc
radij & lucæ, quibus non semel
ipse, & ejus cubiculum resplen-
duit.

II.

Præcipua & mirifica vis fuit præ-
cum illius, quarum interventione
tam in vita, quàm postea permulti
à gravibus ac letalibus morbis li-
berati sunt: quæ omnia idoneis
testimonijs eorundem probata ser-
vantur.

gebateantur. Horum nonnulla libabi-
 t quando us. Isabella de Mercado, Vallis-
 poruit, ac ueri, urebatur diro dolore unius
 nò fecit oculi, auris & gutturis, die Cœnæ
 imo die Domini. Quæstæ est visenti ad se
 germano Ludovico, quòd eâ die Venerabili
 on potue- sacramento frui non posset; cui
 sex horis, obridens, poteris, inquit: & mox
 quadam cessavit omnis dolor, illâque defi-
 ritatus ad terio suo potita, recitato ab ipso
 erat eorâ evangelio, optimè dormivit, cœ-
 asitque, navit, in templo interfuit omnibus
 priore suâ bus divinis; omnia fecit, ac si nò
 ffunt huc egrotâsset. Altero die videns illum
 on semel terereuntem, læta celeriter ac-
 resplen- currit, eique gratias egit. Antonius
 Balboa in sèvissimo lateris unius
 dolore, curavit advocari Ludovi-
 fuit præ tam, ut cum eo componeret res
 ventione nimæ suæ, brevì, ut arbitrabatur,
 permulti volaturæ. Venit ille, licet ipse
 morbis li- tunc inter brachia deportandus
 idoneis esset, præ infirmitate: primòque
 barta ser- dicitu, & lætitiâ singulari perfudit
 vanur.

Anto-

Antonium, & mox omni dolore exemit, duabus horis cum eo moratus. Villagarcia Franciscum de Ribera, periculosè laborantem, Evangelio recitato, contactu manuum subito restituit. Alteri, quæ confessionis gratiâ ad eum venerat, supervenit laterum dolor: is iussit ne doleat amplius, & morbus imperio paruit. Maria, antistes Recollectarum S. Augustini, missa ad se ab eodem oratione, quam recitaret, à magnis corporis, & animi afflictationibus, confestim se respirasse recensuit. Alia ejusdem Conobij, Anna Maria de Incarnatione, gravem à se tentationem, appositis cordi suo Ludovici literis depulsam. Alij se ex alijs animi malis, eo invocato, ereptos. Nonnullis etiam ius suum, quod in causa bona, vel iudicium iniquitate, vel partis oppositæ contumaciâ interceptum, obtinere diu nō potuerat, suâ

ad DEVM prece expedit, ani-
mis adversantium repētè mutatis,
evenisse sibi Ferdinandus Pardo,
Canonicus Ecclesiæ de Lugo, me-
moravit: idem Gaspar de Brizen-
to, quem ex causa hæreditatis ad
eam devolutæ, extrahere volebāt
Societate. Licentiato Zevallos,
in angustijs gravis negotij deo
cōmendaret enixè, Ludovicus,
in lectulo suo tum præ infirmitate
decumbens, adfuit, & consolatio-
ne referto, curas, quibus coqueba-
tur, absterfit: sive imagine tantum
sua, sive revera in duobus locis
constitutus à DEO

III.

Hæc in vivis: à morte non mi-
nus munificus fuit. Catharina de
Valle secundo mense à conceptu,
nata in dies ardore, quatuor
annorum Medicorum judicio
ad extrema pervenerat, cùm sube-
unte animum magna erga Ludo-
vicum

vicum fiducia, vovit novendial^e habere
Sacrum, & primum iter ad sepul^{crum} e
chrum ejus, si convaluerit. Ratum em n
habuit votum vir eius Hierony^m acta
mus de Avellaneda, & ad sepul^{crum} niu
chrum viri beati studiosè Deo depte
commendavit, attulitq; effigiem o, gra
eius infirmæ, quâ multum exhila^{ti}am
rata, levata immaturo foetu, sine^o illo e
molestia, brevique omnino rece^{te}, si
ptâ sanitate, grata voti fidem exsol^{vet}it
vit. Anno 1628. cùm ulcere pelti^e magna
lente ad extrema deductus esset^{et} viri, t
Clemens Fermento, urbis Vallis^e it eju
oletanæ Gubernator, omni Medie^{se}, t
corum arte frustrata, voto se astrin^{xit}urâ
xit; bonam pecuniæ vim conse^{na} d
rendi, ad sumptus necessarios ob^{tracip}
tinendo cultui Ludovici, cuius^{tuens}
fuerat semper studiosissimus, &^{berita}
sanctitatem plurimi fecerat; impe^{um st}
tratâ eius effigie à Rectore Colle^{corpo}
gij, & albo cereo ad sepulchrum^{sem i}
eius accenso, mox cœpit melius^{lum e}
habere,

vendialibere, & licet Medici crederent
 ad sepulchrum emendationem mali constan-
 t. Ratum non fore, nihilominus tamen
 Hieronymus dicta est semper, donec supra os
 ad sepulchrum spem, sanitatem integram
 osè Deo deceptus, Sospiratori suo, Ludovi-
 effigiem, gratulatus est: qui, cum ei se
 m exhilaratam atque etiam commendaret,
 etu, sine visus est ei vultu gravi & hilari di-
 ino rece- te, se impetrâsse illi, quod ab se
 em exsol- petijt, & eo amplius. Postea verò
 ere pesti- magna cum fiducia erga beatum,
 us effec- Virū, semper ad latus cordis gestas-
 is Valli- sit ejus imaginē, quæ omnia, cum
 ni Medi- se, tum vxor eius, prolixè referri
 se astrin- rârūt in tabulas. Domina Magda-
 n confes- na de Zisneros, cum per altas ad
 arios ob- precipites scalas, fallente vestigio,
 , cuius- tuens invocâset opem Dei per-
 mus, & terita Ludovici, ad finem scala-
 at; impe- rum stetit erecta, sine omni lēsiōe
 e Colle- corporis, ac terrore animi: & qui-
 chrum- tem in crepidis, quæ inter cadē-
 t melius- tum exciderant; & inter parietes,
 habere, ad

ad quos necessariò caput erat alligatum, si absque tutela cœlesti fuisset. Maria, Marchionissa de los Velez, à viginti annorum fluxu, quoad periculum vitæ processerat, admotâ religiosè particulâ sacræ vestis, in qua Sacrum fecerat Ludovicus, cui se impensè commendabat, in momento sanata est. Idem sæpiùs Marchioni, eius marito, graviter laboranti evenit. Idem Antonia, Marchionissæ de Villar, admotâ sibi cruce, quam gestarat Ludovicus: Idem alijs multis, sacri & profani Ordinis, interpositu meritorum eius, sive per applicationem reliquiarum, sive per invocationem eius, concessum à Deo est, quorum attestations, ritè acceptas, huc referre non attinet. Unâ prætermittere nefas duco.

IV.

Joanna de Jesu Maria, Recollecta S. Augustini, Eybare in Conventu nobis

erat allu-
 lesti fuit
 e los Ve-
 uxu, quo
 erat, ad-
 sacra ve-
 at Ludov-
 menda-
 st. Idem
 marito,
 Idem
 e Villar,
 gestarat
 ltis, sacri
 fitu me-
 plicatio-
 invoca-
 DEO est
 te acce-
 et. Unu
 Recolle-
 in Co-
 nobio

obio Conceptionis, circa deci-
 um nonum ætatis annum Reli-
 gionem ingressa, cruciabilem in-
 odum torquebatur scrupulis, ac
 turbidis conscientijs animi, quas
 scutiendi apud eam finis non
 rat; ut adeò tempus omne in illis
 ligendis ex mente, velut ex agro
 apidofo, non tantum supervaca-
 neo, sed etiam nocuo labore con-
 meret: nam & seipsam irrequie-
 vexabat, & alios viros graves ac
 ios; quorum, ut assolet perplexum
 oc genus hominum, nulli mo-
 em gerebat, nulli habebat fidem.
 cum audivisset legi orationem
 e rebus Ludovici habitam à Mi-
 chaële de S. Romano, Præposito
 Domui Professæ Vallisoleti, nova
 rga illum, cuius virtutes prædica-
 as audierat, & sanctitatem ex libris
 ius informatam, & in sculptam
 udum habuerat, fiduciâ cõceptâ,
 appliciter flens eum rogabat, à

BB

DEO

DEO suis malis impetrare velit
 remedium, multum inculpando se-
 ipsam ac deplorando, quod ea non
 exposuisset viventi. Mox tamen à
 prece per affusam sibi spem divi-
 nitus, cœpit levare nonnihil, di-
 xitque Antistitæ suæ Constantiæ à
 S. Paula, se talem amorem, ac de-
 votionem sentire in animo suo, ut
 speret Virum sanctum aliquid in
 se operis editurum. Cui illa re-
 spondit, quando neglexerit expo-
 nere suas miseras vivo, nihil sup-
 petere melioris consilij, quàm ut
 perscribat eas P. Præposito, & quid-
 quid rescripserit ille, nomine Lu-
 dovici scriptum accipiat, ipsique
 obtemperet. Fecit illa; novendiali
 supplicatione rogavit Ludovicum,
 ut calamum Præpositi regere velit
 in salutem suam. Recepit respon-
 sum, cum Reliquijs viri beati; ac
 simul id legit, ea pace ac serenitate
 mentis imbuta est, omni caligine
 priore

ore deterfa, ut foris appareret; & diceret, se, fi juberetur, tot diebus continuis facræ mentis accumbere, sine prævia confessione peccatorum, id absque difficultate facturam. Quoties autem morfiunculam scrupuli, & relectione responsi illius eam, & alteriore frictione, sedabat.

V.

juverit audire, quæ ipsamet scripsit: *Lectis, inquit, literis P. Prædicti, & sancti Patris Ludovici Reliquiis impositus capiti meo, subito serenas sunt nubes, quæ obscuraverant animam meam, ut me statim senserim quietam, & magna cum promptitudine me subijciendam iudicio Confessionis; neque amplius voluerim confessiones generales revocare ad novum sacramen, aut reconciliationes repetere: quamvis demon quinque annis cum medio infestârit me his inquietationibus, tamen ex misericordia DEI,*

BR 2 per

per intercessionem sancti Patris Ludovici, me invenio nunc in ea pace, quiete, ac serenitate mentis, ac sinibus praeessisset in me inquietis, scrupulis, & amaritudinis, sine vestigio ullo, memoria.

VI.

Neque intra hæc stetit gratia Ludovici, sed aucta est alia major. Nam cum prius exerceri consueveret solâ ferè meditatione nozarum, non sine laborioso & insuavi mentis discursu, intra breve tempus, ad novum, & insuetum sibi, modum orandi se devenisse notavit, ut jam discurrendo nihil promoveret, nihil agitatione intelligētiarum proficeret, sed elevaretur ad alia; quantumvis renitens, & reformidans, ne fortè illuderetur à dæmone. Quare obnixè precata est Ludovicum, ut si qua fallacia sibi interdatur sub eo modo orandi, gratiam impetret sibi inter orandum utendi.

trīs Lud- viribus, & facultatibus animæ
 ea pace, ut prius. Quo facto sensit no-
 ac se nihil se luce illustrari, recolligi à sen-
 scrupuli, bus animum, ac dilatarī consola-
 tio nullo, tione internâ, ex dulcedine & sua-
 tate divina: quæ sentiri posse di-
 cebat, verbis explicari non posse.
 it gratia fructus hinc enascentes in anima
 a majore, erunt inflammari affectus amo-
 consue- ris Dei, cum admiratione infinitæ
 noxarum, us magnitudinis: item si fieri
 avi men- posset, desiderium consumendi se
 tempus, ad totam in laudibus Dei, cum agni-
 modum, tione pudibunda suæ vilitatis. Fie-
 it, ut jam at autem hæc mētis ejus in DEVM
 veret, ni- levatio diversis modis: nam ali-
 rum pro- quando cum hac cœlesti luce, vi-
 lia; quan- debatur ei ortum in anima sua ver-
 midans, toridum divinæ charitatis, collo-
 emone- carâ in horto pulcherrimo, inter
 st. Ludo- castas, & suaves affectiones. Ali-
 oi inerte- quando videbatur impositum in-
 gratiam- nimis recessibus animæ myrothe-
 um uten- rum, plenum pretiosis & odoratis
 di vi-

rebus, quarum copiosa fragrantia, recrearet omnes animæ suæ facultates, excitando eas, & provocando ad laudandum & honorandum DEVM omni, & vehementissima contentione animi, ingenij & virium. Addit illa, certum sibi esse, quando hoc suum genus orandi viris doctis, & experientissimis approbatum sit, veluti profectum à spiritu DEI; hanc sibi gratiam à Deo factam, conciliante Ludovico; quoniam ex sua parte nulla præcesserit nova præparatio, & ante lectam illam epistolam, admodumque capiti venerabundè ipsius reliquias aliam orandi orationem non tenuerit, quàm per meditationem speraverit autem DEVM per mentem Ludovici, in quem tanto ferebatur affectu, aliquid in anima suam operaturum. His testes accedunt, præter Antistitam, prudentem sanè feminam, Ordinis S. Augusti-

agranthia, viri religione, ac sapientiâ vene-
tabiles, Antonius de Encinas, &
Christophorus de Pineda, quibus
perspectissimæ fuerunt res hujus
virginis.

CAPUT IV.

TRANSLATIO CORPORIS
LUDOVICI.

I.

Am copiosa erga plurimos
Ludovici, vitâ defuncti, be-
neficia fuere, ut grato erga illum,
animo, desiderarent pro monu-
mento, lapidem cum inscriptione
sepulchro eius imponere: præcipuè
Hieronimus de Avellaneda,
cum sua conjuge: nec visum est
hoc negandum. Et quia hominum,
erga suæ sibi salutis causam ac ser-
vatores, studia crescebant in dies,
cæptimque is, & sinè pompa defos-
sus erat, ossa paulò honestiùs col-
locare placuit, ad ipsum parietem

B B 4 lateris

lateris Evangelij. Sed ut consultis advola
agerentur omnia, Rector Collegij, veròq; c
Michaël de Orenna, Marinae de impetra
Escobar, cuius post Ludovicum trachio
Confessarius erat, negotium cum thesauri
Deo pertractandum commisit.
Hæc postea renunciavit illi, se ab Adve
Angelis ad corpus Ludovici dela- Adve
tam, illudque tanquam hospitium Adve
animæ sanctæ veneratam fuisse. Adve
Illud autem nec dissolutum omni- Adve
no, neque integrum esse, sed affe- qui om
ctum jam; sic tamen, ut ex facie ac perp
& capillis capitis, ac barbæ cognoscuer
sci queat. Missis ergo ad hortum, sic
reliquis, Rector solus domi re-manum
mansit cum Fratribus coadjutori- et mal
bus, & aperto sepulchro, die 18. carnem
Septembris anno 1625. scriptu- rumpi i
Hieronymo de Avellaneda, se- resoluta
Ludovici corpus ita invenisse, ut corrupt
Marina describerat, sinè omni ma- tegrum
lo odore, vel horrore etiam par- ca ipsu
tium, quas affecerat corruptio. quava
Adola-

consultis adolavit ille nemine conscio, re-
Collegii, veròq; cum sensu miratus omnia,
na de impetravit à Rectore officulum è
ovicum archio & manu, quod in sacris
m cum thesauris servaret.

II.

Advocati postea Medicinæ Do-
ci dela-ctores præcipui, Joannes Ferdi-
spitium-ndus de Talavera, Ferdinandus
fuisse. Sanchez de Espinosa, & Petrus
omni-Barba, Medicus Camera Regiæ,
ed affe-qui omnibus diligenter inspectis
ex facie ac perpensis, communi sententia
cogno-ensuerunt, nullâ naturæ vi, vel
ortum-ante, fieri potuisse, ut corpus hu-
mi re-manum, dum putrescit, non exha-
ljutori-let malum odorem: hîc autem
die 18. carnem, ventrem, & intestina cor-
scripsit-rumpi in terra, & carnem quidem
a, se-resolutam ab ossibus, nondum
isse, ut corruptam omnino; cerebrum in-
ni ma-tegrum in cranio, licet omnis cir-
m par-ca ipsum caro corrupta jam sit, re-
ruptio-liqua verò non sicca, sed multis lo-
Adola-

cis humida: & nihil tamen gravis
 odoris sentiri, sed valdè gratum:
 quod non nisi divinæ virtuti pos-
 sit attribui: quamvis enim corpo-
 ris humani, vel etiam terræ, in qua
 sepelitur, possit esse talis réperies,
 ut à natura maneat illæsum aliquo
 tempore; ut autem non graviter
 oleat, dum corrumpitur, id fieri nõ
 posse. Quam sententiã sanctè ju-
 rando consignatam, 18. Octobris
 anno 1625. postea rursus in secun-
 da informatione confirmaverunt.

III.

Omnia, ut recensita sunt, vrbis
 Episcopus ipse, cum alijs multis
 Prælati & Religiosis, non sinè ad-
 miratione inspexit: & ad maiorem
 rei certitudinem, publicâ Notarij
 fide scribi mandavit, accepto simul
 iuramento à tribus è Societate,
 qui sepulturæ præsentem interfue-
 rant, agnoscebant corpus ex facie,
 noverântque nullum aliud eo loco
 tumu-

n gravis
atum.
uti pol
corpo
e, in qua
éperies,
a aliquo
graviter
fieri nō
ndē ju
ctobris
a secun
verunt.
t, vrbis
multis
inē ad
majorem
Notarij
o simul
etate,
terfue
x facie,
eo loco
tumu-

umulatum fuisse. Avellaneda, de
quo suprā meminimus, in sua re-
latione distinctiūs quādam expres-
sit: vestimenta, in quibus est sepul-
tus Ludovicus, omnino consum-
pta fuisse, corpus sine tumba, ossa
terræ permixta jacuisse, multam
carnem humidam, & ossa ex parte
quasi viscosa, ubi eis terra adhæsit:
ut adeò, quæ nondum erant cor-
rupta, nō sicca essent, sed humida;
& quasi glutine manus, & pannos
admotos inficerent, absque omni
tamen horrore, aut fœtore.

IV.

His itā peractis, ossa de priore
loco secretò translata sunt in se-
pulchrum, ad hoc inter summam
aram, & parietem effossum, super-
imposito operculo, cum hac in-
scriptione Hispanica. *Hic situm est
corpus Venerabilis Patris Ludovici de
Ponte, è Societate Jesu. Obijt 16. Fe-
bruarij Anni millesimi sexcentesimi
vige-*

vigesimi quarti. Sed postea placuit
illud reponere in eum locum, in
quo primò positum fuerat sub ter-
ra, superposito lapide cum Epita-
phio prædicto. Multi sepulchrum
hoc frequentant, ut venerentur
servi Dei reliquias novendiali pre-
ce, tabellis, ac cereis votivis: obtu-
lerant & lampadem, semper ibi ar-
suram; sed ne peccaretur in decre-
tum Urbani VIII. isto cultu pu-
blico, acceptata non est: cum pri-
vatim quisque, pro acceptis per
illum bonis à Deo, gratias possit
referre.

V.

Cùm autem beneficentia Lu-
dovici de cœlo, quotidianis fere
miraculis, in dies magis claresce-
ret, ac de sanctitate ipsius, quæ stu-
diosè celârat in vivis, vulgarentur
complura; judicavit Michaël de
Orenna, Rector Collegij S. Am-
brofij Vallisoleti, expedire, ut ad
memo-

memoriam posteritatis ea, quæ
amissim ferebantur, ritè examinata,
constarent authoritate publicâ.
fecit hoc propensè Alphonsus
Lopez Gallus, Episcopus Vallis-
oletanus, initio rei factò 15. Aprilis
Anno 1625. maximè cùm idem ab
eius civitas tota studiosissimè con-
tendisset. Quæ etiam supplicavit
Philippo I V. Regi Catholico, Car-
dinali Infanti, aliisque regni Pro-
ceribus, ut ad cultum per totum
Orbem à Summo Pontifice decer-
endum, tanquam Sancto, suam
opem, & operam dignarentur
conferre. Auditis omnibus, qui
aliquid ad Episcopi tribunal refe-
rebant, missa est ad Generalem
Præpositum Societatis, Mutium
Vitellescum, relatio: sed quia in
ea desiderabantur nonnulla, rur-
sus Anno 1629. die 20. Aprilis, ad
examen revocata, & ad Curiam
Romanæ amissim facta sunt o-
mnia.

omnia. Interim tamen novo Urbani VIII. decreto, usque ad annum ab obitu ejus quinquagesimum, suspensum fuit totum hoc, procurandi publici cultus, negotium.

CAPUT V.

*FAMA, ET SENSUS GRAVISSIMORVM HOMINVM
DE LVDOVICO.*

I.

Quanta fuerit Ludovicus in existimatione virtutis, & sapientiae apud omnes, qui norant eum, prolixus ero, si demonstrare voluero verbis, ac tabulis eorum, qui hoc testati sunt. Obiter aliqua perstringam. Henriquez Pimentel, prius Vallisoletanus, postea Conchenfis Episcopus, ait; se, cum audisset Ludovicum esse virum perdoctum, excellentis, & heroicae virtutis, raræ, ac singularis prudentiae

ovo Vi- & consilij, multum communi-
e ad an- tate cum illo, tam de privatis ani-
quagesi- me suæ rebus, quàm de Officio Pa-
um hoc, torali, & obsequio divino; semper-
s, nego- que invenisse in eo consilium &
consolationem, qualem promise-
sibi de illius sanctitate, doctrina
& prudentia. Talem etiam habitum
fuisse tota Vallisoletto, & ab omnis
generis hominibus consultum,
tanquam virum perfectum, & extra-
ordinariæ virtutis, ac peritiæ magi-
strum spiritus. Joannes Hurtadus
de Mendoza, Archidiaconus de
Campo, dixit, à se annis 50. cogni-
tum, & habitum fuisse Ludovicum,
tanquam virum Apostolicum, vir-
tutis perfectæ, & raræ sanctitatis:
idemque judicium commune de
illo fuisse. Unde etiam ipse magna
cum reverentia semper egerit cum
eo; nec arbitrari se majorem ma-
gistrum spiritus extitisse illis tem-
poribus, aut etiam ullum, in quem
tanta

tanta simul prudentia, humilitas, amor Dei, zelus animarum, & acumen ingenij cōvenerint, quamvis non deessent, qui aliquo decorum istorum ei non cederent.

II.

P. Andreas de Ponte, Dominicanus, testatur eum, tum alibi, cum in Ordine suo, ut virum sanctum, venerationi fuisse: plurimosque Magnates ac Principes sibi gratulatos, quòd talem fratrem germanum haberet. Bartholomæus de Segura, Benedictinus, Concionator Regis Catholici, dixit, se felicem futurum, si mori potuisset illo presente. Joannes Requesenius, Marchio de Villar, se inter omnes, quos noverat, suspexisse capacitatem, & sanctitatem illius. Antonius de Campo Rotundo, Præses negotiorum Regis, sibi semper visam esse mirabilem ejus vitam, & exemplum. Joseph Gonzalez, è Consilio

Regis;

Regis, cum tanquam virum eximie
sanctitatis, ab omnis conditionis
hominibus consultum de sua salu-
tate; & hanc de illo opinionem etiam
post mortem fuisse. Mariana de S.
Joseph, Recollectarum Fundatrix,
scripsit, cum propter continuam
attentionem animi sui in Deo,
magnam omnibus, qui agebant
cum ipso, iniecisse reverentiam,
& estimationem suæ sanctitatis,
propter quod etiam non potuerint
consuetudine ejus avelli. Mencia
de Padilla, notissimæ virtutis, pro-
fessa est, nullis verbis explicari pos-
se, quàm sublimis fuerit sanctita-
tis Ludovicus: séque à multis au-
divisse, nihil unquam in verbis, aut
actionibus ejus deprehensum, quod
non referret clarissimam virtutem,
quia semper omnes ad majorem
Dei honorem direxerit. Omitto
elogium D. Petri de Orozco, quo
in laudes Ludovici consumpsit o-
mnia

omnia myrothecia eloquentiæ, ni-
mio forsan, (ut alicui videri posset) que en-
erga Patrem suum spiritualemente florando, cō-
dio, summis eum Sāctis adæquans, assistend-

III.

peribus

Ponderosior videri poterit Epi- & fami-
scopi Vallisoletani commendatio, terminus
qui in suis ad Sūmum Pontificem, His, &
7. Aprilis Anno 1627. datis, postellam ex-
acceptas & discussas informatio- quasi ru-
nes, de Ludovico sic scripsit. Hanc videret, &
virum insignem invenimus, multum nem, qu-
processisse in omni genere virtutum, ut orare
& tam ardentem fuisse in amore erga modum g-
DEVM, ut inflammati affectus eum illustrato
perduxerint ad terminos amittendi verbis ej-
vitam, naturalem; salutis aliena tam impositi-
studiosum, & sollicitum, ut plus quam tus facil-
annis 40. nemo viderit otiosum, sed continua-
agentem semper cum DEO in oratione vando c-
aut Sacrificio, aut laborantem in bonis lacrame
animarum, docendo, concionando, con- luit; tam
fessiones excipiendo, dando consil- A, pro sua oc-
respondendo ad proposita sibi dubia, sacri fac-
presen-

V. *Fama & existimatio de Ludovico.* 463
ntia, ni praesentibus ore; absentibus, qui un-
ri possent, eum consulebant, scripto; visi-
alem suando, consolando, exhortando infirmos,
aequanimiter assistendo peste correptis, alijs pietatis
operibus se occupando. In devotione,
erit Episcopus familiaritate cum DEO tam fuit
endario, ut vir religiosus, gravis, do-
tissimus, & boni exempli, cum praeteriens
tis, post illam eius, audito magno fragore,
ormatio quasi rumperentur trabes recti, ape-
rit. Hanc rursus, viderit hunc venerabilem Pa-
tristimum, qui tum spiritu accensus, incipie-
rentum, ut orare, splendore quodam divino ad-
more erga mundum globi, medio corpore opertum;
ctus eum illustrato capite & pectore. Et ut ex-
mittendi verbis ejus, & gravi venerandaque
ena tam impositione membrorum, & actioni-
us quamvis facile erat colligere, incedebat in-
sum, sed continua praesentia DEI. Totas noctes
oratione quando consumebat coram sanctissimo
in bono sacramento, cui singulariter devotus
ado, con- fuit; tam saepe illud visitando, ut altera
consilia, pro sua occupatione sufficeret. Quotidie
dubia, sacri faciendi causa surgebat e lecto.
praesen- Ca 2 etiam

etiam in gravissimis morbis, ac debilitate corporis, ut videretur constare tantum pelle & ossibus. Quod si quid extraordinarium accidisset, ut (quod raro contigit) Sacrum ipse facere non posset, ex alterius manu divino se Pater reficiebat.

IV.

Tam fuit humilis, ut singulari devotitate totâ vitâ suâ celaverit revelationes, illustrationes, & favores, quos ei DEVS inter sua sancta exercitia exhibuit, ut nescirentur, donec DEVS alijs probata vita hominibus ea manifestavit. Cûmque tam perspecta ac venerata prudentia fuerit, nunquam auditum est ab eo verbum, quod oleret assumptionem sui ipsius, aut operum suorum raro silentio dissimulante dona divinitus ipsi data; & magna modestia subiaciendo iudicium suum alijs, omni ex parte ipso inferioribus. Patientia fuit admirabili, ut nemo meminerit eum videre lamentantem in acutis doloribus.

V. gutta articularis, & alijs morbis,
 ac debilitatiorum erant morsus acerrimi: ipsorum
 constare quos ita silentio pressit, ut longo tem-
 po si quid ignoti essent etiam domesticis. Hi
 ut (quod) sic eum debilitarunt, multis annis
 acere non que ad mortem, ut mirati sint omnes,
 se Pante illa extrema infirmitate hominem
 esse vivere: docti adeo & experientes
 Medici, quibus perspecta erat eius con-
 stitutio naturalis, iudicarint eam ani-
 mam in tali corpore, sine miraculo, con-
 servari non posse; quod ipsum nota-
 vit hominibus de caelo est indica-
 tum, Contumelias, quibus oneratus est
 quando, sic accepit, ut nec verbo, nec
 modo se ulcisceretur, cum posset fa-
 ctissime. Permisit uno se oculo capi, ne
 manifestaret, quod patiebatur: atque
 hoc nulli dixit, nisi valde spirituali
 persona, ut suo eam exemplo animaret
 ad perferendos dolores, amore DEI,
 cum silentio & patientia. Strictè serva-
 vit propositum, quod fecerat, non ape-
 rindi, quae patiebatur, nisi ad hoc ad-
 strin-

stringeretur in conscientia. In toto corpore solam dexteram, & caput liberum à doloribus habuit: quibus tam valide fuit obnixus, ut semper se laboribus exerceret usque ad paucas horas ante excessum: in medijs doloribus, & maxima debilitate composuit, ac sua manscripsit undecim volumina, quae in lucem valde spiritualia & utilia, prater alios tractatus, quos scriptis reliquit.

V.

Puritas animi & corporis angelica fuit, ut sicut ejus Confessarij, viri religiosi, prudentes ac docti testantur, nunquam, ne in generali quidem confessione deprehensum sit peccatum lethale, in quocunque genere; sed ne veniale quidem è genere mortalium. Imò referunt, quàm exactè servavit votum, multos annos editum, non admittens scienter ullum veniale: quod quidem votum, indicium & argumentum est magnae perfectionis, quam in ejus actibus

in toto orbe notârunt semper, qui sunt ver-
tutibus cum illo. Et quamvis Regula non
tam valide ligarent sub peccato, tamen eas tam
laboribus exacte servavit, ut nullam sit un-
quam visus transgredi, nec ea, quae Su-
periores ordinaverant; neque repu-
sua manentiam unquam ostendit in obedien-
tia. Imò cum esset Rector, & Provincia-
& utilia uni subditis eum subiecisset, quoad
penitencias, & asperitates corporis, ne
furore spiritus modum excederet, prom-
te & accurate illi obediit.

VI.

Paupertatem totâ vitâ suâ tam stri-
ctam servavit, nihil ut amplius admit-
teret, quam praevisè necessarium regen-
di corpori, & libros ad sua studia. Ejus
abstinentia in admirationem rapuit
omnes amicos, ac penitentes, quod in-
firmum, & indigentia nihil
delicati admitteret, neque aliud quid-
quam per modum medicamenti. Pri-
us se delicijs fructuum, & alijs, pro
sustentando se contentus pauxillo car-

nis concisa, quam tamen post horas paucas reijcere cogebatur, ideoque cibum insipidus ei magis tormento, quam delectationi fuit, ac fassus est, si liceret, se potius excessurum è vita, quam cibum sumpturum. Tam inclementer habuit suum corpus quoad alia genera paenitentia, ut etiam tempore, quo per quietem reficiendum erat, modico, quod orationi subtraxit, illud somni capiendi causâ in nudum asserem abijceret: cilicijs utebatur valde saepe: flagellabat se atrociter quotidie, tametsi videretur nihil habere, nisi ossa; abstinebat recreationibus concessis, neque visus est ullam relaxationem quarere: patiebatur ardentem & continuam sitim, neque tamen unquam bibit extra consueta tempora cibi sumendi; fuitque potus ejus paucarum unciarum: & cum singulis gliscentibus morbis accenderetur, raro visus est aliquid ei concedere.

VII.

Providentia DEI sic afficiebatur, ut
magnam

in sus gravium virorū de Ludovico. 409
oras pau- magnam in ea quietem inveniret ani-
que cibum na sua, & omnes hortaretur ad eam
quā de- illa quarendam, omnino se resignan-
liceret, se in eius amorem paternum: suadens
m cibum ut in suis afflictionibus habeant in-
er habuit memoria & corde hac verba: Fiat,
ra penia Domine, in me, de me, per me, cir-
per quie- ca me, & circa omnia mea, tua san-
a, quod tissima voluntas, nunc, & semper,
ni capi- & in æternum, amen. Atque his,
bijceret: intimo cordis sensu prolatis, ipsemet in
gellabat suis doloribus peribat levamen. Iudicia
ideretur DEI venerabatur profunda cum reve-
ebat re- rentia, & cū in Psalmis occurrerent
visus est ista verba: Terribilis in consilijs
patieba- super filios hominum, illa singulari
im, neq; ponderatione recitabat. Ea, quæ DEVS
consueti circa animas decernit, & gravitatem
ue potius culparum suarum, tam viria apprehen-
um sita sione conceperat, ut cum surgeret ab
ur, raro examine, semel, iterūq; contremue-
rit locus, in quo erat.

VIII.

In magisterio spiritali tam excel-
lens

lens fuit, ut videretur penetrare corda
venientium ad se consilij causa, decla-
rando eis dubia sua, quae ipsimet expli-
care non poterant. Nec scitur ullus ab
eo recessisse, cui satisfactum non sit. Et
propter hanc intelligentiam, & ma-
gnam suam doctrinam, ac sapientiam,
quam DEVS ei dederat, venerunt ad
eum in suis dubijs, tanquam ad oracu-
lum, ex omni genere hominum. Eccle-
siastici & saculares, Nobiles, Dynasta,
Praelati & Religiosi: quibus omnibus
dabat consilia, & directionem, magno
cum Zelo, charitate, & satisfactione,
fructuque animarum suarum.

IX.

Gratiam habuit à DEO cognoscendi
cogitationes hominum; quas & mani-
festavit quibusdam, pro ipsorum bono.
Prædixit futura, quae etiam sic evenê-
re, sicut ipse prædixerat. Habuit mul-
tas Revelationes à DEO, quarum ali-
quas sua manu scriptas reliquit, sed
præ humilitate, absque suo nomine, con-
sensu

Insus dixisse, quòd eas habuerit aliquis
Societate. Multos alios favores, &
orationes miraculosas accepit à DEO,
sanctos Angelos. Cæpit scribere
libros peculiari impulsu, & instin-
tu divino ad hoc opus eum vocante,
cum defecissent ei vires ad alia mini-
steria, e sancto instituto sua Religionis.
Doctrina horum librorum, & spiritua-
lis fructus ex eis, in tota Christiani-
tate, collectus, clarè testantur, quo spi-
ritu scripti sint: quando in omnes ferè
linguas Europa translati, extendunt
ad omnes Fideles institutionem, & ma-
gisterium huius sapientis, & religiosi
viri; qui in illis adhuc laboravit pau-
cis horis ante mortem, & dum etiam-
cum scriberet, petivit ultima Sacra-
menta, gnarus adesse jam ultimam ho-
ram vite sue. Hæc hætenus pius ac
zelosus ille Prælatus: qui cum ad-
didisset felicem Ludovici mortem;
frequentiam eorum, qui ex omni
ordine, ac natione præcipuorum
homi-

hominum, illi venerunt exequias,
 communem acclamationem, &
 prædicationem ejus sanctitatis; re-
 velatam hominibus, probatæ vir-
 tutis & exempli, gloriam ejus, &
 honorem, quem inter cœlites ha-
 bet; beneficia divinitus ad eius in-
 vocationem impetrata; ac denique
 miraculum corporis, posteaquam
 ultra 20. menses ac totidem dies,
 terræ infossus fuerat, ita cœpti
 corrumpi, ut sine omni fœtore ef-
 fet, ac cerebrum integerrimum in-
 testa; humillima supplicatione
 petit à Summo Pontifice, ut pro
 communi solatio, & ornamento
 Ecclesiæ, ad honorem & gloriam
 Dei, dignetur jubere, ut ritè fiant
 informationes juridicæ,

X.

Humanis testimonijs accedat
 unum è cœlo. Audierat Marina
 de Escobar, cùm informationes de
 Ludovico sumerentur, se quoque
 inter-

interrogatum iri, ut ea referret sub
religione juramenti, quæ norat de
illo. Anxia super hac re, quod ar-
cana sua nulli, nisi Confessario de-
tegere soletet, & nunquam cum
tremenda divini nominis interpo-
sitione aliquid edixisset, sæpius à
Deo petivit exitum ejus perplexi-
tatis. Cùm adfuit illi conspicuus
S. Franciscus Xaverius, cum Ludo-
vico, & quatuor Angelis. Stetit Xa-
verius, Ludovico sedēte in solio, &
intuitus Marinam multa cum signi-
ficatione amoris, omni dubitatio-
ne mentis per claræ lucis infusio-
nem exempta, dixit ei disertis ver-
bis. *In tuo juramento dicas hæc verba:*
Te omnes revelationes & visiones,
quas dixisti, pro certo habere, quod to-
tæ sint à Domino nostro, cum approba-
tione Confessariorum tuorum; & quod,
quando erat occasio loquendi de hoc ve-
nerabili viro, semper audieris admi-
rabiles virtutes, & res magna religio-
nis,

nis, exempli, spiritus & sapientia: & sic
 triginta circiter annis, quibus egisti
 cum eo de gubernatione animarum, &
 illi confessa es, idem fueris experta cum
 valde magna charitate, ac zelo juvan-
 di animas, devotum & sanctum spiri-
 tum, admirabilem & sanctam doctri-
 nam. Ad hæc omnia tacente Ludo-
 vico, dicebat illa intra se; Sācte Pa-
 ter, Ludovice, cur nihil dicis ad illa,
 quæ audivisti? cui cogitationi Lu-
 dovicus respondit, se contra divinā
 veritatem niti non posse. Subintu-
 lit S. Xaverius, DEVM esse summam
 Veritatem, quæ nec fallere potest,
 nec falli. Admirāti porrò, cū stan-
 te Apostolo Indiarum sederet Lu-
 dovicus, dixit Xaverius; scias apud
 Beatos magistros sacræ Theologiæ
 institutis & illustratis à Spiritu san-
 cto, qualis Pater hic fuit, sua quorū
 esse insignia, & notas magisterij sui
 & quod scripsit hic sanctus Pater
 inspiratū à Spiritu sancto scripsisse
 & sic velle

V. Sensus virorum gravium de Ludovico. 419
pientia: & sic omnibus Christianis tradidisse doctrinam perfectionis. Postea, cum docuissent eam, quanto in honore oporteat habere Magistros, ac ministros doctrinae coelestis, & alia quaedam privatim ad Marinam spectantia, desierunt videri.
Hæc de venerabili viro, Ludovico de Ponte, ex ejus vita, per R. P. Franciscum Cachupinum, Societatis nostræ Theologum, & Qualificatorem sancti Officij, fuse ac diligentissime Castellano Idiomate, summa cum fide, tam ex proprijs Ludovici manu scriptis, quam ex juratis informationibus cõposita, placuit excerpere; quod & sufficere ad cognitionem illustrum rerum, ac virtutum illius existimarem, & Lectori, brevitatis amanti, ad aliquem animi sui fructum indè colligendum. Nos etsi profitemur Beatorum & Sanctorum honores illi arrogare non velle, cum id judicium solius sit
Sedis

Sedis Apostolicæ: audemus tamen
eam beatitudinem illi, adhuc in
terra degenti, asserere, quam S.
Ambrosius constituit in *altitudine*
sapientia, suavitate conscientia,
sublimitate virtutis: quæ omnia
fuerunt in eo luculentissima.

*MONITA QUÆDAM, ET
SENTENTIÆ EX MEDITA
TIONE COLLECTÆ AB
LUDOVICO, ET AB
eodem annotatæ.*

I.

FAC pro DEO, quod potes; &
DEVS faciet pro te, quod tu
non potes.

2. Bene fac parva; & DEVS te
juvabit, ut possis maiora.

3. Ne differas bona tua propo
nere: quia si jam non facis, quod
potes, quotidie poteris minus.

4. Accipe dulcia huius vitæ pro
amaris, amara pro dulcibus, &
bibis pacem.

5. H

5. Habeas tu curam DEI, & Deus habebit curam tui.
6. Esto liberalis erga alios, & Deus erit erga te.
7. Da, quod à te petunt, & Deus dabit tibi, quod tu petis.
8. Si desideras implere voluntatem DEI, quare fallis obedientiam, properando ad alia, cum jam habeas quod desideras?
9. Si turbaris interius in eo, quod facis; signum est, quod in eo quæras aliquid proprium.
10. In me nihil, in DEO omnia.
11. Ego sum, qui non sum: Deus est, qui est.
12. Verus amor DEI mavult pati, quàm gaudere; bibere calicem amaritudinis, quàm dulcedinis.
13. Verus amor DEI magis quærit gloriam DEI, quàm propriam.
14. Verus amor mavult dare, D D quàm

quàm accipere; & si desideret accipere, dandi causâ desiderat.

15. Verus amor mavult amare, quàm cognoscere: pluris æstimat obedientiam, quàm scientiam.

16. Cura facere omnia, & sola, quæ DEVS vult: & sic eius voluntatem impleveris.

17. Cura facere voluntatem DEI promptè, ac purè, quia ipsius voluntas est, & ut ei placeat: & sic feceris illam in terra, sicut in coelo fit.

18. Tantum amas DEVM, quantum abhorres teipsum.

19. Ille se verè abhorret, qui fugit honores & voluptates, querit verò contemptum ac dolorem.

20. Elige pro socijs vitæ paupertatem, contemptum ac dolorem: quia hos etiam sibi comites Christus Dominus noster elegit.

21. Quantaecunque habeas occupationes, cura eas obire cum tanta

tantâ pace, & quiete internâ, ac si
nihil aliud esset agendum.

22. Reprime anxiam cupidita-
tem absolvendi opus, ut transeas
ad aliud, nisi velis malè peractum.

23. Magis cura in tuis officijs,
quid te oporteat facere, quàm quid
gratiæ & mercedis possis pro illis
recipere.

24. Anxia cura favorum, acci-
piendorum à Deo, facit ineptum
ad illos accipiendos; quia iudiciū
est exiguæ humilitatis, & intentio-
nis non puræ; & insuper inducit
temporem in agendo, dum est magis
intentus quid recipiat, quàm quid,
& quomodo agat.

25. Verè humilis judicat se in-
dignum omnibus bonis, dignum
verò malis omnibus: indignum
præmio, dignum poenâ.

26. Si verè sentires, te prome-
ritum poenas inferni, non quere-
ris de malis, quæ habes; nec de
bonis,

De 2 bonis,

bonis, quæ non habes.

27. Quid DEVS tibi debet, vel quid pro illo fecisti, ut queraris eum tibi non dare, quod cupis?

28. Si vis continuo meminisse DEI, cura tuimet oblivisci.

29. Recordabitur tui DEVS, si tui tu obliviscaris.

30. Mei oblivisci, est oblivisci mei honoris, voluptatum, sanitatis, vitæ, consolationum etiam spiritualium, & quidquid meam in rem est, nisi quantum DEVS meus vult meminisse, præter obsequia sua, & maiorem gloriam.

31. Plus cura mortificationem, quam contemplationem: quia im mortificatus quærit orationem, sed non invenit: mortificatum autem ipsa oratio quærit, & invenit.

32. Experiëntiâ novi, timorem infantum esse poenam superborum.

33. Iustitiæ divinæ est, ut qui

vanè,

vanè, & finè causa gloriatur, etiam
vanè, & finè causa timeat.

34. Propinquus est malo, qui
propter ignaviam contentus est
minore bono.

35. Procul à malo est, qui sem-
per quærit majus bonum.

36. DEVS illi se manifestat, qui
humiliter seipsum abscondit.

37. DEVS illi se abscondit, qui
vanè seipsum ostentat.

38. Lingua terræ est, loqui bene
de se, malè de alijs, nunquam de
DEO.

39. Lingua cœlestis est, loqui
malè de se, bene de alijs, semper
de DEO, vel pro DEO.

40. Relinque literam imperfe-
ctam, cùm DEVS te vocat: quia plus
valet res bene cœpta, quàm malè
finita.

41. Tunc DEVS te ordinat, cùm
obedientia tuas cogitationes dis-
turbat.

42. Summa miseria abundare conceptibus, egere affectibus; divitem esse veritatum, egenum virtutum.

43. Homule, dispone domi tuæ; cras fortè morieris.

44. Simulacrum divinitatis est, facere bonum sine turbatione; cum amore, sine quæstu; cum magnanimitate, sine præsumptione.

45. Villice iniquitatis, vide, quid agas; cras fortè reddes rationem villicationis tuæ.

*EPISTOLÆ QUÆDAM
P. LVDOVICI AD
DIVERSOS.*

*EPISTOLA PRIMA AD
MATREM.*

*HORTATUR AD PATIENTIAM
MORBORVM.*

QUAS proximè ad te scripsi, Domina, cæ valerudinem meam nunciabant, quâ tunc ute-

ndare, bar commoda: Neque modò utor
us; di- dissimili, nisi quòd infestus ille hu-
um vir- mor, velut ex insidijs mecum agat,
mitua; neque cogitantem subinde ag-
atis est, grediens, fiat eò mihi molestior,
one; quòd non contentus pedes tor-
ma- quere & brachia, aliquandiu ocu-
otione; los etiam, & ossa faciei sic affligerit,
vide, ut gravioris mali periculū putem
les ra- non deesse, si pergat porrò sævire.
Sed quemadmodum hæc omnia
benignissima Dei nostri, & sapien-
tissima volūtate sic ordinata sunt,
quasi totidē salutis meæ, & divinæ
AM laudis suæ instrumenta; ita lubens
amplector omnia, mente pro eo,
AD ac par est, gratissimā, quòd aliquam
mei memoriā habere, & ex Calice
TIAM suo, quantum vis pro mearum vi-
rium tenuitate, parū, non tamen
omnino nihil, propinare dignetur.
scripsi. Atque utinam haurire liceret li-
nem- beralius, si ita saluti meæ, & ad di-
c ute- vine gloriæ majus incrementum
bar

DD 4 expe-

expediat! Neque enim intelligo, quid iucundius, pleniusque solatii accidere possit homini, qui se Deo unicè devotum cupit, quàm ex haurire integerrimè divinæ voluntatis imperia, eaque imprimis, quæ delicato carnis sensui molestæ sunt.

II.

Equidem, si licet explicare, quod sentio, non rarò felicitatem illis suam invideo, quibus pro Deo, & ex imperio Dei pati contigit, memor illius, quod querenti de calamitatibus suis alicui Servator noster objecit: *Si pati non esset melius, non id elegissem pro me.* Et sanè quis non illis invideat, qui cùm boni sint, affliguntur tamen, quando ærumnæ, quibus cruciantur, totidem sunt ad coelum aditus, divini amoris pignora, insignia filiorum Dei, arrhæ animarum, quas ad felicissimas cum Agno nuptias ele-

ntelligo, &c. Si JESVM Servatorem meū
ue solatiū intuear, continuam miseriarum,
ni se Deo seriem, cœptam cum vitæ exordio,
uam ex non nisi cum vita finire video. San-
æ volun- ctissimam eius Matrem, mare
mis, quæ quoddam amaritudinum, & trans-
molestia fixam doloris gladio memini. Apo-
stolos quod genus calamitatum,
non exercuit? Et quæ Martyribus
vitam abruperunt ærumnæ? cum
re, quod ijs Confessores, quamdiu vita te-
nem illis nituit, conflictati sunt. Quid multis?
DEO, & idem fuit Sanctis vivere & pati;
igit, me neque alio ad felicitatem tramite
de cala concessum est pergere, quàm illo,
ator no- quem inamæna dolorum exasper-
et melius rant. Quem non iuvat igitur, ijs
sanè quis tantisper miseriarū beneficio fieri
um boni similem, quos veneratur, adoratur,
quando ter felices, tēque beatos prædicat?
ur, totius Quem non sancta quædam tangat
us, divini æmulatio, si, quos oblitos videt
liorum omni ærumnarum genere, eosdem
as ad fe- idcirco pignus habere certissimum
rias ele-
git,

D D 5 æter-

æternæ felicitatis intelligit?

III.

Hæc ferè sensa sunt, quibus, largiente Deo, non dolores tantum meos utcunque sopio, sed illum etiam marorem satîs idoneè temperavi, quem concipere ex doloribus & ægritudinum tuarum tristissima narratione potui, quibus affligite, vel si placet rectiùs loqui, honorari à divina Majestate intelligo. Cōpatior, ut filium decet, maternis doloribus; at enim, neque id infelicior, gratum mihi accidere, quòd Deus illam diligat ut filiam, quam ego honoro ut matrem: & quam immortalibus aliquando bonis ornata[m] visurum me spero in patria, sicut eandem colluctantem modicum cum morbis, & doloribus, intuentur cogor in exilio. Et proinde plus ad erigendum animum spes tantorum bonorum valet, quàm sensus corporalis mali possit ad deijciendum.

Mali,

Mali, inquam, tantilli: Esto enim
acerba sint, & gravia, quæ patimur,
tantilla tamen sunt, si cum bono-
rum, quæ speramus, & quæ Deus
etiam hac in vita largiri solet rectè
patientibus, magnitudine compa-
rentur.

IV.

Quapropter tu te ipsam solare,
suavissimâ DEI nostri memoriâ,
mentem identidem erigens, qui si
dolorum intemperie oculos eri-
puerit corpori, novos huiusce ja-
cturæ beneficio menti aperiet; &
si sensus ille, quo res has caducas,
& aspectabiles intuemur, obscura-
bitur, serenabitur hac eclypsi ani-
mus, ad increatæ lucis usum, & ea-
rum rerum aspectum, quæ illustrio-
res sunt, quàm ut mortalibus ocu-
lis possint aspici. Sed neque suos
etiam corpus perdet oculos, quos,
in communi hominum anastasi,
serenissimos aliquando recipiet.

Totam

Totam ergo benignissimi Patris
 nostri te permittite manibus; ratum,
 quidquid circa te decreverit, habere
 offer promptum, si quas immitte-
 re placuerit, ærumnis animum: de-
 lectatur enim ejusmodi voluntate,
 ut qui maximè: & si quos infixcit
 dolores, eos dono temperat inasti-
 mabili; magno nimirum animo, &
 invicta inter ærumnas animi libe-
 tate. Documento horum omnium
 S. Tobias esto, qui quòd alacri ani-
 mo cœcitatìs excepisset incom-
 moda, quibus periclitari Deus vo-
 luit capitis sibi charissimi constan-
 tiam, non oculorum duntaxat re-
 cepit usum, sed ingētis pretij bona
 quædam alia, velut auctarium ac-
 cepit. Ceterum devotum officij
 tuis Ludovicum scito, si quid ad
 recuperandam tibi sanitatem Sa-
 crificia mea, orationes, corporis
 afflictiones videbuntur valere; quib-
 us conciliata tibi divina Majestas
 animi

ni Patris
as;ratum
rit, habet
immitte
num: de
oluntate
infixerit
at inæsti
animo, &
imi liber
omnium
lacriani
incom
Devs vo
constan
taxat re
etij bona
rium ac
n officij
quid ad
rem Sa
orporis
lere; qui
Majestas
animi

animi invictam patientiam, & vo-
luntatis tuæ, cum æterna mente
conformandæ, tantum inspirare
dignetur studium, ut nulli in terris
bono non prehabeas, idem velle
cum Deo, idem nolle. Ad alia me
offerre supersedeo, ne actum vi-
dear agere; cum eos ad te venturos
audiam, quorum præsentia inuti-
lem, certè non necessariam arguet
operam meâ. Sunt ij P. F. Andreas
de Ponte, & P. F. Joannes: quorum
utrique, uti & Sorori multum me
commendo: clientas tuas impensè
togo, quæsoque, ut filiarum in vi-
tem tibi serviant, quando tu eas, ut
mater eduxisti. Dominus te sole-
tur, & servet. Salmantica

24. Aprilis Anno

1590.

EPISTO-

EPISTOLA II.

AD DOMINAM FRANCISCAM
DE LVNA.

HORTATUR AD PATIEN-
TIAM, SPE PRÆMIORVM
IN COELO.

O Vita nostra, verè mortalis;
O longa mors! quàm acerbam
viventis, quàm iucunda, cùm finie-
ris, expiranti! quàm plena malo-
rum omnium, congerie? quàm ab
omni beatitatis specie destituta.
O ut erudiat tandem tot calami-
tatũ experiẽtia indociles animos;
& ad vitam illam immortalem a-
spirare doceat, tam plenam bono-
rum, quàm hæc nostra malis abun-
dat; tam malorum expertem, quàm
hæc nostra bonorum est vacua.
Ideirco tecum statue, exerceri te
à Deo, cùm spem tibi omnem hu-
mani solatij adimit; ut, cùm non
inveneris inter caduca, ubi pedes
affe-

ISCAM
TIEN.
RVM
ortalis;
acerba
n finie-
a malo-
uam ab
ituta.
calami-
nimos;
alem a-
o bono-
s abun-
n, quam
vacua.
eceri te
em hu-
am non
i pedes
affe-
ffectuum tuorum ponere possis,
cogaris cum Columba ad arcem re-
verti; suspirare patriam, deplorare
mala exilij, & ut hinc libereris, vo-
tis omnibus flagitare: eo verò stu-
dio ornare te interim, ut cum pa-
triam D E V S intellexerit, suavissi-
mis illis verbis te vocet: *Surge, pro-
pera, amica mea, columba mea: jam
hiems transijt, imber abiit & recessit:
En finem denique laborum, en quæ
coronam, debitam tot
meritis, emptam pretio tam infra-
cte constantie.* Tum enim verò
laudabis ductoris tui sapientiam,
nec horrebis ampliùs, sed gratula-
beris tibi, fuisse iter tibi consitum
tot spinis & sentibus. Quin adeò,
si quis ibi dolori locus esset, hoc
num doleres, credo, non plura
pertulisse; nō optasse saltem plura,
quæ tolerares. Illa tandem hora est
severorum DEI, in qua evanescet,
quidquid fallaciarum struit caro.
Tu,

Tu, dum torqueris modo, præmitte
te in ultimum tuum vitæ tuæ tem-
pus animum, & ad ea jam sustinen-
da, agendaque te anima, quæ tunc
egisse, quæ pertulisse jucundum
erit. Cogita, si dies hæc suprema
esset vitæ tuæ, quâ volūtatis prom-
ptitudine, quâ alacritate patereris,
spe sequuturi paulo post præmij
animata. Age verò jam, quod egis-
se tum iurabit. Jacienda sementis
est cum lachrymis, si sperari lætæ
messis vult. Neque diffidendum
differenti solatia sua Deo, qui, quæ
negat in hac vita, in futura cum
fœnore restituit. Cave perdas mo-
dò, quod tot annorum constanti
labore collegisti: forsan ultimum
hoc ad meritum tuorū augmen-
ta momentum est, cui porro simi-
le non succedet aliud. Breve ni-
mum tempus est, neque dies elab-
batur ulla, quâ nos ad rationem
citandos non putemus: certè in
foribus

foribus Judex est, cui, ut exactam
possis reddere, omni ope eniten-
dum est, per sacras exhomologeses,
communiones, Missæ sacrificia, li-
torum piorum lectiones, & ma-
uum etiam laborem aliquem:
quia exercitiorum varietate tem-
peratur tædium, vita cum fructu,
& spe secuturæ melioris decurri-
tur. Dum verò ità pro immortalibus
proemijs sociato labore fati-
gamur, jungamus preces quo-
que, quibus utrinque illud à Deo
impetremus, ut mutuo in Patria
spectu, immunes malis omnibus,
bonis autem divites æternis recre-
emur. Amen. Vallisoleti
11. Junij Anno 1591.

§§§

EE EPI.

EPISTOLA III.

AD QVENDAM AP-
FLICTVM.HORTATUR AD OBEDI-
ENTIAM, EXEMPLO
CHTISTI.

Gratia & amor æternus Dei
 Domini nostri sit cum anima
 tua, novumq; illi immittat robur,
 & spiritum, quo animatus sanctis-
 simam ejus voluntatem implere
 velis in omnibus. O si thesauros
 illos daretur intueri, quos in obe-
 dientia, sibi, ministrisq; suis, præ-
 stitæ præmium largitur remunera-
 tor DEVS, nihil dubito, quin neq;
 bonorum sit aliquid, quod ijs præ-
 ponatur; neque malorum, quod à
 tanti boni prosecutione possit ab-
 sterrere. Subeat animum tantispect
 salutaris Servatoris nostri memo-
 ria, qui cum in horto Gethsemani
 solus, & lethali obrutus tristitia
 cum

l. tum imminentium rerum terri-
 A Fa. bili metu, ad sanguinis usque sudo-
 rem, prodigiosum luctaretur, nulla
 BEDI. amen ullius coedij, horrorisque
 O. tanta fuit vis, quæ in implenda in-
 tegerrimè Patris æterni voluntate
 us Dei. lauguere faceret Filium; quin cor-
 anima. datè in medio dolorum suorum
 t robur, istu clamaret: *Pater, non mea vo-*
 sancti. *untas fiat, sed tua.* O vocem! di-
 plere. gnæ illo, qui vivum exemplar
 esauos. obedientium, & unicum afflictorū
 in obe. robur esset. Acceptavit hanc quasi
 is, præ. cederis formulâ mansuetissimus
 unera. Agnus, quidquid dolorum, timor
 in neq. umq; tunc obversabatur animo,
 ijs præ. actâ sui integerrimâ oblatione, ad
 quod a. omne tormentorum, quæ mane-
 offit ab. rant innocentem, genus. Accepta-
 antisper. vit vincula, flagella, spinas, fel, ace-
 memo. rum, crucem: sed & confundit ijs
 semani. tem verbis mei, tuique animi ter-
 rificia. rorem; inflammatque ad hautien-
 cum. tum viriliter, quidquid ex hoc ca-

EE 2 lice

lice bibendum nobis apposuerit,
neque recusandum quidquid vel
ipse, vel vicaria ministrorum ejus
potestas imperaverit.

Sanè si innocentissimus Serva-
tor noster, obtemperandi æterno
Patri suo studio, impijssimis justitiæ
ministris lictoribus, sententijs con-
tra se innocentem ab iniquissimis
judicibus injustè pronunciatis, sub-
mittere tamen se non dubitavit;
quis horrebit, Servatoris sui amo-
re, subesse ministro Dei imperanti,
quæ divinæ Majestati sunt placita,
ut ut alioquin imprudenti, moro-
so, imperioso, &c. Pudeat tam par-
tæ, cùm debeamus maximam, erga
divinam Majestatem reverentiam;
pudeat modicæ nimis fidei, pudeat
inconstantia, in exequendis, quæ
semel bene decrevimus: & eorum
iteratâ repetitione novi sumantur
spiritus. Quod si enim ab hac arce
deturbari te sinas, perdes quidquid

longa

longâ collectum est operâ, & tristis
tibi jactura, inimico lætitiâ faciet.
Quid, quod hæc etiam cogitatio
firmare in bene cœptis debet:
quod ignotum nobis sit, quæ dies
illucescat ultima. Quid si hæc qua-
dragesima suprema sit? Tum si co-
ram liceret experiori, quæ in pur-
gantibus flâmis tepidos exceptura
sint tormenta, mille dubio procul
annos eligeres per ea, quæ modò
affligūt, adversa exigere, quàm uni-
cum in terribili illa flamma herere.
Denique magnum mihi ad ardua
robur addidit hæc cogitatio. Da-
mnatus sum, vi modò contra me
pronunciatae divinæ sententiæ, ad
purgantium flammarum suppliciū,
idque pro meritis meis paulò pòst,
exactâ hâc vitâ, irrogandum. Porro
pauculis, qui viventi superant die-
bus, si quæ adversa imminet, lu-
bens amplectar, & feram: ità enim
expungi potest debitum, ut omni
longâ

memet supplicio penitus absolvam. Perpende, si placet, ista, & lege ex libello de Contemptu mundi cap. 14. 20. & 34. méque Deo commenda: ille lux tua sit, & robur tuum. Amen. Villagarcia, 10. Febr. 1594.

EPISTOLA IV.

ALTERI CVIDAM.

PRECATUR LÆTA FFESTA
PENTECOSTES.

Dignetur eam tibi Deus per hæc festa S. Spiritus, animi sanctè gestientis lætitiā indulgere, quantam ego tibi pro meo inter, tuāque studio impensè precor. Hoc tibi velim exploratum persuasumque habeas, me neq; sanguinis ac vitæ parciturum meæ, si nolle alio tibi pretio comparari Deus, quæ modò ex animo precatus sum. Et sanè quid magni darem tandem postquam Dominus, & Servator noster,

us absol-
ista, & le-
ptu mu-
que Deo
sit, & ro-
llagarcie,
V.
O A M.
FFSTA
S.
EVS per
is, animi
indulge-
meo in-
è precor
n persua-
sanguin-
si nollet
i DEVS
tus sum
randem
ervator
noster,

noster, ità Sanguinis sui inestimabile pretium obtulit, pro universis, ut neque pro singulis dare recusasset.

Cæterum memini ternas me tibi misisse, quas velim relegas, & otiosius non nihil inspiciendo, accuratè perpendas earum singula; neque enim prolixiores scribere vacat modò. Has tamen expedire placuit animi mei testes, quòd spiritualiū calamitatum tuarum memoria nondum defluerit: ijs porrò mereri placeat ei, qui, ut immisit illas in tuum commodum DEVS, ità solus potest avocare. Versor in Palatio Ducissæ de Ozuna, cum amplissima, quam impetravit facultate, me quamdiu placuerit, secum retinendi: ut adeò quando discedere possim, planè ignorè. Valeo commodè. Scio tempus mutationum apud nos consuetarum jam esse: eaque re nescio, in Valligarcien-

EE 4 statio-

statione mea, vel quonam alio in,
 officio sim futurus. Vtinam illud
 obtingat, quod divinis obsequiis
 magis erit idoneum; id, quod mihi,
 tibi que unicè precor. Cuellariz
 21. Jun. 1549.

EPISTOLA V.

*AD DOMINAM FRANCISCAM
 VELEZ DE LA PENNA.*

DE SIGNIS PERFECTI
 AMORIS DEI.

Gratia & amor DEI nostri sit
 semper in anima tua, & habi-
 tet in ea DEVS placidissimè, velut
 in Domo sua, occupans memo-
 riam sanctis cogitationibus, intel-
 lectum divinâ luce collustrans, in-
 flammans denique voluntatem
 cœlestium desideriorum incendio:
 ut jam neque intelligere aliud al-
 lubescat, aut desiderare, præter unum
 illum optimum maximum, Domi-
 num, & Patrem nostrum, & ea, quæ
 huic

huic grata, acceptaque sunt. Et quoniam triplex est integrè amanti officium, *Orare* scilicet, *Agere*, & *Pati*, ità velim hæc tria cures, ut satisfacias æterno Amatori tuo; dignissimo, quem infinitis, si in potestate nostra essent, amoribus complectare.

Primum igitur magni amoris argumentum est, nunquam non presentem tibi statuere DEVM tuum, eumque variatis affectibus, modò alloqui, modò gaudere & gratulari, quòd sit, qui est; jam gratias agere pro acceptis, jam novos favores petere, quibus adjura vehementius diligas; mox detestari amoris tui inconstantiam; dolere deinde, quòd non magis à quàm plurimis ametur; desiderare denique, ut pro meritis ametur, colatur, adoretur ab omnibus. Et hoc ego voco, *orare*, & mentem ad DEVM elevatam habere.

EE 5 Alte-

Alterum sincerè diligentis signū est, promptè, & cum suavi quadam animi alacritate exequi præcipientis imperia, neque jota legis ullum, aut ullum apicem negligēdo. Non autem subiectione præceptis debita contentum esse, sed eò extendere obtemperandi studia, ut consilia quoque sequaris; neque illa curare solum, quæ bona sunt, sed ea quoque æmulari, quæ cum supra simplicis boni rationem assurgant, Deo gratiora, & ad divinæ gloriæ augmentum amplius aptiora sunt. En! alterum amantis argumentū, quod in *agendo* constitutum dixi.

Postremum, & utroque priore recensito manifestius, est jucunda animi *libertas & lætitia*, in quocunque calamitatum genere, sive fortunæ facultates, sive honorem, sive valetudinem demum offendi permittat Deus, ita obfirmato ad patiendum animo, ut neque ami-
corum

eorum aut familiarium, neque ho-
stium, aut externorum turbare pos-
sint obreptiones & calumniæ.
Sunt enim hæc Martyrium secretū,
occultis quibusdam tormentis &
supplicijs acerbum: sunt lentum
& diuturnum testimonium divini
amoris; cuius vehementiam, tan-
tum abest, ut imminuat hæc affli-
ctionum tempestas, ut novis illam
potius ardoribus augeat.

Si qua ergo tibi amoris absolu-
tissimi cura est, in his tribus te exer-
ce: habes enim sufficientes occa-
siones ad omnia. Profuerit etiam
confiteri Patri Siguenta. Expe-
ctandum tamen, dum cum illo
tractare sit opportunum; erit au-
tem, Deo dante, ut primum te
convenerit. Commenda me Deo
Domino nostro, & vehementer,
quidem, pro indigentia meæ
magnitudine. Oveti 7.

Martij 1597.

EPI.

EPISTOLA VI.

FRANCISCÆ DE PENNA
AD P. LUDOVICVM RESPON-
SVM AD PRIORES
LITTERAS.

Dignetur servare Dominus
noster illam Spiritûs sui præ-
sentiam, quam pro immensa boni-
tate indulgit Paternitati vestræ, per-
gâtque cumulare quotidianis ac-
cessibus divinæ gratiæ suæ thesau-
ros. Apparet, mi Pater, habitare
Dominum in anima Paternitatis
vestræ. Argumenti instar sunt mihi
tot verba, zelo divinæ gloriæ ani-
mata, & doctrina tam salutaris animæ
meæ. Quid enim benedictionum
illa non comprehendit, quibus
prævenire me dignatur Paternitas
vestra, & parare ac instruere, quo
studio Domini nostri, & Paternita-
tis vestræ magisterio, subesse me
oporteat. Faxit ille, qui desideri-
um serviendi ipsi animo iniecit
meo.

meo, ut talem megeram, qualem
sanctissima ejus voluntas exigit.
Accepi litteras paternitatis vestrae
feria secunda Paschalis, tanto cum
gaudio, quantum est robur illud &
studium, quod indulgeri à Deo
mihi flagito, ad ea, quae per illas do-
ceor, exequenda: in quibus omni-
no rebus, quantum capio, summa
omnis perfectionis versatur. Ità e-
nim sanctè affirmo, quòd post le-
ctos, qui hac de re agunt libros, o-
mnino aliquot, tātum lucis tamen
nunquā obtinuissem, ad manifestè
satis intelligendum, quānam in re
constituta sit vitae nostrae perfectio,
quantum obtinui perfectis Pater-
nitatis vestrae monitis, tria illa iden-
tidem commendantis, *orandum*,
esse, sincerè diligentibus, *agendum*,
patiendum. Laus sit Domino, &
Servatori nostro, ad cuius gloriam
statutum mihi est summā, quā lice-
bit, curā & studio, in hoc perfectio-
nis

nis meæ negotium incumbere;
Hoc agam deinceps; hic unus le-
genti & meditati labor erit; colligere mentem, & à rebus omnibus abstractam, soli Deo, pro eo, ac illam desiderat, dedicare: O quando hæc obtinget mihi tãdem felicitas! quid si cras fortassis? ecceur non hodie! adjuvet me Paternitas vestra precibus, & doctrina sua; ita discipulæ instructio & profectus in magistri laudes redundabit: confecta jam est viæ pars, non omnino nulla: neque enim cruces desunt, quæ pro fundamento superstruenda molis serviunt; quæ etsi utcumque videri possint leves, habent tamen nescio quid occulti ponderis, suffecturum ad mille fortassis humerorum impatientiam. Jã novit addere, vel imminuere pondus, qui eas fabricat, magnus ille, & potentissimus Opifex. Grates illi sint, & immortalis gloria, qui cum affligit

affligit nos, non obliviscitur indulgentiæ, ita viribus nostris accommodans pondera, ut nunquam iusto graviora sint. Laudetur Deus & amantissimus Pater: amemus illum ex toto corde nostro. O Rex meus, & omne bonum meum, quis amare te poterit amore infinito? Nunquid ille, qui, quidquid in facultatibus suis habet uspiam, tibi addicit, tibi consecrat integerrime? *Hactenus illa.*

EPISTOLA VII.

AD P. RODERICVM
DE CABREDO.

GRATULATUR EI PRO-
FECTIONEM INDICAM, ONVS-
QUE REGENDI.

Pax Christi.

DOleámne de Reverentiæ
Vestrae in remotissimas oras
discessu, an potius invidiam præ-
claras adeò Divinae gloriæ promo-
vendæ

vendæ occasiones oblatas, nescio,
Doleo & invideo. Doleo quidem,
quia non potest non gravis mihi
accidere Reverentiæ vestræ ab-
sentia, damnumque indè Provin-
ciæ nostræ illatum: sacrâ tamen
etiam invidiâ in illos feror, quorû
operâ Deus ad res maximè arduas
uti dignatur. Gaudeo verò Reve-
rentiæ vestræ quoque felicem adeo
fortem obtigisse, Numinisque bo-
nitatem ob beneficia, quibus Rev:
vestram cumulavit hætenus, &
etiamnum cumulat, singulariter
commendo. Quamvis autem nec
invideam, neq; desiderem regendi
munus Rev: Vestræ commissum,
virtutem tamen, quâ Deus Rev:
Vestram exornavit, ardentè desi-
dero. Maeste animo, mi Pater: ille,
qui ipsam huic expeditioni ac mû-
neri destinavit, pro infinita sua bo-
nitate, potentia ac sapientia novit,
potest ac vult necessarias, ad cœpta
feliciter

, nescio, feliciter perficienda, vires imper-
 quidem, tre. Nolit, obsecro, illud Moyſis
 vis mihi, ingeminare: *Non possum solus susti-*
 stræ ab, nere omnem hunc populum, ne gratia
 Provin, tibi collata, & deinceps conferen-
 tamen, da, cuius ope pondus omne facile
 , quorū, sustinere valeat, auferatur ab ea: si
 ē arduas, in Deo, ut par est, confidat, tantum
 o Reve, poterit, quātum Deus; nihil enim,
 em adeo, iudicio S. Bernardi, *Omnipotentiam*
 que bo, verbi clariorem reddit, quā quod o-
 us Rev, mnipotentes facit omnes, qui in se spe-
 nus, & rant.

Gaudebo etiam, si occasio Rev:
 Vestram alloquendi se obtulerit;
 regendi, quod futurum spero, quando Rev:
 iſſum, Vestra Salmanticam venerit, ut
 ys Rev; postremum suis fratribus vale di-
 er desi, cat. Quod si tamen secūs evenire
 ter: ille, contingat, Divine acquiescamus
 ac mū, voluntati, in qua adimplendā bea-
 sua bo, tæ vitæ & felicitatis nostræ cardo
 a novit, versatur; quam, Deo juvante, ubi
 cœpra, consequemur, mutuo aspectu, col-
 felici, loquio

F F

loquio

loquio, & cōsortio æternū frue-
mur. Precibus interea, mi Pater,
nos invicem juvemus. Ego meas,
si quid valent, Rev: Vestræ, ultro
offero, supplēxque rogo, ut suarū
vicissim me participem velit effi-
cere, ut salvi ambo, apta ad salutem
plurimorum Dei instrumenta effi-
ciamur. Deus Rev: Vestram servet
incolumem. Amen. Salmantica,
21. Maij Anno 1598.

EPISTOLA VIII.

*AD QUANDAM MA-
TRONAM.*

DE AFFLICTIONIBUS ANI-
MI, ET SOLATIIS.

Gratia & amor æternus Dei
Domini nostri semper cordi
tuo inhæreat. Litteræ, quas Domi-
natio tua ad me dedit, in duas dis-
tinctæ sunt partes, quarum prior
afflictiones animi, altera memorat
solatia, quibus abundat; quamvis
& illas

& illas potuisset his accensere, si
Apostolicum Pauli spiritum imbi-
bisset, quo dicit: *Absit mihi gloriari,*
nisi in cruce Domini nostri IESU
Christi, per quem mihi mundus cruci-
fixus est, & ego mundo. Diversis
cor meum æstuat desiderijs, si cru-
ciatus animi, quibus Dominatio
tua vexatur, perpendā, nec satis ea
inter se valeo conciliare; cuperem
enim, ne unquam internā cruce
destitueretur, cui affixa viveret, &
moreretur: atque illa quidem, quā
modò cruciatur, satisfacit huic
meo desiderio: optarem tamen
insuper Dominationem tuam tan-
tum apud DEVM posse, ut absolvat
mutationem ejus, à quo cruciaris.
Cōciliet mea hæc vota ille, qui po-
test omnia, præsentique ærumnæ
graviores adjungat. Parum sanè
apud DEVM potes, si non utrum-
que ab illo obtineas. Instet ergo
Dominatio tua, gemit, clamet,
& illas
FF z oret,

oret, precibusque spontaneas corporis macerationes adjungat, ut illarum efficacia permotus DEVS, pijs annuat votis.

Dices, miraculo opus esse, ut hæc mea desideria inter se concilientur: sed respondeo, miraculum hoc posse peti à DEO, quia non est curiositatis, sed necessitatis miraculum; ut quos in terra DEVS conjunxit, in coelo etiam conjungat, ubi nulla erit voluntatum, desideriorumque dissensio. Interim est, cur gaudium, & dolorem tibi cruciatus hi pariant, idque diversis ex causis. Gaudendum tibi est, quia tu illis affligeris; Dolendum, quia aliorum mala sunt, quæ te affligunt non levis enim dolor est, zelus divinæ gloriæ, & salutis animarum, qui cordis intima peredere solet, ac torquere. Quia verò proximorum salutem sacris cōcionibus promovere non vales, crebrò pro illis

DEVM

DEVM precare, & sanguinis loco,
quem Dilecti tui amore ardes pro-
fundere, coram illo coreffunde;
obtestans, ut illud Filij sui honori
totum impendat, eorumque men-
tes illustret, qui ipsum non nove-
runt, & propterea non reverentur
& amant, sicut oportet.

Ad alterum jam epistolæ tuæ
caput progredior. Utinam illa, quæ
solatia, divinalque misericordias
appellas, talia re vera sint. Tuis cer-
tè meritis ea nequaquam debentur,
idque si minùs agnoscas, non DEI
favores, sed castigationes esse exi-
stima. Credo equidem solatia illa
divinis favoribus annumerari pos-
se, cum vilitatis tuæ optimè sis
conscia, & agnoscas bona omnia,
quæ habes, à DEI liberalitate gra-
tuitò tibi esse concessa; & hæc so-
latia eò solùm tibi concedi, ut in-
dè evadas DEO acceptior. Nolim
tamen te multùm angere ac pertur-
bari,

bari, indagando utrum à divino spiritu, vel ab alio proficiantur, Eò potius curam intende, ut sancta, ac ferventia, Dei voluntatem exactissimè adimplendi, desideria gratanter acceptes, & quidquid ei placitum esse cognoveris, opere exequaris. Nam si rerum tibi oblatarum species & imagines, è quibus oriuntur hæc tua desideria, promanant à Deo, implebuntur eodem iuvante; sin ab infero ludione procedunt, ipse caput suum franget cum illis; & cùm viderit, se ludificatione suâ boni operis ansam dedisse, deinceps non audebit se erigere, technâsque jam semel elusas denuonectere. Denique sui contemptor non potest facile decipi; & qui Deum sincerè diligit, mala omnia in bona convertit. Quòd si tibi subrepat aliqua mentis elatio; deprime illam timore, ne hæc solatia in temporaneum bonorum

divino bonorum operum præmium tibi
cantur, dentur, quo illos in terra remunera-
nt san- rari DEVS consuevit, quibus, ut-
tatem pote in gratia sua non persevera-
sideria- turis, nulla in cœlo parata est mer-
quid ei ces. Sed cùm te deiiciet peccato-
opere- rum tuorum memoria, ab ejusmo-
tibi ob- di consideratione mentem avoca,
s, è qui- animùmque erige, confidens in
sideria- infinita DEI misericordia, qui fide-
puntur- lem sibi operam præstantibus non
fero lu- sub finem vitæ solùm, sed etiam
ut suum quotidie interiorum stipendia nu-
iderit, se merat consolationum. His instru-
eris an- cta solidis firmamentis, impensius
audebit obsequijs DEI, te consecra: nam
in semel cui plus datur, plus etiam require-
enique- tur ab eo. Nolo quidquam, quod
st facile statûs, conditionisq; tuæ est, omit-
è diligit, tas; neque tamen etiam debitam
vertit, profectûs tui curam negligere. Si
na men- homini mortali es desponsata, me-
more, mento alterum tibi sponsum im-
ancum- mortalem esse in cœlo; & quem
onorum

FF 4 admo-

admodum mariti, domusq; sedula
tibi incumbit cura, ita longè magis
te cœlesti Sponso obstrictam me-
mineris, ut tuæ conscientiæ, illius-
que obsequijs attentissimè invigi-
les. Atque hac ratione utrique
debito satisfacies, uniusque perso-
lutio ad solutionem alterius pluri-
mum conducet; donec divinus
Sponsus, quando ipsi visum fuerit,
te in thalamum beatæ quietis in-
troducatur. De his, quæ porro tibi
evenient, poteris me certiores
facere; nec tamen ad singula me
responsurum promitto; sed tan-
tùm, ubi expedire censuero, De
his ipsis autem poteris cum con-
scientiæ tuæ arbitro colloqui. De
præteritis non arbitror necessariū
conferre. **DEVS** Dominus noster
copiosis gratiæ donis te cumulet.

Tuis precibus me unicè com-
mendo. Salmanticæ, 14.

Junij Anno 1598.

EPI.

EPISTOLA IX.

AD P. RODERICVM DE
CABREDO.

HORTATUR AD FIDV-
CIAM IN DEO.

Pax Christi.

Patienter ferendum est, quòd
Reverentia Vestra non potue-
rit venire Salmanticam. Grates
Deo persolvo, qui omnia ad suam
majorem gloriam, nostramque
salutem disponit; ac paternam
suam Providentiam non in magna-
rum solùm, sed & exiguarum rerũ
dispositione manifestat. Maximo
solatio est, quòd DEVS exactam
adeò rerum omnium, ad nos per-
tinentium, curam gerat, & pro suo
in Reverentiam Vestram amore
illi Pervanam hanc expeditionem,
curamque illius Provinciæ susci-
piendam ordinãrit, designetque in
dies singulos vias, quas terra, ma-
ríque

FF 5

rique Reverentia Vestra obit, ac deinceps est obitura. Pericula itineris maritimi varia, non casu, aut fortuito evenient; quæcunque enim accident à DEI omnia optime scientis, & pro suo in nos amore in nostrum emolumentum convertentis, nutu dependent.

Hâc ergo continuâ divinæ providentiæ consideratione, mi Pater Provincialis, muniri me velim, ut nec in sinistris successibus animum abijciam, nec in prosperis debita gratitudinis obliviscar. Verum ego intra cancellos, & in umbrâ hæc loquor; sed Reverentia Vestra prodit in campum, & apertum certamen. In mari discet orare & sperare; discet altè sentire de mirabilibus DEI, quæ experietur in alto: eruntque hæc omnino necessaria; quia ex Oceano, vel mari Pacifico deveniet in aliud, quod non carebit tempestatibus & alijs molestijs;

ubi,

ubi, ne deficiat, unicè necessarium
erit nôsse orare, & sperare in ma-
gno Deo, qui verbo, & hoc, & illud
mare, quantumvis tempestuosum
sedare potest, & Reverentiam Ve-
stram infestis utriusque periculis
liberare. Equidem Reverentiæ Ve-
stræ, pro mutuo inter nos amore,
offero mea Sacrificia & preces.
Negotiū Domini Joannis transi-
gam, ut Reverentia Vestra jubet,
tanquam rem fratris mei gererem.
Deus Reverentiam Vestram sal-
vam, & incolumem, ad securum &
opratum portum deducat. Servi
obsecro sui in sacratissimis Sacri-
ficijs, ardentibusque ad Deum pre-
cibus, assiduè sit memor. Sal-

manticæ 6 Julij An-

no 1598.

EPISTOL

EPISTOLA X.

*AD FRANCISCAM
DE LVNA.*TEMPORE PESTIS NON
TEPIDE VIVENDVM.

Mensis & amplius abiit, ex quo Salmanticam discessi, eo animo, ut ingressum à Gubernatore in illam urbem exorarem; sed factus cautior eo, quod mihi Palentiae, alijs autem Patribus apud alios Praefectos contigit, iussu Patris Provincialis Villagarciae subsisto, dum mitius contagij malum ulteriorem mihi viam aperiat. Gratia ago coeli Domino pro ea, quam mihi indulget, laborum vacatione: si tamen fateri velim, quod sentio, non delector quiete, quæ laboris nihil admistum habet; vereor enim, ne Deus eam mihi largiendo, tepiditatem meam tacite redarguat, eo praesertim tempore, ubi alij Societatis Patres vitam suam

suam mortis discrimini obijciunt,
peste infectorum confessiones ex-
cipiendo, eosque ad salutis iter in-
defessè communiendo. Et quia,
mors tantâ ubiq; violentia grassa-
tur, tempus neutiquam permittit,
vitam in tepore traducere; malum
enim est eo in statu vivere, in quo
mori non velles. Resume, per DEI
charitatem te obsecro, distributio-
nem quinque illarum rerum, quas
tibi coram reliqui, & mei in tuis ad
DEVM precibus crebram memo-
riam facito, quod ipsum ego pro
te frequenter præsto. Villagarcia

22. Augusti 1599. quo tempo-

re contagio Villagarciam

nondum inva-

serat.

EPISTO.

EPISTOLA XI.

AD P. MARTINUM LE-
VALLEIOHORTATUR AD ACCE-
PTANDVM PROCVRATO-
RIS OFFICIUM.*Pax Christi.*

Felix, fausta que sit recens col-
lata Sacerdotij dignitas. Vir-
tus coelestis panis ac vini, quibus
se quotidie reficit, robur Reveren-
tię Vestre addet ad integrè imple-
dum Procuratoris officium, iteroque
quantumvis difficile, haud magno
labore conficiendum. Egi quod
mearum erat partium apud P. Pro-
vincialem, credo & Reverentiam
Vestram suis non defuisse. Si igitur
P. Provincialis his omnibus insu-
per habitis ita de Reverentia Ve-
stra constituit, forti animo cruci-
humeros, mi Pater, subiiciat, eam-
que ferat, usque dum sub illa cadat,
& mo-

& moriatur; JESVM ducem suum
sequendo. Illud sibi certò persua-
deat, etsi desolationes, distractio-
nes & siccitates, & alia pati oporteat in eo munere, tamen ea omnia
nihil obstare spiritui: quia DEVS
novit obediētibus per opus, quod
agunt ex obedientia, idem largiri,
quod per meditationem & oratio-
nem assecuti fuissent. Quod ubi
probaverit aliquandiu, ac ne tum
quidem oneri huic parem se vide-
rit, licebit necessitatem suam pro-
ponere P. Rectori; qui verè, uti &
P. Provincialis, paternum animum
gerit, atque ad suos juvandos, sub-
levandósque promptissimum. Ea-
tamen probatio non obiter facien-
da, sed omni studio, & conatu, satis
ut fiat obedientiæ DEVS Reveren-
tiam Vestram servet. Villa-

garcia 29. Septembr.

Anno 1599.

EPISTO-

EPISTOLA XII.

AD DOMINAM FRANCISCAM
DE LVNA.

HORTATUR EAM, NE DIF-
FERAT AGERE, QVOD
POTEST.

Gratias Domino nostro, quod
eam commodiori jam vale-
tudine uti velit. Sic enim cessat
causa me transferendi Salmanti-
cam, nisi fortè meus hinc discessus
jam alioqui decretus sit. Suavissi-
mum mihi certè foret, officia mu-
tare cum P. Ferrerio, modò à Re-
ctoris munere, quocunque rati-
dem in loco obeundo, absolveret.
Sed divina voluntas fiat in omni-
bus, quod precibus meis unicè
contendo. P. Provincialis, à quo
pendent omnia, jam est in itinere,
ac paulò pòst nobiscum erit. No-
lim autem, ut inter spes meliorum
temporum & occasionum, vitæ
nobis

nobis transigatur; abrumpat potius inertes moras, & quoad pervires licet, jam nunc aggrediatur; & ut plus possit quotidie, reperitis se ipsam stimulis excitare non desistat. Neque enim dubitandum, plus eam posse, quàm sibi persuadeat. Qui valetudinarij sibi videntur, ac timidis melancholiæ humoribus subjecti sunt, usque eò imaginariâ suâ ægritudine opprimuntur, ut nunquam se ad ardua erigant, nullâsq; prorsus vires habere se credant ad ea, quæ displicent; satis tamen robusti ad omnia, quæ placent. Esurialibus his ferijs, ut eam à jejunâdi obligatione immunem volo, ità temperantiæ studium commendo. Quod si tamen à gula fortè vinceretur, à se ipsa poenam exigat, oscula aliquot terræ imprimendo, aut passis brachijs orationem Dominicam aliquoties repetendo. Diem nullam præterlabi nobis

G C sinat,

finat, quo non aliquid ex pio libello, & si placuerit, etiam meo, delibet; globulos precatorios, ac Litanias Sanctorum percurrat. Animæ suæ moderatoribus exactissimam præstet obedientiam: quod ni fiat, & illorum labor in irritum cadit, & ipsa nullos in virtute progressus facit. Commendet me Domino, à quo peto, ut ipsam servet, & sanctissimo suo amore accendat. Vallisoleti 7. Martij Anno 1601.

EPISTOLA XIII.

AD P. RODERICUM
DE CABREDO

SOLATUR EUM IN MOR-
BUNDITIA REGIMINIS.

Pax Christi.

Iucundum mihi est, Reverentia
Vestrae manum, quamvis in
aliena Epistola intueri; cuius pau-
ci versus non modicè juvabunt
bonum hunc Patrem, ad quem
lite-

literas cum proficuis, si ea acceptare velit, consilijs misit. Gaudebo si ea in animum admiserit, quæ Re-
verentia Vestra suggerit, utique percommoda. Novi enim Re-
verentiam Vestram magnam sibi in dirigendis id genus hominibus experientiam comparasse, utpote, qui tot annis superioris munus in Societate gesserit, tantoque animarum, Deo adducendarum, zelo semper flagraverit. Præsertim cum nullum sciam officium, quod ad elaborandum cor crebris adversorum casuum ictibus, majorem, afferat opportunitatem.

Gratias habeo Deo, quod me-
ijs morbis exercere dignetur, qui mihi dant immunitatem à guber-
nandi muneribus, in quibus una-
die plures mortificationis causas, & occasiones habui, quàm nunc in morbis integer mihi mensis sup-
peditet. Magna est virtus, quam

GG 2 alio-

aliorum gubernatio parat, praesertim si in quosdam difficilioris naturae cōtingat incidere, qui augent onus, quod obsequentes & morigeri allevant. Sed meminerit Reverentia Vestra illius, quod S. Bernardus Abbati cuidam, de similibus ad se querenti, dixit: *Quantum gravaris, tantum lucraris.* Nunc quidem P. suavissime, cum lachrymis seminandum: succedet postea tempus, in quo licebit metere cum exultatione. Nec dubito, quin si in Beatos invidia caderet, olim obliquo oculo in caelo Reverentiam Vestram intuerer, & copiosum molestiarum semen hīc jactum, ut illic in multam animarum, Reverentiam Vestram suo in coeleste horreum ingressu stipantium, messem exeresceret. Jam verò & gaudij, & piæ cuiusdam invidiæ sensu moveor, dum ea perpendo, & Reverentia Vestra hætenus præstitit,

ac præstare etiamnum perseverat.
Rogo proinde benignissimum,
DEVM, ut Rev: Vestram inco-
lumem suo in obsequio, ad extre-
mum usque vitæ spiritum conser-
vet, tantoque amoris, ac divini zeli
actu succendat, ut nunquam dum,
spirat, satur, plus semper in amore
ac sanctimonix studio promovere
contendat; plures DEO animas
adjungendo, impleat cælum gloriâ
DEI sui, ac Servatoris Christi Do-
mini nostri: qui ut Reverentiam,
Vestram sospitet, etiam atq; etiam
rogo, precorque demissè, ut idem,
ipsa in sanctis suis sacrificijs pro me
faciat. De rebus, quæ apud nos ge-
runtur, edocebunt ij, qui hinc à
nobis discedunt. Vallisoleti

10. Decembr. 1608.

SSS

SSS SSS SSS

GC 3 EPI.

EPISTOLA XIV.

AD EVNDEM.

COMMENDAT HU-
MILITATEM.

Duas à Reverentia Vestra accepi, & ne animi demissionem, quæ in illis elucet, laudem, illud dissimulare non possum; erudiri scilicet me à Reverentia Vestra in virtutis huius exercitio, dum illa tantâ modestiâ in eadem instruit à me desiderat. Neque refugiam ab eo doceri, quem tanta sui cognitione donatum intelligo; cum ego me ipsum vix in superficie nôsse didicerim. Illud etiam Reverentiæ Vestræ familiare animadverto, quod ijs omnibus, qui propriæ student abiectioni, antiquissimum est, de se humilia, de alijs non nisi sublimia sentire. Sed ut ut sit, mi Pater, ego in hac vita, calamitatibus plenissima, brevius, expedi-

tius.

tiusque instituendæ in cœlum viæ
compendium non invenio, quàm
id, quod ab animi demissione no-
bis præsternitur, omnibus omnino
emerendum; majoribus præser-
tim, quos ità divinus spiritus affa-
tur: *Quanto magnus es, humilia te in
omnibus, & coram DEO invenies gra-
tiam.*

O si DEVS oculos animi nostri
radijs suis collustret, palàmque no-
bis faciat, quantæque sit sublimi-
tatis, invenire gratiam in oculis
DEI, ac in penitiorem ipsius fami-
liaritatem admitti! Novimus bene,
quanti in nostra Hispania dux ali-
quis faciat, obtinere gratiam Re-
gis, aut ab eadem excidere. Et quid
rogo deesse potest illi, qui Regis
cœli gratiam habet? Quod si quis
ex æquo felicitatem hanc æstimare
nôrit, quo major, eo humilior erit:
quia quanto humilior, tanto ipsi
gratior, & familiarior fiet. Est hoc,

GG 4 mi

mi Pater, argumentum ejusmodi, quod propriam nobis demissionē abunde persuadeat. Sed ex hoc ipso in superbiæ meæ notitiam devenio, quod videam conquiendas mihi causas, quæ me nihili mei admoneant; cū tamen me effrenendi nullam, deprimendi verò in abyssū infirmitatis propriæ, quàm plurimas habeam. Cæterū si de præcellentia superbia demissioque certarent, & æquo rationis judicio lis decideretur, nemo sanè superbiæ suffragaretur: at verò, ubi sinistri affectus in consilium admittuntur, causâ cadit humilitas; corrumpente scilicet æmulâ, varijs artibus, arbitrorum judicia. Deus ab hac peste nos liberet, ac profundam contrariæ virtutis in nobis radicem figat: à qua vera sapientia progerminat, quæ nos ad Visitatoris, Provincialis, Rectorisque officia quàm aptissimos reddit. Cum

enim

enim DEI sit, idoneos nos ad id genus munia efficere, non est quod elatus animus de sapientia sibi ad futura præsumat: neque enim, qui sibi fidit, eâ dignus habetur, sed qui Deo; in cuius gloriam refert, quod ab eo grâs accepit.

2. Ego, Pater, binas in corde meo cellas oprabam construere, in quibus delitescam, neque unquam ad exteriora progrediar. Unam DEI gloriæ, divinæ alteram voluntati consecratam: hîc cibum, potum, somnum capiam; hîc vigilijs, precibus, Sacrificijs vacabo; hîc agam cum proximis, hîc meis fungar officijs: nusquam gloriam meam, aut voluntatem quærendo, sed abnegando, imò & perimendo, ac suffocando; ut solam majorem DEI gloriam in omnibus consecrer, suavissimæque illius voluntati, semper implendæ studeam eo fervore, quo à Beatis in cœlo mentibus

GG

s

tibus

tribus adimpletur. Quòd si & Reverentia Vestra in bina hæc animi latibula se se demiserit, poterit inoffenso pede omnem Mexici, Peruviiq; tractum, & quidquid; inaccessi India, aut recens inventus orbis habet, percurrere, incredibili ubique cum fructu animarum. Non terrebunt onera officiorum, non pericula, casus adversi, mors, vana denique demonis, ministrorumque ejus machinamenta. Si enim in binis istis recessibus considebit, DEVM secum habebit assiduum; qui copiosis gratiæ suæ fluentis animum identidem irrigabit, donec tandem eum, miseræ huic vitæ creptum, secum evehat in gloriam.

3. Interponat pro me apud DEVM Reverentia Vestra sanctissima sua Sacrificia ac preces, ut geminas hæc cellas in me ædificare dignetur, ne in mera abeam verba.

De

De Reverentia Vestra certum habeo, dicere eam non ex vano posse: *Introduxit me Rex in cellaria sua.* Eos verò, qui intus jam commorantur, pro ijs, qui etiamnum foris oberant, apud DEVM instare æquum, est, ut & illis accessus pateat. Si ad me litteras proximè dare placuerit, certio rem me faciat de ijs, quæ in medijs maris periculis, cœlesti magisterio edoctus est, ut & ego aliquem indè fructum hauriam. De me certò sibi persuadeat, nihil præter verba me afferre. Quam in rem cuperem, ut intima cordis mei penitus introspicere illi liceret; videret sanè quantum hæc scribendo erubescam. Atque utinam omnis ruboris eiusmodi causa abesset, nec ego verba darè solùm, sed opera. DEVS medeatur huic malo. Eundem precor ut Reverentiam Vestram mihi, aliisque quàm diutis.

diutissimè servet incolumem. Val.
lisoleti 18. Octob. Anno 1610.

EPISTOLA XV.

AD PETRVM DE FIGVEROA
SOCIETATIS IESV.

DE TOLERANDO MAIO.
RVM TALENTORVM DE-
FECTV.

Pax Christi.

IN promptu est responsio ad ea,
charissime frater, quæ à me
scire desiderat; si animum ad ea
reflectam præcepta, quæ Servator
nobis prælegit in præsepio. Nam
in præsentia tantæ abjectionis, cor-
ruunt omnes rationes vanitatis
subnixæ. Si solis Philosophis, ac
Theologis, ad imitationem Chri-
sti, perfectionem Christianam,
culmina sanctitatis, ac sublimiores
in cœlo sedes accessus pateret, es-
set sanè commiseratione dignum,
videre

videre quosdam ingenij, naturæq;
dotibus destitutos, quibus ad hu-
iusmodi scientias opus est. Sed al-
tiora sunt providentiæ divinæ con-
silia; quæ multis, sibi charissimis,
ejusmodi dona negavit, ne perpe-
râ ijs utendo, sibi ipsis ad Christi
imitationem, virtutisque, ac gloriæ
divinæ augmentum impedimento
essent: non paucis quippe nimia
scientia exitio fuit; quia superbiæ
irritamentum. Quem igitur **DEVS**
sibi in Societate Filij sui adjunxit,
ingenij tamen acie ad quasdam
scientias requisitâ non instruxit,
is certò sibi persuadeat, non exigi
à se, ut in earum studio, **DEO**, ad
promovendam ejus gloriam, ser-
viat. Quare, mi Figueroa, si & his
operam ab ipso dari voluisset, non
denegâset sanè necessaria auxilia,
quem ad humaniorem litteratu-
ram ità probè instruxit. Credat
igitur, melius fuisse carere illis, quæ
dene-

denegavit; ut his, quæ dedit, in gloriam & obsequia D E I utatur alacrius.

Ego nullum hîc solatium invenio, nisi in suavissima Patris mei cœlestis providentia, cuius voluntatem clarissimè agnosco in ijs omnibus, quæ mihi absque mea culpa denegavit. Quamcunque tandem in partem se se converterit, nunquam in hac vita animi pacem, solamen, gaudium, virtutem, aut verum honorem assequetur, nisi divinæ voluntati se accommodet, & ab ejusdem sacratissimo arbitrio totus dependeat. Atque hinc clypeum mutuare poterit, quo se adversus pravas suggestiones, & insurgentia undequaque pericula protegat; hinc in tristitia solamen, hinc donum perseverantiæ, & ad extremum gloriæ coronam sibi comparabit. Meminerit adpromissæ D E O obedi-

dien-

dientia, utque hæc vita ad divinum placitum, per suos ministros declaratum, exigatur, curet; nec ex indulgentia secum, sed ex regularum potius, ab ipso Deo præscriptarum, tenore agi postulet. Quod enim per vim, aut indulgentiam extorquetur, solidum animo solatium afferre non potest; multoque minus stabilem inducere securitatem. Et quoniam Societatis leges exigunt, ut tempus in ijs sine fructu non assumatur, ad quæ per ingenij tarditatem perungere non licet, sed ad alia potius studium transferatur; quidquid hac in parte moderatores illi indulserint, regulis erit adversum; idque ob infirmum subditi animum, plus hominum dicta & existimationem, quam iudicaturi olim Dei sententiam, reformidantis. His abunde expensis, illud sub extremum admonco, ut
certo

certò secum statuat, DEI voluntatem magis per Superiores, quam per quoscunque consiliarios manifestari. Quare poterit P. Provinciali exponere ea omnia, quæ in corde suo geri animadvertit, sincere ab eodem postulando, ut pro suo ipse arbitrio singula disponat, nihil humanis rationibus tribuendo; sed quæ ad maiorem DEI gloriam, Societatis emolumentum, animæque suæ salutem facere videbuntur, audacter statuendo. Tum quæcumque is in partem sententiam flexerit, eò & charitas tua toto obsequiosæ voluntatis pondere se se inclinet. Aderit tam prompto famulo suo DEVS, & pacem dabit, in qua plenissime acquiescat. Amen. Vallisoleti 1. Decembris Anno 1612.

Figueroa hic, Ludovici consilium secutus, eximiam postmodum in humanioribus laudem sibi peperit, quibus

*bus etiam ipse totam vitam addixit:
ac post magna tolerantia, virtutisque
exempla edita, in Burgenſi Collegio
felicem mortem oppetiit, cujus ſtu-
dij per multos annos fuerat Præfe-
ctus.*

EPISTOLA XVI.

AD P. FRANCISCVM
MARTINEZ.

QUID ANXIIS AC PERVER-
SIS COGITATIONIBVS
afflicto conſulendum
ſit.

Pax Chriſti.

DEVS omnium bonorum fons
æternis bonis Reverentiæ Ve-
ſtræ charitatem compenſet, quâ
librum in Galliam miſit; ego etiam
id, quod literis ſuis ſignificavit,
quamprimum hominem, qui fe-
rat, idoneum naſtus fuero, diligen-
tiſſimè transmittam.

Afflictam illam animam, de

HH qua

qua scribit Reverentia Vestra Christo Domino nostro in quotidiano Missæ Sacrificio, quàm possum, maximè, commendare studeo: hic enim est locus, ubi eò majore cum fiducia petimus, quò faciliùs ea impetrari speramus, quæ Christus Dominus noster in hac sui oblatione pro nobis exorat. Quod verò ad curam ejus morbi attinet, ægram illam, quantum ex Reverentiæ Vestræ narratione cognovi, ex eo infirmorum genere esse existimo, qui, dum avidius morbi curationem urgent, desiderio suo tardiùs se per sanari sentiunt: nam superfluis curis & anxietatibus mali vim non tollunt, sed potiùs augent, ut tanto difficilior deinde sit eorum curatio. Quare si placere Deo desiderat, uti eam desiderare existimo, ac divinam ejus voluntatem fideliter exequi, certissimò secum statuatur, hanc

hanc DEI voluntatem esse, ut & crucem hanc fortiter amplectatur, & divino ejus beneplacito ad extremum vitæ halitum constanter se conformet. Deinde certò confidat, se non minùs hac ratione pugnando divinæ Majestati placere, quàm apud eandem promereri: neque commissarum olim noxarum, aut superbix poenam esse arbitretur hæc certamina, sed certa contra superbiam ac noxas remedia, in quas forsan incidet, si ea, quam optat, pace frueretur. Sic animata in benigni Numinis manus, ac paternæ providentiæ sinum se confidenter projiciat, ità secum ratiocinando; vel expedit me habere pacem, vel non expedit; si non expedit, eam cur petam? Si expedit, eam procul dubio optimus DEVS largietur, qui & benefacere amat, & beneficijs nunquam destituit eos,

HH 2 qui

qui Paternæ ejus providentiæ se commiserunt. Tum inter ceteras preces, has crebrò interdiu repetat: *Domine mi, fiat in me, per me, de me, & de omnibus rebus meis, tua sanctissima, & dulcissima voluntas, ab hac hora semper, & per totam aternitatem. Amen.*

Quòd si senserit vehementiorem cogitationum insultum, quibus eam Reverentia Vestra novit vexari, non passis, ut ajunt, brachijs eas arripiat, sed ab se rejiciat, repetendo prædictam orationem ac resignationem: vel, si fortè longior videatur, illam ex Oratione Dominica accipiat: *Fiat voluntas tua, sicut in cælo, & in terra:* præterea crebrò recordetur sanctæ Catharinæ Senensis, quæ, cùm in simili cogitationum conflictu se relictam esse à Domino cogitaret, falli se vehementer

depre-

deprehendit, dicente ipsi Domino:
Filia, tecum eram: alioqui tu in
illa consensisses, à quibus tanto-
pere abhorres. Atque in huius-
modi casibus plus generosa in
DEVM fiducia, quàm animi an-
xietas ac perturbatio meretur: nã
licet propriæ infirmitatis consci-
entia plurimùm deprimat, con-
cepta tamen de misericordiâ Nu-
minis confidentia magis erigere
dejectum animum solet. Deinde
illud diligenter cavendum ei, qui
hujus animæ curam gerit, ne illa
ciborum somniquè nimia subtra-
ctione ac scrupulis, & quæ indè
multùm augetur, melancholiâ in-
firmum aliàs corpusculum magis
conficiat: quin expedierit aliquan-
do adigere ad assumendam aliquam
corporis relaxationem, quæ men-
tem tantisper à molestis cogita-
tionibus avocet. Juerit quoque,
si præter ordinem ad sacram Syn-

HH 3 axin

axin accedendi quandoque potestas fiat; inde enim, cum anima se melius disponat, accessura videlicet ad presens ejus mali, quo premitur, remedium, peculiare, miseriae suae solamen sentit: deinde crescit fiducia erga illum, à quo dirigitur, utpote, qui sic misere afflictam non aspernetur, sed potius incitare studeat. Profecto si crederet, DEO se placere in eo, quod patitur, nec doleret, nec eas, quibus premitur, anxietates sentiret. DEVS Dominus poster, illam adjuvare dignetur, & Reverentiam Vestram conservare incolumem. Et quoniam id in me libens suscipio, ut afflictam illam DEO commendem, gratum mihi fecerit Reverentia Vestra, si eidem dixerit, sufficiens mihi pretium repensum iri, si illa vicissim id mihi prestiterit. Vallisoleti 2. Junij Anno 1617.

EPISTO-

EPISTOLA XVII.

AD EUNDEM.

SPIRITU BLASPHEMIÆ
TENTATO QUID SVA-
DENDVM.

Pax Christi.

Valde indignatur diabolus⁹
Religiosæ illi animæ, quòd
memoriam DEI in se conservet:
quãdoquidem eam deturbare co-
natur, multitudinem blasphemia-
rum ac tentationum horribilium
ingerens: quo enim odio ipse in
DEVM flagrat, eo etiam alios er-
ga illum affici veller: hinc cùm
aliquem eximio DEVM amandi
desiderio teneri conspiciatur, suos
quamprimum dolos expedit, te-
nebras offundit, varias easque
terribiles illi imagines repræsen-
tat; quia plus non potest. Verùm
hæc sola causa, quòd malo spiri-

HN 4 tui

tui doleat suos conatus frustrari, sufficiens est, ut suggestiones eius non curet, sed perinde, ac si nihil earum imaginationum adesset, pergat in opere quod habet præ manibus, vel Symbolum Apostolorum, Orationem Dominicam, aut aliquid simile recitet. In animum revocet dictum illud sanctæ Theresæ de JESU; omnes has turbas tantum per suburbium animæ nostræ transire, ad ipsa Spiritûs penetralia non pervenire; hæere in limine aut atrio, non tamen aditum habere ad aulam, intimumque conclave, ubi conjunctus DEO suo spiritus habitat; & licet excitare tumultus possint, inferre tamen damnum non posse; quin ex eo, quod amore DEI fortiter toleratur, bonum profectus proprii magis promoveri.

Si Tyrannus, aut crudelis Hæreticus pro eo odio, quo in Christum

stum Servatorem nostrum fertur,
blasphemias adversus Deum, atque
Unigenitum ejus Christum Do-
minum nostrum voces proferre
ei suaderet, omne id, quod san-
cta Fides nostra docet, meram,
imposturam esse dictitans; ne illa,
si fortiter ei resisteret, minasque
& consilium rideret, copiosum,
Fidei suæ præmium mereretur;
atque hoc honore aliquod Chri-
sto Domino nostro gloriæ incre-
mentum afferret, qui utique
novit illum liberaliter remunera-
ri. Idem profectò per imaginatio-
nem molitur Dæmon: quare si hæc
Religiosa eum contemnat, & con-
stans adversus eundem stet, ma-
gno utique Deum ac Servatorem
nostrum, ejusque sanctissimam
Fidem honore afficit: unde in ea
perseverans insigne tandem præ-
mium consequetur. Deus illi, ac
omnibus nobis perseverantiam,
H H 5 largia-

largiatur. Si minus appositè ad
 consulentis necessitatem locutus
 sum, moneat eam Reverentia
 Vestra, rarò Medicum tam felicem
 esse, ut ad absentis infirmi affe-
 ctum satis aptum remedium præ-
 scribat. Dominus noster, qui est
 ubique præsens, defectum meum
 supplere, & Reverentiam Vestram
 custodire velit. Vallisoleri 27. Junij
 Anno 1617.

EPISTOLA XVIII.

E I D E M.

QVID CONSVLENDVM
 SCRVPVLOSO.

Pax Christi.

P Erfert vitam P. Balthasaris
 Dominus Luisius de Oscariz:
 Feci quod potui, non potui quod
 volui. Videtur is mihi talem vitæ
 consortem invenisse, qualem ex-
 optare debuerat: nec dum tamen
 abiecit scrupulum de voto, quo
 se

se Religioso statui, ut ait, in morbo devovit; licet eorum, quibus conscientiam suam credit, auctoritate liber ab hac sollicitudine esse iussus sit, eò quòd votum non esset, quo semet obligasse arbitrat. Et sanè, quantum ego quidem novi, non expedit ipsum Religionem ingredi, etsi certus esset, se voto esse obstrictum: quanto igitur magis, cum de voto ita sit dubius, ut neutiquam se possit resolvere. Amore Christi rogo Reverentiam Vestram, ne permittat ipsum repetere confessiones præteritas, sed confiteri singulis hebdomadis, & alternis sacro Pange se reficere; vel sæpius, si ita videbitur. Finita confessione si redierit, nequaquam audiendus, sed ad sacram Synaxin sumendam urgendus est: certum enim mihi est, cum nulli eorum assentiri, quæ dictitat. Non abiciat animum, nec

nec à præscripto sibi ordine discedat, quia non est exiguus fructus ità occupari: nam si à labore non cesset, sed in eo perseveret, certum tandem à Deo auxilium sentiet: quia hi tales dum pugnant, cadunt, resurgunt, tandem à divina misericordia ad bonum salutis suæ portum perducuntur.

Patri Rectori me intimè commendet Reverentia Vestra, tum etiam P. Pimentel, & P. Vasquez. Dominus noster in omnes copiosum suum spiritum effundat, & Reverentiam Vestram servet.

Valilfoleti 22. Julij

Anno 1617.

EPISTO.

EPISTOLA XIX.

AD MARIAM LOPEZ, QUÆ
CVM SANCTITATIS
fama obiit.

IN QUONAM SUUM IN
SPIRITU PROPECTVM
CONSTITVERE DE-
BEAT.

Dominus noster sui amorem
sanctum, purum, fortem,
& ad mortem usque constantem,
tibi largiatur. Ex literis tuis vi-
deo, quòd hactenus procedas,
sicut ad maiorem tuum profectum
optabam: quem constituas velim
tam in agendo summa cum cura,
ea, quæ Christus Dominus noster
in Lege sua & Scripturis præcipit;
quàm in patiando adversa quæ-
cunque forti, & conformato cum
divina voluntate animo, dum-
modo sine propria culpa eveni-
ant. Si Parochus sacra Eychari-
stia

stia sumendæ facultatem neget, suster cum silentio: si intra hebdomadam audiendi Sacrum non sit occasio, æquo animo feras, magno desiderio sacri Ferculi particeps fieri studeas, ac diviño Sacrificio mente intersis. Si idem iusserit, ne loquaris cum suis Patricianis, ei in silentio pare, & quia sæpe locuta es cum ejus ancillis, nunc sapius divinitim colloquium expete, ac precibus Deo commenda salutem hominum, necessitates Ecclesiæ, & ut impediantur tot sceleta, quæ in divinam Majestatem committuntur. Hic zelus viscera moveat, hic animum in gemitus, & ardentes ad DEVM preces compellat, ut divina Bonitas Concionatoribus & Confessarijs, in animarum curam intentis, vires, & gratiam dare dignetur. Tu verò te intra terminos tuos contine; quia concionandi

nandi munus tibi DEVS non com-
misit. Si quis igitur afflictus o-
pem & consilium petat, præbe, si
potes: ab ijs autem abstine, qui-
bus hætenus assueveras. Nam si
divinæ sapientiæ aliud placuerit,
bene noverit res ità disponere,
ut suum hac in re beneplacitum
innotescat.

Circa promissam huic vel alteri
Sacerdoti, præsertim absenti, obe-
dientiam, non habeo, quod re-
ponam; nisi quod DEO & Con-
fessario præsentì obediendum sit,
& cum eo animæ suæ rationes
conferendæ. Mane Astorgi, cùm
non procul habeas virum sanctum
ac doctum, quem consilij causâ
frequenter accedas & audias.

P. Prior, qui dixit se multum
timere de tuo agendi modo, &
quod, si quid dignum in te de-
prehenderit, te sacro officio sit
traditurus ad flammæ, est, qua-
lem

lem esse oportet, vir magnæ sapientię, ac de salute tua multum sollicitus. Quare dicas ei: Pater, si quid in me deprehenderit, quod divinæ Majestati displicet, mone- re velit; abijciam omne malum, & imperfectum, & ipsamet igne divini amoris comburam. Mihi crede, vera animi submissio, ad- versorum tolerantia, & præstita Ministris Dei obedientia, ea sunt, quæ ut latentius, ita securius salu- tis negotium conficiunt.

Hæc verò desideria, & zelum alios docendi, meritò pro susce- ptis habes; & sic non eris ulli petra scandali. Si videris aliquem indi- gere auxilio, dicas ei, qui potest ju- vare: vel Deo illum commenda, ut ipse adjuvet. Si quid verò in te remedij esse arbitraris, quo alterius malo mederi possis, fac id cum sub- missione ac debita mederatione animi, atq; in hoc alterius judicio

te
ban
tui
ma
bili
om
Va

CC

L
infi
lava
om
tot
cili
nia
in v
tina

te accommoda. Aliud quod scribam, non habeo, nisi ut in precibus tuis mei sis memor. Hyems hæc malè me tractat, multùmque debilitat: voluntas Domini nostri in omnibus, & per omnia fiat. Amen. Vallisoleti 11. Januar. An. 1620.

EPISTOLA XX.

P. LVISIO HENRIQUEZ.

CONTRA IMMODERATAS
CORPORIS AFFLICTIONES,
ET SUSPECTAS APPA-
RITIONES.

Pax Christi.

LEgi bene longas Reverentiæ
Vestræ, quantumvis debilis &
infirmus. Ancillæ, cui incumbit
lavare pannos, mundare ac facere
omnia, quæ domi sunt necessaria,
tot & tam rigida poenitentia, tot
cilicia setacea & aculeata, tot jeju-
nia in pane & aqua, quies nocturna
in vestibus, trium horarum matu-
tina oratio, tres in hebdomade, vel
Jl quatuor

quatuor Cōmunionēs, &c. eò spe-
ctare videntur, ut vel morbum le-
talem sibi consciscat, vel diuturnū,
quo adigatur ad Nosocomiū. Nec
sanè video, quomodo muneri suo
satisfaciat, nisi sūma cum difficul-
tate, licet prae cōsolationibus eam
non sentiat. Non semper à bono
spiritu est, præsertim in talibus per-
sonis, ille in tantos rigores impul-
sus: sed sæpe mali spiritus fallacia
est, ut fractis viribus hominis sani-
tatem pessundet. Neq; inde securi
esse possumus, quòd multa verè
suggerat; nam inter tot vera una
periculosa falsitas latere porest. Be-
ne faciet Reverentia Vestra ei sua-
dendo, ne hoc cum DEO collo-
quium experat, sed potius deprece-
tur. Quòd enim illa dicit, DEVM à se
nonnulla quærere, & ad subeundas
huiusmodi poenitentias hortari; ac
se quædam vicissim ex DEO scitari,
& singulari solatio ex ejus aspectu
perfundi, videtur & illa, & Reve-
rentia

rentia Vestra pro certo supponere,
Dominum nostrum esse, qui ei ap-
paret, & loquitur. Verùm admo-
nenda potius fuit, ut eis alloquijs
ac visionibus resisteret, quantum
posset; & avocanda ab omnibus,
quæ spiritus ille imperat; nec tantæ
pœnitentiæ, aliâque impertinentia
illi permittenda: si enim Reveren-
tia Vestra illius Spiritûs ductum,
sequatur, & Reverentia Vestra, &
illa regetur ab eo. Quare eam ad
suavem, ac facilem vivendi nor-
mam reducat: & quia dotem non
habet, ut in Religiosum Ordinem,
possit admitti, profuerit ad magis
colligendum animum, Religiosæ,
& à probatis moribus commenda-
tæ personæ, operam suam addicere:
nam in quibusdam Religiosarum
fœminarum cœtibus, ætate pro-
vectiores utuntur ancillis, quæ ipsas
à molestis occupationibus suble-
vent. Demum quia P. Rector valde
bene judicat de his rebus, ut mihi

Jl 2 constat

constat; expediet ipsum de his certio-
torem facere; qui cum sit ad ma-
num, poterit illa cum eo agere, ut,
quod ipse suaserit, exequatur: No-
lim ego detinere currentem, si à
Deo impellatur; neque incitare,
si proprio spiritu agitur, spirituali-
bus delectatiunculis inescata. DEVS
det lucem suam, & Reverentiam
Vestram conservet. Vallisoleti
17. Febr. Anno 1621.

EPISTOLA XXI.

AD P. LVISIVM DE ROA.
HORTATUR EUM AD
OBEDIENTIAM.

Pax Christi.

SCire aveo, an Rev: Vestra libe-
rata sit à febris & periculo: quā-
vis ob magnam debilitatē tardiùs
cōvalescere poterit. Perplacēt mi-
hi bona proposita Rever: Vestrae.
Exequatur ea cum resolutione, ac
promptitudine animi, obeundo
munus, quod ei obedientia impo-
net.

net, sive docendi, sive aliud agendi,
quocunque loco, ac tempore, Su-
perioribus visum fuerit; non agen-
do *per propositiones* (multa Superio-
ribus proponendo) nisi forsan hoc
exigant: & tunc id fiat, sine ulla in-
ordinata affectione, aut in alteru-
tram partem animi propensione.
Hoc si faciat, obtinuit desideriorū
suorum meram, & cū aliās iterū
ad arma vocabitur, optimē se Re-
verentia Vestra cōtentam sentiet,
præsertim si legerit caput 23. Tho-
mæ Kempensis in lib. 3. de quatuor
magnam importantibus pacem:;
Stude, ait, alterius potius facere vo-
luntatem, quā tuam. Elige semper
minus, quā plus habere. Quare sem-
per inferiorem locum, & omnibus sub-
esse. Opta semper, & ora, ut Voluntas
DEI integrè in te fiat, &c. **DEVS**
Reverentiam Vestram servet.

Vallisoleti 30. Aprilis.

Anno 1622.

Jl 3 EPL.

EPISTOLA XXII.

AD D. PETRUM DE REYNOSO.
SOLATUR EUM IN AD-
VERSIS.

NON levem animo cōsolatio-
nē ex literis tuis accepi, cum
intellexi, sedatas esse tēpestates ac
turbas, quibus jactata fuit fundatio
Gonventūs Recollectarū Palentię.
Verē digitus DEI hic est: Progno-
stica sunt tam persecutiones prete-
ritæ, quàm præsentia bona initia,
magnorum bonorum, quæ Domi-
nus noster ex hoc Coetu colliget, &
incrementorum gloriæ DEI, qui
delicias suas in huiusmodi hortis,
ac velut cęstivis, invenit. Placuit mi-
hi consiliū tuū, citò perficiendi, ut
religiøsæ illæ animæ rāto maturiūs
suis limitibus inclusæ cōtineantur.

Molestiæ tuæ, quibus te premi ais,
magno affecerunt me sensu. Bene-
dictus DEVS, qui te ducere vult per
vias quidem fastidiosas, ipsi tamen
haud

haud invisas: siquidē & Apostolus
per easdē incessit: foris, ait, pugnae,
intus timores. Et Sanctus Sanctorū
se tam in corpore, quā animo ita
ærumnis constrictū vidit, ut excla-
mârit: *salvum me fac, DEVS, quoniā
intraverūt aqua usq; ad animam meā.*
Et in cruce: *DEVS meus, DEVS meus,
ut quid dereliquisti me?* Videris tibi
derelictus, sed Dominus tui nō est
oblitus, utpote, qui in manibus suis
descripsit te: quia Servator ipse in
cruce præsentēs habuit tuos labo-
res, eosque æterno Patri obtulit, ut
vires tibi ac robur ad eosdē ferēdos
largiatur. Quare omnes tuas mole-
stias unum in fascem colliga. easq;
Salvatoris nostri ærumnis atq; la-
boribus junctas, DEO representa:
certā spe fretus, non defuturū ejus
auxiliū, donec olim dicere possis:
*Transivimus per ignem & aquam, &
eduxisti nos in refrigerium.*

Non est exiguus defectus, carere ho-
mine, quicum tua communices: sed ab
hominibus derelicto divina gratia non
deest.

504 *Epistola quædam P. Ludovici &c.*
deest. Cave autem valetudinem tuam ne-
gligas, quam salvam esse cum tua, tum
aliorum interest: tuâ quidem, ne labori-
bus succumbas; aliorum verò, ut serven-
tur, ac si quæ oriantur difficultates, com-
ponantur. Ego, si quid hinc præscribere
possem, & ordinare, hoc imprimis ordina-
vero & præscripsero, ut quoad ea, quæ
valetudinem tuam concernunt, obedias
illi Famulæ DEI, quæ domûs tuæ curam
gerit: si enim absit, qui tui curam gerat,
brevi te conficies; & si te non increpet,
parùm proficiet, quisquis te curaverit. Si
quid per literas mecum communicare
velis, respondebo promptissimè. Domi-
nus noster copiosum tibi Spiri-
tum largiatur. Amen.

Omnia ad majorem DEI gloriam.

ERRATA SIC EMENDANDA.

Pag. 92. v. 4. usquâ. lege. unquâ. ibid. v. 6.
æquè. l. ægrè. p. 159. v. 12. Arde. l. Vre.
P. 165. v. ult. non. l. nostra. P. 171. v. 7. à fine.
quia. l. quin. P. 175. v. 3. à fin. hoc à ei. l. hoc ei
P. 188. v. 5. meliorem. l. meliora. P. 289. v. 8.
à fine, pene. l. pæne. P. 314. v. 4. à f. quod.
l. quo. P. 358. v. 14. verè, l. verò. P. 362.
v. 5. sepelierunt. l. sepelierint. P. 372. v. 3.
anno 1624. l. 1626. P. 390. v. 7. à fin.
orationem. l. rationem. P. 471. v. 12.
quantæque, lege, quantæ,

vici &c.
tuam ne
tua, tum
e labori
at serven
tes, com
scribere
s ordina
ea, quæ
obedias
e curam
m gera
ncrepet
vetit. Si
unicare
Domi
piri.

loriam.
NDÄ.
ibid. v. 6,
le. I. Vre,
7. à fine.
i. I. hoc ei
289. v. 8.
f. quod.
d. P. 362.
372. v. 3.
7. à fin.
71. v. 12.

Th

2487